Dr BOŽO VUCO

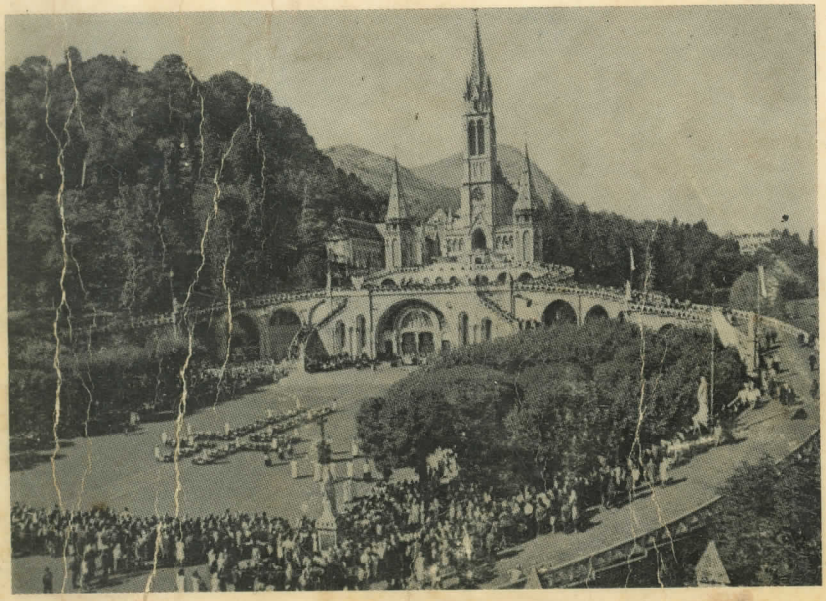

LURD

NEBESKA UKAZANJA I ČUDESNA OZDRAVLJENJA

DRUGO, PROŠIRENO IZDANJE

MAKARSKA, 1974.

Dr BOŽO VUCO

LURD

NEBESKA UKAZANJA
I
ČUDESNA OZDRAVLJENJA

DRUGO, PROŠIRENO IZDANJE

MAKARSKA, 1974.

Od istog pisca:

BOG, ČOVJEK, RELIGIJA (raspačano)	Mostar, 1933.
OBRANA MOGA VJEROVANJA (prvo izdanje, raspačano)	Zagreb, 1943.
LURD, prigodom stogodišnjice ukazanja i čudesa (raspačano)	Zagreb, 1958.
OD ATOMA DO SVEMIRA (raspačano)	Đakovo, 1964.
JEZIK PRIRODE I PRIRODOSLOVACA (raspačano)	Đakovo, 1965.
JEZIK DANAŠNJIH AMERIČKIH PRIRODOSLOVACA (još se može dobiti)	Makarska, 1966.
O KOMU NAM GOVORI PRIRODA (još se može dobiti)	Makarska, 1968.
OBRANA MOGA VJEROVANJA (drugo izdanje, raspačano)	Makarska, 1972.

Izdao i odgovara:
Br BOŽO VUCO, Makarska, Put žrtava fašizma 1
Dozvolom Starijih

Tisak: NITTP »Slobodna Dalmacija« — Split

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU

God. 1958. objelodanio sam moj *LURD. Prigodom stogodišnjice ukazanja i čudesa.* Kako se je slava Majke Božje Lurdske kroz onih 100 godina, radi mnogih duševnih obraćenja i tjelesnih ozdravljenja sve to više širila, htio sam i ja da sa svoje strane naš svijet na to upozorim. Knjiga je veoma dobro primljena i ubrzo raspačana. Stoga u vremenu od ovih zadnjih nekoliko godina nisam mogao odoljeti željama tolikih koji su htjeli knjigu imati. Potaknut time, a i izričitim molbama nekih da knjigu iznova objelodanim, prihvatio sam se posla te sam spremio ovo drugo, prošireno izdanje.

Ovdje želim iznova upozoriti na ona veoma mnoga izvanredna lurdska ozdravljenja na koja sam upozorio u prvom izdanju, a, dakako, i na tolika izvanredna ozdravljenja koja su bivala ovih zadnjih godina sve do danas. Ova lurdska ozdravljenja, kao što ćemo to vidjeti, su činjenice koje na sva usta priznaju ozdravljenici, hiljade očevidaca, liječnici koji su, bez ikakva uspjeha, nastojali bolesnicima pomoći kod kuće, kao i oni koji ih prate u Lurd i gledaju u času čudesnog ozdravljenja, kao i oni liječnici koji su trajno okupljeni u Lurdu baš za to da bolesnike pregledaju prije i poslije ozdravljenja.

Glas o izvanrednim lurdskim ozdravljenjima čuje se i slava Gospi lurdskoj širi se sve to više po svemu svijetu. To se jasno vidi i iz broja hodočasnika kojih je svake godine sve to više. Ovih zadnjih godina, u ovaj gradić od oko 10 tisuća stanovnika, svake godine dolazilo je oko 3 i pô milijuna hodočasnika sa svih strana svijeta. Među ove, dakako, spadaju i naši.

Lurdska ozdravljenja tako su brojna i tako izvanredna da to vide i nekatolici, pa, puni poštovanja, to najotvorenije priznaju, kao što ćemo to vidjeti.

Sve ovo potaklo je i mene da sa svoje strane poradim na što veću slavu Gospe Lurdske. Neka ona ovo primi! B. V.

BERNARDICA SOUBIROUS I UKAZANJA

Prvi početak veličine i slave Lurda bio je u tome što se je Majka Božja ukazivala u Masabjelskoj (Massabielle) špilji. Ukazivala se je maloj Bernardici Soubirous (Subirú). Mi smo uvjereni da se je Majka Božja zbilja ukazivala. Ali neki su pomišljali da to, valjda, i nije bilo, nego da je Bernardica samo tako govorila iz nekog interesa, ili jer da bi bila nečim zanešena, halucinirana. Stoga mislim da će biti dobro ako vidimo kakvo je bilo duševno stanje male Bernardice za vrijeme ukazanja, a onda ćemo vidjeti kako su se redala ukazanja koja je ona imala.

BERNARDICA SOUBIROUS

Tko neće da prizna lurdska ukazanja, hvata se bilo čega na što misli da bi mogao osloniti svoje želje da ukazanja nije bilo. Tako su neki htjeli i u karakteru male Bernardice naći prvi izvor uvjerenja da su bila ukazanja. Nekome je padalo na pamet da je je Bernardica bilja željna časti, da je željela da se o njoj govori i da je vidjela da će to ići ako bude govorila da joj se ukazuje Majka Božja, pa da je stoga to i učinila. A netko je pomišljao da ju je na to moglo potaknuti siromaštvo njezine obitelji: da se je nadala da će je svijet darivati ako uspije proširiti vijest da joj se ukazuje Majka Božja. A drugi su opet sve pripisivali njezinoj bolesnoj maštи: Bernardica je — tako su govorili — bila bolesna djevojčica, imala je halucinacije, pa je držala da vidi Majku Božju, a nije vidjela ništa. Ljudi su, međutim, ipak vjerovali, i tako se je — govorili su — raširilo uvjerenje da joj se je ukazivala Majka Božja.

Je li mala Bernardica bila častohlepna?

Ovo nabacivanje je bez ikakva temelja, jer sve govori proti njemu. A da je tako, dosta je sjetiti se onoga dana i časa, naime 11. veljače 1858, kad Bernadica po prvi put vidi lurdsku Djevicu. Sa sestrom i rodicom ide nakupiti drva, a ne da ugleda Majku Božju, ili da iščekuje bilo kakvo viđenje. Ne znaju ni kamo će krenuti, nego tek putem se odlučuju, a špilja joj ne zapinje za oči ni onda kad je pred njom, kao ni onda kad čuje stvarni šum koji dolazi iz špilje. Bernardica niti ne pomišlja da bi taj šum dolazio iz špilje, ili da bi sada imao biti prvi prizor o ukazanjima koje bi ona bila smislila. Stoga kad čuje šum ne gleda u špilju, nego niz livadu preko riječice i naokolo po stablima, pa kad vidi da je sve mirno misli da se je prevarila. Tako ne radi onaj tko je došao glumiti, ili tražiti zgodu da glumi.

Kako su se ukazanja redala jedno za drugim tako se je i svijet u sve većem broju okupljao i pratio Bernardicu k špilji i od špilje kući. Vas Lurd je o njoj govorio, a oni kod špilje gledali su samo u nju; ona je bila predmet njihova govora i razgovora, a i ovacija. No, ona nije na to ništa pazila. »Odlazeći s onog mjesta — tako piše očevidac dr. Dozous — gdje je opće oduševljenje bilo tako veliko, Bernardica se je, kao i uvijek, povukla na najjednostavniji, najponizniji način, a da nije pazila na javne pozdrave koje su joj iskazivali.«[1])

Tako je bila tiha i ponizna još prije ukazanja. Nije znala ni čitati, ni pisati, a i pamtila je slabo. Kod svoje dobročiniteljice Marije Aravant (Aravan) čuvala je ovce, te ju je ova učila katekizam, a išlo je veoma polagano. Jednom se Marija stoga razljuti, pa će joj: »Preko svega života bit ćeš bedasta naznalica!« Bernardica se na to nije srdila, nego joj se bacila oko vrata i ljubila je.[2])

U Lurdu su je poznavali kao onu koja se ni u čemu ne ističe. Bernardica je i sama bila u to uvjerena, te je znala o sebi reći: »Ja sam bedasta! To je istina! Ja sam bedasta!« Poznato je ono što je izjavila godinu prije nego će umrijeti: »Da je Presveta Djevica našla koju bedastiju od mene, bila bi nju izabrala!«[3])

[1]) G. Bertrin, Histoire critique des événements de Lourdes, Bruxelles, 1913, 37.
[2]) Dr. C. M .Henze, Lourdes. Storia documentata delle apparizioni e del santuario, Roma 1947, 24; — J. Helle, Les miracles, Paris 1949, 115.
[3]) J. Helle, nav. dj., 120—121.

Mala *BERNARDICA* za vrijeme ukazanja.

Tako ne rade oholice!

Takva je bila kao djevojčica, a takva i poslije kao redovnica. Neka njezina susestra piše da je jednog dana došla u samostan neka odlična gospođa da vidi Bernardicu. Namjerila se baš na nju prvu, pa će joj: »Hoćete li mi pokazati sestra M. Bernardicu?«

»Vi želite sestru Mariju Bernardu? Dobro! Dobro!«

I Bernardica se izmakne i sakrije u samostanu, te se nije više vraćala. Nato gospođa zamoli neku drugu sestru da joj pokaže Bernardicu. »Vi želite s. Mariju Bernardu? — Pa to Vam je ta s kojom ste sada govorili! Vidjeli ste kad je otišla. Ne treba Vam misliti da će se povratiti!«[4])

Drugom zgodom neki gospodin i gospođa dođoše u samostansku crkvu da vide Bernardicu. Gospodin ju je poznavao te je odmah opazi u crkvi gdje kleči za klupom i obavlja križni put.

»Evo Vam Bernardice«, reče on gospođi.

Netom ova ču da je to Bernardica poleti k njoj, padne joj pred noge, stade joj ljubiti skute, pa pruži ruke da bi je zagrlila.

Bernardica, sva prestrašena, pomisli da je to neka luda ženska, skoči brže bolje pa stane kričati. No, ubrzo se dosjeti zašto je ova došla i što hoće, pa se izmakne i nestane je.

»Molim Vas, časna sestro, stane ona moliti svoju starješicu, ako moramo što takvo doživljavati ne dajte mi nikada pojavljivati se!«[5])

Bolovala je od zaduhe, te se je jednom tako mučila da je morala ostati u krevetu. Žalili su je jer je mnogo trpjela. »Nemojte me žaliti — reče im ona — volim ja ovo nego ići na razgovore u razgovaraonicu!«[6])

Ljudi su veoma često dolazili u samostan baš da bi vidjeli Bernardicu. To je smetalo njezinu tišinu i povučenost. Željela je da se za nju ne zna pa je stoga molila svoju generalnu starješicu da joj ne dozvoljava pojavljivati se kad je budu tražili. Ova joj je udovoljila pa se je pojavljivanja samo onda kad bi dobila naredbu, a to je bivalo rijetko.[7])

Iz ovoga vidimo da Bernardica nikako nije bila častohlepna nego, naprotiv, da je odbijala sve ljudske počasti.

Je li Bernardica izrabljivala tuđu darežljivost?

Obitelji Soubirous bila je veoma siromašna. Ponekad nisu imali ni suha kruha. Dakako da su ljudi kojima je to bilo dobro

[4]) J. Beranger, Les Soirées de Lourdes, Marseille, 1930, 146.
[5]) J. Beranger, nav. dj., 146—147.
[6]) G. Bertrin, nav. dj., 51.
[7]) J. Beranger, nav. dj., 147.

poznato, a koji su sada dobro upoznali tko je Bernardica, htjeli je darivati i materijalno pomagati koliko god bi ona željela. Mogao bi netko pomisliti da su Bernardica i njezina obitelj, u takvoj bijedi, to jedva i dočekali. Baš naprotiv! Nikada ni ona, ni njezini nisu htjeli primiti bilo kakvih darova.

Jednog dana, kad je Bernardica bila kod Estrade-a, šefa poreza u Lurdu, dođe neka gospođa da je vidi. Pri rastanku gospođa je zagrli te joj, kradomice ubaci u pregačicu nekoliko zlatnika. Bernardica to ipak nekako opazi, skoči se, zlatnici padoše na pod, onda ih pokupi i povrati gospođi te je zamoli da joj ih nikako ne daje, jer ih neće primiti.[8])

Neki svećenik ponudi joj novca i zamoli je da ga podijeli siromasima ako ga neće zadržati za se. »Pridržite Vi Vaš novac za se — reče mu ona — Vi sami dajte milostinju na moju nakanu; to će biti bolje za me.«[9])

Evo što je jednom doživio Bernardičin mali brat Ivan, »Bilo mi je osam ili devet godina — kaže on — kada, jednog dana, neki gospodin i dvije djevojke dođoše k nama da posjete Bernardicu. Poslije dužeg razgovora spremiše se da pođu, ali opaziše da su zaboravili uzeti vode s izvora pokraj špilje kod koje su bili malo prije. Ja sam bio sa strane u kutu te, kad me gospodin opazi reče mi:

»Hoćeš li, mladiću moj, biti tako dobar pa mi napuniti flašu vode kod špilje?«

»Veoma rado, gospodine!«

»Donijet ćeš mi je u hotel France, ti znaš gdje je to?«

»Da, gospodine, na trgu Cambesiau«.

»Champ-Commun?«

»Jest, gospodine.«

»I ja odoh«.

»Kad sam se povratio, gospodin i tri gospođe sjedili su za stolom. Dadoh im flašu. Gospodin mi zahvali i dade mi 40 sousa« (ondašnja 2 franka ili ondašnja dva dinara).

[8]) J. B. Estrade, Les apparitions de Lourdes, souvenirs d'un témoin. 1899, 285.
[9]) J. Beranger, nav. dj., 154—156.

»40 sousa! Nisam vidio toliko novca otkad sam se rodio!«

»Misleći o ovomu rekoh sam sebi: štoli će moja majka biti vesela, a i sestra!«

»Ali kratko je veselje ovog svijeta; to sam iskusio na svojoj koži!«

»Trkom sam stigao kući te, vas radostan, pokazao sam bijeli komad novca mojoj sestri Bernardici koja je bila na ulazu u kuću.«

»Šta je to?« — upita me ona.

»Novac što mi ga je dao gospodin, evo ga!«

»Kakav novac!... Kakav novac!... Zar si primio novac? Smjesta hajde i povrati ovaj novac!«

»Ti se šališ, podaj ga majci, šta mi to govoriš!«

»Iznenada dvije ćuške ošinuše me po obrazu tako da sam zvijezde ugledao! Vas zastiđen, povratio sam se u hotel.«

»Eto Vam Vaš novac, gospodine, moja sestra ne da mi da primim novac!«

»Drži novac, to je za te, ti si to posve zaslužio!«

»Da, zaslužio sam i dvije ćuške, a sad se moja sestra ne bi zadovoljila sa dvije...!«

»Zar ti je dala zaušnicu?

»Dvije zaušnice, gospodine, kakvih vi nikada niste dobili!«

»Hajde, hajde, uzmi novac i ne pokazuj ga!«

»Gospodin se digne te mi uturi novac u džep.«

»Izvadim ga, bacim na stol, i pobjegnem!«

»Kad sam se povratio kući, bio sam pregledan, ali kako treba!«

»Bernardica je pretresla moje džepove, izvrnula ih naopako, skinula mi je kapu pa, poslije nego ju je svu dobro pregledala, reče mi: »Prevariš li se, pa primiš novac bilo od koga, pazi se! Ja neću da nitko od nas primi ni najmanju svotu, ni najmanji dar, ni u kojem slučaju!«

»I uza sve naše siromaštvo — tako završava Bernardičin brat — nikada nismo prekršili ovu zapovijed.«[10])

[10]) J. Beranger, nav. dj., 154—156. — René Laurentin, Sens de Lourdes, Paris, 1955, 126.

Za vrijeme duhovnih vježba, kad se je Bernardica spremala za prvu sv. Pričest, a to je bilo poslije ukazanja, napokon je uspjelo nekoj bogatoj gospođi sastati se s Bernardicom poslije negoli je više puta to pokušavala. Sutradan lurdski župnik Peyramale piše biskupu: »Sinoć neka strana gospođa vidjela je Bernardicu te ju je na svaki način htjela nagovoriti da primi novac. Djevojčica je... postojano odbijala.«

»S moralnog gledišta veoma je divna pojava vidjeti gdje ova djevojčica, tako siromašna da često ni kruha nema, tako dostojanstveno odbijala darove koje joj donose.«[11])

Dr Dozous, lurdski liječnik, koji se je s indiferentizma obratio kad je vidio kako je Petar Bouriette čudesno ozdravio na Bernardičinu izvoru, kao očevidac piše: »Ponizna djevojčice... dozvoli mi da onima koji su te toliko ozloglašavali, kažem ono čemu sam ja bio svjedok toliko puta. Ti si bila siromašna i nisi htjela izići iz svoga siromaštva, a mogla si da si htjela primati darove svake vrste koje su ti nudile dobre duše što su se okupljale na mjestu gdje si ti molila.«[12])

Je li mala Bernardica imala halucinacije?

Kao što je poznato, halucinacija je bolesno, živčano duševno stanje kada netko drži da nešto vidi ili čuje čega u stvari nema. Zdrav čovjek može nešto takvog doživjeti u snu, dok u budnom stanju u halucinaciju padaju duševno bolesni ljudi, osobito koji boluju od shizofrenije, od zaraznih bolesti i alkoholičari. Redovito se pojavljuje u osjetilima vida i sluha. Vide se stvari i čuju se glasovi kojih u stvari nema. Halucinacija redovito traje samo za čas, ili veoma kratko vrijeme, redovito se pojavljuje na isti način, u istom obliku, oblici su nejasni i neodređeni, a onaj koji je u halucinaciji ostaje pod utiskom straha i tjeskobe.[13])

Može li se ovo primijeniti na malu Bernardicu?

Kako rekosmo, viđenja u halucinaciji su časovita, traju veoma kratko. Bernardica gleda svoju bijelu Gospođu, s njom se razgovara, sluša njene savjete i izvršuje naloge, a to traje pol sata, tri četvrti, a i čitavi sat, kao što je trajalo, npr. sedmo ukazanje.

[11]) J. Beranger, nav. dj., 157.
[12]) Dr. P. R. Dozous, La Grotte de Lourdes. 1874, 94.

Dok se viđenja u halucinaciji ponavljaju na isti način, u istom obliku jer nisu drugo nego reprodukcija nečega što je dotičnik negdje doživio, Bernardica kod svoje Gospođe vidi i čuje uvijek nešto novo: nekada joj govori, nekada se smiješi, nekada je žalosna, nekada diže oči i ruke k nebu. nekada gleda u daljinu, nekad ruke širi i sklapa pred prsima, nekad uzima krunicu i moli, nekad pruža ruku da Bernardici dade znak kamo ima ići, ili što ima raditi.

Bernardica čuje od svoje Gospođe nešto što ne očekuje i što joj nije lako izvršiti. Tako je bilo, npr. kad joj Gospođa naređuje neka ide reći svećenicima da hoće da se ondje sagradi kapelica i da se dolazi u procesijama. Ili, kad joj Gospođa kaže nešto što nikada nije čula, što nikako ne razumije, što neprestano mora putem opetovati da ne bi zaboravila te, uza sve to što je neprestano ponavljala, ipak je djelomično iskrivila jer nije znala što riječi znače. To je bilo kad joj je njezina Gospođa kazala svoje ime: **»Ja sam Bezgrješno Začeće!«** Makar da je to bilo u Bernardičinom jeziku ona nije nikada prije čula te riječi, nije znala što to znači. Stoga je putem djelomično zaboravila, te nije mogla prenijeti onako kako joj je njezina bijela Gospođa rekla.

O tomu nam priča Estrade koji ju je slušao svojim ušima. Istoga dana poslije podne, kad joj je bijela Djevica kazala kako joj je ime, bila je kod g. Estrade-a. Dok je pričala kako je tog jutra gledala Majku Božju i što joj je ona rekla, opet je iskrivila riječi, a da to nije znala. Kad je sestra g. Estrade-a ispravila nakrivo izrečene riječi, Bernardica se okrene prema njoj, pa će joj prostodušno i bezazleno, kao što to samo nevino dijete znade: »Molim Vas, gospođice, što znače riječi: ‚Ja sam Bezgriješno Začeće?'«[14])

Viđenja u halucinaciji su, kao što smo rekli, nejasna, neodređena, nemaju jasnih crta; oni koji ih vide opisuju ih sad ovako, a sad onako. Toga nema kod Bernardice. Sve je jasno i određeno. Ona se tačno sjeća svake pojedinosti i sitnice na licu, odijelu i držanju svoje bijele Gospođe. Veoma dobro se sjeća kakvo joj je lice, kako joj stoji kosa, kakav joj je osmijeh, kakav veo, kako veo pokriva glavu i kosu, dokle joj veo pada, koje je boje pojas i odijelo, dokle tačno odijelo seže, što joj je na nogama, je li nasmijana ili žalosna, kamo gleda, gdje je i kakva joj je krunica,

[13]) v. Der Grosse Herder, Bd. 5, 1127.
[14]) J. B. Estrade, nav. dj., 149; — G. Bertrin, nav. dj., 74.

pa i to kakva su joj zrnca na krunici i na što su nanizana. Bernardica se svega veoma dobro sjeća, i to u svim pojedinostima, a to ne samo neposredno poslije ukazanja nego i u kasnijim godinama. Uvijek je i u svim pojedinostima jednako opisivala ukazanja kako ih je prvi put opisivala.

Ovo upada u oči svakomu koji pazi kako ona toliko puta opisuje svoju bijelu Gospođu. To nam svjedoči i kipar Fabisch koji je isklesao onaj kip Gospe Lurdske što je danas u lurdskoj špilji. On ga je isklesao prema onome kako je Bernardica opisala Lurdsku Djevicu u času kad joj je kazala svoje ime: **»Ja sam Bezgriješno Začeće«.** Fabisch je dobro pazio da u mramoru izrazi sve što i kako je Bernardica opisivala. Pa kad Bernardica ugleda njegov kip usklikne: »To je lijepo, no to nije ona! Ah, ne, razlika je kao od neba do zemlje!« Fabisch opisuje Bernardicu, pa kaže: »Nikad nisam vidio nešto tako lijepo kao što je bila Bernardica kad je opisivala kako je izgledala bijela Gospođa kad je rekla: ‚Ja sam Bezgrješno Začeće!' Nadigla se jednostavno, sklopila ruke i uzdigla oči k nebu. Ah, ni fra Angelico, ni Perugino, ni Rafael nisu nikad učinili nešto tako nježno, a u isto vrijeme tako duboko kao pogled ove djevojčice, tako jednostavno, tako bezazleno... Dok sam živ neću zaboraviti ovaj začaravajući izraz... svaki put kad sam molio Bernardicu da mi pokaže kako je u tom času Gospa izgledala, isti izraz uvijek je obasjao, preobrazio ovu glavu.«[15])

Halucinacija ostavlja utisak straha i tjeskobe na onome koji od nje trpi. A Bernardica je sva sretna, nasmijana i blažena za vrijeme ukazanja kao i poslije kad o njima govori. Dosta bi bilo ono što smo o njoj netom rekli, naime, kako je stala kad je opisivala bijelu Gospođu, kakva je bila dok joj je govorila da je ona »Bezgrješno Začeće«. A to se je na njoj vidjelo za vrijeme ukazanja kao i u svim godinama kasnije. Za vrijeme prvog ukazanja sva pliva u sreći, za vrijeme drugog ukazanja sva je kao preobražena, a za vrijeme trećega sva je blažena, a tako i za vrijeme svih ostalih ukazanja. Ne samo što ona to osjeća nego to na njoj opažaju stotine i hiljade prisutnih u neposrednoj blizini. Raspoloženje koje je ostavljala na prisutne može se sažeti u riječi koje su djevojka Peyret i gospođa Millet upravile Bernardičinoj majci kad su je dopratile s trećeg ukazanja: »Kako li ste sretna što imate ovakvo dijete!« Ili u poklik koji se spontano, javno i na

[15]) G. Bertrin, nav. dj., 75—76. — R. Laurentin, nav. dj., 83—85.

glas oteo nekoj od prisutnih dok je, za vrijeme četvrtog ukazanja, gledala Bernardicu: »Ah, kako je lijepa!«

Tko je podložan halucinaciji, taj ni ne pomišlja da bi moglo biti drukčije nego što on vidi. Kad mu netko sugerira da gleda ili sluša ono što je on već »gledao ili slušao« on to nefaljivo »gleda ili sluša«. Haluciniranoj osobi ne pada ni na kraj pameti da bi unaprijed rekla koliko će imati viđenja, jer i ne pomišlja da bi viđenja mogla prestati. A Bernardica kaže da će ih imati još tačno 15. Toliko ih je i bilo. Ako halucinirana osoba želi vidjeti, ona i »vidi«. Bernardica želi vidjeti, došla je da vidi, ali tog dana ukazanja nema, pa ona ne vidi ništa, kao što je to bilo 22. veljače. I druge su novosti i stvarnosti koje su pratile Bernardićina viđenja, a koja se ne dadu ni zamisliti kod halucinacija. Tu naročito spada izvor za koji nitko nikada do tada nije znao, koji je provreo ispod Bernardičinih prstiju, i daje dnevno 24.000 litara vode.

Dr. Voisin (Voazen) i halucinacije

Dr. Voisin, specijalista za duševne bolesti u bolnici »La Salpêtrière« u Parizu, pravo je zaključivao da djevojčica, kao što je bila Bernardica ne može, a da ne poludi, izdržati halucinacije kao što su, po njegovom držanju, bile njezine. Dobro je i zaključivao, jer je to bilo njegovo veliko iskustvo. Stoga je i zaključio i proglasio da je Bernardica sišla s pameti te da su je stoga odveli iz Lurda i zatvorili u samostan Uršulinka u Nevers.

U ovoj izjavi dra Voisin-a ima istine, a još više neistine. Istina je da halucinacije znadu voditi do ludila i do ludnice, naročito kad bi to bile halucinacije, i to onako dugotrajne i značajne kao što su to bila ukazanja koja je imala Bernardica. Kažem, samo kad bi to zbilja bile halucinacije.

No, dr. Voisin je zaboravio neke »sitnice«, a te su da se i sam potrudi pa da i sam pođe u Lurd i tu vidi malu Bernardicu dok je tamo bila, da se tamo porazgovori s njom i sa svojim kolegama liječnicima koji su Bernardicu i komisijski pregledali, pa da dođe opet kad je je iz Lurda nestalo te da se propita šta se je to s njom dogodilo. Da bude to učinio pa, ako bi držao do poštenja i do istine, ne bi se nikada usudio reći da se »o lurdskom čudu govori jer se povjerovalo nekoj haluciniranoj djevojčici koju su zatvorili u samostan Uršulinka u Nevers«, jer da je sišla s pameti.

To je dr. Voisin izjavio u nekom predavanju u Bordeaux-u (Bordó), a to je prenio list »Union Médicale« od 27. VI. 1972.[16])

Dru Voisinu odgovorio je biskup iz Neversa u pismu koje je upravio direktoru lista »L'Univers«. Pismo glasi ovako:

»Dragi gospodine,

Kao što Vam je dobro poznato, nekom profesoru u »La Salpêtrière«, dok je pred neko vrijeme razvijao svoje teorije o halucinaciji, prohtjelo se je da je Bernardica Soubirous, u redu s. Marija Bernarda, kao luda, zatvorena u samostan Uršulinka u Nevers-u. Hoćete li biti tako dobar te objelodaniti ovo pismo u komu imam čast izjaviti:

1. Da s. Marija Bernarda nije nikada stupila nogom u samostan Uršulinka u Nevers-u.

2. Da je istina da ona stoji u Nevers-u, u kući matici sestara Milosrđa i hršćanskog nauka, ali ona je tu ušla i ona tu stoji isto tako slobodno kao bilo koja druga sestra.

3. Daleko od toga da je ona luda, ona je osoba pametna kao malo tko; tako mirna da joj nema slične.

Uz to, ja ovim pozivam gore spomenutog, uglednog profesora neka dođe pa neka sam lično provjeri jesu li istinite ove moje tri tvrdnje.

Ako bi on bio tako dobar pa mi javio u koji će dan doći ja bih se postarao da ga stavim u vezu sa sestrom Marijom Bernardom i, da mu ne bi došla nikakva sumnja da to, valjda, nije ona, ja bih zamolio g. Predsjednika Republike da mu je on pretstavi. Bit će mu dozvoljeno da je promatra i da je pita tako dugo koliko god bude htio. Ja lično obećajem da ću ga veoma ljubezno primiti kao gosta.

3. listopada 1872.

Augustin, biskup u Nevers-u.«

Dr. Voisin nije se usudio odgovoriti!

E. Artus ponudio je dru Voisin-u deset tisuća ondašnjih franaka (u današnjem novcu preko milijun francuskih franaka) ako dokaže da je istina što je rekao.

Dr. Voisin šuti kao zaliven!

---

[16]) v. »Recherches sur Lourdes« 1972, 179—181.

E. Artus, poslije nego ga je više puta, i to javno, pozvao neka dokaže što je rekao, piše mu:

»Dozvolite mi, gospodine, da završim primjedbom koja se odnosi na sve one koji, kao Vi, riječima ili perom govorite javnosti. Svaki čovjek koji, u ovim okolnostima, tvrdi ili niječe tako važne činjenice, a da ih nije provjerio ili proučio, čini društveni zločin jer oi iskrivljuje i buni savjest onih bezbrojnih ljudi koji nemaju ni vremena, ni mogućnosti da sami osobno obave taj ispit, te koji se, u svom neznanju, oslanjaju na one koji o sebi kažu da imaju pravo poučavati.«

Dr. Voisin opet šuti kao zaliven, ne usuđuje se ni pisnuti!

Prigodom gornje izjave dr. Voisin-a, dr. Damoiseau (Damoazô), predsjednik liječničkog udruženja departmana Orne, piše dru Robertu Saint-Cyr (Sen-Sir) predsjedniku lijeničkog udruženja departmana Nièvre, u komu je glavni grad Nevers, te ga moli da ga tačno izvijesti o duševnom stanju male Bernardice. Dr. Saint-Cyr mu odgovara:

Dragi moj kolega,

Na nikoga se niste mogli obratiti bolje nego na me da o lurdskoj djevojčici, današnjoj sestri Mariji Bernardi, dobijete izvještaj koji želite... Malena je, slabunjava izgleda, 27 joj godina. Po naravi je tiha i blaga. S velikim razumijevanjem dvori svoje bolesnike i ništa ne propušta od onoga što joj je propisano; stoga uživa velik ugled, a ja u nju imam puno povjerenje.

Vidite, dragi kolega, da je ova mlada sestra daleko od toga da bi bila sišla s pameti. Ja ću radije reći: Njezina mirna, jednostavna i umiljata narav ne govori ni najmanje da bi ona mogla krenuti tim pravcem.

Sretan sam, dragi kolega, što mi se je pružila ova zgoda da mogu govoriti s Vama i da Vam mogu učiniti uslugu što Vam šaljem izvještaj koji želite.«

Robert Saint-Cyr
predsjednik Liječničkog udruženja
departmana Nièvre[17])

Dr. Voisin, koji je imao snage reći, na način nedostojan i čovjeka i liječnika, da Bernardica nije pri svoj svojoj pameti te da

[17]) J. Beranger, nav. dj., 166—181. — R. Laurentin, nav. dj., 131—132.

su je stoga zatvorili u samostan, nije imao snage da iskoristi ovako lijepu prigodu pa da dokaže da je istina ono što je rekao. A to je mogao da bude odgovorio na ova tako jasna pisma i upite, te da bude pridigao onu, onako veliku svotu od deset tisuća ondašnjih francuskih franaka. No, on nije odgovorio ni riječi, jer nije znao odgovoriti ni riječi. Jedino pametno, a i pošteno što bi bio morao priznati jest to da je rekao golu i grdnu neistinu; ali, eto, za to nije imao snage, pa je šutio kao riba! Šutio je, kao što je šutio i Zola kad ga je dr. Boissarie (Boasari) pozvao na javno predavanje i tu mu pred svima iznio njegove neistine i falsifikacije. Na sve ovo Zola je odgovorio time što je buljio u zemlju i mûkom mučao, dok su drugi urnebesno pljeskali sretnim ozdravljenicima koje su pred sobom gledali, a od kojih je jednu Zola, u svom romanu, davno bio pokopao u grob!

Dr. Voisin, time što se nije usudio odgovoriti ovdje gdje je morao odgovoriti dokazao je, ali ne ono što je on bio rekao o Bernardici, nego baš protivno, a to je da Bernardica nije nikada imala halucinacije i da ona nije nikada bila zatvorena u kakav samostan, a ne samo u samostan Uršulinka, u koji nikada nije ni zavirila! Ona je posve slobodno išla u samostan sestara Milosrđa iz Nevers-a, gdje je posve slobodno živjela kao i sve ostale sestre.

Što se je obistinilo na Emilu Zoli to se je, eto, obistinilo i na dru Voisinu. I on spada u falsifikatore Lurda te, na svoj način, dokazuje da mala Bernardica nikada nije imala halucinacije. I na taj način on je dokazao da je Bernardica imala prava ukazanja onako kako ih je ona prikazivala.

Kao što smo vidjeli, malu Bernardicu nije povuklo častohleplje, pa da bi bila izmislila da vidi Majku Božju da bi time na se privukla pažnju; nije je prisililo ni siromaštvo da bi tako izrabljivala tuđu darežljivost; a nije bila ni duševno bolesna da bi imala nekakva viđenja, kojih stvarno ne bi bilo. Naprotiv, ona je bila potpuno svjesna i uvjerena da vidi prava ukazanja, pa stoga onako i nastupa. A jer je svjesna i uvjerena da je to Božja stvar, govori istinu, makar da je to stoji i žrtava.

Mala Bernardica na ispitima pred svećenicima

Bernardica je imala veliko poštovanje prema svećenicima, a župnika preč. Peyramale-a (Peramál) se je dosta bojala. Svećenici

su smišljali razne upite namjerno da bi doznali je li ona uvjerena o onomu što govori. A Bernardica, uza sve poštovanje, a i strah, nimalo ne popušta od onoga o čemu je uvjerenja da je vidjela i čula.

To se vidi iz onoga kad se radi da izvrši nalog koji joj je dala bijela Gospođa. Kao mala djevojčica, boji se ići k župniku koji je bio čovjek u godinama, krupan, a pomalo i strog. No, budući da je svjesna da vidi prava ukazanja i uvjerena da je to Majka Božja, makar da joj bijela Gospođa nije kazala svoje ime, i jer je svjesna da mora izvršiti njezin nalog, ide ona k župniku, makar da se pomalo i boji.

Na njegov upit, koja je ona:

»Ja sam Bernardica Soubirous« — odgovara ona polagano i tiho.

Župnik je nije poznavao, ali je čuo za nju, pa će joj:

»A, ti si to!... O tebi pričaju neobične stvari, drago dijete, hajde sa mnom!«

Iako je velečasni veoma dobar, ne možete pojmiti koliko sam se bojala, govorila je Bernardica poslije.

Došli su u župski ured pa će joj župnik:

»Hajde da vidimo zašto si to došla.«

Da je nije jačala nepokolebljiva odluka da izvrši nalog koji je primila, ne bi znala progovoriti ni riječi. Ali baš to je činila da je svladala svoj prirođeni strah:

»Gospođa iz špilje, odgovori Bernardica, naredila mi je neka rečem svećenicima da želi da se sagradi kapela na Masabjelskoj pećini. Ja sam zato došla.«

»Kakva je to Gospođa iz špilje?« — upita župnik.

»To je neka veoma lijepa Gospođa što mi se ukazuje u Masabjelskoj špilji.«

»Da, dobro, ali koja je to Gospođa? Je li ona iz Lurda? Poznaješ li je?«

»Ona nije iz Lurda, pa je ne poznajem.«

»Pa od osobe koju ne poznaješ ti primaš naloge kao ovaj što si mi donijela!«

»Jest, gospodine župniče, to je stoga što Gospođa koja me šalje ne sliči drugim gospođama.«

»Što hoćeš time reći?«

»Hoću reći da je lijepa kao što ja mislim da su lijepe u nebu.«

»Zar nisi nikada pitala tu Gospođu kako se zove?«

»Pitala sam; ali kad je pitam ona nakloni glavu, nasmiješi se, ali ne odgovori.«

»Zar je nijema?«

»Da je nijema ne bi mi mogla reći da idem k Vama.«[18])

Uza vas strah pred osobom koju se puno poštuje, a i koje se dosta boji, mirno i ovako promišljeno može govoriti samo onaj tko je sasvim pri sebi i duboko uvjeren da je onako kako govori.

I drugi svećenici bili su sasvim oprezni te su se sustezali u svojim izjavama, a i oni su nastojali doznati da li Bernardica vidi prava ukazanja.

Gospođa je maloj Bernardici povjerila neku tajnu koju ona nije smjela nikome kazati.

»Bi li ti svoju tajnu kazala sv. Ocu Papi?« — upita je neki svećenik.

»Presveta Djevica rekla mi je da je ne kažem nikomu, — odgovori ona. Među ove spada i sv. Otac Papa, jer i on je čovjek.«

»Da, ali sv. Otac ima vlast od Isusa Krista.«

»Sv. Otac je moguć na zemlji, a Presveta Djevica na nebu.«

»Kako ti možeš znati da je to Presveta Djevica što ti se ukazuje; nije li to, valjda, vražja varka?«

»Poškropila sam je blagoslovljenom vodom, a ona se je prekrižila. Molila je sa mnom krunicu.«

»Ne smeta; sve bi to mogao i vrag učiniti!«

»E, dobro; to me se ne tiče; ja mislim da je to Presveta Djevica.«[19])

---

[18]) J. B. Estrade, nav. dj., 111—112. — G. Bertrin, nav. dj., 94—95. — R. Laurentin, nav. dj., 128—131.

[19]) R. Laurentin, nav. dj., 71—72; 77—78.

U Lurdu je bila neka osoba koju je Bernardičina obitelj dobro poznavala; i ova je htjela da smišljenim pitanjima prokuša je li Bernardica iskrena i uvjerena o onom što govori. Stoga će joj jednom kad su govorili o ukazanjima:

»A tko je ona Gospođa?«

»Ja je ne poznajem.«

»Je li lijepa?«

»Ah, da šta je!«

»S kime bi se ona mogla usporediti u ljepoti? Je li lijepa kao gospođa X..., kao gđa Y...?«

»Ljepša je od njih; one se ne mogu usporediti s njome.«

»Vide li joj se noge?«

»Ne, ne vide se puno; odijelo i ruže pokrivaju joj noge, osim prstiju.«

»Vidi li joj se kosa?«

»Vidi se samo malo na sljepoočnicama.«

»Ti kažeš da je to Presveta Djevica što ti se ukazuje?«

»Ja ne znam je li to ona; ona mi to nije rekla.«

»Jesi li kazala svom ocu i svojoj majci to što si vidjela u Masabjelskoj špilji?«

»Da, gospodine.«

»Što o tom kažu tvoji roditelji?«

»Da su to iluzije pa da ne treba opet ići k Masabjelskoj špilji.« špilji.«

»Da, drago dijete, ne treba se opet vraćati k Masabjelskoj špilji. Svak se s tobom smije, a dosta je svijeta koji misle da si luda... Ti si se prestrašila, mašta ti se je upalila, a u stvari nije tu bila ona Gospođa o kojoj ti kažeš da si je vidjela.«

»Ali, gospodine, vidjela sam je više puta... Ne mogu se uvijek varati.«

Da bi se ovaj gospodin još bolje uvjerio znade li ona što govori, je li ona u to uvjerena, hoće li se sjetiti onoga što je rekla, ili će izvrćati kako mu drago, kao onaj komu nije stalo do stvari,

iznova joj je stavljao upite, ali je namjerno umetao ono što Bernardica nije bila rekla.

»Drago mi je da sam te vidio; sada znam kako je bilo s tobom i s onom Gospođom. Rekla si mi, prije svega, da neka žena... lijepa kao gđa X...?«

»Ja sam rekla, gospodine, da je ona ljepša nego sve gospođe, koje ste imenovali.«

»Dobro!... Da ti se je ukazala u dnu Masabjelske špilje?«

»Ne! Na pećini iznad busa!«

»Da je nosila bijelo odijelo, da su joj kose padale unazad, kao veo?«

»Vi ste slabo razumjeli; ja sam rekla da veo, počinjući od čela, pokriva joj glavu i da onda pada unazad do ispod pasa... Kosa joj se jedva i zapaža.«

»Da je za pasom imala zlatnu ružu i da su joj noge sasvim bose?«

»Ne, gospodine, Vi ste mi sami izvrnuli sve što sam ja rekla. Ja sam rekla da joj je svaka noga urešena jednom zlatnom ružom.«[20])

Evo, ovakva je bila mala Bernardica. Mada i nije bila preveć duševno nadarena, ipak je bila duševno tako zdrava da nije mogla biti zdravija. Duboko je bila uvjerena da gleda prava ukazanja, a o tomu su isto tako bili duboko uvjereni i svi oni koji su je pratili i gledali pred špiljom. To se vidi i iz toga što na sve smišljene upite i župnika, i svećenika i drugih uvijek odgovara onako kako odgovara onaj koji je sasvim svjestan da govori istinu.

[20]) R. Laurentin, nav. dj., 62—65.

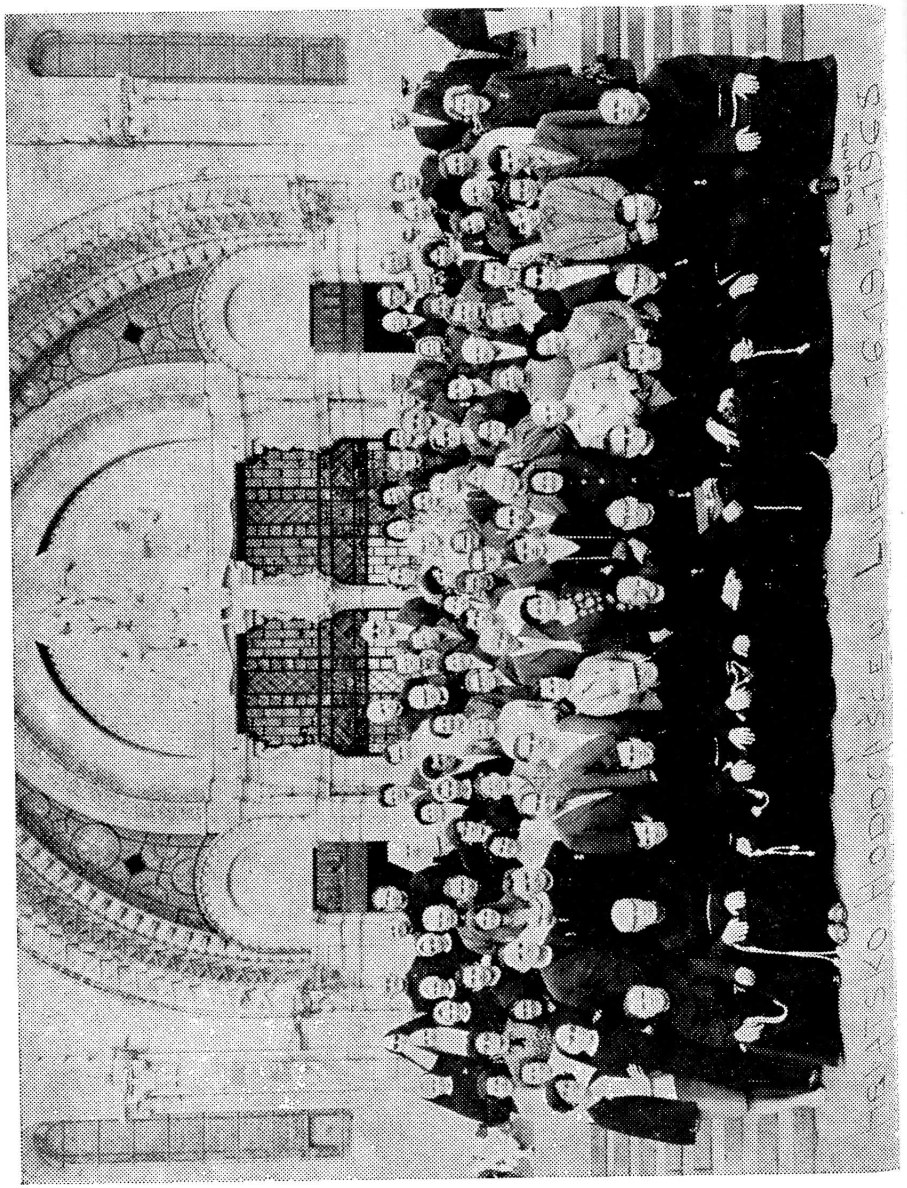

Jedna grupa *naših hodočasnika* god. 1968.

UKAZANJA

Prvo ukazanje

U veljači je hladno i kod nas, a to je osobito u visokim planinama, kao što su to Pireneji u južnoj Francuskoj. 11. veljače god. 1858, dvije sestre: Marija i Bernardica-Antonijeta Soubirous i njihova rodica Ivanka Abadie (Abadi) pošle su kupiti suhoga granja da bi se mogle ogrijati i štogod skuhati, jer u kući nije bilo drva.

Pošle su prema zapadu i došle do mlina mlinara Nicolau (Nikoló). Od ovoga vodila je jaža Sabi prema riječici Gave (Gav). Bernardica ih upita bi li pošle da zajedno vide gdje se jaža izlijeva u riječicu, pa, kad i one dvije pristadoše, sve tri zajedno pođu prema Gavi.

Idući tako nađu se pred špiljom koju svijet zove Massabielle (Masabjel). Tu se u blizini i jaža izlijeva u Gavu.

Šumica je bila s onu stranu, pa je trebalo prijeći preko ove jaže. Marija i Ivanka bile su zdrave pa obadvije odmah pregaze. A Bernardica, bolesna, bojala se je ući u hladnu vodu. Molila je stoga Ivanku i Mariju da je uhvate pod ruke i prenesu, ili da nabacaju stijena da bi ona mogla preko njih.

»Neću ti ja to učiniti — reče joj Ivanka — ti si razmažena, pa dosađuješ; ako nećeš pregaziti, ti stoj gdje i jesi!«

Marija i Ivanka otiđu same uz Gavu, a Bernardici nije ostalo drugo nego da pokuša prijeći sama. Nabaca nekoliko komada kamena. No, ovi nisu ostajali tako da bi mogla preko njih, te odluči da će pregaziti.

Čim se je počela izuvati, osjeti jaki šum kao da duva žestok vjetar. Pogleda naokolo, a sva su stabla sasvim mirna! Držeći da

se je prevarila, nastavi se izuvati. Uto opet čuje šum! Od straha skoči na noge, pogleda naokolo, a uz Gavu i po livadi sve mirno! No, kad pogleda na desno prema špilji, opazi da se njiše divlja ruša što je rasla uz špilju, kao da je udara žestok vjetar. U isti čas opazi gdje iz špilje izlazi zlatan oblačić, a na otvoru špilje ukaza se neka Gospođa u bjelini.

»Bila sam se malo prepala — pripovijeda Bernardica — bojeći se da je to nekakva varka, stala sam trljati oči, ali uzalud, još uvijek sam vidjela istu Gospođu. Sada sam iz džepa izvadila svoju krunicu, htjela sam se prekrižiti, ali nisam mogla dignuti ruku do čela. Uzbuđenje me je još jače obuzelo.

Gospođa je prihvatila krunicu koja joj je visjela o rukama, i prekrižila se. Sada sam i ja pokušala po drugi put, pa je išlo.

Netom sam se prekrižila, nestade velikog uzbuđenja koje me je bilo obuzelo. Kleknem i izmolim krunicu pred ovom bijelom Gospođom. Kada sam svršila dade mi znak da se primaknem, ali nisam se usudila. Nato ona iščezne, a za njom nestane i zlatnog oblaka.«

O ovoj Gospođi Bernardica kaže da je bila mlada i lijepa kakvu nikada nije vidjela. Ona je Bernardicu gledala, smiješila joj se, davala joj znak da se primakne bez ikakva straha. I zbilja, Bernardica se Gospođe više nije bojala, ali joj se je činilo da ne zna gdje je!

Gospođa izgleda kao djevojka od 16 do 17 godina. Nosi bijelo odijelo, opasana je plavim pojasom koji se spušta niz odijelo, gotovo do stopala. Na glavi joj je bijeli veo te se kosa jedva zapaža; veo pada niz leđa, pokriva ramena, te se spušta do ispod pojasa. Noge su bose, velikim dijelom pokrivaju ih donji rubovi odijela, a na vrh prstiju svake noge je ruža zlatne boje. Preko desne ruke joj je krunica s bijelim zrnjem, a zlatni lančić na kome je nanizana sjaji se kao ruže na njezinim nogama.

Malo poslije nego se je Gospođa povukla stigle su Marija i Ivanka pa sve tri pođu kući. Bernardica im je, putem, kazala svoje viđenje a one, brže bolje, kažu svojima kod kuće. Gospođa Soubirous, bojeći se da bi to mogla biti kakva varka, zabrani Bernardici da ne smije više k špilji.[1])

[1]) G. Bertrin, nav. dj., 25—30. — R. Laurentin, Sens de Lourdes, 1955, 143—145. — Dr. C. M. Henze, nav. dj., 27—37.

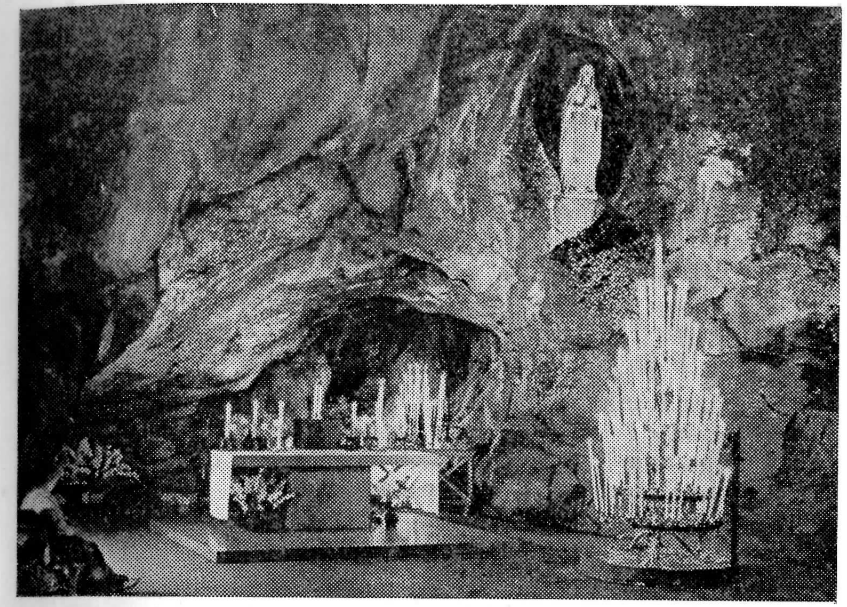

Lurdska špilja u kojoj se je Majka Božja ukazivala maloj Bernardici.

Drugo ukazanje

Srce je vuklo malu Bernardicu k špilji, ali 12. i 13. veljače ona ne ide jer joj je majka zabranila. Na velike molbe Marije i Ivanke i još nekih djevojčica majka popusti, te 14. veljače zajedno s još nekim svojim prijateljicama opet ide k špilji. Putem se svrate u crkvu da uzmu blagoslovljene vode, jer su čule gdje Bernardičina majka pripominje da se čuvaju jer da bi to mogla biti i vražja varka. Netom stigoše pred špilju, Bernardica klekne prema otvoru gdje joj se je Gospođa ukazala. Počne moliti, kad u isti čas usklikne: »Eno je!... Smiješi se!« Poškropi je brzo blagoslovljenom vodom!« — reče joj prijateljica Marija Hillot — i doda joj flašicu.

»Ne srdi se, naprotiv, drago joj je, jer glavom se naklanja i smiješi se« — pripovijeda Bernardica. Sve su djevojčice klekle, a

Bernardica gleda svoju Gospođu, sva je kao izvan sebe, zanešena i kao preobražena. Prijateljice je doživlju, ali ona ne čuje i ne progovara. Malo su se i prepale, a tako i majka mlinara Nicolau (Nikoló) koja je baš tog časa prispjela. Preplašena, a i puna poštovanja, ne usuđuje se dotaći Bernardicu, te otrči po svoga sina mlinara. Ovaj odmah i dođe smiješeći se podrugljivo. Ali začas, jer, netom ugleda Bernardicu u zanesenju, svu preobraženu i blaženu, iznenađen uzmakne, prekriži ruke, pa je stane promatrati. »Nikad nisam vidio divnijeg prizora« — govorio je on.

Nije mu bilo drago uznemirivati je no, jer mu je majka to željela, prihvati Bernardicu za ruke te je odvede u svoj mlin, a zajedno je išla i njegova majka. Tu je prestalo njezino zanesenje, ona je došla k sebi.

Marija i Ivanka su međutim otrčale kući i svakome putem pričale što su doživjele. Najviše, dakako, gospođi Soubirous. Ona odmah otrče, sva ljutita: »Ti hoćeš — reče ona oštro Bernardici — da se s nama ruga svatko tko nas poznaje!«

Majka bi bila išibala Bernardicu da je nije odvratila mlinareva majka: »Što radiš? — reče joj ona — ja sam je gledala gdje kleči, nikada neću zaboraviti onaj prizor, čovjek bi rekao da je to anđeo, pravi anđeo s neba!«[2])

Treće ukazanje

18. veljače gospođa Millet i djevojka Peyret dobiju dozvolu od gospođe Soubirous te za ranog jutra, prije sv. Mise, idu k špilji zajedno s Bernardicom. Nose i list papira i pisaljku da bi Gospođa koja se ukazuje napisala svoje želje.

Netom su stigle pred špilju Bernardica vidi svoju Gospođu, uskliknu: »Ona dolazi, eno je!« Sva sretna, molila je i smiješila se. Primakne se zatim pećini, nadigne se na prste koliko je samo mogla, pruži Gospođi papir i pisaljku da bi napisala svoje želje. Nato će joj Gospođa: »Ne treba da ti napišem ono što ti imam reći. Hoćeš li mi učiniti ljubav te dolaziti ovdje za petnaest dana?« A kad Bernardica pristane Gospođa nastavi: »Obećajem ti da ću te učiniti sretnom ne na ovom, nego na onom svijetu.«

[2]) G. Bertrin, nav. dj., 30—33. — R. Laurentin, nav. dj., 145—146.

Poslije svega što su doživjele, pratilice na povratku kući rekoše majci male Bernardice: »Kolikoli ste sretna što imate ovakvo dijete!«[3])

Četvrto ukazanje

Vas grad već govori o ukazanjima; svatko zna da je Bernardica obećala da će dolaziti k špilji za 15 dana. Stoga sutradan, 19. veljače, već zarana skupilo se mnogo svijeta pred špiljom. Poslije sv. Mise evo i Bernardice s majkom i tetom Bernardom. Klekla je, izvadila svoju krunicu i prekrižila se. U taj čas ugleda svoju Gospođu, zanese se te se stane nadizati kao da hoće poletjeti. Gledajući je majka stane uzdisati: »Bože moj, nemoj mi uzeti moje dijete!« A drugi su govorili: »Ah, kako je lijepa!« Kad je Bernardica došla k sebi govorila je da su se čuli neki čudni glasovi s onu stranu riječice Gave, dok se je ona razgovarala s Gospođom. Jedan od onih glasova što je nadjačavao sve druge kričao je: »Bježi, bježi!« No, jednim svojim pogledom Gospođa ih je sve rastjerala.[4])

Peto ukazanje

Glas o ukazanjima pročuo se nadaleko stoga se, 20. veljače, pred pećinom skupilo više stotina ljudi. Došla je i Bernardica sa svojom majkom. Ušla je u zanešenje i sva se preobrazila. Majka, puna udivljenja, stala je uzdisati: »Ja ne razumijem samu sebe; čini mi se da sanjam; ja već ne raspoznajem svoju kći!« Svi unaokolo gledali su puni udivljenja. Tako je ostala u zanosu oko 40 minuta. Njezina Gospođa naučila ju je naizust neku molitvu koju Bernardica nije nikome kazala.[5])

Šesto ukazanje

Mnogi su osjećali sa Bernardicom i divili se, a bilo ih je koji su u svemu tomu gledali patološki slučaj, bolesne živce. Među njima bio je i dr. Dozous, lurdski liječnik. Slab vjernik htio je, u ime znanosti, pokazati na licu mjesta da je to sve samo dječija igra i bolesni živci. Stoga, 21. veljače, evo i njega pred Masabjel-

[3]) G. Bertrin, nav. dj., 33—34.
[4]) G. Bertrin, nav. dj., 34.
[5]) G. Bertrin, nav. dj., 34—35.

skom pećinom. No, već na prvi mah opaža da to nije tako kako je on umišljao. Evo što piše: »Netom se ona (Bernardica) našla pred špiljom kleka je, iz džepa izvadila krunicu i stala moliti. Lice joj se odmah preobrazilo što su opazili svi koji su bili kod nje, a to je bio znak da je u vezi sa svojim viđenjem...

Ja, koji sam veoma pažljivo pratio svaki Bernardičin pokret, htio sam ovog časa znati kakav je njezin krvni optok, kakvo je disanje da bih je tako proučio više nego pod jednim vidom. Uhvatim je za ruku te stavim svoj prst na žilu kucavicu. Kucanje srca je mirno, redovito, disanje lagano, nema nikakva znaka da je djevojčica živčano uzbuđena...

Kad je odlazila s ovog mjesta — piše dr. Dozous — gdje je opće uzbuđenje bilo tako veliko Bernardica se povukla kao i obično, na najjednostavniji, najponizniji način, a da nije pazila na javno odobravanje koje su joj iskazivali.«[6])

Ovaj doživljaj učinio je odlučan utisak na dra Dozousa, pa će on sasvim izmijeniti svoj stav i mišljenje. Svijet, koji je sve to gledao, nije se mogao nadiviti; govorio je o tomu kako je Bernardica, za vrijeme ukazanja, sva lijepa i blažena: ona mora gledati neko nebesko biće, budući da i ona, toga časa, ima odraz nebeske ljepote.

Sedmo ukazanje

Bernardica je sada imala tu sreću da joj roditelji nisu više smetali ići pred špilju. Tako se je i sada, 23. veljače, ranom zorom našla tamo, a tu je već bilo oko 200 osoba. Među ovima bilo je i viđenijih muškaraca. Naročito se je zapazilo Estrade-a, šefa poreza u Lurdu. Nerado, ali ipak je došao jer nije mogao odoljeti želji svoje sestre. Pošao je s njom i s još nekim njezinim prijateljicama, te im je putem koješta dobacivao: »Jeste li ponijele naočale? Jeste li ponijele blagoslovljene vode, ili barem svijeću?...« Bilo je tu mnogo priprostitih žena koje su klečale i molile, pa se Estrade velikom mukom uzdržao od smijeha kad je vidio ovaj dobroćudni kršćanski svijet. Takav je on bio dok nije došao k špilji i evo još malo pred špiljom. A sada da vidimo kakav je bio dalje pred špiljom i kakav će biti poslije.

[6]) G. Bertrin, nav. dj., 35—37.

Uz Estradea bilo je tu još nekoliko muškaraca. Njemu koji je bio tako ponosan bilo je sada puno lakše kad se našao u njihovu društvu; a djevojčici nije bilo druge nego se dobro držati, jer »mi smo na nju dobro uprli oči« — kaže on.

Bernardica je klekla, izvadila krunicu i duboko se naklonila.

Dok je prebirala zrnca na krunici, podiže oči k špilji kao da pita, a to je bio znak da iščekuje ukazanje. Najedanput se zanese kao da se je preporodila na novi život. Oči joj sinuše kao vatra, a usnama se razlije serafski smiješak, svu je obuze neopisiva milina. Duša joj je bila kao u tamnici pa hoće da izleti da bi tako i vani pokazala svoju sreću. To nije više bila Bernardica, to je bilo jedno od onih nebeskih bića o kojima apostol velikih viđenja kaže da su pred prijestoljem Janjeta.

»Spontano, a da na to nismo mislili, mi muškarci koji smo bili tu digli smo svoje šešire te smo se naklonili kao žene. Prošlo je vrijeme mudrovanja, upirali smo pogled od djevojčice na špilju, od špilje na djevojčicu. Niti smo što čuli, niti vidjeli, ali ono što smo mogli shvatiti, vidjeti i rukom opipati bilo je to da je djevojčica koja je stajala pred našim očima bila u razgovoru s tajanstvenom Gospođom.«[7])

Estrade je došao k špilji kao skeptik, dobacivao je neslane šale sestri i njezinim prijateljicama na račun ukazanja. Mislio ih je otpratiti kući. No, doživio je što nije mislio da će doživjeti, pa je na njih sasvim zaboravio. Zbunjen je, potresen i zamišljen. Vraća se sam. »Bio sam — piše on — kao čovjek koji se budi iza sna, nisam se mogao otresti od svoga uzbuđenja te je čitavo jato misli obuzimalo moju dušu. Gospođa iz pećine nije se dala vidjeti, ali ja sam osjećao njezinu prisutnost.[8])

Osmo ukazanje

24. veljače mala Bernardica opet gleda svoju bijelu Gospođu, pada u zanesenje, u neki mah ustaje, okreće se prema prisutnima pa će im jecajući: »Pokora, Pokora, Pokora!« Ove riječi čula je ona od Gospođe, a bile su namijenjene njoj i svima, pa ih stoga svima i kaže.[9])

[7]) J. B. Estrade, nav. dj., 42—43.
[8]) J. B. Estrade, nav. dj., 90—92.
[9]) G. Bertrin, nav. dj., 41—42. — R. Laurentin, nav. dj., 146.

Deveto ukazanje

25. veljače po prvi put protekao je izvor lurdske vode. Evo kako to opisuje Estrade koji je iz najbliže blizine svojim očima sve pozorno promatrao.

»Poslije nego je Bernardica izmolila dvije do tri desetice svoje krunice opet se diže, ali smetena, sva u neprilici, okrene se prema Gavi pa pođe dva, tri koraka naprijed.

Najedanput naglo se zaustavi, pogleda nazad kao netko kad čuje kako ga zovu, sluša neke riječi, a čini joj se da dolaze iz špilje. Daje znak da razumije i hoće da opet pođe, ali ne prema Gavi, nego prema špilji, k lijevoj strani udubine.

Kad je uzašla na tri dijela uzbrdice zaustavi se, pogleda oko sebe, ali nesigurnim pogledom. Podigne glavu kao da hoće pitati Gospođu, zatim sigurnim pokretom sagne se i stane prstima kopati zemlju.

Mala rupica što ju je iskopala napuni se vodom te, poslije nego je jedan čas počekala, napije se ove vode i umije se u njoj.

Nekim prisutnima nije bilo jasno zašto se Bernardica diže, zašto ide prema rijeci pa onda nazad, i zašto je prstima kopala zemlju. Stoga je malo poslije pitaju: »Bernardice, sada si se kod špilje pokazala dosta rastresena. Zašto si onako hodala tamo i ovamo? Zašto si prstima kopala zemlju, zašto si pila vodu koja je bila mutna, pa stoga neugodna?«

Dok sam se molila — odgovori im Bernardica — Gospođa mi reče prijateljskim, a u isto vrijeme i ozbiljnim glasom: »Hajde, napij se i umij se na izvoru.« Budući da nisam znala gdje je taj izvor, i jer sam držala da je to sve isto, pošla sam prema Gavi. Gospođa me pozove nazad i prstom mi dade znak da idem pred pećinu s lijeve strane. Poslušala sam, ali vodu nisam vidjela. I, jer nisam znala gdje ću je uzeti, zakopala sam prstima zemlju, i voda je provrela.«[10])

Ovaj izvor svakog časa bivao je sve to veći. Već toga dana poslije podne mlaz vode otjecao je prema rijeci, a tu vodu ljudi dotada nikada nisu vidjeli. Sutradan to je bio jak izvor, te je bio novo i veliko iznenađenje za svakoga u Lurdu i okolici. Ubrzo je

[10]) J. B. Estrade, nav. dj., 97; — J. M. Cassagnard, Lourdes, Cité des Miracles, Lourdes, 1949, 70—71, 106—113.

Čudotvorna voda što je protekla ispod prstiju male Bernardice.

iako narastao da od tada sve do danas svake minute iz njeg izvire 85 litara vode.

Deseto ukazanje

Kad je, 26. veljače, Bernardica došla k spilji, nije se zaustavila na svom običnom mjestu, nego odmah pođe tamo gdje je dan prije prstima zakopala i činila da voda proteče. Tu se i sada napije, umije te otare lice okrajkom svoje pregačice.

Sad se povrati na svoje obično mjesto, klekne, odmah vidi ukazanje i uđe u sanos. Ovog puta Gospođa joj nalaže tužnim glasom neka poljubi zemlju za grješnike.[11])

Jedanaesto ukazanje

Gospođa se ukazuje i slijedećeg dana, 27. veljače, i nalaže joj: »Hajde reci svećenicima da treba ovdje sagraditi kapelu.«

[11]) G. Bertrin, nav. dj., 44.

Bernardica se je bojala ići k župniku Peyramaleu. Ali, primila je nalog te ga ide izvršiti, makar da joj nije ugodno. »Ako hoće kapelu — odgovori joj župnik — neka kaže kako joj je ime, ili neka učini da procvate ruža u špilji.« Bernardica, sva sretna što je izvršila nalog svoje Gospođe iz špilje, nakloni se i ode.

Ovaj nalog je svakako pridonio da se danas, iznad pećine iz koje je Gospođa rekla ove riječi, jedna nad drugom, dižu tri divne crkve i jedna podzemna ispred ovih, jedna od najprostranijih na svijetu.[12])

Dvanaesto ukazanje

28. veljače, već zarana, pred špiljom je više od dvije tisuće osoba. Estrade je čekao Bernardicu nedaleko špilje. Ona je ubrzo došla u pratnji svoje najmlađe tete Lucije. Htio je za njom, no mnoštvo svijeta zakrčilo mu je put, pa mu nije ostalo drugo nego popeti se na izbočinu pećine, u neposrednoj blizini same špilje.

Ispred njega je sva masa svijeta kao velika kruna oko Bernardice koja je u sredini, sva u zanesenju za svojom bijelom Gospođom. Nebeski odraz sreće odbijali su se s njezina lica na lica prisutnih.[13])

Trinaesto ukazanje

1. ožujka, izjutra rano, nakupilo se još više svijeta. Bernardica je klečala i, sva zanesena, uprla je oči u viđenje i pažljivo slušala. U neki mah izvadi krunicu iz džepa, digne je prema bijeloj Gospođi kao da je njoj poklanja. Netom prisutni to opaziše brže bolje povade svoje krunice, podignu ih i stanu njima mahati prema otvoru špilje u znak pozdrava Onoj koja je pred njima, makar da je i ne vide.

Kao što sve drugo, tako se i ovo čulo sve do Pariza. Neke novine stoga proglase da Bernardica blagosivlje krunice. Kad je netko upita je li to tako: »Ne — odgovori ona — ženske ne nose stolu za blagoslivljanje krunica.«[14])

[12]) G. Bertrin, nav. dj., 44—45.
[13]) G. Bertrin, nav. dj., 45.
[14]) J, Koenig, La Vierge de Lourdes, Paris, 1934, 37.

Četrnaesto ukazanje

Očekivali su da će bijela Gospođa Bernardici još nešto narediti. To je i bilo 2. ožujka. Bernardica je došla, klekla i, u zanesenju, gledala bijelu Gospođu. Prije nego se je povukla, naredi Gospođa Bernardici da reče svećenicima neka se ondje dolazi u procesijama.

Jer se je Bernardica bojala župnika Peyramalea, zamoli svoju tetu Baziliju neka pođe s njom. Bazilija nije bila ništa odvažnija, ipak se prihvate jedna druge te pođu. Župnik ih je hladno primio pa, okrenuvši se Bernardici, osorno će joj:

»Što si mi došla kazati? Je li ti Gospođa govorila?«

»Jest, gospodine župniče, Gospođa kaže neka se tamo dolazi u procesijama.«

»Oh, drago dijete, još je samo to trebalo tvojim maštanjima. Ili ti lažeš, ili Gospođa što ti govori slabo predstavlja onu koju hoće da predstavlja. Reći ćeš ti njoj s moje strane da ona ne zna komu se treba obratiti. Trebalo bi ići k biskupu, a ne k meni. Znadeš što? Dat ćemo svijeću tebi pa ti čini procesiju, bit će ih za tobom koliko hoćeš; ne treba ti svećenika... Ti ne vidiš ništa; kako ćeš ti da ti Gospođa iziđe iz one rupe? Nije ti kazala svoje ime; to je ništa; neka ti kaže svoje ime; pitaj je!«

»Pitam je ja — odgovori mu mala Bernardica — ali ona mi se onda nasmije.«[15])

Petnaesto ukazanje

Za vrijeme trećeg ukazanja bijela Gospođa je tražila da joj mala Bernardica dolazi za 15 dana, što je Bernardica i obećala. Zadnji dan padao je 4. ožujka. Stoga su ljudi očekivali da će toga dana biti nešto vanredno u viđenju male Bernardice. Zato su se i okupili kao nikada do sada; očevici kažu da je bilo 15 do 20 tisuća osoba. Bernardica je došla u 7 sati i četvrt.

»Teško nam je opisati prizor koji nam je tog časa davala špilja, prostor ispred špilje, te velika livada prema špilji, s onu stranu rijeke — piše očevidac Estrade. Razdragane mase svijeta nastojale su se približiti što više.

[15]) G. Bertrin, nav. dj., 45—46.

Uz obronke pećine penjale su se odvažne grupe ljudi te su, uza svu pogibelj, pokazivali veliku spretnost u čuvanju hladnokrvnosti i ravnoteže. I po stablima koja su uz rijeku, penjale su se grupe ljudi i djece te su se grane pregibale da nisi mogao gledati! S druge strane Gave, na desnoj obali, zelena livada što je prema špilji crnila se od gledalaca.

Bernardica je ušla u zanos i raznježila se do suza. Malo poslije opet se je razvedrila, a s lica joj je odsijevala nada. Odmah je pitaju kako se je rastala s Gospođom. Kao i drugih puta — odgovori ona; kad je išla nasmiješila mi se, ali se nije sasvim rastala.

Budući je petnaest dana prošlo, nećeš više dolaziti k spilji? — pitaju je neki od prisutnih.

Ma, dakako da ću dolaziti — odvrati Bernardica; što se mene tiče ja ću svakako dolaziti, ali ne znam hoće li se Gospođa htjeti ukazati.«[16])

Šesnaesto ukazanje

Ispunilo se je petnaest dana. Bernardica je i dalje dolazila, ali njezina bijela Gospođa nije se nikako pojavljivala.

Tako je to bilo sve do 25. ožujka, svetkovine Marijina Navještenja. Bernardica je podranila; oko 6 sati evo je k špilji. Na veliko svoje iznenađenje nalazi špilju osvijetljenu nebeskim sjajem: njezina Gospođa je čeka! »Bila je tu — kaže Bernardica — mirna, nasmijana, gledala je svijet kao što ljubljena majka gleda svoju djecu.«

Iskazala sam joj svu svoju ljubav, sve svoje poštovanje, svu svoju sreću što je opet mogu vidjeti. Poslije nego sam joj kazala sve što mi je na srcu, uzela sam svoju krunicu.

Dok je bila u molitvi spopadne je misao da bijelu Gospođu upita, kako joj je ime. Ova misao nije je nikako ostavljala. Bojala se da će biti dosadna, budući da je i dosada pitala, a nije dobila odgovora. Ali, nije se mogla sustegnuti pa je upita kako se zove.

No, Gospođa, baš kao i dosada, nakloni se glavom, nasmiješi se, ali nije odgovorila.

[16]) J. Koenig, nav. dj., 41—43. — R. Laurentin, nav. dj., 21.

Ne zna ni sama kako, ali se osjeti još jačom, pa je opet priupita za ime. A Gospođa se opet nasmiješi i malo se nakloni, ali joj ni sada ne kaza svoje ime. Bernardica je sklopila ruke i priznala da je nedostojna milosti koju traži, pa i po treći put opetova svoju molbu.

Na ovaj treći upit Gospođa pokaza ozbiljno lice, sklopi ruke i digne ih do navrh prsiju, pogleda prema nebu, pomalo rastavi ruke i nakloni se prema meni pa će mi drhćućim glasom: JA SAM BEZGRJEŠNO ZAČEĆE! I iščezne!

Kad svijet doznade što je bijela Gospođa rekla, padne na koljena te sa svih strana i iz svih grla zaori zaziv: »O Marijo, bez grijeha začeta, moli za nas koji te zazivamo!«

Bernardica nije razumjela što znače ove riječi pa, da ih ne bi zaboravila, neprestano ih je putem opetovala dok nije došla k župniku komu je pošla da kaže kako se zove bijela Gospođa.[17])

Sedamnaesto ukazanje

Za vrijeme petog ukazanja Bernardica, u zanesenju, držala je u ruci upaljenu svijeću. Plamen je po prstima tako lizao da su prisutni stali kričati: »Sažeže se, sažeže se jadna djevojčica!« No, Bernardica nije to osjećala, niti je na prstima bilo ikakvih opeklina. Slično je bilo i 7. travnja za ovog sedamnaestog ukazanja. Bernardica je u lijevoj ruci držala krunicu, a u desnoj veliku, upaljenu svijeću. Uto primakne nekako svijeću lijevoj ruci tako da je plamen lizao po prstima. »Zapanjen ovom neobičnom činjenicom — piše dr. Dozous, lurdski liječnik, koji je to gledao — nisam dao da netko odmakne svijeću, uzeo sam sat te sam sve tačno promatrao kroz 15 minuta.« Kad se je bijela Gospođa povukla, a Bernardica došla k sebi, dr. Dozous pregleda njezinu ruku, ali nigdje ni najmanjeg znaka opekline. Sad on istu svijeću primakne Bernardičinoj ruci. No, ona brže bolje povuče k sebi s povikom: »Vi me žežete!«

»O ovoj činjenici izvješćujem onako kako sam je gledao — veli dr. Dozous — i ovu je činjenicu savršeno gledalo toliko osoba koje su bile uz Bernardicu kao i ja. Ovu činjenicu iznosim onako kako se je dogodila.«[18])

[17]) G. Bertrin, nav. dj., 46—47. — R. Laurentin, nav. dj., 147.
[18]) J. Beranger, Les Soirées de Lourdes, Marseille, 1930, 77.

Osamnaesto ukazanje

Od 7. travnja do 16. srpnja Bernardica nije vidjela svoju bijelu Gospođu. U tom međuvremenu primila je prvu sv. Pričest, pače 16. srpnja na svetkovinu Majke Božje Karmelske, primila je sv. Pričest po treći put. Predvečer dok je molila u crkvi osjeti da je nešto neodoljivo vuče k špilji na razgovor s nebeskom Kraljicom.

I pođe s tetom Lucilom i sa još dvjema osobama. Nisu mogle k špilji jer je, u međuvremenu, bila ograđena, pa stoga pođu preko riječice Gave i stanu na desnu obalu upravo prema špilji. Tu je bilo i drugih osoba koje su molile. Bernardica je klekla i molila Anđeoski pozdrav jer je bilo predvečer. U neki mah stane klicati: »Eno je! Eno je! Ona nas pozdravlja, smiješi nam se!«

Bernardičina bijela Gospođa iščezne i Bernardica je nije više vidjela na ovom svijetu.[19])

[19]) J. Koenig, nav. dj., 57—58. — Laurentin, nav. dj., 49—50. — R. Laurentin, Fonction et statut des apparitions, u »Cahiers Marials«, avril 1971, 67—68.

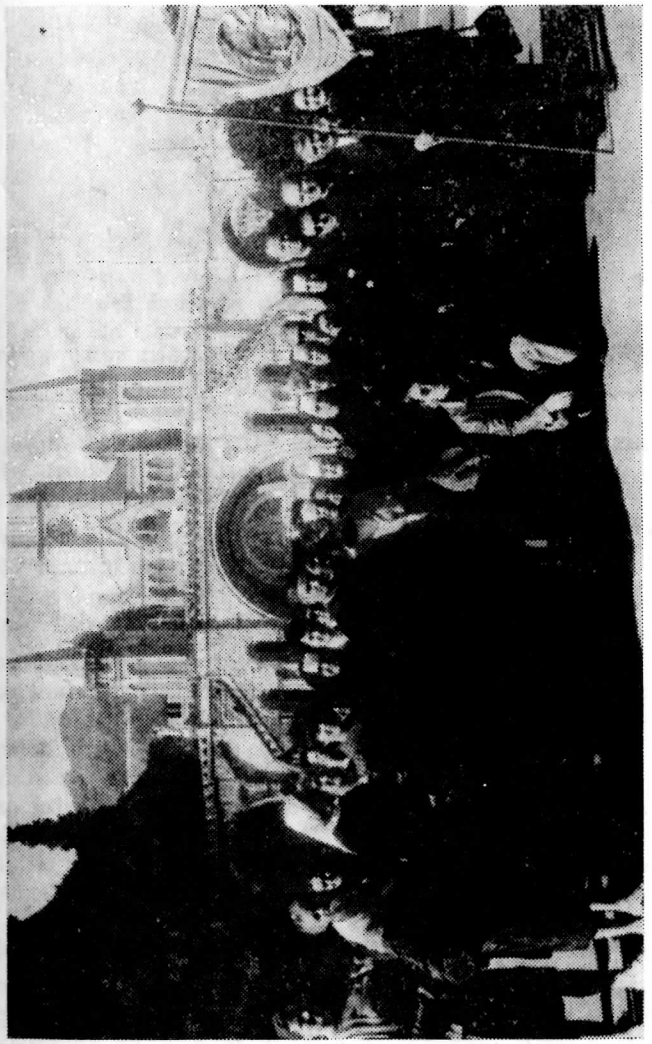

Jedna grupa *naših hodočasnika* god. 1970.

LURDSKA VODA

Kada i kako je provreo izvor lurdske vode?

Mnoga ozdravljenja bivaju kad se bolesnik — na jedan ili drugi način — posluži lurdskom vodom. Kada i kako je nastao ovaj izvor? O tome nam svjedoče mnogi očevidci koji su se našli pred špiljom u času kad je izvor provreo, a i predstavnici i stanovnici Lurda koji jamče da izvora prije nije bilo. Evo nam ovih dokaza i svjedočanstva.

Izvora lurdske vode nije bilo prije 25. veljače 1858. To nam svjedoči mala Bernardica, četiri stotine osoba, koje su se toga jutra našle pred špiljom, Lasserre, Estrade, Duboe i svi ondašnji stanovnici Lurda.

Bernardica je već po deveti put pred špiljom. Zato vrijeme, na tako malom prostoru koji je onda i hodanjem i na koljenima obišla toliko puta, bila bi opazila i izvor da je ovaj tu bio. A kad joj njezina bijela Djevica kaže neka se ide napiti i umiti na izvoru, Bernardica se okreće i ide prema rječici Gavi jer to je jedina voda za koju ona tu znade. Majka Božja zove je da se vrati jer je ne šalje na rijeku, nego neka traži vodu ispred špilje, s lijeve strane. Bernardica se vraća te, smetena, traži vodu, ali je ne nalazi. Stoga opet diže oči kao da pita šta ima učiniti? Majka Božja joj to i kaže. Nato se Bernardica prigne k zemlji, zakopa prstima te voda stane pomalo teći, najprije mutna, a onda bistrija.

Toga jutra, 25. veljače, s Bernardicom je oko 400 osoba pred špiljom. Mnoge od ovih pratile su Bernardicu za prvih devet ukazanja. Nijedna od ovih ni prije, a ni tog dana nije vidjela kakav izvor pred špiljom. Kad Bernardica kaže da joj je Majka Božja

rekla nek se ide napiti i umiti na izvoru koji ona nije mogla nikako naći, ove bi je bile upozorile na izvor da je kakav zbilja tu bio.

I ondašnji istaknutiji ljudi u Lurdu pišu da nije bilo nikakva izvora pred špiljom sve do 25. veljače, dok Bernardica nije prstima zakopala zemlju s lijeve strane pred špiljom. »Ja — tako piše dr. Dozous, ondašnji liječnik u Lurdu — svjedok koji sam se smjestio na najzgodnije mjesto da bih mogao promatrati ovaj važan događaj, nisam htio napustiti Masabjelsku špilju dok nisam pomljivo pretražio razne dijelove terena. Našao sam da je posvuda bio suh osim na mjestu gdje je Bernardica rukama načinila rupicu iz koje je odmah nastao izvor.«[1])

Estrade, ondašnji šef poreza u Lurdu, kaže da mu je, kad je za ukazanja od 23. do 25. veljače, dolazio k špilji, prva briga bila sasvim pretražiti kako se što nalazilo pred špiljom i pregledati svaki kutić. »Ništa što bi moglo sličiti na kakav izvor nije moglo svratiti moju pažnju« — kaže on.[2])

Sve ovo priznaje i ondašnji lurdski načelnik Lacadé (Lakadé). Pred općinskim vijećem, 3. lipnja 1858, daje izvještaj da je u Lurdu s lijeve strane Gave otkrivena voda o kojoj se kaže da je ljekovita. On šalje ovu vodu Filhol-u (Filól), profesoru kemije na sveučilištu u Toulouse-i (Tulúz). Moli ga da bi analizirao ovu vodu, koja dolazi s nekog izvora koji je, pred malo vremena, otkriven u gradu.

Posve je naravno da su vijećnici poznavali dobro svoje mjesto i vode u njemu; nitko se, međutim, ne protivi izvještaju načelnika o novootkrivenoj vodi. A dakako da su i stanovnici Lurda dobro poznavali Lurd i njegovu najbližu okolicu. No, ipak nijedan ne kaže da nije istina ono što pišu dr. Lacadé o otkrivenom izvoru pred Masabjelskom pećinom. A nema sumnje da bi bili digli glas i posve lako dokazali da nije onako kako oni pišu kad ne bi bila istina da izvora nije bilo.

Baš naprotiv, stanovnici Lurda sami svjedoče da nije bilo nikakva izvora sve do 25. veljače 1858. Jer već od sutradan —

[1]) Dr. Dozous, La Grotte de Lourdes, sa fontaine, ses guérisons, Auch, 1874, 44. — Dr. G. Bertrin, nav. dj., 42—43. — R. Laurentin, nav. dj., 146.

[2]) J. B. Estrade, Les apparitions de Notre-Dame de Lourdes: souvenirs d'un témoin. 1899. 103.

tako izvješćuje Estrade — osobe iz grada, kad su došle k špilji čudile su se kad su ugledale da s mjesta gdje je Bernardica prstima zakopala izvire mlaz vode koji nikada prije nisu vidjele, a ovaj mlaz bivao je sve to jači.[3])

I posebna komisija ispitivala je stare ljude u Lurdu, naročito nekog starca koji je imao imanje blizu špilje. I svi se slažu u tome da izvora nije bilo.[4])

Kad govorimo da je izvor lurdske vode nastao čudesnim putem, ne treba odmah misliti da je stvoren pod prstima male Bernardice. Voda je i prije tekla ispod zemlje, stoga se ne radi o stvaranju, nego o čudesnom otkrivanju lurdskog izvora.[5])

Ovaj izvor koji se ispod Bernardičinih prstiju ukazao malen i mutan, a sutradan već izbijao kao jak mlaz, danas dnevno daje 1.200 hektolitara vode tako da stotine tisuća hodočasnika imaju vode koliko samo hoće i u Lurdu, i da je nose svojim kućama, a ima je dosta i za više kupatila koja stoje na raspolaganju bolesnicima.

U ovoj, čudesnim načinom otkrivenoj vodi, Majka Božja nastavila je i nastavlja činiti tolika čudesna ozdravljenja.

[3]) E. Duplessy, La bataille de Lourdes, Paris, 1933, 48—60. — J. M. Cassagnard, Lourdes, Cité des Miracles, Lourdes, 1949, 107—113. — M. Agnellet, Cent ans de miracles à Lourdes, 1957, 33.

[4]) Trochu, Sainte Bernardette, la voyante de Lourdes, Lyon, 1953, 209. — A Deroo, Lourdes, Cité des miracles ou marché d'illusions, 1956, 62.

[5]) L. M. Tauriac, Miracles à Lourdes? 1956, 113—114.

NEKA OZDRAVLJENJA

Drugi izvor veličine i slave Lurda jest u tome što tu ozdravljaju bolesnici koji boluju i od najtežih i najrazličitijih ne samo duševnih nego baš — o čemu u Lurdu isključivo vode računa — od tjelesnih, organskih bolesti. Ozdravljenja bivaju najčešće u u jedan čas, a uvijek bez *ikakvih liječnika* i bez *ikakvih lijekova.* Ova ozdravljenja bivaju mimo svega onoga što i kako rade prirodni zakoni i prirodne sile tako da ih medicinska znanost nikako ne zna, niti može protumačiti. To ćemo vidjeti iz nekoliko primjera.

PETAR DE RUDDER

Bolest Petra de Rudder-a

Među najdivnija ozdravljenja koja su se dogodila zagovorom Majke Božje Lurdske možemo reći da spada ono Petra de Rudder-a. Ovo se nije dogodilo u samom Lurdu, nego u svetištu Majke Božje Lurdske u Oostaker-u kod Ganda u Belgiji.

16. veljače 1864. Petar je sjekao granje na nekom povaljenom stablu. Deblo se, kroz to, omakne, padne po lijevoj Petrovoj nozi te mu, u istoj visini, prebije obadvije kosti malo ispod koljena. Dr. Affenaer zavije nogu no, poslije nekoliko tjedana mora izjaviti da sve ide nagore. Obe kosti su prelomljene kao kad prelomimo suh štap. Kosti su probile kroz meso. Rana se je rastrovala u svoj dubini, rastrovanje je zašlo duboko u mišićno tkivo. Poslije više mjeseci bezuspješnog nastojanja dr. Affenaer dolazi do uvjerenja da je de Rudder neizlječiv, a tako izjavljuju i najveći belgijski specijalisti: Tchackert i Verriest iz Bruges-a, dr. Buylaert iz Var-

senaerex-a, dr. van Hoestenberghe iz Stalhille-a i dr. Thiriart, kirurg belgijskog kralja. Liječnici su smatrali da se može nešto pomoći ako se noga odsiječe pa su to i predložili, no, de Rudder nije htio to ni čuti!

De Rudder-u sada nije ostajalo drugo nego pomagati se dvjema štakama kad se je htio nekamo pomaknuti, i nogu vući za sobom. Tako je i radio i mučio se za osam godina i dva mjeseca.

Kad već ljudi ne mogu pomoći, de Rudder odlučuje da će pomoć tražiti u Majke Božje Lurdske, u špilji u Oostaker-u kod Ganda u Belgiji. To je špilja, izvedena i uređena prema onoj u Lurdu i posvećena u čast Gospi Lurdskoj. Nesreća ga je zatekla 16. II. 1867, a on odlučuje da će Majci Božjoj u Oostaker 7. IV. 1875.

Malo prije, zapravo tri mjeseca prije nego će u Oosacker, koncem prosinca 1874, njegov liječnik dr. Van Hoestenberghe ustanovljuje nalaz da de Rudder nosi ranu na nozi ispod koljena, da se vide obadvije kosti, od kojih su gornji i donji dijelovi, dugodišnjim trljanjem, skratili se za tri centimetra i, dakako, rastavljeni jedni od drugih. Petar je mnogo trpio jer ovu nesreću nosi već osam godina.

Donji dio noge ispod koljena dade se okretati na sve strane; mogao je petu okrenuti tako da gleda uvis, a i tako da gleda naprijed, a prsti nazad.

Nekoliko vremena poslije toga pregledava ga dr. Verriest, te nalazi isto što i dr. Van Hoestenberghe. Ivan Houtsaegher, pet dana prije nego će de Rudder u Oostacker, kad ga pitaju što je vidio na nozi Petra de Rudder-a odgovara im da je vidio ranu, veliku kao dlan. Na okrajke rane curila je krvuština, te je posve zaudaralo. Petar je nogu saginjao tako te su kroz meso provirivala oba okrajka slomljenih kostiju. Ovi okrajci nisu bili zaokruženi, nego su bili kao okrajci slomljenog drveta. Pokazivao je kako petu može okrenuti naprijed, a prste nazad.

Dva dana prije nego će de Rudder u Oostacker buduća grofica du Bus piše da je bila u dvorcu Jabbeke, kad tu dođe i de Rudder na svojim dvjema štakama. Htjela je vidjeti de Rudder-ovu nogu, pa on odvije platnene zavoje kroz koje je na sve strane probijao gnjoj i sukrvica, te probijao nepodnošljiv smrad. Kad je to vidjela, instinktivno se je izmakla nazad.

I Marija Wittezaele vidjela je prelomljene kosti istog dana navečer. Sa svojim i sa de Rudder-ovim susjedom van Hooren-om opet je vidjela ranu i prelomljene kosti dan prije nego će de Rudder u Oostaker. Ova Marija Wittezaele, zajedno sa Julijem i Eduardom Van Hooren-om, dan prije nego će de Rudder u Oostaker, dali su posvjedočenje »da su 6. travnja 1875. vidjeli de Rudder-ovu slomljenu nogu; dvije strane prelomljene kosti probijale su kroz kožu i bile su rastavljene gnjojnom ranom u dubini od tri centimetra«.

Istoga dana, kad su pitali Van Hooren-a što je vidio na de Rudderovoj nozi kaže da je vidio on, kao i Marija Wittezaele, da su i kako su obe kosti prelomljene tako da se je noga njihala i klimala tamo i ovamo, da si je mogao savijati.

Sutradan, 6. travnja, dan je u koji je de Rudder odredio ići u svetište Majke Božje Ludrske u Oostaker. Da se ne muči na svoje dvije štake, dva ga čovjeka prenesu u vlak. Na dolasku u Gand trebalo je prijeći u omnibus. Vozač omnibusa, jak čovjek, zauzeo se je da će ga prenijeti. Uzeo je de Rudder-a na leđa. Opazivši kako mu donji dio noge, svaki put kad bi koraknuo, klima tamo i ovamo, reče onima oko sebe: »Evo ovaj će izgubiti nogu!« To je bila šala; ali nije bila šala kad malo poslije toga opazi da su gnjoj i sukrvica, što su curili iz de Rudder-ove noge, zamazali pod njegovih kola. Stao se ljutiti i vikati, našto mu de Rudder obeća da će mu biti naplaćen trud i šteta.

Petar de Rudder ozdravlja

Pred kipom i špiljom Gospe Lurdske de Rudder sjedne da se malo odmori, malo se napije vode, zatim na štakama, vukući nogu za sobom obiđe oko spilje dva puta. Htio je i treći, ali nije mogao od umora. Stoga opet sjedne ispred kipa Majke Božje i stane se moliti, prije svega da mu Bog oprosti grijehe, a onda da mu Majka Božja dade zdravlje da bi mogao raditi te tako prehranjivati ženu i djecu.

U taj čas, i ne misleći što radi, i ne sjećajući se da već kroz osam godina za sobom vuče prelomljenu nogu koja je još i rastrovana; i ne sjećajući se da se nije mogao maknuti bez svojih dviju štaka, skače se i ide kleknuti pred kip Majke Božje. Diže

se zatim te, vas sretan, s drugima obavlja tri hodočasnička ophoda po špilji.

De Rudder ozdravlja u jedan čas: obje rane su se sasvim zatvorile, nestalo je svega gnjileža i sukrvice, obe su kosti narasle za tri centimetra i potpuno se srasle, pa su sada obe noge jednake: Petar de Rudder ozdravlja u tren oka, i sasvim!

Istog dana ovo vide i potvrđuju i oni koji su ga jutros unosili u vlak, i onaj što ga je jutros prenio iz vlaka u omnibus, i Houtsaegher, i otac i sin Van Hooren, i Marija Wittezaele, i grof i grofica Du Bus, i sve rodno mjesto Jabbeke, koje u prepunoj crkvi za devet dana slavi slavlje da zahvali Bogu i Gospi Lurdskoj.

9. travnja, dakle dva dana poslije ozdravljenja, čim to čuje dr. Affenaer iz Oudenbourgha dolazi i pregledava de Rudder-a te izdaje posvjedočenje da je »temeljito ozdravio, da mu je sada noga kao u djeteta što se sada rodilo.«

Sutradan, 10. travnja, dolazi i dr. Van Hoestenberghe, nalazi de Rudder-a gdje kopa u vrtu. Kad de Rudder opazi svoga donedavnog liječnika, stane skakati kao dijete. I ovaj mu daje posvjedočenje da je sasvim ozdravio.

Od dana ozdravljenja do smrti de Rudder gotovo svakog tjedna ide k Majci Božjoj u Ootstacker da joj zahvali za veliki dar. Kroz to vrijeme išao je 117 puta!

Petar de Rudder umro je 1898. od upale pluća, dvadeset i tri godine poslije ozdravljenja. Godinu dana poslije smrti, zapravo 24. svibnja 1899, dr. Van Hoestenberghe čini autopsiju te i tako ustanovljuje da su obe jednom prelomljene kosti sada sasvim narasle i srasle.

Ovaj veliki događaj otvorio je oči dru Hoestenberghe-u. On, koji nije vjerovao u čudesa, kad vidi što se je dogodilo de Rudder-u, klanja se Bogu jer on sam može to činiti. Evo što o tom, 3. IX. 1892, piše dru Boissarie-u (Boassari), predsjedniku Liječničkog Ureda u Lurdu: »Kad je Petar de Rudder išao na hodočašće bilo je već osam godina da je, teškom mukom, hodao na dvije štake i vukao nogu za sobom. Donja trećina noge i stopalo visjeli su kao kakav dronjak. Iste večeri Petar se je povratio bez štaka i skačući. Sutradan ide pješice više milja, sretan što može ovako hodati, što nije mogao već odavno. Naravno, išao sam ga vidjeti te Vam priznajem da nisam vjerovao da je ozdravio. A

PETAR de RUDDER poslije ozdravljenja. Kosti lijeve noge su mu prebijene i izjedene. Ipak u jedan čas sasvim ozdravlja.

što sam našao? Nogu, kojoj ništa nije falilo, tako, da nesretnika nisam pregledao prije, ja bih bio sigurno rekao da nikada nije ni bila prebijena.«

Dr. Van Hoestenberghe i E. Zola

Dr. Van Hoestenberghe nagađao je da se tih dana E. Zola nalazi u Lurdu. Stoga u istom pismu piše dru. Boissarie-u da bi bio sretan ako dade g. E. Zoli da pročita nekoliko redaka koje baš njemu, tj. Zoli upravlja. A ti reci, upravljeni E. Zoli, glase ovako: »Gospodine, ja sam bio bezvjerac kao i Vi; čudo koje se dogodilo na de Rudder-u otvorilo mi je oči koje su dotad bile zatvorene svijetlu... Sumnja mi je došla još ponekad no ja sam se stavio da proučavam kršćansku vjeru i da se molim. E, pa dobro, izjavljujem Vam na časnu riječ da sada nemam ni najmanje sumnje; tvrdo vjerujem te nadodajem da sam s vjerom našao sreću, unutarnji mir za koji nikada nisam znao!«

Ovo ozdravljenje Petra de Rudder-a potaklo je liječničku komisiju u Lille-u (Lil) u Belgiji, u kojoj je okupljeno preko stotinu liječnika, pod predsjedanjem dra Duret-a da izjavi da je de Rudder zbilja u jedan čas ozdravio od ugnjojenog preloma noge; da to što su kosti onako narasle i srasle, a o čemu nam svjedoči i autopsija, nije se moglo postići prirodnim sredstvima.«[1])

GABRIJEL GARGAM

17. prosinca 1899, malo poslije ponoći, brzi vlak koji je jurio iz Bordeaux-a prema Parizu 80 km na sat, naleti na drugi brzi vlak u čijem je poštanskom vagonu radio Gabrijel Gargam kao poštanski činovnik. Sudar je bio veoma oštar: poštanski vagon smrskan je u komade, a Gargam, odbačen 18 metara, padne u snijeg i tu, onesviješten i nepomičan, leži do 7 sati izjutra. U takvom je stanju da je neki liječnik, kad mu je okušao bilo, začuđen rekao: pravo je čudo da je ovaj još živ!

[1]) v. G. Boissarie, Lourdes depuis 1858 jusqu'à nos jours, 1894, 174—178. — G. Bertrin, nav. dj., 244—271. — A. Deroo, nav. dj., 176—181. — M. Agnellet, nav. dj., 53—77. — A. Deroo, Lourdes sans frontières. Le miraculé d'Oostaker (Pierre de Rudder), 1961.

Sudar se je dogodio u blizini grada Angoulême (Angulêm), pa su Gargama odmah prenijeli u tamošnju bolnicu. Vas u ranama po glavi i po nogama, slomljena mu je ključna kost u ramenu, i sva mu je unutrinja narušena.

Prelom kosti i vanjske rane zarasle su dosta brzo, ali unutarnji dijelovi nikako. Iz dana u dan bivalo je sve to gore. Od pasa do nožnih prstiju sve je bilo tako paralizirano da nije osjećao nikakav ubod, pa ni usijano željezo. Nije mogao jesti prirodnim putem, pa su ga hranili pomoću sonde, i to samo jedanput dnevno. To ga je dovelo dotle da je u 20 mjeseci izgubio oko 50 kg tako da je bio težak samo 36 kg, a imao je visinu iznad srednje. Kad se je imao povesti proces protiv Orleanskog željezničkog društva, pozvali su liječnika dra Decressac-a da podnese izvještaj o stanju bolesnika. Završavajući izvještaj, dr. Decressac veli da Gargamovo »stanje znači trajnu nesposobnost koja bi se teško mogla poboljšati, a vjerojatnije je da će se pogoršati, i to fatalno«. Tako on izvješćuje 19. prosinca 1899.

Tako je i bilo. 19. srpnja 1901, opet na poziv suda u Bordeaux-u, dr Decressac izvješćuje da su zaključci isti što se tiče neizlječivosti bolesti i razvoja na gore. Jer stanje je bilo teško, a sada je već bivalo gore: nožni prsti počeli su crnjeti i gnjojiti se a meso se počelo rastvarati i otpadati. Sada se već ne može ni misliti na konačno izliječenje jer bolest je neizlječiva i svršetak siguran. Bolesnik ne osjeća nikakve boli jer vas donji dio je ukočen kao trupina, te svi krajnji dijelovi pomalo otpadaju. Nadno kreveta stavili su obruč iznad nogu da plahte ne bi ticale meso koje se raspada.

Željezničko društvo samo od sebe ponudilo je Gargamu penziju od 3.000 ondašnjih franaka godišnje. Ali sud, kad je saslušao izvještaj liječnikâ koji su bili pozvani da ga pregledaju, presuđuje da mu Željezničko društvo plati 6.000 franaka godišnje penzije i 60.000 odštete, budući da je Gargama dovelo u najbjednije stanje i od njega učinilo pravu ljudsku lješinu u kojoj još samo pamet nije ozlijeđena.

Predsjednik Željezničkog društva mislio je da će Društvo učiniti pametnije ako mu ponudi 12.000 franaka godišnje penzije, a bez odštete jer je vidio da Gargam ima brzo svršiti.

Tako je bilo stanje Gabrijela Gargama u kolovozu 1901. Ljudi mu ne znadu i ne mogu pomoći, pa ga majka i rodbina stanu

nagovarati neka zajedno s njima traži pomoći u Majke Božje Lurdske, jer ona može ono što ljudi ne znadu i ne mogu. I on pristane da će u Lurd sa hodočašćem.

I dovode ga u Lurd 20. kolovoza 1901. u 7 sati izjutra. U 4 sata poslije podne je procesija sa Presvetim Sakramentom. I Gargam je tu na svojoj nosiljci. Dugo ga je putovanje izmorilo, te je blijed i iscrpljen do kraja. U neki mah izgubi svijest. Vas je pomodrio i hladan. »Treba ga odnijeti — reći će netko i ne možemo pustiti da umre ovdje pred svim bolesnicima, na koje bi ovaj prizor teško djelovao.« I stadoše hvatati nosiljku, ali majka će na to: »Pustite ga, molim vas, ako umre ja ću mu rupcem pokriti glavu da nitko neće opaziti da je umro.« I puste ga.

A sada, iznenada, Gargam otvori oči, stane micati rukama, hvata se nosiljke, hoće da se pridigne na rukama, što nije učinio ima 20 mjeseci. Pomalo se ispravlja na svojoj nosiljci, spušta na zemlju jednu, pa drugu nogu, bosonog, u noćnoj košulji, rekao bih: mrtvac izlazi iz groba! Na nogama je i, evo ga, ide za Presvetim, a prve su mu riječi: zahvala Isusu i Mariji koji mu, evo, vraćaju život!

U Liječničkom Uredu 60 je liječnika. Pregledavaju ga i raspravljaju. Nato će neki kirurg pariških bolnica: »Gospodo, što nam treba tražiti gdje je ozljeda! U ovom slučaju sve je bilo sama rana, organizam je bio srušen!«

Svi se s njim slože, i svi su priznali da je Gabrijel Gargam sasvim ozdravio, on koji se živ raspadao te je, po ljudskom sudu, imao skoro umrijeti. Svih rana je nestalo, a da nije trebalo nikakva oporavljanja. Razrušena tkiva narasla su sasvim iznova, nova koža sve je prekrila, više nema nikakve ukočenosti, hoda bez ičije pomoći, jede kao najzdraviji, brzo dobiva normalnu težinu, 28 mu je godina, ima od čega živjeti, a ipak odmah se prihvaća posla i radi.

Iz zahvalnosti prema Isusu u Presv. Sakramentu i prema Lurdskoj Djevici svake godine dolazi u Lurd da, kao dobrovoljni nosač, dvori bolesnike u prihvatilištima, u kupatilima i u procesijama. Tako je dolazio 53 puta poslije ozdravljenja do smrti. Umro je 24. veljače 1953.[2])

[2]) G. Bertrin, nav .dj., 379—402. — P. D. Sessa, Lourdes. Il sole sul mondo, 1935, 113—125. — J. M. Tauriac, nav. dj., 29—30.

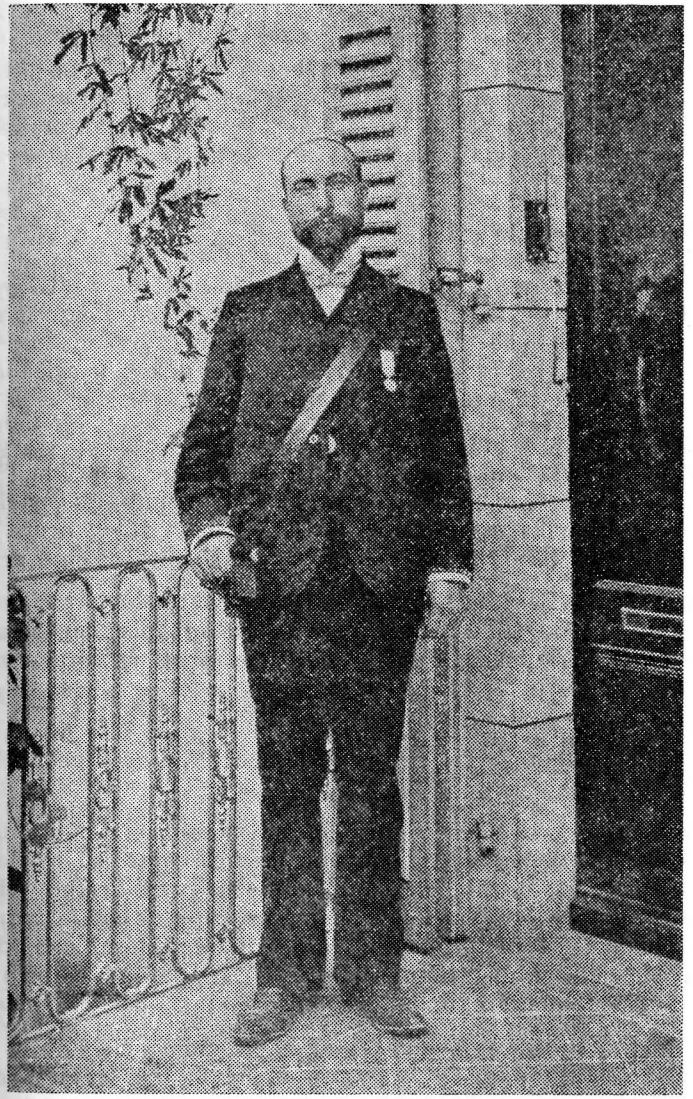

GABRIJEL GARGAM poslije ozdravljenja. Smrtno satrven, sasvim ozdravlja.

Djevojka iz Lisieux-a (Lizjé), slavnog po sv. Maloj Tereziji. Već u mladim godinama opažaju se u njoj znakovi tuberkuloze, a usto trpi od hemoragije (krvarenje). Ovo ju je dotjeralo dotle da u 20. godini izgleda kao živi kostur, teži samo 17 kg.

Vidi Henrika da za nju nema pomoći kod ljudi, pa želi u Lurd, ali joj njezini ne dadu jer se boje da bi lako mogla putem umrijeti. No, ona ne popušta te, iako je ne prima francusko narodno hodočašće kao ni ono iz Lisieux-a, prima je hodočašće iz Bayeux-a (Bajé), te stiže u Lurd 8. rujna 1908. Sva je satrvena od dugog putovanja. Neki hodočasnici, kad ugledaju ovaj živi kostur, stanu se ljutiti: »Šta treba da moli za ozdravljenje ova starica od 80 godina!« — stali su govoriti! A Henriki je bilo tek 20!

Moli neka je odmah nose u vodu Gospe Lurdske. U vodi se osjeća bolje, kako ona kaže, ali još nije sasvim ozdravila. Sutradan, za vrijeme procesije, u času kad je biskup blagosivlje sa Presvetim, Henrika osjeća da u njoj struji novi život, pruža ruke, ustaje sa svoga ležaja, diže se, te, sva sretna, kliče da je ozdravila!

Kad ozdravljenica, sada zdrava, ali sva mršava kao kostur, ulazi u Liječnički Ured, liječnici su zapanjeni: jučer su ustanovili da je sva tuberkulozna, a sada evo je pred njima zdrave zdravcate!

Kad je Henrika išla u Lurd težila je 17 kg, a bilo joj je, kako smo rekli, 20 godina. Tri tjedna poslije ozdravljenja već je teška 30, a tri mjeseca kasnije preko 50 kg.

Ozdravljenje ove teške tuberkulozne bolesnice i živog kostura bilo je takvo iznenađenje da je bilo novina koje nisu htjele vjerovati. Pisale su da ovo nije ona koju su, pred kratko vrijeme, donijeli u Lurd; da je ona umrla u Lurdu, pa da su je tamo potajno pokopali, a majku potkupili pa da je, mjesto one, dovela drugu! Henrika je, međtuim, sva zdrava i sretna opet se prihvatila škole koju je bila prekinula pred više godina, postala učiteljica, a poslije bankovna činovnica u mjestu Ry, u departmanu Seine Maritime.[3])

[3]) v. M. Agnollet, nav. dj., 95—97.

8. listopada 1914, u bitci kod Antwerpena u Nizozemskoj, granatni odlomak pogađa Jakova Traynor-a u glavu i uvaljuje se duboko u mozak. Operiran, naskoro se oporavlja tako da je s vojskom mogao poći u Dardanele, gdje učestvuje u napadaju na tvrđavu Sebdul-Bar. Pao je neki časnik i Jakov hoće svakako da ga izvuče. Još dok traje bitka, on se provuče i dohvata mrtvo tijelo. No, uto mitraljez hvata i njega, obara ga na zemlju, pri čemu gubi mnogo krvi.

Opet je operiran u bolnici, ali malo je nade u konačni uspjeh: jedna kuglica probila je lopaticu i razmrskala veoma složeni mišićni sustav o komu ovisi kretanje ruke, a dvije kuglice udarile su u prsa i u blizini srca prošle s jedne strane na drugu.

Fridrih Trevers, lični kirurg kralja Eduarda VII, izvodi nad Traynorom operaciju u Aleksandriji, kamo je prevezen, nastoji povezati okrajke rastrganih mišića jer vidi, ako to ne bude, da rukom sigurno neće moći kretati. Malo poslije toga dr. Trevers opaža da operacija nije ni najmanje uspjela. Vraćaju Traynora kući u Englesku. Putem, na brodu, dr. Ross čini opet operaciju na istim razmrskanim mišićima u ramenu desne ruke. Ali ni ova operacija ništa ne pomaže, kao ni treća kojoj se podvrgava na dolasku u Portsmouth, 2. rujna 1915.

Traynor je teško rastrgan granatskim odlomcima, pa operacije nisu mogle popraviti njegovo stanje. Zbog svega toga posve je oslabio, pa su ga često progonile velike boli u mozgu, a nastupila je i padavica. Boli su se razvile dotle da je jednom stao vikati i razbijati oko sebe kao da je bio izvan sebe, te su ga morali obući u žičanu košulju. Pomišljali su i na to da bi mu otsjekli desnu ruku, jer su mislili da bi njegove muke mogle dolaziti odatle što su mu rastrgani mišići u lopatici desne ruke. No, Traynor nije htio o tome čuti, nikako nije dao svoje ruke.

Traynor je teški bolesnik pa mu, kao takvomu, daju penziju, najprije 80%, zatim 100% i, nakraju 140% stoga što, kao padavičar, mora trajno imati bolničara uza se. Tako je oslabio da već nije nego živi mrtvac. Nekom kirurgu padne na pamet da bi njegovo teško stanje moglo dolaziti od velike rane koju je, još 1914, dobio na glavi, pa mu svjetuje da bi se još jednom dao operirati. I on, budući mnogo trpi, prima ovaj prijedlog te se

podvrgava i ovoj operaciji. Ali i ovaj put nikakve koristi, a velika šteta: novi otvor na lubanji neće nikako da se zatvori, pa mu na ovaj otvor moraju staviti metalnu pločicu. Budući da su mu rastrgani mišići desne ruke, ruka je paralizirana, lubanja otvorena, a sada je i padavičar, — proglašen je teškim, ratnim invalidom. Kao takvoga šef bolnice »neizlječivih« na Mossley Hill-u čeka ga da se prijavi, ali uzalud! Traynor je dosta i previše čekao da mu ljudi pomognu pa, kad oni ne mogu ništa, on će tražiti pomoć u Majke Božje u Lurdu.

Odvraćaju ga liječnici i rodbina jer da neće izdržati put od 1.600 km. Sve što će postići jest da će izgubiti penziju ratnog invalida, a valjda se neće živ ni povratiti.

No, Traynor je odlučio u Lurd, te ide s hodočasnicima iz Liverpool-a. Netom stiže u Lurd odmah u Liječničkom Uredu predaje posvjedočenje triju liječnika koji su ga nadgledali kroz osam godina. Ovi izjavljuju da bolesnik ima teške i česte napadaje epilepsije; da ima paralizu desnih radijalnih, medijalnih i kubitalnih živaca; atrofiju živaca u ramenima i na prsima: otvorenu lubanju s desne strane; ne može micati nogama i ne osjeća ih; nema kontrole nad svojim organizmom.

Veoma crna slika Traynerova tjelesnog stanja. Ipak ima tvrdo pouzdanje da će mu Gospa Lurdska pomoći.

Nose ga u lurdsku vodu. Ali bolničari, upozoreni da je padavičar, od straha da ne nastane kriza u samoj vodi, dižu ga iz vode i nose natrag u prihvatilište. Spava mirno, nema nikakvih napadaja. Osvanulo je jutro, a s njime i sreća za Jakova Traynora. »Skočio sam iz svoga kreveta — priča on. Umio sam se i obrijao, te sam išao iz prihvatilišta na ovim mojim dvjema nogama. Preda mnom su uzmicali svi oni prema kojima sam išao da im pružim ruku, jer su mislili da pred sobom vide utvaru!« Dr. Vallet, koji ga je pregledao odmah poslije ozdravljenja, kaže da se je ovdje dogodilo što se nikada ne događa u prirodnoj medicini i kirurgiji, jer je tu, u jedan čas, nastala obnova živčevlja koje je bilo rastrgano; mišićna tkiva i živci su, u jedan čas, narasli koliko treba i srasli se baš ondje gdje treba; kaže da su počeli odmah normalno raditi i reagirati i da se je otvor na desnoj strani lubanje odmah i sasvim zatvorio.

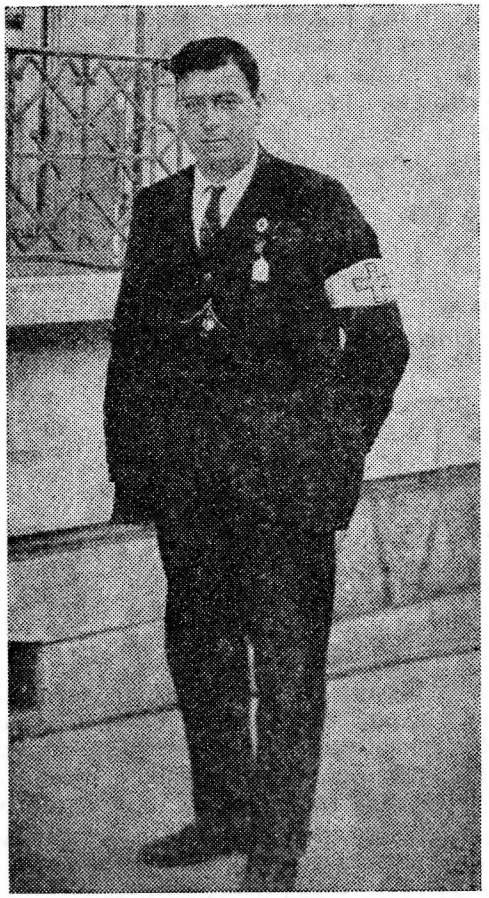

JOHN TRAYNOR poslije ozdravljenja. Teško izranjen, **učas sasvim ozdravlja.**

Na povratku u Liverpool najprije je posjetio tri kirurga, koji su mu, prije nego je pošao u Lurd, dali posvjedočenje da je teški invalid. Ovi sada, pošto su ga temeljito pregledali, daju opet zajedničko posvjedočenje da više nema paralize, da je desna ruka sasvim u normalnom stanju, da nema nikakve atrofije, da su sasvim obnovljeni mišići na prsima i na rukama i da je sasvim zarastao otvor na lubanji.

Jakov Traynor bio je tako teški bolesnik da neki nisu htjeli vjerovati da je ozdravio poslije nego je, zbilja, sasvim ozdravio. Tako ministarstvo za pensije u Velikoj Britaniji, koje je nastavilo davati mu penziju kao neizlječivom, teškom invalidu. No, to nimalo nije smetalo Traynora da bude sretan u potpunom zdravlju, te da, kao takav, sam upravlja svojim poduzećem za prevoz ugljena i da sam, na svojim leđima, prenosi vreće ugljena, koje su znale biti teške i do sto kilograma, a nekad ih je prenosio i na treći kat!

Ovaj sretni ozdravljenik, iz zahvalnosti prema Gospi Lurdskoj, dolazio je u Lurd svake godine sve do svoje smrti 1943, da pomaže bolesnicima ondje gdje je Ona njemu povratila zdravlje.[4])

ELIZABETA DELOT

Elizabeta Delot, učiteljica u Boulogne-sur-Mer u sjevernoj Francuskoj, u mjesecu studenom 1924. počela je osjećati neke neodređene smetnje u želudcu. Liječnik dr. Wallois smatrao je da je u želudcu previše hlorkidrične kiseline pa je prema tome propisao lijek. No, ovaj nije pomagao te se je stanje pogoršavalo. Dr. Verny i Cherfils iz Boulogne-sur-Mer radioskopski utvrđuju da je želudac spušten i da slabo radi, ali još nije bilo znakova ni čira, ni raka.

Elizabetino stanje bivalo je sve to gore. Lijekovi smiruju boli, ali samo za čas, pojas za dizanje želudca ništa ne pomaže, bolesnica gubi 13 kg na težini od listopada 1924. do kolovoza 1925. Pojavljuje se i izlijevanje krvi u probavne organe i sve to jača anemija. Dr. Wallois sada je uvjeren da je ili čir, ili rak u želudcu.

Ljetnje praznike 1925, po savjetu liječnika, provodi na selu u potpunom miru. Mala korist i od toga! Dnevno povraća hranu, a teško može što i uzeti. Stoga u mjesecu studenom 1925. prestaje raditi u školi. Dr. Verny i Cherfils ponovno je radioskopski pregledaju. Sada je dijagnoza tačna i određena: rak na donjem dijelu želudca, na onom dijelu koji ga veže sa dvanaestercem. Rak se je toliko razvio da je zatvorio ulaz iz želudca u dvanaesterac.

Elizabeta ima umrijeti, i to u najskorije vrijeme, ako kirurg ne otvori put kojima će hrana iz želudca u crijeva. Dr. Wallois

[4]) J. M. Cassagnard, Lourdes, Cité des Miracles, Lourdes, 1949, 78. — M. Agnollet, nav. dj., 103—111.

vidi to te je šalje kirurgu dru. Houzel-u. Ovaj se boji poduzeti operaciju, jer je bolesnica veoma iscrpljena. Ali, budući da ne ostaje drugo nego ili smrt, ili operacija, to se dr. Houzel odlučuje na ovu jer ipak ima nade da će izdržati. On reže onaj dio želudca i duodenuma koji je rak obuzeo i zatvorio, i čini otvor na donjem, preostalom dijelu želudca, te ga veže sa gornjim preostalim otvorom preostalog crijeva. Hrana je imala prolaziti ovim novim putem.

Sve ovo moglo je pomoći samo časovito, kako su to za vrijeme operacije vidjeli i jedan drugome priznali dr. Wallois i dr. Houzel. To su priznali i upravitelju škole Haffreinghe, gdje je Elizabeta radila. Svjetovali su mu neka potraži drugu učiteljicu jer ova neće živjeti niti godinu dana.

Liječnička predviđanja brzo su se stala ostvarivati. Četiri mjeseca poslije operacije sve naglo kreće nagore. Rak je ponovno zahvatio onaj isti dio želudca na ulazu u dvanaesterac odakle je bio izrezan prvom operacijom, zahvatio je i gotovo sasvim zatvorio i novi prolaz iz želudca u crijeva koji je učinjen na zadnjoj operaciji, razvio se je i proširio i na jetru u većim izraslinama, i na više mjesta. Malo kasnije, zapravo u mjesecu srpnju, sasvim je zatvorio novi prolaz iz želudca u crijeva tako da želudac nije primao nikakvu hranu, pa ni tekućinu. Po ljudsku sudeći, smrt je bila neizbježiva i to kroz najkraće vrijeme.

Tako bi imalo biti kad bi bilo po ljudsku. No, Božji računi znadu biti i drukčiji, pa su tako drukčiji bili i ovdje. Elizabeta, kad joj ljudi već ne znadu i ne mogu pomoći, moli neka je prenesu Majci Božjoj u Lurd. Dr. Wallois dozvoljava joj jer misli da je to njezina posljednja želja.

U Lurd je donose 31. srpnja, na smrt izmorenu, živi kostur, ali punu pouzdanja u Onu koja je rekla maloj Bernardici: Hajde napij se i umij se na izvoru! Moli liječnike neka joj dozvole da je odmah nose u čudotvornu Gospinu vodu. Oni se ustručavaju radi njezina veoma pogibljenog stanja, ali ipak dozvoljavaju na njezine velike molbe.

U času kad je spuštaju u vodu osjeti neopisive boli, kao da se sve u njoj lomi. To je trajalo samo koju sekundu. Netom je bolničarke počeše dizati iz vode, za jedan je čas, iznenada, obuze

neizreciva sreća i raspoloženje. Obuze je novi život, sama se oblači bez poteškoće i bez ičije pomoći. U isto vrijeme osjeti, a što odavno nije osjetila, osjeti da je veoma gladna. Na povratku u prenoćište najede se dosita, a da nije osjetila nikakve smetnje. Na povratku u Liječnički Ured liječnici je pregledaju te ne nalaze ni traga bolesti, koja ju je bila vukla u sigurnu smrt.

Kad se vraća kući, sva sretna, u vagonu je na nogama kroz 20 sati, obilazi bolesnike, te svima koji k njoj dolaze, a svak hoće da je vidi, priča o svojoj protekloj bolesti, o sreći koju sada proživljuje te sa svima zahvaljuje Gospi Lurdskoj za zdravlje koje joj je povratila.

Na povratku u Boulogne-sur-Mer dr. Cherfils moli da bi je još jednom radioskopski pregledao. Kao što su utvrdili liječnici u Lurdu tako i dr. Cherfils utvrđuje tri stvari: sasvim je nestalo raka koji je bio zatvorio ulaz iz želudca u dvanaesterac, a iznova je narastao dio želudca i dvanaesterca koji su bili izrezani; sasvim je nestalo raka, koji se je bio raširio po jetri; sasvim je nestalo novog otvora kojim je dr. Houzel bio povezao donji dio želudca i otvor crijeva.

U listopadu 1926. Elizabeta Delot, puna života i zanosa, preuzimlje službu učiteljice te svake godine do svoje smrti 1942, kad pogiba od bombe, dolazi u Lurd sa hodočašćem da pomaže bolesnike kao dobrovoljna i anonimna bolničarka.[5])

MARIJA TEREZIJA CANIN

Roditelji Marije Terezije Canin (Kanén) iz Marseille-e (Marsej) u Francuskoj umrli su od tuberkoloze, a i ona je već u mladim godinama na sebi osjetila ovu bolest. Tuberkuloza joj je zahvatila hrptenjaču, oboljela je od Pott-ove bolesti, pa mora nepomično ležati u krevetu.

Tuberkuloza joj je zahvatila i trbušnu opnu. Mora se podvrći operaciji te joj u ovoj operaciji dižu i slijepo crijevo. Kad napušta bolnicu mora na se staviti čelični prsluk i nositi ga godinu dana.

[5]) v. A. Vallet, Lourdes. Comment interpreter ses guérisons, Paris, 1929, 3—39. — M. Agnellet, nav. dj., 111—116. — A. Oliviéri, Difficultés contre le caractère extra-naturel des guérisons de Lourdes, u: Maria et Ecclesia, vol. XIII. Roma, 1960: De miraculis atque sanationibus Lourdensibus, 268—269.

Nešto se oporavlja, ali zakratko jer joj tuberkuloza opet prodire u hrptenjaču i u još neke dijelove organizma, pa opet mora u krevet. Svi lijekovi ništa ne pomažu, bolesnica naglo mršavi i slabi. Vidi da joj kod ljudi više nema pomoći, pa snuje kako bi išla u Lurd. Dr. Silvan, njezin liječnik, nije toga mišljenja jer je uvjeren, ako otiđe da se neće vratiti živa. No, ipak popušta budući da ona nikako ne odustaje.

Mariju Tereziju nose u vlak. Kad je unose u vagon, pozdravlja se sa svojim pa im veli: Ili ću umrijeti, ili ću se povratiti zdrava!

Upala trbušne opne tako ju je zahvatila da se boje da bolesnica može lako i brzo svršiti, tim više što je do kraja iscrpljena.

Marija ima veliko pozudanje da će Majka Božja učiniti svoje, kad već ljudi ne znadu i ne mogu. I nije se prevarila!

U samoj vodi još ne ozdravlja, ali osjeća da je druga, raspoloženija; uvjerena je da će sve svršiti dobro. Sutra izjutra oko 4 sata osjeća u sebi drugi život; nešto je goni da se ustane, dok već mjesecima nepomično leži! Sama se ispravlja i sjeda na krevet, sama se naginje naprijed i tako prigiblje hrptenjaču, sama traži i dohvata papuče i sama se obuva, sama se diže i hoda na nogama koje su pravi kostur. Jedna od bolničarka koja se tu našla priča kasnije: Čovjek bi rekao da se mrtvac diže iz groba!

U Liječničkom Uredu 6 liječnika ustanovljuju da je hrptenjača gipka i da ne zadaje nikakve boli, isto tako trbušna opna i sve oko nje, i pluća su sasvim zdrava, nestalo je i fistule. Ukratko, kao što to kaže neki liječnik, liječnici su tu gledali potpuno ozdravljenje koje se je časom dogodilo, koje nisu znali protumačiti, koje ih je ostavilo kao izvan sebe.

Dosadanja teška bolesnica sada je tako jaka da kroz nekoliko dana što je još u Lurdu, njeguje bolesnike kao bolničarka. I mršavila je ubrzo nestalo. Ozdravljenje je bilo 9. listopada 1947. Tada je težila 38 kg, a u lipnju 1948. već teži 55 kg. 6. listopada 1948. opet dolazi u Lurd. U Liječničkom Uredu 33 liječnika izjavljuju da je sasvim ozdravila, i to tako da liječnička znanost ne može i ne zna objasniti ovo ozdravljenje.[6])

[6]) v. J. Belleney, Guérisons de Lourdes, 1955, 77—78. — M. Agnellet, nav. dj., 155—159. — A. Deroo, nav. dj., 187. — A. Oliviéri, nav. dj., 265. — Oliviéri - B. Billet, Y a-t-il encore des miracles à Lourdes? 1972, 83—92.

ANGELA THEA

Angela Thea rođena je 1922. u Oberlangensee u Würtenbergu u Njemačkoj. Operirana je od izrasline u grlu, na slijepom crijevu i na maternici. Obuzela ju je višestruka skleroza, pa teško miče i rukama i nogama. To ju je dovelo dotle da nije mogla stati uzgor niti hodati. Skleroza joj je zgrčila i usta, pa je jedva što mogla reći. Tako je to bilo kroz 1945. U 1946. u takvom je stanju da ne može iz kreveta, te je u klinici u Tübingen-u. Od 1950. skleroza joj je tako stisla i zgrčila usta da nije mogla niti jesti, niti ijednu riječ izgovoriti. Hranili su je umjetnim putem. I u potpunoj je nesvijesti.

Budući da je ona tu želju prije izrazila, 15. svibnja 1950. voze je u Lurd s njemačkim hodočašćem »Pax Christi«. Njezina liječnica dr. Wimmer nije tome sklona jer kaše: »Kako se može u inozemstvo slati osobu koja umire, a vožnja, brzim vlakom, traje 30 sati!« Ipak je voze! Netom stiže u Lurd daju joj sv. Sakramente umirućih, jer je na izdisaju.

20. svibnja 1950. nose je u lurdsku vodu. Prati je njezina, prije spomenuta liječnica. A njezin izlazak iz vode — kaže ova liječnica — »ostavio je na me živ utisak. Smije se, prema meni okreće glavu koja je do tada bila ukočena! Odgovara na moje pokrete te prve riječi koje od nje čujem bile su: »Posve sam gladna!« I odvedena u svratište, jela je kao prva!

To je bilo 20. svibnja. Istog dana Angela dolazi u Liječnički Ured. Tog časa tu je 6 liječnika. Ovi izjavljuju da ona uredno osjeća, i zamjećuje, i kreće i rukama i nogama te ih grči i savija kako god hoćeš! Njezina liječnica zaključuje: »Paralize je do kraja nestalo pred očima liječnika!«

20. travnja 1964. ovo potvrđuje i Međunarodno Liječničko Lurdsko povjereništvo sa svoga zasjedanja u Parizu, kad izjavljuje da je Angela Thea, ova nekadašnja teška bolesnica, 20. svibnja 1950. u Lurdu ozdravila, te da ovo ozdravljenje traje već 10 godina,[7])

GERTRUDA FULDA

Gertruda Fulda i njezina sestra Ruta bile su dobro poznate u Beču jer su radile u bečkom kazalištu. God. 1937. došle su u

[7]) v. G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 205—213.

Milan da dadu niz predstava koje su naveliko oglašene. No, Gertruda se iznenada poče osjećati neraspoložena, umorna. Pomišljala je da bi to bilo od putovanja. Osjećala je neke neodređene boli koje nikako nisu popuštale.

Za vrijeme prve predstave nastupila je oštra upala slijepog crijeva (apendicitis), te Gertruda od velike boli pada na pod. Trebala je smjesta na operacioni stol, gdje liječnici ustanovljuju ne samo perforaciju slijepog crijeva nego i upalu trbušne opne (peritonitis).

Pod liječničkom njegom pomalo prizdravlja te već misli na svoj posao. Kad, iznenada, opet za vrijeme javnog nastupa, iznova pada na pod kao prebijena. Liječnici ustanovljuju nephritis, upalu bubrega. Ova upala, a s njome i gnjojenje, ubrzo je zahvatila sve oko i iznad bubrega a tako i iznadbubrežne žlijezde. Ove žlijezde imaju odlučnu ulogu u našem organizmu, izlučuju nadbubrežne hormone, koji su nenadoknadivi za život; organizam je, bez njih, osuđen na smrt.

Engleski liječnik Thomas Addison (1672—1719) otkrio je ove žlijezde i objasnio kako one obole, pa se stoga bolest ovih žlijezda zove Addisonova bolest. Nju je, eto, dobila i Gertruda Fulda te joj je ubrzo i nefaljivo imala podleći.

Prenose je u Beč gdje na njoj izvode dvije operacije: na bubrezima i na mjehuru. Ali, bolest ne prestaje, naprotiv, sve je togore! Liječnici joj produžuju život injekcijama hormona, ali dr. Kline, koji je nad njom vodio brigu u Radenskim Toplicama, ne krije pred Gertrudinom rodbinom da je to za nju zadnja zima.

I, zbilja, svršetak se naglo primicao, baš gigantskim koracima, kako piše neki liječnik. Ona je već spadala među one koji umiru. Na nagovor svoje bake, stala se je baviti mišlju da bi pošla u Lurd. Čitajući neke knjige o maloj Bernardici i o lurdskim ozdravljenjima, odluči se na to te zamoli da je tamo prevezu. To je bilo 1950. Držale su je na životu injekcije hormona te je stigla u Lurd, ali jedva živa.

Bilo je ljeto, mjesec srpanj, vrijeme velikih hodočašća, pa je tih dana bilo mnogo liječnika u Lurdu. 10. srpnja, u času kad su Gertrudu donijeli u Liječnički Ured, bilo ih je tu mnogo. Oni izjavljuju da je njezina bolest veoma teška, te ne dozvoljavaju da je nose u vodu mada ona to želi i moli. No, zato će ona sada

štrajkovati: budući da joj ne dadu da se posluži Gospinim lijekom, ona više neće ljudskih lijekova ni injekcija hormona, jer je to sve ionako ništa ne pomaže!

Liječnicima sada nije ostajalo drugo nego popustiti te 8. kolovoza Liječnički Ured dozvoljava, premda je ona na izdisaju, da je odnesu u lurdsku vodu. Spuštaju je u vodu, a Gertruda u njoj uskrisuje u jedan čas! Svih boli nestaje, krvna zrnca su u normalnoj količini, bubrezi, mjehur, jetra rade savršeno, nestaje upale bubrega i nadbubrežnih žlijezda; ove su se odmah i sasvim obnovile te proizvode hormone koji su nužni za život, a koje su dosada injekcijama umjetno ubacivali u organizam. 16. kolovoza 1950. Liječnički Ured potvrđuje ovo ozdravljenje: nestalo je svih znakova bolesti, Gertruda je u tren oka ozdravila, iako je prestala uzimati bilo kakav lijek. 20 liječnika izdaju posvjedočenje da, od časa ozdravljenja u lurdskoj vodi, ona nije primila niti jednu injekciju hormona.

Dr. Kline, koji je mislio da Gertruda neće preživjeti zimu, kad se ona, zdrava, vraća iz Lurda u Beč piše da je za nj veliko veselje kad znade da se je tako težak i beznadan slučaj Addison-ove bolesti mogao izliječiti u Lurdu tako da je svako drugo liječenje moglo prestati, te da se je bivša teška bolesnica mogla odmah dati na posao. Jer Gertruda, iako više ne nastupa u kazalištu, ipak je u nekoj bečkoj tvornici platna dnevno na nogama pred strojem za pletenje.

Ozdravljenica je opet došla u Lurd 1952. i 1954. gdje su liječnici opet mogli samo potvrditi ono što su izjavili pred dvije godine, a to je da je Gertruda sasvim ozdravila, te da se bolest nije nikako povraćala.

Poslije nego su 25 liječnika, 23. VIII. 1954, u lurdskom Liječničkom Uredu kao i Međunarodno Liječničko Lurdsko Povjerenistvo u Parizu, 13. II. 1955, izjavili da se ozdravljenje Gertrude Fulda nikako ne može objasniti onim što znade i može medicinska znanost i da ono prelazi snagu prirodnih zakona, bečki nadbiskup Innitzer u travnju 1955. proglašuje da je ona čudom ozdravila.[8])

[8]) J. Belleney, nav. dj., 111—114. — J. M. Tauriac, nav. dj., 63—65. — G. Oliviéri, Difficultés... nav. dj., 267—268. — G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 116—123.

MAGDALENA GUINOT, Parižanka, Tuberkuloza joj je posve zahvatila pluća, želudac i hrptenjaču tako da je na umoru. 2. VII 1934. iznenada i sasvim ozdravlja.

PAVAO PELLEGRIN

Pavao Pellegrin (Pelegrén) služio je kao kolonel u francuskoj vojsci u Indokini. Kad se, god. 1948, vraćao u Francusku počinje osjećati neke neodređene boli u crijevima. No, on tome ne daje veće važnosti jer je već u Indokini trpio od dezinterije, pa tome pripisuje i ove smetnje.

Smetnje, međutim, ne prolaze kao što su znale prolaziti, nego bivaju sve to jače dok nisu postale nepodnosive. Liječnici u Pomorskoj bolnici u Toulon-u (Tulon) odmah pomišljaju da bi se moglo raditi o bolesti jetre. Liječe ga, ali nikakva uspjeha. Nato se on obraća drugim liječnicima i to dru Bern-u i dru Pierre-u. I ovi odmah zaključuju da su jetra ugnjojena, a to je utvrdila i igla: na ubod igle stane curiti gnjoj u kome su bile klice stafilokokusa. Stoga liječnici zaključuju da ga treba odmah operirati, pa to i rade. Ustanovljuju da se je gnjoj u jetrima nakupio u velikoj mjeri.

Pellegrin se oporavlja dosta brzo, ali to ne traje dugo. Najednom opet osjeti smetnje oko jetre. Na rez koji je ostao od zadnje operacije poteče nekoliko ugnjojenih kapljica, a i temperatura se odmah javlja i naglo raste.

Sve je to znak da je stvar opet ozbiljna. I zbilja radiografski utvrđuju da je tu fistula koja je probila kroz kožu i zabola se duboko u samu jetru.

Sada Pellegrin odlučuje tražiti lijeka u Majke Božje Lurdske. Narodno hodočašće će u Lurd za Gospu Ružaricu, pa s njime će i on u pratnji svoje žene.

Prvi put ulazi u lurdsku vodu 2. listopada 1950. Nije ozdravio. No, što nije danas bit će sutra! 3. listopada ope ide u kupatilo Ovaj put osjeti da je voda svježa pa ga obuze neko ugodno raspoloženje. Dalje o tomu ne misli. Ali uvečer kad je imao previti ranu, na veliko začuđenje i svoju i ženinu sreću, opaziše da više ne gnjoji. Gnjoj se ne pojavljuje ni sutradan, temperature je sasvim nestalo, sasvim je nestalo i otekline koja se bila izdigla tamo gdje je bilo rezano za prve operacije. Nema više ni rane, koja je sinoć bila razvaljena i rastrovana, tu je sada nova, svježa i ružičasta koža.

Pellegrin, međutim, neće da ikomu što govori prije nego čuje što će na sve ovo dr. Pierre, onaj koji je, sa drom Bern-om bio ustanovio da su jetra ugnjojena, a koji nije znao da je Pellegrin bio u Lurdu.

Kad on dolazi k liječniku, ovaj će mu: Dakle kolonele, opet ćemo previjati, zar ne?

E, pa naravno, odgovara mu Pellegrin s veselim smiješkom.

Dr. Pierre odvije zavoje, pa će, vas u čudu: Ali kolonele, pa što ste vi to stavljali na vašu ranu? Nema više ništa! Nema gnjoja, nema fistule, sve je zatvoreno, što ste to radili?

Vraćam se iz Lurda! — ukratko i radosno će mu Pellegrin. Što Vam se čini?

Što mi se čini? Tà, to je čudo!

I tim je ukratko i tačno kazao ono što se dogodilo!

To je potvrdilo i radioskopsko ispitivanje, ono koje je bilo utvrdilo da je tu bila fistula kroz koju je gnjoj curio, a sezala je duboko u jetru. Sada opet radioskopija utvrđuje da je sasvim nestalo fistule, koja se je opirala svakom liječenju, kao što je utvrdila i to da su jetra sasvim u svom normalnom stanju.

Ovo je bilo 1950. A 10. listopada 1951. Pellegrin dolazi u Lurd na pregled. 6 liječnika u Liječničkom Uredu nalaze da je zdravlje još uvijek u veoma dobrom stanju. 8. listopada 1952. Pellegrin je opet u Lurdu gdje ga pregledava 29 liječnika. Oslanjajući se na posvjedočenja i nalaze onih liječnika koji su ga pregledavali i nastojali izliječiti prije iznenadnog ozdravljenja u Lurdu, izjavljuju da je ozdravljenje savršeno te da se ne može objasniti znanjem i sredstvima kojima raspolaže medicinska znanost. Sve je ovo priznalo i potvrdilo i Međunarodno Liječničko Lurdsko Povjereništvo u Parizu kad je, 22. II. 1953, o ovom iznenađujućem ozdravljenju izvijestilo crkvenu vlast, tj. biskupa u Toulon-u.

Da iskaže svoju veliku zahvalnost Bogu i Gospi Lurdskoj, Pavao Pellegrin svake godine dolazi u Lurd da pomaže bolesnicima za vrijeme velikih hodočašća.[9])

[9]) v. A. Deroo, nav. dj., 189. — M. Agnellet, nav. dj., 163—171. — G. Siegmund, Wunder. Eine Untersuchung über ihren Wirklichkeitswert, 1958, 96—97. — G. Oliviéri - B. Billet, Y a-t-il encore des miracles à Lourdes? Lourdes, 1972, 103—111.

EVAZIJE GANORA

Evazije Ganora, iz Santo Giorgio kod Monferrato u Italiji, obolio je od upale limfne žlijezde ispod lijevog pazuha, u vezi sa veoma pogibeljnim Hoodking-ovim granulonom, ima jaku hipertrofiju jetre i slezene, i ognjicu koja već četiri mjeseca ne popušta. Radi svega ovoga posve je smršavio. Čim su liječnici, profesori Fillibaldi iz Alessandrije, Storti iz Pavije i Gianfulmo iz Genove otkrili njegove bolesti nastojali su mu pomoći, ali bez ikakva uspjeha jer se granulom već bio raširio po jetri i slezeni. 22 puta primio je transfuziju krvi, što mu je smrt samo odgađalo, a oporavka nije bilo.

2. VI. 1950. dovoze ga u Lurd. Hoće da se malo pridigne na krevetu, ali pada u nesvijest. Traži da ga pošto poto nose u lurdsku vodu, pa mu želju i uslišavaju. Netom su ga spustili u vodu, osjeća da ga obuzimlje velika vrućina; osjeća da ga prožimlje novi život; iz vode izlazi zdrav. Ne nose ga kao što su ga bili donijeli pred nekoliko časa, sam ide na svojim dvjema nogama, a da ga nitko ne pridržava. Liječnici ga pregledavaju i nalaze da su jetra i slezena sasvim u redu, ognjice je sasvim i začas nestalo, a tako je prestala i upala limfne žlijezde ispod pazuha. Ozdravio je odmah, i sasvim. Tako je snažan i raspoložen da već sutra obavlja pobožnost Križnog puta uz Kalvariju. Trećeg dana prevaža i prenosi bolesnike.

6. VI. 1950. u Liječničkom Uredu izjavljuju da su i jetra i slezena sasvim u redu i da je nestalo svih zlokobnih izraslina. Gore spomenuti profesori Fillibaldi, Storti i Gianfulmo koji su, kao liječnici, bili ispravno sudili da mu nema lijeka te da je smrt sigurna, sada, kad se Ganora povratio iz Lurda, mogli su samo ustanoviti potpuno ozdravljenje; i ustanovili su.

Poslije svih ovih liječničkih izjava Mgr. Angrisani, biskup u Casale-Monferrato, 31. svibnja 1955, proglasuje da se je ovo ozdravljenje Evazija Ganoga dogodilo čudesnim putem.[10])

ELIZA ALOI

Eliza Aloi rođena je 1931. u Patti na Siciliji. Otac joj je umro od tuberkuloze, a majka od srčane bolesti u vezi sa tuberkulozom.

[10]) J. Belleney, nav. dj., 114—116. — M. Agnellet, nav. dj., 171—173. — G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 126—134.

I Elizi je tuberkuloza zahvatila razne dijelove tijela. Morala je u razne bolnice i, na kraju, 1958. u bolnicu Sant Angelo u Messini. Prof. Di Cesare piše da je primljena u bolnicu jer su se javili brojni gnjojni čirevi na izvanjoj stranih desnih i lijevih rebara kao i na desnom laktu. Ovi čirevi počeli su se pojavljivati 1948, a nastali su stoga što je tuberkuloza bila zahvatila srednju moždinu u kostima. Tuberkuloza je zahvatila i jedan dio kostiju u hrptenjači. Uda su bila — piše prof. Di Cesare — sasvim paralizirana te nije mogla njima kretati. Liječena je u raznim bolnicama, i operirana, a da sve to nije ništa pomagalo.

U ovom stanju, za vrijeme talijanskog hodočašća od 4. do 13. lipnja 1959, Elizu voze u Lurd, s temperaturom od 39,5. Na njezinu želju, u Lurdu joj gnjojne čireve polijevaju lurdskom vodom i vodu uštrcavaju pod kožu. I ova teška bolesnica ozdravlja. Na povratku kući ide da se prikaže svom liječniku Di Cesare. Ovaj je pregleda te daje ovu izjavu: »Eliza Aloi povratila se je iz Lurda sasvim zdrava, u tako dobrom stanju da se nije moglo vjerovati da je to ona ista osoba koja je u Lurd išla u onako očajnom stanju. Ja jamčim da je Eliza Aloi sasvim ozdravila.« To su izjavili i liječnici, njih 14 u Liječničkom Uredu u Lurdu, a to je poslije izjavilo i Međunarodno Liječničko Lurdsko Povjerenistvo u Parizu riječima: »Elizi Aloi, na njezinom dolasku u Lurd, a to je bilo 5. lipnja 1959, višestruka tuberkuloza bila je zahvatila kosti i zglobove. Ona je ozdravila. Naša liječnička znanost ne zna kazati kako je nastalo ovo ozdravljenje.«[11])

JULIJETA TAMBURINI

Julijeti Tamburini, rodom iz Marseille (Marsej) u Francuskoj, izbili su gnjojni čirevi na lijevom bedru. To je bio znak da joj se počinje upaljivati moždina u kosti (osteomyelitis). Od 11. godine dosta puta zalazi u bolnice, osobito 1952, 1953. i 1956. Na njoj su izveli 11. kirurških zahvata kojima su joj 4 puta bušili kosti i čistili ih. 1951. počelo je i krvarenje na nos, ponavljajući se iznova svakih 10 do 15 dana. To je dovelo dotle da su joj 1954. morali probušiti kost u nosnoj šupljini. Majka joj je morala svaki dan dva puta previjati otvor što ga je na bedru proizvodio gnjojni čir. God. 1958. morali su joj opet bušiti nosnu kost.

[11]) v. G Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 231—238.

Sve ovo nastojanje liječnika nije ništa koristilo. U srpnju 1959. ide hodočašće u Lurd. Hoće i Julijeta, ali ne može nego na nosiljci. Rane joj tako gnjoje da kroz zavoje probija i cijedi se smradna tekućina. 14. srpnja zavoje joj mijenjaju dva puta i oba puta puni su gnjojnog smrada.

U petak 17. srpnja nose je u lurdsku vodu. Okupali su je. Kad joj dižu zavoje nalaze da su rane sasvim zatvorene. Raspoloženje se je sasvim popravilo pa se osjeća veoma dobro. Ozdravila je u jedan čas! Bolest se više nije povraćala.

Međunarodno Liječničko Lurdsko Povjereništvo sa svoga zasjedanja u Parizu 3. svibnja 1964. izjavljuje da se je ovo ozdravljenje dogodilo učas, bez lijekova i oporavljanja, pa da se ima ubrojiti među izvanredna ozdravljenja koja liječnička znanost ne zna, niti može protumačiti.[12])

SERGE (Sergije) PERRIN

Sergij Perrin (Perén), iz Lion d'Angers (Lion d'Anžé) u Francuskoj, god. 1968. obolio je od tromboze u aorti, tj. od toga što mu se je počela zgrušavati krv u glavnoj žili koja odvodi čistu krv iz srca te je razašilje po svemu tijelu, kao i u obadvjema karotidnim žilama, tj. u onim koje pročišćenu krv odvode iz srca prema glavi. To je dovelo do paralize, tj. do uzetosti nogu, bokova i čitavog tijela. Često je padao u nesvjesticu. Tako npr. od studenoga 1969. do travnja 1970. 84 puta, a držala bi ga 15—20 minuta. Izgubio je sluh, i u siječnju 1970. oslijepio u lijevom oku. Nikakvi lijekovi nisu pomagali. Liječnici u Angersu i u Rennesu izjavili su da mu je život u skrajnjoj opasnosti.

Koncem travnja 1970. dovode ga u Lurd sa hodočašćem iz pokrajine Anjou (Anđú). Noć između 30. travnja i 1. svibnja proveo je u komi, u skrajnjoj nesvjestici. Držali su da ga više nema.

Izjutra, 1. svibnja, dovoze ga u kolicima u podzemnu crkvu sv. Pija X. Kao teškom bolesniku, tu mu daju sv. Pomast, jer drže da je na umoru. Odmah iza toga oko mu se otvara, a tako i uši, te on jasno čuje i raspoznaje riječi koje oko njega pjevaju: »Sjeti se Isusa Krista!« (Souvien'toi de Jésus-Christ) i čita natpis na kraju velikog prostora ispred bazilike. Nestalo je paralize u

[12]) G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 228—229.

AUGUSTINA DARDENNES ima tešku tuberkuloznu upalu trbušne opne i teške želučane boli. Ne može na noge. 13. V. 1936. u lurdskoj vodi sasvim ozdravlja.

nogama i bedri. Malo poslije toga sam se diže iz kolica te, bez štapa, ide preko neke prostrane sobe i to, kako to sam kaže brže nego bolničarka koja je htjela da ga prati. Sam silazi niza stepenice da se prijavi svom liječniku koji ga je dopratio od kuće. Ovaj, kad ga ugleda, snebiva se od čuda, te ne može da se snađe!

Na povratku sam se penje na gornji krevet u vagonu, sam s njega silazi te obilazi vagone, tražeći ženu i kći koje su ga dopratile. Sve to tako lako i okretno da se čude i dive i liječnici, i bolničari, osobito bolesnici s kojim su ga onako bolesna, bili donijeli, a koji se, evo, bolesni i vraćaju. Ovi mu kažu: »Za nas je veliko veselje što je Bog ozdravio nekoga iz našeg vlaka! To će nam davati snage da podnosimo naše bolesti!« »A ja — tako im uzvraća on — koji sam sasvim ozdravio! Kako ću ja zahvaliti Bogu i našoj Gospi što su me tako divno povratili u moj redovni život?«

A što na ovo kažu liječnici? Emil Sourice (Surís) liječnik koji ga je liječio i pratio izjavljuje da je ozdravljenje sigurno. Petnaest dana poslije, 15. V. 1970, zbor liječnika iz pokrajine Anjou (Anžú) zajedno sa sveuč. profesorom Pecker-om iz Rennes-a izjavljuju da je nestalo svih tragova njegove teške bolesti.

S. Perrin-a su, poslije toga, četiri puta pregledali u Liječničkom Uredu u Lurdu. Prvi put 1970, a bilo je na okupu 80 liječnika. Drugi put 13. svibnja 1971, a bilo je zajedno 13 liječnika. Treći put opet 1971, a bilo ih je 60, te izjavljuju da se zdravlje posve dobro drži u svakom pogledu. Poslije nego su ga, 4. V. 1972, i po četvrti put pregledali, izjavljuju da je »ozdravljenje savršeno, da je u jedan čas nastalo, da je sigurno i trajno.«[13])

JOŠ NEKOLIKO OZDRAVLJENJA SAMO ĆEMO SPOMENUTI

LUIZA JAMAIN (Žamén), Parižanka, 1. travnja 1937. u Lurdu *u jedan čas* i *sasvim* ozdravlja od teške tuberkuloze, koja joj je bila zahvatila pluća, probavne dijelove i trbušnu opnu.[14])

IVANKA FRETEL iz Rennes-a, i ona teška tuberkulozna bolesnica, kroz tri godine neprestano u krevetu, gotovo nepomična, poslije nego su na njoj poduzeli sedam kirurških zahvata, 8. listopada 1948, čim je na Esplanadi, prostranom dvorištu pred bazilikom, primila sv. Pričest, *u jedan čas* i *sasvim* ozdravlja. Liječnici izjavljuju da medicinska znanost ovo ne zna objasniti.[15])

[13]) v. »Association Médicale Internationale de Lourdes« (A.M.I.L.), Organe du Bureau Médical de Lourdes, Jouin 1972, 8—12. — G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 249—250. — »Recherches sur Lourdes«, Oct. 1973, 192—195.

[14]) v. G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 71—82.

[15]) nav. dj., 59—68.

IVANKA GESTAS, iz Belges-a u Francuskoj, poslije nego su na njoj, bez uspjeha, poduzeli tri operacije protiv raka na trbuhu, sasvim ozdravlja pošto se je 22. kolovoza 1947. okupala u lurdskoj vodi. Liječnička komisija u Parizu na svojoj sjednici 4. svibnja 1951. izjavljuje da medicina ni ovo ozdravljenje ne zna i ne može objasniti.[16])

MANDALENA CARINI, iz San Remo u Italiji, boluje od tuberkuloze na plućima, na trbušnoj opni i na kralježnjacima. 15. kolovoza 1948. dok pred špiljom Gospe Lurdske moli svoju krunicu *u jedan čas sasvim* ozdravlja. Međunarodno Liječničko Povjereništvo u Parizu na svojoj sjednici od 4. ožujka 1951. izjavljuje da liječnička znanost ni ovo ozdravljenje ne zna i ne može objasniti.[17])

MURA MARCHESI iz Sassari na Sardiniji, 3. rujna 1962. ozdravlja od upale prsnih žlijezda, od skleroze u lijevoj strani prsiju i od tumora na lijevoj podramenici. 3. svibnja 1964. spomenuto Liječničko Povjereništvo u Parizu izjavljuje da liječnička znanost ni ovo ozdravljenje ne zna objasniti.[18])

VIKTOR MICHELI iz Scurella kod Trento u Italiji, boluje od raka koji mu je uništio lijevu bedrenu kost po sredini u toj mjeri da između gornjeg i donjeg dijela kosti više nije bilo nikakve koštane veze, tako da na nogama nije mogao niti stati niti koraka učiniti. Ide u Lurd i time što mu *naglo* izrašćuje od raka izjedena kost *sasvim* ozdravlja. Prije spomenuto Međunarodno Liječničko Povjereništvo 3. svibnja 1971. izjavljuje da medicina ne zna protumačiti kako je moglo nastati ovo ozdravljenje, te ga objavljuje u svom stručnom časopisu.[19])

FRANCISKA BURNS iz Glasgow-a u Škotskoj oboljela je od raka na bubrezima. Operiraju je, ali bez uspjeha. Liječnici specijalisti daju joj još samo koju sedmicu života. U travnju 1968. majka je donosi u Lurd gdje mala Franciska *sasvim* ozdravlja, kako to izjavljuje kirurg koji ju je bio bezuspješno operirao. Majka je opet u srpnju 1970. donosi u Lurd da Gospi zahvali. Dr. Olivieri, predsjednik Liječničkog Ureda, i drugi liječnici izjavljuju da na maloj Franciski više nema *nikakva traga bolesti.*[20])

[16]) A. Vallet. Guérisons de Lourdes, Paris, 1930, 59. — Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 93—101.

[17]) nav. dj., 189—196.

[18]) nav. dj., 245.

[19]) »Revue de Chirurgie Orthopredique«, Juin 1971, 321—324. — »Association Médicale Internationale de Lourdes« (A.M.I.L.), Oct. 1972, 23—25. — G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 245—246.

[20]) G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 248—249.

M. GORDET poslije ozdravljenja. Učas ozdravlja od ugnojednog tumora u bedrenim kostima.

Ovo je samo nekoliko između veoma mnogih lurdskih ozdravljenika. Protestantkinja Ruta Cranston (o njezinom gledanju u zadnjem poglavlju) dolazi u Lurd god. 1953. da opaža i proučava sve što i kako tamo biva. Tu je više od godine dana. Ima posve slobodan pristup i u Liječnički Ured i u arhive tog Ureda. Ona piše god. 1955. i kaže da od godine ukazanja 1858. do tada ima oko deset tisuća poznatih velikih ozdravljenika.[21])

Mislimo da je dosta i ovo nekoliko primjera. Iz ovih, kao i iz *samo jednog* od ovih, posve je jasno — kao što to, vidjeli smo, liječnici priznaju na sva usta — da tu ne radi medicina, niti kakvi prirodni zakoni po svojim poznatim ili nepoznatim silama, nego da tu radi Bog, stvoritelj i prirode i njezinih zakona, u Lurdu radi neposredno, proizvodeći nove organske elemente i dijelove, ili uništavajući stare, proizvodeći i uništavajući *onako kako* prirodni zakoni, sami po sebi ne znadu i ne mogu proizvoditi ili uništavati.

[21]) G. Bertrin, nav. dj., 141—142. — Ruta Cranston, The miracle of Lourdes, New-York, 1955, 81.

POKUŠAJI TUMAČENJA

Makar da je jasno iz samih ovih nekoliko iznesenih ozdravljenja da to priroda po svojim zakonima niti radi, niti može raditi, bilo ih je koji nisu htjeli uzrok ovih ozdravljenja vidjeti ondje gdje on zbilja jest, pa su se hvatali svega samo da bi tako ostali u prirodi, a da ne bi morali gledati na Boga i na Gospu Lurdsku. Tako su se jedni krili za lurdsku vodu, drugi za autosugestiju i sugestiju, a drugi opet za neke nepoznate prirodne zakone. Pogledajmo malo s kojim uspjehom.

LIJEČI LI LURDSKA VODA?

Izvor lurdske vode nastao je 25. veljače 1858. za vrijeme devetog ukazanja. Tamo smo opisali kako je to bilo.

U lurdskoj vodi ozdravljaju sve vrste bolesti

U ovoj vodi bivaju najveća ozdravljenja u samom Lurdu i po svemu svijetu. Nema bolesti koja bi joj se oprla, dakako, ako Bog hoće da se ozdravi. Na sami doticaj s lurdskom vodom u jedan čas nestaje tuberkuloze u trećem stupnju; sasvim razrušena pluća u jedan mah se obnavljaju i zatvaraju; učas nestaje raka i svih izraslina koje on proizvodi, bili oni izvani ili unutra; sve rane i svi prelomi kostiju odmah rastu, zarašćuju i zatvaraju se; potpuni slijepci odmah i sasvim progledavaju; upala ždrijela (pharingitis), upala jednjaka (oesophagitis), upala želudca (gastritis), upala crijeva (enteritis), upala slijepog crijeva (apendicitis), upala trbušne opne (peritonitis), upala dušnika (bronchitis), upala pluća (pneumonia), upala podrebrice (pleuritis), upala grkljana (laryngitis), upala bubrega (nephritis), kamenac u bubrezima, bolesti hrptenjače, sve bolesti

mozga, sve bolesti kostiju, ušiju, upala nosnih šupljina, sinusa, u jednu riječ: nema nijedne, pa i najteže tjelesne, organske bolesti, da o duševnim i ne govorimo, koja u lurdskoj vodi ne iščezava, i to u jedan čas!

A zašto je to i otkuda je to? Zato što je to lijek koji nam daje ona koja je Majka Gospodara i zdravlja i bolesti, onoga koji je stvorio i naše tijelo i njegove organe, koji je stoga gospodar i ozdraviti ih kada i na komu hoće, koji se za to može služiti sredstvima kojima hoće, baš kao što se ovdje služi vodom koja u sebi, kao voda, nema nikakve snage da ozdravlja, ali ipak ozdravlja jer ju je za to izabrao Bog i predao Lurdskoj Djevici.

No, ipak se je našlo ljudi kojima je padalo na pamet da ova ozdravljenja ne čini Bog preko Gospe Lurdske, nego da ona bivaju stoga što bi lurdska voda, kao takva, imala u sebi neku ljekovitu moć. Nekako kao što Židovi nisu htjeli priznati da Isus Krist Božjom snagom čini čudesa, nego da ih čini pomoću Beelzebuba, poglavice djavolskoga. Ali, kao što Isus zatvara usta nevjernim Židovima kad im odgovara: Ako ja u ime Beelzebuba izgonim djavle onda sam djavao ruši svoju kuću. Isto tako stručnjaci u analiziranju vode istražili su vodu i sa kemijskoga, i radioaktivnog i bakteriološkog gledišta te su ustanovili da u njoj nema ništa što bi moglo liječiti, pa su tako začepili usta onima koji su govorili da lurdska voda ozdravlja nekom svojom ljekovitom snagom.[1])

Kemijska analiza

Ondašnje općinsko vijeće u Lurdu, preko svoga načelnika Lacadéa, poslalo je lurdsku vodu Filhol-u, najvećem stručnjaku i profesoru kemije na prirodoznanstvenom fakultetu u Toulouse (Tulúz). Ovaj vodu analizira, pa evo što odgovara: »Ja niže potpisani, profesor kemije na prirodoznanstvenom fakultetu u Tuluzi, profesor za farmaceutiku i toksikologiju na medicinskoj školi u istom gradu... svjedočim da sam analizirao vodu sa izvora, koji je provreo u nekoj špilji u blizini Lurda, te da sam dobio slijedeći rezultat...« Poslije nego je nabrojio kemijska i fizikalna svojstva vode, zaključuje ovako: »Iz ove analize slijedi da voda iz lurdske špilje ima takove sastojine da je možemo smatrati kao pitku vodu. sličnu većini voda koje nalazimo na brdima gdje ima dosta kalciuma. U ovoj vodi nema

[1]) J. M. Cassagnard, Lourdes, Cité des Miracles, Lourdes, 1949, 116—117. — J. M. Cassagnard, Carrel et Zola devant le miracle de Lourdes, Lourdes, 1971, 53—54. — G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 42—43.

nikakvih aktivnih svojstava koja bi joj davala kakvu terapeutsku vlastitost. Može se piti bez smetnje.«

Tuluza, 7. VIII. 1858. Filhol

Prof. Filhol ovaj izvještaj lurdskom načelniku popratio je ovim riječima: »Soli koje analiza nalazi u ovoj vodi... nikako ne mogu objasniti izvanredne učinke o kojima se tvrdi da su postignuti uporabom ove vode.«[2])

Da bi se ustanovilo da se nisu promijenile sastojine ove vode od 1858. do 1934, opet je, 1934, analizira dr. Moog, profesor kemije na medicinskom fakultetu u Tuluzi. Evo njegova rezultata: »S kemijskog gledišta ova voda ima sastavine dobre pitke vode.«[3])

Tuluza, 11. VII. 1934. Dr. Moog
Prof. kemije na medic. fakultetu

Po zadnji put voda je analizirana 1967. u laboratoriumu u Nancy-u (Nansi). I tu se je opet pokazalo da u njoj nema nikakvih svojstava po kojima bi mogla liječiti kakve bolesti.[4])

Radioaktivna i bakteriološka analiza

Poslije nego je Becquerel, 1906, otkrio radioaktivnost elemenata, mogao bi netko pomisliti da lurdska voda, valjda, ima neku radioaktivnu snagu, pa da njome proizvodi vanredna ozdravljenja. Stoga ondašnji tarbski i lurdski biskup Schöpfer, god. 1915, povjerava dru Nodon-u, stručnjaku za radioaktivna pitanja, da lurdsku vodu ispita pod tim vidom. Dr Nodon svoje istraživanje zaključuje time što kaže da »voda iz špilje ne pokazuje nikakvu naročitu radioaktivnost« i da u njoj »nema nikakve radioaktivne sastavine.«[5])

Dr. Vallet, predsjednik Liječničkog Ureda u Lurdu, god. 1938. zamoli Le Pape-a, profesora na Collège de France u Parizu, da bi ispitao da li u lurdskoj vodi ima kakvih radioaktivnih elemenata. Le Pape je ispitao vodu te, odgovarajući dru Valletu, kaže da u njoj »nije mogao naći nikakav radioaktivni elemenat. Stoga, što se tiče radioaktivnosti, voda je sasvim obična.«[6])

[2]) Dr. A. Vallet, La vérité sur Lourdes et ses guérisons miraculeuses 1944, 173—179. — J. M. Cassagnard, Lourdes, Cité des Mircles, Lourdes, 1949, 71.
[3]) Dr. A. Vallet, nav. dj., 184—185.
[4]) G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 45—47.
[5]) Dr. A. Vallet, nav. dj., 185. — J. M. Cassadnard, nav. dj., 71.
[6]) Dr. A. Vallet, nav. dj., 185—187. — J. M. Cassagnard, nav. dj., 71—72.

I dr. Kliewe, s higijenskog instituta u Mainzu, god. 1952. analizira lurdsku vodu da bi saznao ima li kakovih sastavina. U izvještaju piše »da joj se nema što prigovoriti sa stanovišta higijene. Nema nikakve radioaktivnosti.«[7])

Lurdska voda — sasvim obična voda

Prema zaključcima svih ovih i drugih stručnjaka voda sa Bernardičina izvora posve je obična voda, nema nikakvih mineralnih terapeutskih svojstava, niti se u čemu razlikuje od ostalih pirenejskih voda. To su, uostalom, mogli znati i oni koji su govorili da ova voda liječi pomoću nekakvih kemijskih ili drugih sastavina. Znali su oni dobro što su to mineralne vode i mineralna liječilišta. Znali su oni dobro da svaka od mineralnih voda ima i neku specijalnu mineralnu sastavinu, te da stoga ove mineralne vode, baš radi ove specijalne mineralne sastavine, ako što pomažu, to u *nekoj*, i to *samo* u *nekoj* vrsti bolesti, poslije *duže* uporabe ove vode. Kažem: ako što pomažu, jer se često jednako osjećaš *poslije* kao što si se osjećao i *prije* liječenja. Nema nigdje nijedne mineralne vode koja bi *u jedan čas, konačno* i *trajno* ozdravljala, pa i *laganije* bolesti, da i ne govorimo da na svijetu nema nijedne mineralne vode, koja bi ozdravljala *sve vrste teških* i *najtežih tjelesnih, organskih bolesti.*

Izuzetak je, evo, lurdska voda s izvora male Bernardice. Ova voda, kao što smo to vidjeli u izjavama stručnjaka, nema *nikakvih* posebnih mineralnih sastojina, *nikakvih* terapeutskih svojstava, *ni u čemu* se ne razlikuje od ostalih planinskih voda, a ipak ne pomaže samo u kojoj lakšoj bolesti, nego u *jedan čas, temeljito, definitivno* do konca života diže *sve* i *najteže tjelesne, organske* bolesti i tako bolesnika povraća u prijašnje najzdravije stanje, kako smo to vidjeli malo prije.

Budući da lurdska voda nije nikakva voda sa ljekovitim svojstvima, pitamo: Odakle joj takva i tolika moć? Ta moć joj je odatle što je ona lijek u rukama osobitoga specijaliste, same Gospe Lurdske, a ona je Majka onoga koji je zapovijedao svim bolestima kad je hodao po ovoj našoj zemlji. Naš Isus Krist, kao što je htio da na zapovijed njegove Majke čudesnim putem proteče lurdska voda, tako svojom Božanskom moći čini sva ova velika ozdravljenja da nju proslavi.

[7]) v. A. Deroo, Lourdes, Cité des miracles ou marché d'illusions? 1956. — G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 45—46; 259—260.

SUGESTIJA

Nađe se nekih koji, kad čuju govoriti o navedenim i drugim ozdravljenjima, odmahnu rukom te kažu: to radi sugestija! Ona je za njih sigurno utočište; misle kad su spomenuli sugestiju da su odgovorili na pitanje: kako bivaju lurdska ozdravljenja, tko je njihov uzrok.

Kao što je poznato, u ovom slučaju sugestija bi bila u tome da netko uvjeri sebe, a to je, zapravo, autosugestija, ili da ga uvjeri drugi da je ozdravio, ili da će ozdraviti. Ovo bi bila heterosugestija.

Da bismo mogli dobro odgovoriti na pitanje da li sugestija može nešto proizvesti u ozdravljenju od koje bolesti; ako to valjda može, gdje, što i koliko može, moramo, prije svega, znati o kojim vrstama bolesti se radi.

Kad psihijatri i liječnici o tome govore, oni razlikuju dvije vrste bolesti: živčane ili funkcionalne, i organske bolesti. U *živčanim* oboljenjima nijedan tjelesni organ nije ozlijeđen, nema nikakve rane, sve je na svome mjestu, samo organ ne radi, ili neradi u redu zbog umornosti, prevelike napetosti, a ne zbog kakvog organskog nedostatka. Nešto slično kao kad se naš sat zaustavi, ali ne stoga kao da je u njemu što puklo ili oštećeno, nego jedino što se podvukao trun prašine, te sve zaustavio. U *organskim,* tj. tjelesnim bolestima sasvim je drukčije: organizam je manje ili više ozlijeđen: čir, rak, tuberkuloza, očni ili ušni dijelovi su oštećeni ili propali, slomljena je ruka ili noga, itd.

Kad smo bolesti podijelili na ove dvije velike skupine, možemo lako i tačno odgovoriti na pitanje može li sugestija u njima što pomoći?

Sugestija i živčane bolesti

Najveći psihijatri i dnevna liječnička praksa tvrde da sugestija može nešto pomoći u liječenju bolesti, ali *jedino* i *isključivo živčanih* ili *funkcionalnih* bolesti, dakle samo u bolestima u kojima organizam na nijedan način nije ozlijeđen. Bernhein, vođa škole za psihijatriju u Nancy-u (Nansi) u Francuskoj naglašava da psihijatrija, a tu spada i sugestija, ukoliko što može, to može na području živčanih bolesti.[1]) To isto priznaje i P. Janet (Žané) kad kaže da je

[1]) Bernheim, Hypnotisme, suggestion, psychothérapie, 1903, 319.

nešto privuklo njegovu pažnju već od početka njegovih nauka, a to je da hipnotizam i sugestija mogu nešto pomoći samo u liječenju histeričnih i živčanih bolesti, dakle ondje gdje organizam nije ozlijeđen.[2])

Spomenuti vođa škole za psihijatriju u Nancy-u, Bernheim, ističe i to da sugestija ne može pomoći ni u svim živčanim bolestima; pomaže samo u nekima, a u nekima ne pomaže ništa. Tako je, npr. neurastenija najčešće neizlječiva ako je baštinjena, ili ako živčani sustav nije u redu razvijen.[3]) On nabraja još mnogo *živčanih* oboljenja u kojima sugestija ništa ne pomaže. Nabraja ih takvih osam iz područja mozga; dvanaest iz područja hrptenjače; šest iz područja perifernih živaca; dvanaest iz područja srca, trbuha i crijeva; šest iz područja duševnih oboljenja, među koje spadaju: strah, obsesija, agorafobija, mora, itd. Pokušavao je toliko puta izliječiti melankoniju, hipohondriju, maniju, umišljenost da te netko proganja, a nikada nije uspio.[4]) Ni spomenuti P. Janet u mnogim slučajevima kod histeričnih bolesnika nije mogao ništa uspjeti.[5])

A i u onim živčanim bolestima u kojima sugestija može *nešto* pomoći pomaže poslije velikog nastojanja, i *samo* za *kratko* vrijeme. Opet su Bernheim i P. Janet koji to tvrde. Poslije kratkog vremena bolest se opet vraća u svoj svojoj snazi pa liječnici i bolesnici gube pouzdanje u sugestivno liječenje. Nesretni bolesnici trče od jednog do drugog specijaliste, vuku svoju bolest po svim mineralnim vodama. Ovo je žalosna odiseja mnogih živčanih bolesnika.[6])

Na ovo je upozorio veliki njemački psihijatar Hoffmann još prije Bernheim-a i Janet-a. Svaki put kad se je trudio da pomogne u sličnim bolestima — kaže on, a godinama se je oko toga mučio — nije mogao postići nego prolazne učinke.[7])

I sami J. M. Charcot, koji je bio toliko zanešen za »uvjerenjem koje liječi« (La foi qui guérit), nije mogao a da ne prizna da ovo uvjerenje ne može, u jedan čas, izliječiti ni prelome, ni izjedene kosti, ni rastrovane rane.[8])

[2]) P. Janet, Les médications psychologiques, 1919, 338.
[3]) Bernheim, nav. dj., 337.
[4]) nav. dj., 336, 340.
[5]) P. Janet, nav. dj., 339.
[6]) nav. dj., 339.
[7]) v. G. Bertrin, nav. dj., 189.
[8]) v. J. M. Cassagnard, Carrel et Zola devant le miracle de Lourdes, Loureds, 1971, 56.

Sve ovo je naglasio poznati prof. Babinski, kad je pisao dru Boissarie-u (Boassari): »... Ako se u Lurdu i duboke rane znadu zatvoriti u jedan čas, ja izjavljujem da to ne mogu protumačiti. Ako mi za to navodite primjere, ja nemam nikakva razloga da sumnjam u Vašu riječ.«[9]) »Mi ne možemo zatvarati rane« — izjavljuje on, kad čuje, da se je Mariji Borel, 21. VIII. 1907, u jedan čas zatvorila rana.[10])

S ovim. malo postarijim, slažu se i noviji psihijatri. Tako H. Baruk kaže da naša znanost ne zna nego za posve ograničene učinke koje sistematska terapijska sugestija može postići u liječenju živčanih bolesti.[11]) To naglasuje i Austegesilo, kad kaže da sugestija gotovo uvijek ostaje bez uspjeha u liječenju živčanih bolesnika osim valjda, onih koji su histerični.[12])

Sugestija i organske bolesti

Vidjeli smo da u mnogim živčanim, funkcionalnim bolestima sugestija ne može pomoći ništa, a može samo u nekima, i to poslije velikog i opetovanog napiranja, a i to za kratko vrijeme, pa se bolest opet znade povratiti u istom, a i jačem stupnju. Ali u *organskim* bolestima, a to je ondje gdje je *organizam* manje ili više narušen, sugestija neposredno ne pomaže, niti liječi, niti može što izliječiti. Tako sugestija ne liječi iščašeno udo; ne može učiniti da padne otok sa zgloba koji je zbog reume otekao; ne može učiniti da nestane upale, niti obustaviti da se izraslina ili skleroza dalje ne razvija; sugestija ne ubija mikrobe, niti čini da zaraste čir na želudcu, niti može sugerirati klicama tuberkuloze da iščeznu; ona ne može sastaviti slomljenu ruku ili nogu, niti zaustaviti bolest da se ne razvija po organizmu.[13])

Bilo se jednom pročulo da je Bernheim, taj poznati sugestionič ar i šef škole za psihijatriju u Nancy-u, sugestiom postigao da se u jedan čas zatvori neka rana. Prof. Gentilhomme (Žantijóm) pođe

[9]) nav. dj., 58.
[10]) nav. dj., 58—59.
[11]) H. Baruk, Psychiatrie morale expérimentale, 1945, 100. — G. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 43—45. — J. M. Cassagnard, nav. dj., 54—59.
[12]) Austegesilo, Manuel de psychothérapie pratique, 1940, 45.
[13]) H. Baruk, Psychiatrie médicale, 1938, 325. — J. M. Cassgnard, Lourdes, Cité des Miracles, 1949, 117—122. — Dr. A. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 43—44.

da ga pita je li to istina. Bernheim se slatko nasmije, pa će mu: »Ne, ja ne činim čudesa!«[14])

U Lurdu bilježe ozdravljenja samo od organskih bolesti

Kako smo vidjeli, sugestija može pomoći *samo* u *nekim živčanim* bolestima, i to nakon velikog nastojanja, polagano i za kratko vrijeme, a nije *nikada* u *jedan čas* izliječila od ma kakve *tjelesne, organske* bolesti.

A u Lurdu vode računa *samo, isključivo* o ozdravljenju od *organskih* bolesti: ako je, npr. rak uništio nos, usne i lice, kao što je to bilo u Marije Lemarchand, koju Zola zove Eliza Rouquet; ako je tuberkuloza izjela pluća do zadnjeg, trećeg stupnja kao što je ih je izjela u Marije Lebranchu, koju Zola u svom romanu nazivlje Grivota; ili u sestre Marije iz Asiza; ili u Gabrijela Pochet (1928); ili u Germane Desfontis (1928); ili u Ivone Mondine (1928); ili u Alberta Dessailly (1928); ako je nestalo tuberkulozne upale trbušne opne (peritonitis), kao u Suzane Gestas (1927); u Mirije Heuschen (1928); ako je velika rana zahvatila i rastvorila svu desnu nogu, kao kod Joahine Dehant; ili je izjela i rastvorila nožnu petu, kao u Klementine Trauvé; ili je rak razvalio želudac, crijeva i jetru, kao u Elizabete Delot; ili su uništene nadbubrežne žlijezde i ugnjojeno sve oko bubrega, kao u Getrude Fulda (1950); ako su prelomljene obe kosti ispod koljena, izlomile se i skratile za tri centimetra, i rana se naokolo razvalila, kao u Petra de Rudder-a. Ovako teških bolesnika i bolesti mogli bismo nabrojiti više tisuća, jer ih se je toliko, s dokumentima da su bili bolesni, prijavilo Liječničkom Uredu u Lurdu. A da i ne brojimo one koji nisu imali svih potrebnih dokumenata, ili su ozdravili, pa otišli kući, a da se Liječničkom Uredu uopće nisu ni javljali. Dakako da ove ovaj Ured nije mogao unositi u svoje spise. Čini se da ih, svih zajedno, ima više od deset tisuća.[15])

Samo o ovim, ovako teškim bolesnicima vodi se računa u Lurdu, te kad je govor o lurdskim ozdravljenicima misli se i govori jedino i isključivo o ozdravljenjima od *tjelesnih, organskih* bolesti, kao što su one malo prije navedene. To ne znači da u Lurdu ne ozdravljuju i oni koji boluju od živčanih, funkcionalnih bolesti. Ozdravljuju i ovi, i oni, dakako, zahvaljuju Bogu i Lurdskoj Gospi,

[14]) v. A. Zacchi, Il miracolo, 520—521.
[15]) v. G. Bertrin, Histoire critique des événements de Lourdes, Bruxelles, 1935, 141—142. — Ruta Cranston, The miracle of Lourdes, New-York, 1955, 81.

jer imaju zašto i zahvaljivati. No, kao što smo to već rekli, budući da nije sto posto isključeno da u *živčanim* bolestima može nešto i sugestija, dakle, naravno, prirodna sila, to se ova ozdravljenja u Lurdu jednostavno ne bilježe, kao da se nisu ni dogodila.

U Liječničkom Uredu u Lurdu radije neće zabilježiti neko ozdravljenje koje se nikako ne može objasniti silama i zakonima ljudske znanosti, ako liječnici o tome nisu tako osvjedočeni da nema ni najmanje sumnje, negoli će zabilježiti neko ozdravljenje o kome imalo sumnjaju da bi ga mogle proizvesti prirodne sile. Tako npr. liječnici nisu priznali ni objavili da je od tuberkulozne upale bedrenih zglobova ozdravila Eliza Lesage (Lezáž) jer su pomišljali da bi bolest mogla biti na živčanoj bazi, a, u stvari, bila je zbilja bolesna od ove upale, kako je to izjavio dr. Saint-Germain (Sen-Žermen) član Medicinske Akademije, koji ju je dugo liječio, ali bez uspjeha.[15]) Neka karmelićanka iz Fontainbleau-a (Fontenbló), u u lipnju 1927, ozdravlja u jedan čas od išiasa koji ju je mjesecima držao u krevetu. A ipak Liječnički Ured nije to zabilježio, niti je objavio ovo ozdravljenje, jer se liječnicima činilo da nije *sasvim isključeno* da je, u ovom slučaju, bolest mogla biti kao posljedica neke sugestije.[16])

Iz ovoga vidimo koliko prava ima onaj koji, kad čuje govoriti o lurdskim ozdravljenjima, odmah sve to pripisuje sugestiji. Taj time pokazuje da ne zna što u Lurdu biva, kao ni to što je sugestija, i što ona može, No, zato drugi, koji veoma dobro znadu što su živčane bolesti, zamjeraju Liječničkom Uredu zašto ne vodi računa i o ozdravljenju od živčanih bolesti, jer da su neke i od ovih tako teške da jedino čudom mogu ozdraviti. Tako, npr. P. Janet piše da »nemaju pravo kad misle da ovakva ozdravljenja nisu toliko zanimljiva. Na taj način su u velikoj zabludi. Ništa nije teže — kaže on — negoli je ozdravljenje pravog živčanog bolesnika; i Lurd bi bio sto puta dostojan svoga velikog imena kad bi se isticao, pa i samo u ovoj vrsti terapije.«[17]) Dr Grasset, psihijatar iz Montpellier-a (Monpeljé), reče jednom dru Bertrainu, sveučilišnom profesoru u Parizu: »Kaže se da u Lurdu ozdravljuju histerični bolesnici. Ako tu ozdravlja histerija, tu biva najveće od čudesa!«[18])

[16]) v. O. Vallet, Lourdes, Comment interpréter ses guérisons, Paris, 1929, 163—164.
[17]) P. Janet, nav. dj., 38.
[18]) G. Bertrin, Le fait de Lourdes, u: »Dictionaire Apologétique«, III, 50. — G. Siegmund, Wunder. Eine Untersuchung über ihren Virklichkeitswert, Berlin, 1958, 61—69.

Iz ovog bi moglo biti jasno da sugestija, i od onoga malo što nekada i negdje može, u Lurdu ne radi ništa u ozdravljenjima o kojima tamo vode računa. U Lurdu dobro znadu što ona može, pa stoga namjerno ne bilježe ozdravljenja od nikakvih živčanih bolesti; bilježe *jedino*, isključivo ozdravljenja od *organskih* bolesti, *jer u njima sugestija ne može ništa.*[19])

Kako djeluje sugestija, a kako bivaju lurdska ozdravljenja

Da sugestija ne radi u Lurdu, sasvim je jasno i iz toga što drukčije postupa sugestija i sugestioničari negoli što i kako biva kod ozdravljenja u Lurdu.

U Lurdu ne znaju što znači ozdravljati *polagano, postepeno*. Lurdska ozdravljenja, ne samo od živčanih nego i od *organskih* bolesti, i to od onih najtežih, redovito bivaju u tren oka, *u jedan čas*. Dok je *vrijeme* apsolutno potrebno da *organske* bolesti ozdrave prirodnim putem, u Lurdu *vrijeme* nije potrebno; bez vremena, ukoliko bi udario dlanom o dlan nestaje sve, pa i najteže bolesti. U tren oka popravljaju se uništena, izjedena pluća, lice, rastrovane rane, prelomljene kosti, itd.

Iz ovog se vidi da u Lurdu ne radi nikakva sugestija koja apsolutno traži vrijeme da bi što mogla pomoći, jer i ono malo što bi mogla u nekim živčanim bolestima to radi polagano. Osim toga u Lurdu ne ozdravljaju svi: jedan bolesnik ozdravlja, a drugi ne ozdravlja, makar da je ista vrsta i težina bolesti, makar su i jedan i drugi u istim okolnostima. To ne bi moglo biti kad bi tu liječila sugestija ili koji drugi prirodni liječnik. Sugestija, kao prirodni činilac, ne bi se mogla ograničiti na jednoga ili drugoga, nego bi nužno liječila svakoga onoga koji bi se našao u istim okolnostima. A u Lurdu je dnevno na stotine bolesnika. Među njima ih je mnogo koje prožimlju iste želje, isti osjećaji, koji su pod istim uticajem okoline, koji Bogu upravljaju iste molitve. Ako jedan od njih ozdravi nužno bi morali ozdraviti svi, jer priroda ne zna izabirati; što radi, slijepo radi. Budući da ozdravljaju samo neki, znači da onaj tko liječi izabire koga hoće. To opet znači da je taj liječnik

[19]) J. M. Cassagnard, nav. dj., 118—122. — J. M. Cassagnard, Carrel et Zola devant le miracle de Lourdes, Lourdes, 1971, 54—59. — A. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 43—45.

slobodan, a to će reći da to nije sugestija, jer ona je prirodni faktor koji *nužno* radi, a ne izabira.

A ne samo što sugestija može *samo nešto*, i to samo u *nekim* živčanim bolestima nego ona ne može djelovati ni na *sve* ljude. Može djelovati samo na onoga tko je pri sebi, tko shvaća. Stoga se ne može sugestionirati dijete, ili odrastao koji nije pri pameti, ili onaj koji ništa ne drži do onoga o čemu mu govoriš. Npr. ne može se sugestionirati neka ima pouzdanje u Boga onaj koji do Boga ne drži, koji govori da Boga nema.

A Lurd ne izabire je li netko došao k dobi razuma, ili nije. Ne gleda uvijek ni na to kakvo je nečije raspoloženje prema Bogu. Nekada netko ozdravlja, a da se ozbiljno ni ne moli za ozdravljenje, kao što je tako ozdravila Lucija Fraiture. Poslije nego je ozdravila, ona ne vjeruje samoj sebi, pa zove svoje drugarice neka one vide je li istina da je ozdravila.[20]) Netko ozdravi, a da se sam i ne moli, nego se drugi mole za nj, kao što se baš u Lurdu bolesnici redovito i najviše mole jedni za druge, za one koji, teško bolesni, leže na nosiljkama i u kolicima oko njih jer svojim očima gledaju njihovu nevolju.[21]) Netko ozdravlja, a da i *ne zna* da je ozdravio, npr. budi se zdrav poslije nego je bolestan zaspao, kao što je tako ozdravila Luiza Lescuyer od tuberkulozne upale bedrenih zglobova (1902); ili Gabrijel Gargam umire, i u nesvjesnom stanju ozdravlja, a da i ne zna da je ozdravio (1901); ili Marija Mouchel od rastrovane i otvorene rane koja je ostala poslije operacije apendicitisa; ili Franjo Malary od čira na proširenim žilama; ili Ivanka Fretel, koja u nesvijesti ozdravlja od tuberkoloze upale trbušne opne (1948).[22]) Neki ozdravljuju, a da nisu puni nade da će ozdraviti, kao što Petru Bourriette-u ozdravlja oko koje mu je mina bila teško ranila, makar da se nije baš puno nadao da će ozdraviti.[23]) Neki dolaze u Lurd, ne iz velikog oduševljenja, nego jer to želi njihova rodbina, ipak ozdravljuju. A ozdravlja i onaj koji s malo poštovanja govori o lurdskoj vodi, kao što je govorio onaj slijepi prosjak Kerabiek iz Lille-a (1901).[24]) A ozdravlja i Mandalena Guinot koja, ne samo što ne očekuje da će ozdraviti nego očekuje da neće ozdraviti, jer da je nema tko ozdraviti, budući da u ništa ne vjeruje. A bilo je takvih

[20]) Dr. G. Bertrin, nav. dj., 212.
[21]) Ruta Cranston u: Reader's Digest«, Dec. 1955, 190—192.
[22]) A. Bertrin, nav. dj., 213. — R. Cranston, nav. dj., 200—201.
[23]) M. Agnellet, Cent ans de miracles à Lourdes, 1957, 116.
[24]) G. Bertrin, nav. dj., 212. — R. Le Bec, Raisons médicales de croire au miracle, 1949, 202—204.

još.[25]) Ozdravljaju i djeca, koja još nisu došla k razumu: G. Lemesle, dijete od dvije godine i pol, ozdravlja od dječje paralize. F. Balin, i on dijete od dvije godine i pol, ozdravlja od iskrivljene noge. Ivona Aumaitre (Omètr), dijete od dvadeset i tri mjeseca, brani se i rukama i nogama, kriči dok je na silu stavljaju u vodu, a ipak ozdravlja od iskrivljene noge. A. Mertens, od devetnaest mjeseci, ozdravlja od paralize desne ruke. P. Mercère, godina mu je dana, ozdravlja od dvostruke, prirođene ernije. Mali Duconte, dvije su mu godine, umire, ali ozdravlja netom se je dotakao lurdske vode. P. Estournet, dijete od sise, ozdravlja od teške bolesti očiju, a mali Gvido Leydet od idiotstva (1946).[26]) Djeca se redovito deru i plaču kad ih hoće staviti u lurdsku vodu, a ipak ozdravljuju.[27])

Ovdje bismo mogli upitati one koje hoće da liječi sugestija, je li, i šta i koliko u ovim i mnogim sličnim slučajevima radila sugestija?

Sve ovo priznaje i sam J. M. Charcot (Šarkó) šef u pariskoj bolnici La Salpêtrière, gdje se liječe umobolni. On piše o tvrdom pouzdanju koje ozdravlja, a ipak priznaje da, ako ovo pouzdanje što pomogne to je na području živčanih, funkcionalnih bolesti, ali ona — kaže Charcot — ne može ozdravljati *organske, tjelesne* bolesti, npr. učiniti da u jedan čas narastu i srastu se izlomljene i izjedene kosti, ili rastrovane i gnjile rane.[28])

Iz svega ovoga posve je jasno da *sugestija,* ako i ukoliko što može, to je samo u *nekim* vrstama živčanih, funkcionalnih bolesti, dok u ozdravljanju *organskih* bolesti — a kad je govor o lurdskim ozdravljenjima, govori se *jedino* i *isključivo* o ozdravljenju od ovih bolesti — *sugestija niti je kada što mogla, niti uopće što može.*

---

[25]) A. Vallet, Mes conférences sur les guérisons miraculeuses de Lourdes, Paris, 1937, 76—77.

[26]) A.Zacchi, Il miracolo, 1923, 543. — J. M. Tauriac, Miracles à Lourdes? 1956, 113—114. — R. Cranston u: The Reader's Digest, Dec. 1955, 192—193.

[27]) A. Vallet, Lourdes. Comment interpréter ses guérisons, Paris, 1929, 162—163.

[28]) G. Guillain, Charcot, son oeuvre et sa vie. Paris 1955, 77. — J. M. Cassgnard, Carrel et Zola devant le miracle de Lourdes, 1971, 56.

NEPOZNATI PRIRODNI ZAKONI

Vidjeli smo da sugestija nikoga nigdje nije ozdravila od *organskih* bolesti, a to stoga što ona to ne može. Zato neki drugi, koji neće čudesnih ozdravljenja, a znadu da to ne može ni lurdska voda po svojim silama kao ni sugestija, pozivlju se na nekakve nepoznate prirodne zakone i sile. Pozivlju se na nešto o čemu uopće ne znamo ništa, pa niti da opstoji, jer inače ne bi bili *nepoznati* zakoni i *nepoznate* sile. Osvrnut ćemo se i na ovo, pa ćemo vidjeti da tu ne rade nikakvi nepoznati prirodni zakoni, jer poznati i nepoznati prirodni zakoni rade na isti način uvijek i posvuda, što vrijedi i za područje biologije i fiziologije.

Poznati i nepoznati prirodni zakoni rade na isti način uvijek i posvuda

Prirodne sile i prirodni zakoni su sile i zakoni, pa ih mi poznavali, ili nepoznavali. To što su prirodni zakoni nama poznati, ili nepoznati nema *nikakva* upliva na njihovu opstojnost i na njihovo djelovanje, tu je promjena samo u našem znanju. Oni jednako rade bili nama poznati, ili nepoznati. Na pr. voda sama po sebi neće se nikada rastaviti na vodik i kisik. No, u nekim okolnostima ona će se rastaviti na dva atoma vodika i jedan kisika jer se ona iz tih elemenata u tom omjeru iz njih i sastoji. Tako je bilo i prije negoli su ljudi znali da se voda sastoji od ovih elemenata i u ovom omjeru, i prije nego su znali da se ona dade rastaviti na ove elemente. Isto tako svemirska tjelesa privlačila su jedno drugo prema određenim zakonima teže i prije negoli je Newton otkrio ove zakone. Sva promjena koja je pri tome nastala, nastala je samo u našoj spoznaji: mi smo saznali nešto što prije nismo znali, a nikakva promjena nije nastala u samim prirodnim zakonima. Oni su ostali ono što su i prije bili, te rade ono i onako što i kako su i prije radili.

Narav prirodnih zakona i jest da, u *istim* okolnostima, *posvuda* i *uvijek* rade na isti način. Oni su, u *istim* okolnostima, *posvuda* i *uvijek* proizvodili *iste* učinke. I danas proizvode *iste* učinke, jer im je takva narav. A kakva im je narav danas, takva je otkad postoje i takva će uvijek biti. U najnovija vremena ljudi su otkrili mnogo prirodnih zakona i sila koje prije nismo poznavali. Sve ove sile i zakoni rade baš kao i oni prije poznati: u *istim* okolnostima, *uvijek* i *posvuda* daju *iste* učinke. Strojevi na gas, paru, struju,

električnu energiju: sve su to *novi* strojevi, a ipak svi, bez izuzetka, i svuda po kugli zemaljskoj i uvijek jednako proizvode učinke, ako su u istim okolnostima i uvjetima koji su za njih predviđeni. Otkriveni su i uvijek se otkrivaju novi prirodni zakoni; u tome i jest napredak prirodnih znanosti; ali nikada i u nijednoj znanosti nije otkriven neki zakon koji bi rušio dosadašnji, sigurno poznati prirodni zakon. Kad bi to bivalo, nastao bi nered, kaos, anarhija u raznim područjima prirode. A tako bi i moralo biti kad bi neke nepoznate prirodne sile i zakoni nastupali proti drugim silama i zakonima, koji su sasvim poznati i priznati u prirodnim znanostima. No, to se nigdje i nikada nije zapazilo. Naprotiv, otkad se znade za prirodu, znade se i to da je uvijek u njoj na svim područjima neumoljivo vladao i vlada red i sloga. Svaki prirodni zakon koji se otkrije, a otkriveno ih je i otkriva se toliko, uvijek se je, kao brat, svrstavao i svrstava se uz druge dosada poznate prirodne zakone, te oni svi zajedno stvaraju spomenuti red i harmoniju koji tako divno vladaju na svim područjima prirode. A to sve znači da je narav ovih zakona takva da uvijek posvuda i neumoljivo rade na određen i nepromjenljiv način, da nikada ne rade niti mogu raditi jedni proti drugima.

Što vrijedi za druge znanosti vrijedi i za biologiju i fiziologiju

Ovaj zakon prirodnog determinizma, kao što za sve prirodne znanosti, isto tako vrijedi i za biologiju, fiziologiju i histologiju, koje su najviše u vezi s bolestima i ozdravljenjima. Kao što u drugim granama prirodnih znanosti tako ima i u biologiji i fiziologiji zakona koje mi još ne znamo. No, mi ne moramo sve znati da bismo nešto sigurno znali. Makar da ja ne znam, npr. koliko će narasti dijete koje se sada rodilo, znam da neće biti kao jablan; i makar da ja ne znam koliko će mu biti oko, znam da mu neće biti veliko kao dno od bačve; makar da ne znam kako jak sok će udariti ispod sjekire kad idem sjeći zeleno stablo, znam sigurno da stablo neće proplakati i da krv neće proteći.

Dakle, iako u biologiji i fiziologiji ima dosta toga što mi još ne znamo, ipak ima dosta toga što mi sigurno znamo i što će ostati sigurnost, pa otkrili mi sutra ne znam koje, danas nepoznate zakone. Ove znanosti sigurno znadu i sigurno uče, a to je poznato i priznato od svih najvećih stručnjaka, da organizam raste samo na jedan način, a to je množenjem živih stanica: jedna se živa stanica

dijeli, od nje nastaju dvije, od dvije četiri, od četiri osam, itd. Ovo množenje ne biva u jedan čas, nego se odvija pomalo i susljedno, jer stanica mora narasti do određene veličine prije nego će se dalje dijeliti. Stoga svako umnožavanje stanica, svaki rast neumoljivo i bezuvjetno traži *vrijeme*, i to duže ili kraće već prema tomu o kakvom se organizmu radi. Novorođenče, npr. ima toliki organizam jer su se stanice množile za devet mjeseci, ali ono nije veliko kao dječak od pet godina. Da to bude, moraju se stanice množiti, mora se razvijati još za pet godina. A da ima tijelo mladića od dvadeset godina, stanice se moraju razvijati, dječak mora rasti dvadeset godina.

Ovaj zakon koji vlada množenjem stanica, rastom i razvijanjem organizma, jednako vlada i kad se radi o popravljanju, o ozdravljanju narušenog organizma, on vlada ozdravljanjem i zaraščivanjem rana. Da bi, npr. narasle i srasle se pribijene i za 3 cm izlizane nožne kosti, kao što je to bilo u Petra de Ruddera, treba da organizam, zapravo probavni sustav u prehrambenim predmetima primi određenu količinu fosfatnog kalciuma, te da ga, po tačno određenim zakonima, izradi i, malo pomalo, primijeni na izlomljene i izjedene kosti. A za ovo je neumoljivo potrebno *vrijeme*, i to bar od 40—50 dana. Ovo je bezuvjetan prirodni zakon koji su otkrile prirodne znanosti, zapravo biologija. Reći da to može biti i *bez vremena*, kao što je to bilo kod spomenutog Petra de Ruddera, i kao što to biva u lurskim ozdravljenjima, značilo bi reći da priroda može *stvarati*.

Isto je ako se radi o izliječenju koje nezdrave izrasline, tumora. Ako se ovaj i može izliječiti — ima ih koji se ne dadu — treba da ga organizam, *pomalo*, absorbira, te da ga krvni optok, *pomalo*, izbaci. A za to se, opet, neumoljivo traži *vrijeme*. Reći da bi to moglo biti i *bez vremena, u jedan čas* značilo bi reći da priroda može stvari *učas uništiti*. A to je nemoguće, nesmisao, apsurd, jer priroda ne može niti *stvarati*, niti *u jedan čas uništavati*, nego samo malo pomalo stvari prerađivati, davati im drugi oblik, primjenjivati ih gdje treba, te tako iskorištavati za svoje potrebe. Stoga kad *u tren oka, bez vremena* ozdravljaju bolesnici s prelomljenim, izjedenim kostima, tumorima i u drugim tjelesnim, *organskim* bolestima, a to i tako biva u lurdskim ozdravljenjima, niti je kada moglo, niti će kada moći biti snagom nekakvih nepoznatih prirodnih zakona. To je neumoljivi zaključak prirodnih znanosti, koje bez sustezanja i definitivno dokazuju — a u tomu se i svi liječnjici, bez

izuzetka slažu — da su prirodni faktori »u apsolutnoj nemogućnosti da dadu stanice koje bi, *u jedan čas* pojele skupove štetnih mikroba; još manje mogu, *u jedan čas,* proizvesti mnoštvo zdravih stanica koje bi došle na mjesto rastrovane rane; u još manjoj su mogućnosti učiniti da, u jedan čas, bude apsorbiran rak koji je u obliku izrasline, ili kost koja je izrasla kao kakva grba; i, konačno, u još većoj su nemogućnosti učiniti da se u organizmu ukažu dijelovi kojih nema, a koji su bezuvjetno potrebni da se iznova izgrade mišićna i koštana tkiva.«[1])

I sam Ch. Richet (Rišé), sveuč. profesor u Parizu, makar da ne priznaje nadnaravni upliv na prirodu, najenergičnije tvrdi ovo što smo rekli. »... nitko ne može porušiti znanstveno utvrđenu činjenicu — kaže on. Ako je ona znanstveno utvrđena, ona će, kao takva, kao istinita ostati u svoj beskrajnoj budućnosti, kao što je istinita bila u svoj prošlosti... Nemamo se, dakle, nikada bojati da će nova znatnost, kad prodire u staru znanost, porušiti utvrđene činjenice i tvrditi protivno onomu što su učenjaci utvrdili... Moći će nam otkrivati nove, sasvim nepredviđene činjenice, ali ove nikada neće biti kontradiktorne, tj. nikada se neće protiviti već znanstveno utvrđenim činjenicama.«[2])

Dakle, sama priroda svojim postupcima kod liječenja bilo kojih organskih bolesti uči nas — vidjeli smo kako i zašto, a to priznaju i naglasuju sve prirodne znanosti kao i svi veliki i najveći stručnjaci — da je za to bezuvjetno potrebno *vrijeme,* da to *bez vremena* ne biva, niti može biti. Akoli se ipak izjedene kosti i rastrovane rane u tren oka novim, zdravim dijelovima ispunjaju i zarašćuju, te ako učas nestaje nezdravih izraslina, tumora, tu se radi, ne o prirodnom načinu ozdravljanja, nego o načinu kako može raditi onaj koji je u prirodu zakone stavio, koji je stoga Gospodar prirodnih zakona, a to je Bog.

Ni u lurdskim ozdravljenjima ne rade nikakvi nepoznati prirodni zakoni

Zašto? S navedenih razloga, a i s ovoga. Kad bi kakve nepoznate prirodne sile i zakoni ozdravljali u Lurdu, ozdravljali bi i po svemu svijetu. Priroda je *posvuda ista* i njezini zakoni su *posvuda*

[1]) G. Siegmund, Wunder. Eine Untersuchung über ihren Wirklichkeitswert, Berlin, 1958, 69.

[2]) U predgovoru knjizi: J. Maxwel, Phénomènes psychiques, Alcan, Paris.

isti, bili oni poznati ili nepoznati, jer priroda i jest učinak ovih zakona, kao drugotnih sila. Okolnosti u kojima bolesnici u Lurdu ozdravljaju ostvaruju se na bezbroj mjesta po svemu svijetu, ali ozdravljanje ne bivaju nego tu. A to je i tako ne bi moglo biti kad bi tu radili prirodni zakoni, jer bi onda, u istim okolnostima, svi posvuda jednako ozdravljali.

A ni u samom Lurdu nema nikakvih određenih okolnosti koje bi bile nužne da bude ozdravljenje. Ozdravljenja bivaju i pred špiljom, i dok se vodom polije, ili u njoj kupa, i u bazilici, i za vrijeme procesije sa Presvetim, i na Esplanadi pred bazilikom, i u vlaku dok se netko vraća kući, u neke dane ozdravljenja bivaju, a u neke ih nema. A ne ozdravljaju uvijek ni sve iste vrste bolesti, makar da su iste okolnosti. Neki bolesnik, s određenom vrsti bolesti ozdravlja, dok drugi, u kolicima ili na nosiljci odmah do njega, sa istom vrsti bolesti, ne ozdravlja. Ili onaj s težom bolesti ozdravlja, a onaj s laganijom ne ozdravlja, a morao bi ozdraviti kad bi tu djelovali neki nepoznati prirodni zakoni.[3])

U Lurdu radi Gospodar poznatih i nepoznatih prirodnih zakona

Zaključujući, možemo s Arnozanom, profesorom medicinskog fakulteta u Bordeaux ukratko reći onima koji zovu u pomoć nepoznate prirodne zakone: »Nepoznate sile! I to je sve što vi znadete da bi objasnili ono što ne razumijete. Ali tradicija medicinske znanosti nije da se prepusti vječnom neznanju... A vaš zanos za istraživanjem iste pada netom se radi o lurdskim čudesima; vaša energija je paralizirana, a vaš duh, inače tako ponosan, zadovoljava se priznanjem koje ponizuje: To je nepoznato, ja ne idem dalje!

Oštećena kost koja se popravlja za nekoliko sekunda, daje nam isti rezultat koji bi nam dalo prirodno polagano popravljanje za koje se bezuvjetno traži vrijeme, a vi slegnete ramenima pa kažete: To se ne može protumačiti jer tu smo pred nepoznatim uzrokom. Ali, tražite ovaj uzrok i ne stojte razoružani pred zaprekom koja vam je zakrčila put! Pa, poslije nego ste uložili zaslužno, a uostalom beskorisno nastojanje da ovaj uzrok nađete ovdje, priznajte višu silu jer se ona nameće svima.«[4])

[3]) J. M. Cassagnard, Carrel et Zola devant le miracle de Lourdes, Lourdes, 1971, 56—69.

[4]) v. Dr. A. Vallet, La verité de Lourdes et ses guérisons miraculeuses, 1944, 65.

Budući da u Lurdu radi neka sila koja se ne pokorava prirodnim zakonima to je stoga što je ona iznad ovih zakona i njihova gospodarica, a to je Volja Božja. Do ovog zaključka vodi nas sve što smo, u vezi s lurdskim ozdravljenjima, rekli o lurdskoj vodi, o sugestiji i o nepoznatim prirodnim zakonima.

Neke izjave, koje ovo još bolje osvjetljuju

Mislim da će i ovo što ćemo iznijeti pomoći da se objasni »uvjerenje« makar ponekoga koji se zalaže za nepoznate prirodne zakone kad je govor o lurdskim ozdravljenjima. Kad je dr. Augustin Gamelli pred liječnicima u Milanu iznio razloge koji su mu govorili da lurdska ozdravljenja bivaju pod neposrednim Božjim uplivom, mimo prirodnih sila, neki su mu se usprotivili. Svoje »osvjedočenje« branili su u ime svoje »pozitivističke vjere«. Dobacili su mu: »Mi imamo religiju razuma, pa mi apsolutno odbacujemo religiju vjere.« [5]) Dakle, ovi se utječu nepoznatim prirodnim zakonima, ali ne kao da bi bili uvjereni da ovi zakoni u Lurdu zbilja rade, nego se za njih samo kriju.

To osvjetljuje i ovaj slučaj. Poznati pariski novinar Guéroult, kad je čuo kakva ozdravljenja bivaju u Lurdu, rekao je: »Kad bi mi netko tvrdio da se neka nadnaravna činjenica ovog časa događa ovdje pokraj mene na trgu de la Concorde, ne bih se okrenuo da to idem vidjeti.«[6])

Posve slično bilo je i raspoloženje i »osvjedočenje« prijateljâ nekog bolesnika kad se ovaj, 1956, ozdravljen, vraća iz Lurda. Kad ga ugledaju, jednostavno mu okreću leđa i odlaze. Bilo je i preveć jasno da je tu po srijedi prst Božji, a oni to nisu htjeli.[7])

Ili ono kako netko, kad je govor o ovim pitanjima, opisuje onoga koji neće da vjeruje. »Uzmimo najgluplju, najnevjerojatniju činjenicu — tako ga ovaj predstavlja. Čovjek komu su odsjekli glavu... zgrabi svoju glavu i odlazi, noseći je u rukama. Takvo nešto sigurno bi začudilo onoga koji nikako neće Boga, no bi li u njemu ikako probudilo ikakvu misao na koju vjersku istinu? Ja sumnjam u to. Kad bi iznenađenje prošlo, naš bezbožac bi sebi

[5]) J. M. Cassagnard, nav. dj., 66.
[6]) nav. dj., 66.
[7]) M. Agnellet, Cent ans de miracles à Lourdes, 1957, 122.

rekao: U nekim, još neobjašnjenim okolnostima, i pod uplivom nekih uzroka koje još ne znamo, netko komu su odsjekli glavu, može zgrabiti svoju glavu, i otići.«[8])

I ove izjave svojim jasnim riječima kažu nam koliko su — oni koji se na njih pozivlju — uvjereni da u lurdskim ozdravljenjima djeluju nekakvi nepoznati prirodni zakoni. Kao što vidimo, tu je drugo po srijedi: oni nisu uvjereni da tu djeluju nekakvi nepoznati prirodni zakoni, pa se za njih samo kriju.

[8]) v. P. Tiberghien, La science mène-t-elle à Dieu? Paris, 1933, 155.

EMIL ZOLA PRED STVARNOSTI LURDA

Poseban stav prema Lurdu zauzimlje francuski romanopisac Emile Zola. To se vidi iz onoga kako on gleda na ozdravljenje teških bolesnica Klementine Trouvé, Marije Lemarchand i Marije Lebranchu, pa ćemo se na to osvrnuti. Iz toga će nam biti jasno kakvu povijesnu i književnu vrijednost ima njegov roman »Lurd«.

E. ZOLA I OZDRAVLJENJE MARIJE LEMARCHAND (ELIZA ROUQUET)

Zola je čuo da u Lurdu ozdravljuju od najtežih bolesti, pa je i sam želio vidjeti je li Lurd tako moćan da, u jedan čas, može zatvoriti i ozdraviti otvorene rane. Čovjek bi pomislio da će se Zola pokloniti činjenicama i vjerovati ako to doživi i svojim očima vidi; on, koji je govorio dru Boissarieu, da bi vjerovao ako bi vidio da je u jedan čas zarasla i kakva ogrebotina, a kamoli velika rana.[1])

I pružila mu se prilika da gleda bolesnicu koja je na sebi nosila nešto teže negoli je ogrebotina; pružila mu se lijepa prilika da ovu bolesnicu prati sve do Lurda i da je, sa svoja dva oka, gleda čas prije, kao i odmah poslije ozdravljenja.

Zola opisuje tešku bolest Marije Lemarchand

Ova bolesnica bila je iz Caen-a (Kan) u sjevernoj Francuskoj. Zola je, u svom romanu, zove Eliza Rouquet (Ruké). Bilo joj je

[1]) Dr. Boissarie, Lourdes, 1894, 493.

18 godina. Voze je u Lurd u istom vagonu u komu putuje i Zola. Zgoda mu se je pružila, da nije mogla bolja. Kakva je bila ova bolesnica, od čega je bolovala? Najbolje će nam kazati sam Zola, jer on ju je bolje promatrao, nego itko drugi. Evo kako je on opisuje: U odjeljenju vagona u komu sam ja bio bila je neka mršava djevojka čije je lice bilo zamotano u nekakav crni rubac. Ispod ovog crnog rupca čuo se je nekakav hrapav glas... U neki mah rubac spadne... To je bio lupus koji je zahvatio nos i usta, malo pomalo tamo se razvio, rana se je pomalo, ali bez prestanka, pod kožom razvaljivala i uništavala sluznice. Odvratno je bilo pogledati glavu koja se je produljila kao pasja njuška... Nosne hrskavice bile su gotovo izjedene, usta se utegla unazad, oteklina na gornjoj usni zategla ih je na lijevu stranu, pa su izgledala kao nagnuta pukotina, gnjusna i bez oblika. Krvuština, izmiješana s gnjojem, tekla je iz ove velike, modrikaste rane.«

Zola opisuje dalje kako je nekog putnika — a to je bio on sam — »jeza spopala kad je opazio kako bolesnica oprezno uvaljuje komadice kruha u šupljinu, iz koje je tekla krvuština, a koja joj je služila za usta. Mrtvačko blijedilo spopalo je sve u vagonu kad su ovo vidjeli...«

»Kad smo došli u Poitiers (Poatjé) mnogo svijeta izišlo je da na česmi napuni vrčeve i flaše. Neka gospođa, veoma delikatna i uredna, pošla je da opere ruke; no, kad dođe tamo zateče Elizu Rouquet baš u času kad je pila; ona uzmakne pred ovom nakazom s izglodanom pasjom njuškom, koja je isturila onu nategnutu pukotinu svoje rane, jezik izvadila i vodu lapćala kao pseto, te je sve hvatala jednaka jeza...«

Zola ne zaboravlja da nam Mariju opiše čas prije nego će u lurdsku vodu. Svi su se bolesnici uređivali, pa i Marija. Izvadila je ogledalo pa »s najvećom pomnjom elegantno je oko glave vezala krajeve rupca da bi tako sakrila lice na komu je bila ugnjojena rana iz koje je tekla krvuština, a izgledala je kao nakaza«.

No, Zola ipak nije sve kazao jer, valjda, nije sve opazio. Liječnik dr. La Neelle, koji je Mariju dobro poznavao u Caen-u, piše da je tuberkuloza bila zahvatila i vrhove pluća s jende i druge strane, te da se je pokazivala i na drugim dijelovima tijela, osobito na listu lijeve noge. Pljuvala je krv, te je svake večeri imala ognjicu, toga vjernog pratioca tuberkuloznih.

Zola piše da je, na pogled ove teške bolesnice, sve obuzimala samilost te da se je »iz duša svih dizala ista želja, puna nade: »Ah, Djevice sveta! Djevice moguća! Kojeg li čuda, ako ovakva bolesnica ozdravi«![2])

Marija Lemarchand ozdravlja!

Ovu tešku bolesnicu Zola prati sve do časa kad će u lurdsku vodu, a — kako smo čuli — i sam priznaje da će to biti veliko čudo ako ona ozdravi, dakako, misleći da iz svega toga neće biti ništa.

Donose je pred kupke s drugim bolesnicima. Kad dolazi njezin red, spuštaju je u vodu. U isti čas ona se skače i kliče: Zdrava sam!

Neopisivo veselje obuzelo je nju i sve koji su tu, te svi odmah tu na mjestu vide da je nestalo svih znakova teške bolesti: i velikih, razvaljenih rana na licu koje su se zatvorile; i gnjojne sukrvice, koja se je ustavila; te ni na usnama, ni na nosu niti igdje kakvih oteklina! Sve je sasvim čisto i normalno!

Dr. d'Hombre, liječnik, bio je tu i gledao bolesnicu neposredno prije nego će je spustiti u vodu, kao i odmah poslije kad, sasvim zdrava, skače iz vode. On piše da je gledao Mariju Lemarchand gdje pred kupkama čeka da na nju dođe red da je spuste u vodu. Bila je naročito odvratna, pa mu je njezina pojava zapela za oči. Obadvije strane lica, donji dio nosa, gornja usna bile su pokrivene tuberkuloznom ranom, iz koje je tekao gnjoj u velikoj mjeri.

Ovaj liječnik piše dalje da je pošao k njoj u prihvatilište *netom je izišla iz kupke*. Veoma lako ju je raspoznao premda se je izgled njezina lica *sasvim promijenio*. Namjesto odvratne rane koju je čas prije gledao, našao je lice suho i prekriveno kožom koja je iznova narasla. Platno koje joj je služilo kao zavoj prije nego je išla u vodu, sada je pokraj nje sve zamazano gnjojem. Prije nego je išla u vodu imala je tuberkulznu ranu i na nozi, a i ove je kao i onih na licu, sasvim nestalo u kupkama.

»Najiskrenije vam priznajem — piše dr. d'Hombre — da me se je silno dojmila ova tako iznenadna promjena koja je nastala

[2]) v. Dr. G. Bertrin, Histoire critique des événements de Lourdes, 1913, 322—325. — M. Agnellet, nav. dj., 75—76. — J. M. Cassagnard, Carrel et Zola devant de miracle de Lourdes, 1971, 82—83, 129, 188.

samo time što su je spustili u vodu, a činjenica je, kao što vi znadete, da je lupus bolest pred kojom je nemoćno svako liječenje.«[3])

Marija je odmah pošla u Liječnički Ured u kom se je, toga časa, našlo mnogo liječnika. Tu je pregladavaju i konstatiraju da je tuberkuloze sasvim nestalo, da je nestalo i rana na licu i na nozi: ove su se sasvim zatvorile i zarasle; prestala je i sva sukrvica, gnjojenje i zaudaranje.

Zola, iznenada u škripcu, izvrće činjenice

A Zola? Rane su bile tako sigurne, tà on ih je sam dugo gledao i zorno opisao; tako su bile teške da je on sam rekao da će biti veliko čudo ako ova bolesnica ozdravi. Isto tako je sigurno da je u jedan čas ozdravila, jer baš u času kad, sva zdrava, skače iz vode, gledaju je mnogi prisutni, a odmah poslije toga sa svoja dva oka gleda je i sam Zola. Što će on sada? Hoće li priznati ovo veliko, čudesno ozdravljenje? Ni najmanje! Ne može sve zanijekati jer je svojim očima sve gledao, ali zato izvrnuti će činjenice da bi bar tako sugerirao svojim neopreznim čitaocima da tu nije bilo što nadnaravno. Stoga on piše da je bolesnica odjutra rane vodom polivala, a, jer je ozdravljenje išlo polagano, da ih je polivala i sutra! A istina je, kao što smo to vidjeli malo prije, kako to svjedoče mnogi svjedoci i sam dr. d'Hombre, da ona nije rane ničim polivala niti onoga jutra (21. kolovoza), a kamoli još i sutra! Ona se je zdrava skočila netom su je spustili u vodu, i to tako brzo da se voda nije dotakla ni lica, niti rana na licu! Ali Zola nije smio to priznati jer bi time priznao da lurdska voda liječi i ono čega se ne dotakne, a on neće priznati da ova voda liječi ono čega se dotakne, a kamoli će priznati da liječi ono čega se ne dotakne![4])

Kad Zola, putujući u Lurd, u vlaku promatra ovu tešku bolesnicu ne pada mu ni na kraj pameti da bi tako teške rane mogle biti posljedica živaca, stoga onako otvoreno i bez sustezanja kliče: »Kojeg li čuda, ako ova bolesnica ozdravi!« Sve u misli da ona neće ozdraviti. A kad ona ipak onako *temeljito* i *u jedan čas* ozdravlja, na stotinu je muka! Već je izvrnuo činjenice time što je

[3]) v. M. Agnellet, nav. dj., 76—77. — J. M. Cassagnard, nav. dj., 95—96; 130—131.
[4]) M. Agnellet, nav. dj., 77—78.

pokušao prikazati da se je bolesnica više puta kroz dva dana prala, a ona je ozdravila u jedan čas! A sad zove sugestiju u pomoć! Nije isključeno — piše on — da bi ta bolest mogla doći i od živaca, pa ju je mogla i sugestija ozdraviti! Zaboravlja da je jučer onako svečano izjavio da bi to bilo veliko čudo ako ona ozdravi, da bi tu Gospa Lurdska pokazala što može! Tada mu ni živci ni sugestija nisu padali na pamet, jer se nije nadao nikakvu ozdravljenju, pa nije ni pomislio na to da će se morati vaditi iz škripca, pa je rekao ono što bi svaki čovjek spontano u tom slučaju rekao! No, sad je ozdravljenica tu pred njim, a ovo ozdravljenje nikako mu ne stoji u računima, ono što se stoga, opet u njegovim računima, nije smjelo dogoditi! Sad mu dobro dolaze sve smicalice, pa bile one i apsurdne, kao što su, u ovom slučaju, živci i sugestija. Kad se tu pozivlje na živce i sugestiju, on nemilo bježi od onoga što je svojim očima gledao, i zaboravlja da je sva medicinska znanost protiv njemu, jer ova uči da ovakve ili slične rane ne mogu dolaziti od živaca, kao i to da ih sugestija ne može izliječiti. To

MARIJA LEMARCHAND (u Zolinu romanu: Eliza Rouquet = Ruké) poslije ozdravljenja. Učas ozdravlja od tuberkulaznog raka koji joj je zahvatio lice, nos i usta.

uči i sve iskustvo, kao i najveći stručnjaci u pitanjima živčanih bolesti.[5])

E. Zola, koji je govorio da bi se poklonio kad bi vidio da je u jedan čas zarasla i mala ogrebotina, jedino i logično, i pošteno bio bi učinio da se je poklonio pred ovim velikim djelom Božjim. No, Zola to nije učinio, kao što neće učiniti ni kada vidi isto tako veliko ozdravljenje koje Bog preko Gospe Lurdske čini na drugoj teškoj bolesnici: Mariji Lebranchu.

Marija Lemrchand, koja je onako divno ozdravila god. 1892, umrla je god. 1931, u svojoj 70-toj godini.

E. ZOLA I OZDRAVLJENJE MARIJE LEBRANCHU (LA GRIVOTTE)

Zola opisuje tešku bolest Marije Lebranchu

Marija Lebranchu još od rođenja nosila je na sebi sve znakove tuberkuloze, a i roditelji su joj umrli od ove teške bolesti. Djevojka je u 35. godini. Već godinama obilazi pariske bolnice. Neposredno prije nego će u Lurd, boluje u nekoj bolnice kroz iz njih izbacuje gnjilež i krvuštinu. Izgubila je 24 kg na težini jer joj je probavni sustav sasvim oslabio.

Ovako je o njoj zapisano u Liječničkom Uredu u Lurdu. A u svim glavnim tačkama slaže se i ono kako je opisuje E. Zola. Čas prije nego kreće s kolodvora Austerlitz u Parizu čini na nj takav utisak da kaže: »Ako ova ozdravi, i ja ću vjerovati.« Marija ozdravlja, ali Zola ne vjeruje, nego je, u svom romanu osuđuje na smrt i pokopava dvadeset i osam godina prije nego je umrla.[1])

Marija Lebranchu, koju je Zola u svom romanu zove »La Grivotte«, kao bolesnica putuje u Lurd u istom vagonu u kome i E. Zola. U istom vagonu je i Marija Lemarchand, o kojoj smo već govorili. Stoga i Marija Lebranchu, teška bolesnica, zanima Zolu, koji hoće da vidi da li u Lurdu ozdravljaju teški bolesnici. Blizu je pa je zapaža i dobro promatra, pače je, uz Mariju Lemarchand, izabire za junakinju svoga romana. Evo kako je opisuje:

[5]) J. M. Cassagnard, nav. dj., 81—82; 117—118; 129—131.

[1]) v. M. Agnellet, nav. dj., 79.

»U susjednom odijeljenju... tek se pridigla La Grivotte, koja je do tada ležala bez daha, kao mrtva. To je bila odrasla djevojka, prevalila je tridesetu... bila je tuberkulozna u trećem stupnju... već je pet godina što se nalazi u pariskim bolnicama. Stoga ona tako nadomaću govori o poznatim liječnicima...

Oni kažu da mi je jedna strana pluća propala, a da ni druga nije ništa bolje. Imam kaverne, da vam je vidjeti...! Smršavila sam, da je prava žalost! Uvijek sam u znoju, kašljem tako da mi srce puca; tako je to gusto da ne mogu više pljuvati! I, vidite, ne držim se na nogama, ne jedem...«

Ustavila se je, jer ju je zagušilo, pomodrila je.[2]) U zapisniku Liječničkog Ureda u Lurdu stoji da je bolesnica Marija Lebranchu, neposredno prije polaska u Lurd, bila u nekoj pariskoj bolnici za tuberkulozne, da je stalno bila u krevetu, pljuvala krv, punila pljuvačnicu plućnim gnjiležom, te izgubila 24 kg na težini, da je tuberkulozna u zadnjem stupnju.

Zola znade da je Marija Lebranchu teška bolesnica. On to ne niječe, nego baš naglasuje; hoće neka svijet znade da je ona zbilja tako teška bolesnica te da ona, kao takva prema njegovu planu, mora i umrijeti.[3])

Ova i ovakva Marija Lebranchu, Zolina »La Grivotte«, stiže u Lurd 20. kolovoza zajedno sa Zolom.

Zola priznaje i opisuje njezino ozdravljenje

Marija hoće da je odmah nose u lurdsku vodu, ali bolničarke se sustežu jer nemilo kašlje. No, budući da ona ne popušta, pristaju i one. Spuštaju je u vodu. Što je bilo? Evo što o tom kažu zapisnik Liječničkog Ureda, u kom se tog časa, kako piše Zola, našlo oko 20—30 liječnika, te su je mnogi od njih pomnjivo pregledali. U subotu, 20. kolovoza 1892, spuštaju je u vodu, kad »u jedan čas, iznenada osjeti da joj je dobro, objema rukama gura od sebe obe bolničarke, sama se uspravlja u vodi, izlazi te iza svega glasa zapjeva: »Ave Marija!« tako da su se snebivali svi naokolo. Sama se oblači, neće kolica na kojima su je doveli i koja joj nude,

[2]) Dr. G. Bertrin, nav. dj., 337. — M. Agnellet, nav. dj., 80. — J. M. Cassagnard, nav. dj., 83—84; 132—139.

[3]) M. Agnellet, nav. dj., 81.

nego sama na svojim nogama ide i klekne pred špiljom da zahvali Onoj koja ju je ozdravila. Sada ide u Liječnički Ured gdje smo je pregledali. Ne nalazimo ni hrapavosti, ni zapuhanosti, ni muklosti. Dr. Boissarie, predsjednik Ureda, nadodaje: »U jedan čas nastala je potpuna promjena u njezinim plućima. Sutra, 21. kolovoza, opet je pregledana. Bivša bolesnica više ne kašlje, ne pljuje, a slatko jede. Svaki dan sve do njezinog odlaska ustanovljujemo da se zdravlje uzdrži savršeno dobro.«[4])

Kad se Marija, sva zdrava zdravcata, iz vode vraća u Liječnički Ured, tu se našao i E. Zola. On opisuje ozdravljenicu kakva je bila tog časa: »U Uredu su zapanjeni. La Grivotte je uletjela kao vjetar . . .

Ozdravila sam . . .! Ozdravila sam . . .!«

Pričala je da je nisu htjeli odmah pustiti u vodu, da je morala tražiti, moliti, jecati. »U vodi osjeti« da joj se snaga vraća, kao da ju je netko štapom udario po tijelu. Zanos, plamen ju je obuzeo, skakutala je od veselja i radosti te nije mogla stati na mjestu.

Ozdravila sam . . . Ozdravila sam!«

Petar[5]) ju je promatrao, zapanjen ovog puta. Je li to dakle ona djevojka koju je prošle noći vidio svu satrvenu na klupi u vagonu, kad je, žutoblijeda, kašljala i krv pljuvala? Nije je prepoznao, uspravna, vitka, lice kao vatra, oči sijevaju, sva sretna što živi, i puna je volje da živi, a ova sreća i volja su je dizale.[6])

Jučer, kao i zadnjih mjeseci, nije mogla jesti gotovo ništa, a sada, piše Zola »ona priznaje da je na vas mah pojela pola pileta, ona koja već mjesecima ne jede. Zatim je dva sata i više išla u procesiji s bakljama. Da bude sveta Djevica priredila ples, ona bi bila plesala sve do jutra«.[7])

Ove zadnje riječi i suviše su plastične, koje je mogao izreći Zola i oni koji nemaju punog poštovanja prema Majci Božjoj. No, ove riječi, kao i sve druge, posve jasno govore kako je Marija

[4]) Dr. Boissarie, Lourdes, 1894, 491—492. — Dr. Bertrin, nav. dj., 340—341. — M. Agnellet, nav. dj., 81—82.
[5]) Petar je glavno lice Zolina romana; Zola stavlja Petru u usta svoje osjećaje.
[6]) Dr. G. Bertrin, nav. dj., 339—340.
[7]) nav. dj., 340—341. — J. M. Cassagnard, nav. dj., 97—99.

Lebranchu, La Grivotte, učas sasvim ozdravila poslije onako teške bolesti, i kako se o tom, odmah poslije njezina onako iznenadnog i punog ozdravljenja, i to na licu mjesta, uvjerio i sam Zola.

Dogodilo se je čemu se Zola nije nadao, pa je na sto muka

Bilo bi posve logično i pošteno da Zola održi svoju riječ kadno je rekao da će se odmah pokloniti ako mu dokažu da je u lurdskoj vodi, u jedan čas, zarasla, pa makar i jedna mala ogrebotina.[8]) Bilo bi posve logično i pošteno da vjeruje sada kad svojim očima gleda gdje u lurdskoj vodi u jedan čas savim ozdravlja ova teška bolesnica, prigodom čijeg odlaska iz Pariza za Lurd je rekao — kako smo već čuli — da će i on vjerovati ako ona ozdravi. Bilo bi logično da se pokloni sada kad svojim očima gleda gdje u lurdskoj vodi ozdravlja teška bolesnica, čija se bolest nikako ne da usporediti s nikakvom ogrebotinom. Ne prima svjedočanstvo dra Boissarie-a, predsjednika Liječničkog Ureda u Lurdu, kad mu ovaj tvrdi da je neka druga bolesnica, Klementina Trouvé (Truvé), prije ozdravljenja bila teško bolesna, a ne prima ga stoga jer da dr. Boissarie sam lično nije vidio bolesnicu prije nego je išla u lurdsku vodu, makar da su je vidjeli mnogi svjedoci i mnogi liječnici. Bilo bi posve logično da se pokloni bar sada kad ovu tešku bolesnicu: Mariju Lebranchu, neposredno prije ulasak u lurdsku vodu, *svojim očima* gleda i dr. Boissarie, i drugi liječnici, i sam Emil Zola.

No, Zola neće čudesnog ozdravljenja, stoga on određuje da, kao što ozdravljenje Marije Lemarchand, tako ni ovo ozdravljenje Marije Lebranchu ne smije biti čudesno ozdravljenje, jer da je to sve bila časovita igra prirodnih sila, te da je Marija malo poslije toga umrla, jer da je i morala umrijeti s onako teškom bolesti. Poslije ćemo vidjeti da je to stopostotna neistina.

Zola je bio očevidac ovog velikog događaja, potpunog ozdravljenja Marije Lebranchu, svoje La Grivotte. A odakle ovo ozdravljenje? Tko ga je proizveo? Zola je priznao uredniku pariskog dnevnika *Temps*, i to baš za svoga boravka u Lurdu 1892, da svaki koji vjeruje u Boga mora priznati da je i čudo moguće.[9]) A sada čuda neće, makar da ga *svojim očima gleda i rukama pipa.*

[8]) Dr. Boissarie, nav. dj., 493.
[9]) Dr. G. Bertrin, nav. dj., 354.

Zola se krije za stare smicalice

Da bi svijetu prikazao da u ozdravljenju Marije Lebranchu nije prst Božji ni Gospe Lurdske, hvata se svih nemogućnosti, te *otvoreno iskrivljuje činjenice.*

Dok svojim očima ne gleda da se, u jedan čas, popravlja i sasvim ozdravlja srušeni život, znade ono što nas uče prirodne znanosti, napose biologija i fiziologija, a što znadu i prema čemu se vladaju svi ljudi bez izuzetka i sva medicinska znanost, a to je da priroda, u jedan čas, ne ozdravlja ni najmanju ogrebotinu, a kamoli srušeni organizam. Naš organizam sastoji se iz toliko organa, svaki organ iz mnogo raznih dijelova, a svaki dio iz mnogo, zapravo iz milijuna i milijarda stanica. Da bi nastale dvije stanice bezuvjetno je potrebno *vrijeme,* a kamoli da ih nastanu milijuni i milijarde! A toliko ih se hoće da zaraste bilo koja rana. O tome govorimo u odlomku o *nepoznatim prirodnim zakonima.* Zola je to dobro znao, stoga je i rekao ono što smo malo prije spomenuli, a to je neka mu pokažu i jednostavnu ogrebotinu koja je u jedan čas zarasla u lurdskoj vodi, pa da će odmah vjerovati!

U velikoj neprilici, Zola se krije baš za prirodne zakone, i to za one »nepoznate«.

Već smo vidjeli što znači i koliko vrijedi ova krilatica, pa ne treba da se na nju dugo osvrćemo. Kao da bismo morali znati *sve* što priroda može, da bismo znali što ona ne može u nekim određenim slučajevima! Ili zar ćemo pretpostaviti da priroda može rušiti samu sebe? A to bismo morali ako bi se sutra mogao otkriti zakon koji bi proizvodio ono što znademo da ne može danas, a ne može danas baš stoga, što to ne dadu prirodni zakoni! Na pr. ako bismo sutra mogli otkriti prirodni zakon po kome ne bi trebalo *vremena* da od jedne stanice nastanu dvije, od dvije četiri, od četiri osam, itd. A baš to bismo morali pripustiti, ako bismo rekli da je, na pr. La Grivotte ozdravila pomoću nepoznatih prirodnih zakona. Tko bi to tvrdio, morao bi reći i to da prirodne znanosti nisu nikakve znanosti, jer da ne znadu ni za kakve zakone, budući da bismo sutra mogli otkriti druge zakone koji će poništiti ove koji prirodom vladaju danas, koji će kazati da ovi današnji ne vrijede ništa! Ili zar prirodni zakoni nisu baš stoga *zakoni* što *na isti način* rade *uvijek* i *posvuda?* A kad bi ovi »nepoznati« zakoni ozdravljali u Lurdu, ozdravljali bi i na drugim mjestima, jer nije ih, valjda, Lurd zakupio! A gdje rade i ozdravljaju!?

Zola, opet u škripcu, otvoreno izvrće činjenice

Zola je tako nabacivao, a sam nije vjerovao da su Mariju Labranchu ozdravili nekakvi nepoznati prirodni zakoni. Stoga se hvata za drugu krilaticu: Od velike želje da ozdravi, Grivoti su se upalili živci — tako on to prikazuje — pa se je za čas uvjerila da je ozdravila. Dakle autosugestija, o kojoj smo govorili na drugom mjestu. U tom živčanom uzbuđenju da je oživjela, da se je ustala, da se je razigrala kao najzdravija. Ali da je to bilo samo za čas, jer evo šta da se s njome dogodilo. Zola je koji to piše. U vlaku su na povratku iz Lurda: »U neki čas Petar (a to je sam Zola, m. op.) stade se čuditi šta to Grivota radi. Dok su se putnici i hodočasnici pomalo smirivali... ona se ustala, sva uspravna grčevito se hvatala pregrade u muci koja ju je iznenada spopala. I pod svijećom koja je bacala slabo, žuto, drhtavo svijetlo, ona se opet pokazala mršava, lice blijedo i izmučeno...

Sestra Hijacinta primila je u svoj naručaj Grivotu, koju je nemili kašalj oborio na klupu. Jadnica, gušila se za pet časa, dok ju je držao tako žestok kašalj da joj se jadno tijelo lomilo. Zatim udariše nemili mlazovi te je pljuvala krv na sva usta...

Petar je bio prenerażen. Svi u vagonu ostali su kao okamenjeni... A Petar je mislio o čudnom medicinskom slučaju koji je davala ova djevojka; onamo obnovljene snage, velik apetit, dugo trčanje, sjajno lice, noge koje su plesale, a zatim ova krv koju pljuje, ovo kašljanje, ovo blijedo lice jedne koja umire, brutalni povratak bolesti koja ipak pobjeđuje...

Ova nezgoda spopala je Grivotu — tako to dalje izvrće Zola — malo poslije odlaska iz Lurda, na stanici Lamothe, između Lurda i Bordeaux-a (Bordó). U Bordeaux-u teško diše, u trajnoj je hropnji, u Poitiersu kašlje te se sva trese i spopada je visoka ognjica; u Pariz jedva stiže, te je odvode u bolnicu, gdje će i umrijeti.«[11])

Ovako Zola! A kako on to prikazuje živo i plastično, čovjek bi pomislio da je to tako zbilja i bilo, *a od svega toga nije istina niti jedno slovo!* Ovo ozdravljenje Marije Lebranchu kao i ono Marije Lemarchand, budući da su se dogodila proti svemu Zolinu očekivanju, nemilo su mrsila račune u njegovu stavu prema čudesnim ozdravljenjima u Lurdu. Stoga ih je trebalo prikazati tako kao

[10]) M. Agnellet, nav. dj., 84.

da tu nema ništa nadprirodnoga, pa, ako se ne dalo drukčije, onda *skroz naskroz* izvrnuti i same činjenice, doslovno: *lagati!* Računao je da će se uvijek naći netko tko će to i povjerovati!

A što je bilo u stvari? Mariji Lebranchu, Zolinoj La Grivotte, poslije nego je onako *u jedan čas sasvim* ozdravila, bolest se *nikada više nije povratila, niti se je u mukama, na povratku, u vlaku hvatala za pregrade, niti je problijedila, niti je smršala, niti ju je sestra Hijacinta na ruke primila, niti je pala na klupu, niti je kašljala, niti je krv bacala, niti su je poslali u bolnicu, niti je tamo umrla.* To je *stopostotna* izmišljotina, laž, E. Zole, kojom je htio pred svijetom sakriti veliko djelo, koje je Gospa Lurdska učinila na Mariji Lebranchu, njegovoj Grivoti.

Marija Lebranchu zdrava živi 28 godina poslije nego ju je Zola pokopao

Evo što je bilo. Marija Lebranchu povratila se kući *zdrava zdravcata.* Iduće godine 1893. opet dolazi u Lud, ali ne kao bolesnica, nego da Gospi Lurdskoj ponovno zahvali za veliko dobro koje joj je učinila. Javlja se i sada Liječničkom Uredu. Tu je opet pregledavaju, pa evo što o tome kaže zapisnik: »Marija Lebranchu, poslije nego je prošle godine spuštena u vodu, u jedan čas se je osjetila veoma dobro, te pregled, obavljen najvećom pomnjom u Liječničkom Uredu, nije više otkrio nikakva traga teške bolesti od koje je bolovala. Od tog vremena bolest se više nije povratila.«[11])

I sama Marija Lebranchu, koju Zola, u svom romanu, šalje u bolnicu, osuđuje na smrt i pokopava 28 godina prije nego ona umire, svjedoči da je Zola sve to samo izmislio. Zola ju je u Lurdu vidio i s njom govorio i obećao da će je doći posjetiti u Parizu, jer će ona stati blizu njega, u ulici Bruxelles. Kad iduće god. 1893. ona opet dolazi u Lurd, ali ne kao bolesnica, pitaju je je li Zola dolazio kako je bio obećao? »Ah, ne! Nije došao niti jedan put da me vidi. Pače kažu mi da me u romanu koji je napisao, prikazuje da me je u samom vlaku bolest opet nemilo spopala, pa da me je, nakraju, poslao u bolnicu da tamo umrem!

[11]) Dr. G. Bertrin, nav. dj., 318—319. — J. M. Cassagnard, nav. dj., 118—119.

Zola priznaje da je krivotvorio činjenice

Ovo sam Zola priznaje dru Boissarie-u, predsjedniku Liječničkog Ureda u Lurdu. Dr. Boissarie vidio je Grivotu kao tešku bolesnicu u Lurdu neposredno prije ozdravljenja i, kao sasvim ozdravljenu, odmah poslije ozdravljenja. Snebivao se je kako Zola izvrće činjenice, pa ga, jednog dana u Parizu pita: »Kako se usuđujete pisati da je Marija Lebranchu umrla? A, međutim, Vi znadete da je ona tako zdrava kao Vi i ja!« »Eh, pa što mi to može smetati? — odgovara mu Zola. Moje osobe (t.j. one o kojima on piše u romanu) meni pripadaju; ja imam pravo s njima postupati kako me volja, prikazati da su žive, ili prikazati da su umrle, kako se meni svidi! Ja nisam dužan voditi računa nego o svojoj famtazili i o interesu svoje knjige.«[12])

Ovaj razgovor saopćio je sam dr. Boissarie dru Bertrain-u, sveučilišnom profesoru u Parizu.

Ovo su Zoline riječi. I on sam time priznaje da Grivota nije opet oboljela, da nije istina ništa od onoga što on piše o njezinim mukama u vlaku na povratku u Pariz, da je to samo njegova fantazija, zavaravanje onih koji će mu vjerovati.

Zola nije vjerovao da će se dogoditi ono što se je dogodilo. Rekao je da će i on vjerovati ako ozdravi Marija Lebranchu. Riječ nije održao, a iz navedenih njegovih riječi vidi se da je nije ni mislio održati. Ovo što se dogodilo sa Grivotom, nije mu dalo mira. A nije mu ga ni moglo dati! Ovaj događaj tako mu je obuzeo dušu i maštu da je o tom napisao jedan dio svoje knjige: *svojim očima* je *vidio* što nije želio vidjeti: vidio je *čudo,* i to ne *jedno,* nego *dva,* jer je vidio i ono divno ozdravljenje Marije Lemarchand, a nama prikazuje ono što je *želio,* što je *htio* vidjeti, a *nije* vidio: da je Grivota *opet* oboljela i *umrla* na povratku u Paris, a ona je živjela još 28 godina poslije nego ju je on, u svom romanu, pokopao!!

Ljudi su znali kako je nepošteno djelo Zola učinio, pa su ga svakom zgodom obavještavali o odličnom zdravlju njegove Grivote. Da bi je maknuo iz Pariza i tako uklonio s očiju, Zola joj, 1895, predlaže neka ide u Belgiju, odakle joj je bio muž, jer da je onamo zdravije nego u Parizu. Tako bi Parižani mogli misliti da je zbilja umrla, kad im nije na očima. No, ona to nije htjela!

[12]) nav. dj., 351—352. — J. M. Tauriac, Miracles à Lourdes? 1956, 24. — J. M. Cassagnard, nav. dj., 84; 118—119; 132—136; 141—148.

Marija Lebranchu prešla je iz Pariza u Angers (Anžé) i tu je kasnije živjela. 18. srpnja 1907, *petnaest* godina poslije njezina ozdravljenja u Lurdu, dr Jamin (Žamin) iz Angersa, daje joj ovo posvjedočenje: »Ja sam u stanju da kažem da je Grivota sasvim ozdravila... Ona je u odličnom zdravstvenom stanju poslije svog ozdravljenja... Nikada se na njoj nisu pojavili ni najmanji tragovi njezine bivše skrajne tuberkuloze.«

Marija Lebranchu ozdravila je u Lurdu 20. kolovoza 1892, a umrla je u Angers-u 11. kolovoza 1920, dakle 28 godina poslije nego ju je Zola, u svom romanu, osudio na smrt i pokopao.[13])

No, Zola svojim iskrivljivanjima nije postigao što je želio; nije umanjio, nego je, *na svoj način,* pridonio slavi Gospe Lurdske. Svi

MARIJA LEBRANCHU, (u Zolinu romanu: La Grivotte), poslije ozdravljenja. Tuberkulozna u skrajnjem stupnju, učas sasvim ozdravlja.

[13]) J. M. Cassagnard, nav. dj., 147—147. — V. M. Buffon, Lourdes nel Centenario. U časopisu »Marianum« 1/1960, 69—70.

oni koji su saznali kako Zola izvrće poznatu istinu, još bolje su vidjeli što radi Bog i Majka Božja Lurdska, a što radi strah pred čudom i pred Bogom.

»LURD« EMILA ZOLE

Zgoda koju nema svatko, a imao ju je Emil Zola

Teške bolesnice Marija Lemarchand i Marija Lebranchu, o kojima smo prije govorili, kao i teška bolesnica Klementina Trouvé i njihova ozdravljenja u Lurdu, dale su povoda Emilu Zola da napiše svoj roman: LURD. Sad ćemo se ukratko osvrnuti na ovu ostavštinu E. Zole.

Uz čudesno ozdravljenje Klementine Trouvé ovdje ćemo morati još nešto ukratko reći i o bolesti i ozdravljenju navedenih dviju Marija, a to stoga što nam sve to zajedno zorno stavlja pred oči kako i zašto njegov roman nema nikakve književne vrijednosti. Vidjet ćemo kako on nikako neće lurdskih ozdravljenja, a to s jednog »razloga«: neću tih ozdravljenja, makar da ih svojim očima gledam i rukama pipam. Istina, Zola ne izgovara doslovno ove riječi, ali vas njegov postupak svodi se na ovo. No, time, dakako, i on *na ovaj svoj način,* jamči i dokazuje da su čudesna ozdravljenja i Klementine Trouvé i onih dviju Marija i druga najsigurnije povjesne činjenice.

Emil Zola imao je sreću koju ima rijetko koji od lurdskih hodočasnika: putuje u istom vagonu s dvjema teškim bolesnicama, Marijom Lemarchand i Marijom Lebranchu, pažljivo ih prati i promatra sve do časa ozdravljenja, i s njima je odmah poslije ozdravljenja, kao što smo to vidjeli malo prije.

U Lurdu, u Liječničkom Uredu upoznao se je i razgovarao s Klementinom Trouvé, koja je, godinu dana prije, ozdravila od velike, razvaljene rane na nozi. On je u svom romanu zove: Sofija Couteau (Kutó). Dobro ju je promatrao, imao je na raspolaganje sve dokumente o njezinoj bolesti kao i o ozdravljenju u lurdskoj vodi.

Mnogo je hodočasnika koji u Lurd dođu i povrate se, a da pred njima i za njihova boravka ne bude nikakvo ozdravljenje, ili bar ne onako veliko kako što su ozdravljenja spomenutih dviju Marija, s čijim se stanjem E. Zola lično veoma dobro upoznao.

Uzto, hodočasnici idu u Lurd da se pomole Gospi Lurdskoj, da joj zahvale za primljene milosti i da joj se preporuče, a Zola ide da sabere materijal za roman koji je naumio napisati o Lurdu. Ima sreću kao malo koji pisac: svojim očima gleda događaje o kojima misli pisati; na licu mjesta, pred svojim očima ima dokumente koje su sa sobom donijele spomenute teške bolesnice, a izdali su ih liječnici koji su ih nadgledali prije ozdravljenja u Lurdu.

Tako je Zola imao pred sobom sve što je trebalo da proslavi Gospu Lurdsku po onomu što ona radi. Ako mu je bilo do slave mogao je proslaviti i svoje ime te sebi podignuti spomenik, kao što su ga, radeći baš o ovoj stvari, sebi podigli drugi, makar da za tim nisu išli, npr. Dozous, Estrade, Lassere, Huysmans, Boissarie, Vallet, Olivieri, Laurentin i drugi.

E. Zola je pred sobom imao sve što mu je trebalo da napiše veliko djelo o lurdskim događajima, ali mu je falilo nešto, i to nešto što je veoma važno za tu stvar, falilo mu je pošteno srce. On nije došao da sabere *objektivne* dokumente, pa makar ovi i ne odgovarali njegovim željama i naziranju, kao što radi pravi povjesničar i pisac. Zola je došao u Lurd s predrasudom da tu nema ništa nadnaravnoga, da je tu samo egzaltirana, usijana mašta mase, pa ako se što i dogodi, da je to djelo i posljedica bolesnih živaca. On je došao s ovom željom i nadom, pa kad u rukama bude imao i ove dokumente, onda će ovim oružjem udariti po Lurdu i prikazati da je tu samo zavaravanje, da tu mogu ozdraviti samo oni koji ni nisu bili bolesni, a da pravi bolesnici, kao što su, npr. tri spomenute teške bolesnice, niti ozdravljaju, niti mogu ozdraviti.

Ozdravljenje Klementine Trouvé

Emil Zola je već u Lurdu pokazao da nije došao tražiti *objektivne* dokumente. 20. kolovoza 1891. tu, u lurdskoj vodi, u jedan čas, sasvim ozdravila 14-godišnja Klementina Trouvé (iz mjesta Rouillé, departman Vienne) od teške, razvaljene rane na nozi, od koje boluje već tri godine. Odmah je vode u Liječnički Ured, gdje utvrđuju da je sasvim ozdravila. To potvrđuje i dr. Cibiel, liječnik, koji ju je kod kuće nastojao izliječiti, ali bez uspjeha, te koji je stoga dao izjavu da nema pomoći bez temeljne operacije, ili dugog liječenja. No, kad se mala Klementina zdrava zdravcata, sva vesela i razdragana vraća iz Lurda, on je pregledaje te, ne baš zgodnim riječima,

izjavljuje: »Bilo po đavolu, bilo Božjom pomoći, djevojčica je ozdravila, sasvim ozdravila; ja sam sretan i presretan!«[1])

21. kolovoza 1892. Klementina dolazi da se opet zahvali Gospi Lurdskoj, a dolazi i zato da je opet pregledaju u Liječničkom Uredu, te da ustanove da se bolest nije povratila. Tog časa i Zola se našao u Liječničkom Uredu. Doputovao je s dvjema spomenutim Marijama, dvjema teškim bolesnicama: Marijom Lemarchand i Marijom Lebranchu. Iako mu dr. Boissaire, predsjednik Liječničkog Ureda, prikazuje i bivšu bolest i ozdravljenje tu sada prisutne Klementine Trouvé, Zola ne vjeruje da je ozdravila. Nisu mu dosta svjedočanstva malo prije spomenutog dra Cibiela, liječnika, koji ju je uzalud nastojao izliječiti kod kuće, kao ni bolničarka, koje su je dopratile u Lurd; niti upraviteljice prihvatilišta u Lurdu, koja je i tog časa uz Klementinu; niti gđe Paule Lellier, koja ju je spustila u vodu; niti onih gospođa koje ju svojim očima gledaju kako u vodi ozdravlja i iz nje sva zdrava izlazi; niti su mu dosta svjedočanstva lurdskih liječnika.

Sve ovo E. Zoli nije dosta, te tog časa žali što uza se nema pariskih profesora,[2]) kao da bi samo oni znali ustanoviti je li tko bolestan, naročito je li tko teško bolestan; je li se komu rana na nozi razvalila, kao što je to bilo na nozi Klementine Trouvé. Stoga toliko je bio nepošten da se je, usprkos svim najkompetentnijim svjedočanstvima i domaćeg i lurdskih liječnika, i tolikih očevidaca svjedoka, koje smo malo prije spomenuli, usudio u svom romanu napisati da je Klementina varalica, jer da je zdrava u Lurd i došla, a samo se pričinjala da je bolesna. Ovdje se Zola ruga s ovom povjesnom činjenicom, kao što ćemo sada vidjeti da se ruga i s drugima.[3])

Ozdravljenje Marije Lemarchand

Isto tako Zola, koji nije nikakav liječnik, ne prima ni liječnička niti ičija svjedočanstva o iznenadnom ozdravljenju spomenute Marije Lemarchand, njegove Elize Rouquet (Ruké). Ne samo da su liječnici dali točan opis ove teške bivše bolesnice nego *i on sam dugo*

[1]) G. Bertrin, nav. dj., 276—277. — J. M. Cassagnard, Carrel et Zola denant le miracles de Lourdes, 1971, 92—93.
[2]) Dr. Boissarie, nav. dj., 490—491. — Dr. G. Bertrin, nav. dj., 288—289.
[3]) Dr. Boissarie, nav. dj., 491. — M. Agnellet, nav. dj., 72—73.

ju je promatrao i potanko opisao njezino teško bolesno stanje prije nego će je spustiti u lurdsku vodu, u kojoj ozdravlja u jedan čas. Ne, Zola to nije želio ni očekivao, nego je odredio da ona u Lurdu ne smije ozdraviti. Stoga, mada je svojim očima gledaju bolničarke gdje zdrava izlazi iz vode; mada je gleda dr. D'Hombre neposredno prije nego će u vodu, i malo poslije nego izlazi iz vode; mada je gledaju toliki svjedoci kad izlazi iz vode; mada je pregledavaju, i to temeljito, liječnici u Liječničkom Uredu, ipak to »nije bilo«, Marija Lemarchand — kaže Zola — nije ozdravila. A zašto? Stoga što to nikako ne odgovara onomu što je on očekivao, stoga što to ruši njegove planove. Stoga treba stvar prikazati tako da oni koji čitaju mogu shvatiti tako, da ono što se je dogodilo, da se je dogodilo sasvim naravno! Stoga ze Zola ne boji svim svjedocima reći da ne znadu što govore, kad piše da je ona kroz dva dana vodom polijevala svoje rane te da je ozdravljenje išto polagano, premda je Marija, kako smo to već vidjeli, *u tren oka sasvim* ozdravila netom su je spustili u lurdsku vodu.[4])

Zola ne priznaje ozdravljenje Marije Lemarchand, jer ono skroz naskroz ruši njegove predrasude.

Ozdravljenje Marije Lebranchu

Kao što Zola svijesno odvraća glavu i neće da prizna da su Klementina Trouvé i Marija Lemarchand ozdravile na način na koji ljudi, prirodnim sredstvima, ne ozdravljuju, isto tako svijesno neće da prizna ništa što mu jamči da je isto tako čudesnim putem ozdravila Marija Lebranchu, njegova Grivota. Preneražen je kad je ugleda zdravu poslije onako teške bolesti, kako ju je on sam opisao, pa se muči na sto načina kako bi prikazao da je to bilo prirodno ozdravljenje. Sam Zola piše da je, u času ozdravljenja, u Liječničkom Uredu bilo 20 do 30 liječnika, koji su je pregledali i našli da je u tren oka sasvim ozdravila. No, on im ne vjeruje, kao što ne vjeruje ni liječniku prof. Germainu Sée, koji ju je u pariskoj bolnici »Hotel-Dieu« uzalud liječio prije nego je išla u Lurd; niti tamošnjim bolničarkama kojim se je Marija najavila netom se je povratila iz Lurda u Paris.

Zola se i ovdje krije za sve nemoguće i davno zabačene smicalice, samo da uteče čudesnom ozdravljenju. Stoga mu se — tako on

[4]) Dr. Bertrin, nav. dj., 327—329. — M. Agnellet, nav. dj., 76—77. 33—34.

KLEMENTINA TROUVÉ (u Zolinu romanu: Sofija Couteau = Kutó) poslije ozdravljenja. Učas ozdravlja od teške, razvaljene rane na nozi.

»umuje« — znanosti ne osnivaju na sigurnim zakonima, pa stoga — morao bi zaključiti — ni medicina nije prava ni sigurna znanost. Tko zna da ovo ozdravljenje nije bilo više prividno, nego stvarno, nastalo radi nekog časovitog uzbuđenja. Tko zna da Grivota nije dala samo časoviti utisak da je ozdravila. Kad je tako nekako psihološki pripravio neoprezne čitatelje svoga »Lurda«, onda određuje da je sve to zbilja bilo prividno i časovito, a da se je bolest odmah povratila, pa da je ona od te bolesti malo poslije i umrla. Evo ovim neistinama Zola je počastio svoje čitatelje, neka se i oni jedanput uvjere da je Lurd samo zavaravanje priprostih, lakovjernih i neukih ljudi. Jer da tamo ne ozdravlja nijedan bolesnik komu je organizam narušen, baš kao što da nisu ozdravile ni Klementina Trouvé, ni Marija Lemarchand, ni, evo, Marija Lebranchu. Jer, kao što je ova u Lurd bolesna došla, tako da je iz Lurda bolesna i otišla, te da je malo poslije toga, naravno, i umrla!

Sreća da se je Zola sjetio, pa sam lično pošao u Lurd da sam gleda i čuje što tamo biva! Sad ga neće nitko prevariti pričanjem

o nekakvim ozdravljenjima kojih nema! Sad će on to svemu svijetu kazati u svom romanu »Lurd« koji će zavrnuti vratom i Lurdu i lurdskim ozdravljenjima!

Ovako je Zola »umovao«. A što je bilo u stvari? Vidjeli smo što je bilo sa Klementinom Trouvé i sa Marijom Lemarchand. A Marija Lebranchu, — o čijem smo ozdravljenju također već govorili — o kojoj Zola kaže da joj se je bolest na povratku u vlaku opet povratila, da je jedva živa stigla u Paris, pa da je od te bolesti malo poslije i umrla, *sasvim* je ozdravila, kao što ju je Zola u Lurdu *zdravu zdravcatu* gledao i opisao; *sasvim zdrava* je došla kući, a da se bolest *nikada* nije povratila, ni u vlaku na povratku, niti kod kuće; udala se je i živjela *dvadeset i osam* godina poslije nego ju je Zola u svom romanu na smrt osudio i pokopao.

Povijesna i književna vrijednost Zolina »Lurda«

Posve je stoga razumljivo što ljudi odvraćaju glavu od Zolinog »Lurda«, ove nedostojne pojave na književnom polju. A. Lasserre, poznati povjesničar lurdskih događaja, piše E. Zoli, poslije nego se je pojavio njegov »Lurd«, da njegova »knjiga nije djelo mašte, nego djelo krivog svjedočanstva. U njemu nema istine nego u veoma malom omjeru koji je neophodno potreban krivotvoritelju da bi mogao pozlatiti bakar ili olovo, da bi ga mogao, kao novac, staviti u promet među one lakovjerne ljude koji ne vide dalje od površine, i koji ne znadu ništa vagati. Ovaj debeli svezak, koji je napisan proti vjeri, napisan je zlonamjerno.«[5])

Dr. Boissarie, ondašnji predsjednik Liječničkog Ureda u Lurdu, pisao je Zoli dva puta i predbacio mu nepošteni način kojim piše neistinu da je Grivota umrla, kad je ona i danas i živa i zdrava! Na što se Zola nije usudio odgovoriti ni riječi! Dr. Boissarie ga onda zateče kod kuće i pozove ga na predavanje koje će održati 21. studenoga 1893. u Parizu u »Cercle de Luxenburg«. Zola je došao. Tu je dr. Boissarie javno prikazao kako Zola sistematski, promišljeno izvrće činjenice i prodaje neistinu za istinu. Pozvao je i sve tri ozdravljenice: Klementinu Trouvé i Mariju Lemarchand, čija je ozdravljenja Zola zanijekao i krivo prikazao. Pozvao je i ozdravljenicu Mariju Lebranchu, ali ne iz groba u koji ju je Zola, u svom romanu, pokopao, nego iz njezine kuće u kojoj je živjela, radila i

[5]) A. Deroo, Lourdes, Cité des miracles ou marché d'illusions, 1956,

pjevala kao najzdravija! Pozvao ih je, te su sve tri došle i bile, zajedno s njime, na povišenom mjestu. Slušaoci i svi prisutni, osim Zole, urnebesno su ih pozdravljali, a Zola je gledao u zemlju i kao zaliven, mûkom mučao![6])

Ovaj dr. Boissarie kaže da »Zola u svom romanu 'Lurd' ne samo krivotvori činjenice koje su apsolutno zajamčene nego još podvaljivanjem, neslanim podrugivanjem, izvrće ruglu i ljude i stvari, sve ono prema čemu i protivnik mora imati poštovanje. On izobličuje pojavu male Bernardice koja je tako bezazlena i nježna, prodaje sasvim izmišljenu priču, mjesto da prikaže ono što se je dogodilo.« Kad već piše o Bernardici, trebao je potražiti izvore koje bi bio i našao kod dra Balancie-a, njezinog liječnika, i kod Estrade-a, ondašnjeg poreskog činovnika u Lurdu, kao i kod njezinog vjeroučitelja Pomian-a. No, njemu ne trebaju dokumenti ni svjedoci, njemu je dosta pozvati se na živce i sugestiju, pa misli da je sve protumačio! A kad je ne može objasniti ni živcima ni sugestijom, pokušava je izobličiti premda ga je njezina pojava prije zanosila.[7])

Liječnik M. Angellet osvrćući se na Zolu kaže da je on »prešao granice intelektualne pristojnosti. Bio je nepošten prema samom sebi, a istinu je iskrivio tako da se čovjek pita zašto biskup Tarbesa i Lurda nije htio da ga sudbeno progoni radi ozloglašenja! Marija Lebranchu sigurno bi se bila pojavila kao privatna stranka da brani svoja prava.«[8])

M. Angellet naglasuje da nije i ne može biti Zolin neprijatelj, ali da ne može shvatiti kako se on, koji je bio u samom Lurdu prigodom ozdravljenja spomenutih teških bolesnica, usuđuje činjenice prikazivati tako drukčije negoli su bile, da nije smio odgovoriti ni riječi onima koji su ga poslije stoga napadali. Ovaj liječnik kaže da nije imao sreću koju je imao Zola, a to je *»što je bio prisutan bar kod dvaju čudesnih ozdravljenja* ... O ovim dvama ozdravljenjima dao je dva tako apsurdna i odvratna prikaza da, jer je poslije toga i sam shvatio što je učinio, nije se bojao poći k jednoj od ovih dviju žena (Marija Lebranchu, m. op.), koje su zbilja čudom ozdravile ... a koju on u svojoj knjizi prikazuje da je umrla, da joj predloži neka ide živjeti u Belgiju, te da tako učini da je nestane iz Pariza, gdje se je mislilo da je ona umrla ... da bi tako učinio

[6]) J. Béranger, Les Soirées de Lourdes, 1930, 322. — M. Agnellet, nav. dj., 85. — M. Tauriac, nav. dj., 24.
[7]) A. Deroo, nav. dj., 34.
[8]) M. Agnellet, nav. dj., 34.

da se živa istina pokloni prohtjevima Zoline istine... Zola je napisao svoju knjigu, no oni što su ga svjetovali, nisu zaboravili nego jednu »sitnicu«: je li se zbilja dogodilo koje ozdravljenje... Jer to je baš ono što se je dogodilo.«[9])

Da je Zola zato došao u Lurd da sabere stvarne dokumente te da napiše knjigu o onome što se zbilja u Lurdu dogodilo, o onome što je on sam doživio, što je svojim očima gledao, bio bi opisao bar dva velika, lurdska ozdravljenja, čime bi bio mnogo pridonio slavi Gospe Lurdske po svijetu, i sebi podigao vječan spomenik.

A i ovom svojom knjigom, svojim »Lurdom« Zola je sam sebi podigao spomenik na koji je trebao velikim slovima uklesati natpis: FALSIFIKATOR LURDSKIH OZDRAVLJENJA!

[9]) M. Agnellet, nav. dj., 70—71. — J. M. Cassagnard, nav. dj., 147—148; 177—193.

»LURD« TEREZIJE I GVIDA VALOT

Gospa Lurdska svojim ukazanjima i čudesnim ozdravljenjima osvojila je široki svijet. Nema države, grada, a ni sela koje nije čulo za Lurd i za ono što u njemu biva, u kojem se ne bi širila slava Gospe Lurdske.

A Gospa Lurdska imala je i svojih protivnika. Istina je da se oni brojem nikako ne mogu uspoređivati s njizinim štovateljima. RijetkiRijetki su, ali ih je ipak bilo. Među starije, kako smo vidjeli, spada E. Zola, a među novije supruzi Gvido i Terezija Valot (Való).

Doktorske teze Ivanke Bon i Terezije Valot

God. 1912. Ivanka Bon prikazala je medicinskom fakultetu u Lionu tezu o nekim ozdravljenjima u Lurdu. Predsjednik komisije Vallas i dva člana priznali su da je teza važna i stručno obrađena, te su je i primili, a jedan, prof. Lépine, zapažao je u tezi neku »sentimentalnu« stranu koja, istina, »nije izražena, ali se odrazuje iz cjeline« — kako se on izrazio. Ova sentimentalna strana je u tome što Ivanka Bon tvrdi da bolesnici, o kojima ona piše, nisu bili nikakvi histerični bolesnici, te da su stoga stvarno ozdravili od organskih bolesti. Ona u svojoj tezi priznaje da u Lurdu bolesnici ozdravljaju mimo prirodnih zakona. Ovo je onaj »sentimentalni« prizvuk, koji nije išao u glavu prof. Lépine-u i radi kojega je teza odbijena, makar da su za nju bili i predsjednik komisije i još dva člana. Neki profesor je nato rekao da nije odbijen ni kandidat ni teza, nego *predmet*, a to znači da je to stoga što Ivanka Bon priznaje da u Lurdu bivaju ozdravljenja mimo prirodnih zakona. Isti fakultet, četiri mjeseca poslije, dao joj je naslov doktora

medicine na temelju druge teze koja nije ni tako opsežna (84 stranice mjesto 150), ni tako važna, ni tako stručno obrađena kao prva.[1])

Godine 1956. studentica Terezija Valot promovirana je u Parizu na temelju teze »Lurd i iluzija u terapeutici« (Lourdes et l'illusion en thérapeutique), koju je njezin muž popratio komentarom. Ová je teza primljena, ali ne radi stručne, znanstvene i tehničke obradbe. Vidjet ćemo malo poslije kojom je »znanstvenom« metodom teza obrađena. Teza je primljena jer se spisateljica slaže sa racionalističkim gledanjem profesora koji su je ocjenjivali, a koji nisu mogli podnijeti lurdskih ozdravljenja, kao ni ona. Evo što je, tom prigodom, izjavio P. Chevallier, predsjednik komisije: »Moji tri kolege i ja slažemo se, nema čudesa!«[2]) A njihov posao i nije da kažu ima li, ili nema čudesa, jer to spada na drugoga. Njihov je posao da ispitaju i vide dolaze li stvarni bolesnici u Lurd, i da li oni u Lurdu zbilja ozdravljuju od organskih bolesti, te znadu li i mogu li oni lurdska ozdravljenja protumačiti medicinskom znanosti. Ali oni proti lurdskim ozdravljenjima nemaju jačih razloga negoli ih ima i Terezija Valot, pa se stoga skrivaju za aprioristička krilaticu, baš kao i ona.

Teza Ivanke Bon, neka je stručno i znanstveno obrađena, kako to priznaju tri od četiri člana komisije, odbijena je jer se ne slažu s ideološkim gledanjem jednog profesora, a teza Terezije Valot primljena je jer se slaže s racionalističkim gledanjem članova komisije, mada nije obrađena ni po kakvoj znanstvenoj metodi. Njezinim radom ne zapovijeda načelo da istraži dolaze li u Lurd stvarni bolesnici, i da li zbilja ozdravljaju, nego njezinim radom vlada strah pred čudesnim ozdravljenjem i aprioristička predrasuda da je čudesno ozdravljenje nemoguće, pa se stoga, budući da je stvarna čudesna ozdravljenja biju u oči, a nema čime da ih pobije, služi samo smicalicama i zaobilaženjem činjenica, kao što ćemo vidjeti.

Najpozvaniji ljudi, a to su teolozi i liječnici, a i književnici, napisali su mnogo djela o lurdskim ozdravljenjima, hodočašćima, o znanstvenom radu Liječničkog Ureda u Lurdu i Međunarodne Liječničke Lurdske komisije, ukratko: o slavi Majke Božje Lurdske, a da nisu, ni izdaleka, prikazali svu slavu Marijinu. A studentica Terezija Valot i njezin muž Gvido, u knjižici od 126 stranica, doka-

[1]) v. A. Deroo, Lourdes, Cité des miracles ou marché d'illusions, 1956, 15—16.

[2]) Valot, Lourdes et l'illusion, 1956, 103—104.

zat će da Lurd nije nego zavaravanje! Kao što je Zola za svoj posao bio izabrao i svoju metodu, tako su i supruzi Valot izabrali svoju!

Načelo koje vlada pisanjem T. i G. Valot

Terezija Valot na početku svoje knjige kaže da će nastojati prikazati povijest lurdskih ozdravljenja u pozitivnom duhu.[3]) Ako time hoće reći da će opisati činjenice onako kako se zbivaju, čovjek se pita što treba obećavati da će pisati u pozitivnom duhu? Ljudi, i to stručnjaci, i dosad su opisivali lurdska ozdravljenja onako kako su se zbivala, a da se nisu hvalili da će pisati u pozitivnom duhu. Ako pozitivan znači isto što i stvaran, realan, onda se samo po sebi razumije da će tako raditi onaj koji opisuje činjenice.

No, iz onog što i kako ona piše, jasno je da nije mislila pisati o ozdravljenjima onako kako su se zbivala, nego na svoj način. To ona indirektno i priznaje kad na kraju svoje knjige piše da se je u prikazivanju ozdravljenja stavila na »strogo racionalističko stanovište« i »duboko agnostičko uvjerenje.«[4]) Time je, dakako, odlučila da neće priznati da bi Gospa Lurdska imala kakva posla s lurdskim ozdravljenjima. To i jest racionalističko i agnostičko stanovište. A tko tako na stvari gleda taj *ne može i ne smije* priznati da u Lurdu bivaju čudesna ozdravljenja makar da mu oči kopaju, kao što ih kopaju — vidjeli smo — E. Zoli i, evo, T. i G. Valot.

Smiju li katolici pisati o Lurdu?

Ljudi su o Lurdu pisali i prije T. i G. Valot, a pišu i poslije njih. Pisali su i pišu svećenici kao, npr. Balić, Billet, Bertrin, Cassagnard, Courtin, Christiani, Cros, Deschamps, Laurentin, Mailhet, Moniquet, Trouchu, i drugi. A pisali su i pišu svjetovnjaci. Neki od ovih, kao Estrade i dr. Douzous, bili su prisutni pred špiljom za vrijeme ukazanja, a dolazili su baš zato da promatraju i proučavaju što tu biva. A drugi su liječnici koji dolaze u Lurd da proučavaju, kao što je bio dr. Carrel; ili veliki dio života provode u Lurdu, da promatraju i proučavaju lurdska ozdravljenja. Takvi su, npr. netom spomenuti

[3]) nav. dj., 12.

[4]) nav. dj., 95. — G. Oliviéri, Difficultés contre le caractère extra-naturel des guérisons de Lourdes, u: Maria et Ecclesia, XIII, Roma, 1960, 253.

dr. Dozous koji je bio lurdski liječnik za vrijeme ukazanja; pa dri. Marchand, Boissarie, Vallet, Leuret, Le Bon, Olivieri i toliki drugi. No, mala korist od njihova pisanja i prikazivanja lurdskih ozdravljenja — kako misli T. Valot — a to zato što oni ne bi imali uvjeta da pišu objektivno, nepristrano, jer da oni imaju nešto što čini da činjenice prikazuju nakrivo: oni su katolici, a kao takovi da ne smiju slobodno gledati.[5]) Dr. Dozous i dr. Carrel obratili su se, jer su svojim očima gledali čudesna ozdravljenja u Lurdu. Ali, T. Valot ne vjeruje ni njima, kao ni onim prvima, jer su svi zanešeni za štovanjem Lurdske Djevice, pa stoga da nisu sposobni pisati objektivno.[6])

T. i G. Valot zaboravili su da Katolička Crkva ne živi o lurdskim vanrednim ozdravljenjima i čudesima. Da se u Lurdu nije nikada ništa dogodilo, Katolička Crkva jednako bi i danas bila. No, ako je istina da u Lurdu bivaju čudesna ozdravljenja, *propao je racionalizam i agnosticizam* na koji se je onako udobno smjestila T. Valot. Stoga se crkvene vlasti odmah u početku drže sasvim rezervirano i prema ukazanjima, i prema ozdravljenjima. Crkva se ne jagmi za njih jer joj nije ni tolika potreba od njih, kao što je to racionalizmu i agnosticizmu potreba da ih ne bude. Stoga Crkva traži da se ispune najstroži uvjeti prije nego će priznati da je neko ozdravljenje *zbilja* čudesno ozdravljenje. Ovi su uvjeti tako strogi da ih neki znadu nazvati neumoljivim, drakonskim.[7]) Stoga je Crkva između više tisuća prijavljenih lurdskih ozdravljenja, dosada proglasila samo relativno mali broj. Dakako, nije zabacila, niti zabacuje ostala ozdravljenja koja još nije proglasila, ali joj se ne žuri da ih ispituje i usvaja kao čudesna, jer ona ni ne stoji na njima. Da se nije dogodilo ni jedno, Crkva bi jednako stala u svoj svojoj veličini; a, naprotiv, ako je pa i *samo jedan* bolesnik ma gdje izvanrednim načinom ozdravio, kao što ih je u Lurdu ozdravilo toliko tisuća, propalo je sve u što vjeruje i na čemu stoji T. i G. Valot.

Terezija Valot donosi »tačne« dokumente!

Katolici ne mogu pisati objektivno, onako kako su ozdravljenja bivala — kaže T. Valot. No, zato će to učiniti ona. Ona i kaže da je

[5]) Valot, nav. dj., 88.
[6]) nav. dj., 51.
[7]) M. Agnellet, nav. dj., 8—9. — A. Oliviéri - B. Billet, Y a-t-il encore des miracles à Lourdes? 1972, 5; 47. — J. M. Cassagnard, nav. dj., 40; 43.

donijela tačne dokumente.[8]) Čovjek bi rekao da će ona potražiti dokumente o ozdravljenjima tamo gdje i jesu: u arhivima, da će potražiti *originalne* dokumente, kao što bi i morala kad već hoće da o tomu piše. No, ona koja donosi »tačne dokumente«, ima drugu metodu: njoj ne treba arhiv, ona ispisuje od nekoga koji je već od nekoga prepisivao. U konkretnom slučaju, umjesto da potraži originalne dokumente o ozdravljenju Petra de Rudder-a, ona ispisuje od drugoga neistine i klevete koje je ovaj opet od nekoga uzeo. Stoga i ona usvaja iste klevete kojih bi se morala stidjeti da se je oslanjala na originalna liječnička posvjedočenja.[9])

Petar de Rudder nije ozdravio u samom Lurdu, nego — kao što smo već rekli — u Oostaker-u, svetištu Majke Božje Lurdske u Belgiji. Budući da T. Valot piše i o ovom veoma poznatom ozdravljenju, imala je poći tamo gdje bi bila našla više originalnih posvjedočenja očevidaca, kao i liječnika dra Hoestenberghe-a dra Affenaer-a i drugih, pa se ne bi bila usudila od drugoga prepisivati neistinu, i ostati pri njoj.

Budući da piše o Lurdu, valjda će, barem kad se radi o lurdskim ozdravljenjima, poći u Lurd i tamo sjesti u arhiv i tražiti dokumente o bolestima i bolesnicima o kojima piše. Ona priznaje da bi tako bilo najbolje: »Jasno je — piše ona — da bi, za proučavanje lurdskih ozdravljenja, najbolje bilo ići sudjelovati na sjednicama Liječničkog Ureda u Lurdu.«[10]) Ali, ona ipak ne ide ni na sjednice, a ni u arhive ovog Ureda. Ona, koja kaže da donosi »tačne dokumente«, drži da je »pametnije ostati u svom stanu u Villemomble među svojim knjigama, a u blizini je Nacionalna Biblioteka.«[11])

No, kad se znanstveno obrađuju neki događaji, u ovom slučaju lurdska ukazanja i ozdravljenja, ili kad se obećaje da će se donijeti tačni dokumenti, kao što to ona obećaje, onda znanstvena metoda, a i poštenje traže da se ne sjedi doma u Parizu, nego da se ide u potjeru za dokumentima ondje gdje se oni nalaze, te da se ne prepisuje iz drugog, ili trećeg izvora; jer tako, mjesto do čiste vode, dođe se do kaljuže. Tom se metodom ne donose tačni dokumenti, ne opisuju se činjenice onakve kakve jesu, nego se izvrću, kao što to radi T. Valot kad piše o ozdravljenju Petra de Rudder-a.

[8]) Valot, nav. dj., 51.
[9]) v. Deroo, nav. dj., 178—179.
[10]) Valot, nav. dj., 28.
[11]) nav. dj., 34.

G. Valot tuži se da u Lurdu nema biskupove poslanice

Koliko su T. i G. Valot kopali po lurdskim arhivima, vidi se i iz ovoga. Trebala im je poslanica, u kojoj Msgr Laurence (Lorans), biskup Tarbes-a (Tarba) i Lurda, god. 1862, izvješćuje vjernike u biskupiji da se je Majka Božja maloj Bernardici zbilja ukazala. No, ovaj tako važan dokumenat, kaže ona, »ne možeš nikako naći u Lurdu. Opstoji samo jedan jedincati primjerak, i to u Nacionalnoj Biblioteci« u Parizu. A kako je ostao na životu i ovaj jedini primjerak? Gvido Valot misli da je to stoga» što je Trgovcima Hrama bilo veoma mnogo do toga da ga nestane.«[12]) Ovako T. i G. Valot koji su obećali donijeti tačne dokumente.

A što je u stvari sa poslanicom? Da bi je u Lurdu našli, trebali bi je u Lurdu i potražiti. A tu bi je bili i našli, jer u arhivima lurdskog svetišta ima više od *pedeset* primjeraka originalnog izdanja ove biskupove poslanice, o kojoj G. Valot kaže da je »u Lurdu nikako ne možeš naći.« Osim toga, poslanica je tiskana u mnogim djelima, kao, npr. u: Fourcade, L'apparition à la grotte de Lourdes, 1858; — Cros, L'Histoire de Notre Dame de Lourdes d'après les documents et les témoins; — Dantin, L'évêque des apparitions. Sva ova djela nalaze se u biblioteci Liječničkog Ureda u Lurdu. A jedan primjerak originalnog izdanja ove biskuske poslanice, o kojoj G. Valot kaže da je u Lurdu »nikako ne možeš naći«, nalazi se izložen na prozoru muzeja M. B. Lurdske, i to barem od god. 1935, a T. Valot prije navedene riječi piše 1956.

Dakle, da bi T. i G. Valot našli ovaj tako važan dokumenat »koji u Lurdu nikako ne možeš naći« — kako oni kažu — jer je — kako oni opet kažu — »Trgovcima Hrama bilo stalo do toga da ga nestane«, trebali su samo zaviriti u lurdske muzeje i arhive, pa bi ih bili našli napretek! Tada bi vdjeli da se nije spasio samo onaj »jedan jedincati« u Nacionalnoj Biblioteci!« No, to bi bilo malo previše zahtijevati od T. i G. Valot, koji se hvale da donose tačne dokumente o lurdskim ozdravljenjima!

T. Valot »tačno« prenosi tuđu misao i riječ

Pokazujući »tačne dokumente« T. Valot navodi pisce, ali ne onako kako oni pišu, nego na svoj način. Dr. Merlin, npr. piše u »Chaiers Laënnec«[13]) o dru Bertrin-u i o lurdskim ozdravljenjima.

[12]) nav. dj., 107.
[13]) »Cahiers Laënnec« 1948, I, 6.

T. Valot njegove riječi prenosi ovako: »123 ozdravljenja u Kritičkoj Povijesti Lurdskih Događaja (Bertrin) nemaju nikakve znanstvene vrijednosti, nije moguće uzeti ih u obzir.«[14]) Međutim dr. Merlin na spomenutom mjestu piše ovako: »... naravno, mi ne mislimo reći da ova 123 ozdravljenja očnih bolesti, koje nisu određene, nisu čudesno nastala, no, žao nam je što, s ovog nedostatka u tačnom određivanju, ona nemaju nikakve znanstvene vrijednosti, te što nam je nemoguće ovdje ih uzeti u obzir.« Razlika i opreka više je nego očita između onoga što piše dr. Merlin, i onoga kako ga prenosi T. Valot. Prenoseći njegove riječi ona niječe ono što on nikako ne niječe. Ništa lakše, onda, nego zaključiti kao što to ona zaključuje: »Mislim da mogu reći da u Lurdu nema anatomskih ozdravljenja koja bi bila znanstveno utvrđena«,[15]) dok dr. Merlin i drugi stručnjaci, hiljade njih, u svojim spisima, radom u Liječničkom uredu u Lurdu i u Međunarodnom Liječničkom Lurdskom Povjereništvu u Parizu, kao i u studijama u »Cahiers Laënnec« tvrde i temeljito dokazuju da u Lurdu ima tjelesnih, anatomskih ozdravljenja koja su znanstveno dokazana, pače da se *samo o ovim i ovakvim* ozdravljenjima u Lurdu i vodi računa![16])

Dolazi li slava Lurda do dra Dozous-a?

Dr Dozous bio je liječnik u Lurdu 1858, baš u vrijeme ukazanja. Terezija Valot zapisala ga je u svoju crnu knjigu. On je onaj koji je izmislio prvo lursko čudo — piše ona. Da nije bilo njega, sve bi bilo otišlo u zaborav, a on je spasio situaciju![17])

A što je bilo u stvari? Događaj sa drom Dozous-om zbio se ovako: Petru Bouriette-u (Burjetu), koji je radio u kamenolomu, kamen je teško ranio desno oko, pa je on slijep već 20 godina. Dolazi on k dru Dozousu te mu veli: Doktore, kažu da voda sa Bernardičina vrela ozdravlja, pa bih i ja oprao oko u toj vodi! Dr Dozous još ne vjeruje u čudesa — kasnije se je obratio jer je gledao baš izvanredna ozdravljenja — te, u misli da iz toga neće biti ništa, kaže Bouriette-u: Ti možeš oprati oko u vodi s Bernardičina izvora. Ako ozdraviš, i ja ću vjerovati! Držao je da neće biti ništa.

[14]) Valot, nav. dj., 80.
[15]) nav. dj., 15.
[16]) A. Deroo, nav. dj., 129—130.
[17]) Valot, nav. dj., 23; 99.

Ali, Bouriette je slijep, i to već 20 godina, pa je htio pokušati. I, evo ga, pere oko te, okrenuvši se oko sebe, na veliko svoje začuđenje, osjeti da vidi na obavda! Vas izvan sebe, trče on baš k dru Dozous-u, pa će mu smjesta: »Dre, ja sam ozdravio!« Dozous je, međutim, bio zaboravio o čemu su prije govorili, pa će mu: »To nije moguće, moj dragi prijatelju! Ono što sam ti ja dao ne može te ozdraviti! To su samo kapljice da ti ublaže bol i da ti pomognu da ti se oko ne zatruje.« »Ali, dre, reći će mu Bouriette, niste mi vi ozdravili, nego voda s Bernardičina izvora!« »Hajde, o čemu govoriš — veli mu dr Dozous — ja u to ništa ne vjerujem!« Okrene se onda od Bouriette-a te u svoju bilježnicu napiše nešto što Bouriette nije mogao ni izmisliti ni razumjeti. A napisao je ovo: Bouriette boluje od neizlječive mrene; on ne može vidjeti, on neće nikada vidjeti! Zatim dlanom začepi zdravo, lijevo Bouriette-ovo oko i reče mu: Čitaj mi to! A kad to Bouriette pročita, odmah i sasvim tačno, dr Dozous će, van izvan sebe: »Da bude grom u me zapalio, ne bih se bio jače iznenadio!«[18])

Dakako da je nestalo indiferentizma i sumnja u duši dra Dozous-a, pa on poslije toga iskreno izjavljuje da »mora iskreno priznati da ga je ozdravljenje P. Bouriette-a duboko potreslo«. Kao i to da »ozdravljenja koja bivaju u lurdskoj vodi jasno govore svakom čovjeku koji je dobre volje, da je tu prst Božji.«[19])

Terezija Valot nikako ne može shvatiti Lurd, jer to je mjesto gdje bivaju tolika čudesna ozdravljenja, i gdje hodočasnici dolaze u milijunima. To sve ona ne može shvatiti jer na sve to gleda svojim racionalističkim i agnostičkim očima. A ovakove oči ne mogu vidjeti lurska čudesna ozdravljenja i hodočašća. Za njih je Lurd veliko zavaravanje masa. Treba da je netko dao prvi poticaj iz koga se razvio i razvija Lurd sa svim svojim nečuvenim događajima. Treba da je netko krivac svemu ovomu.

Ovaj krivac jest dr Dozous — kaže T. Valot, jer on je »izmislio«, »stvorio« prvo čudo. Eto stoga treba omalovažavati njegovo svjedočanstvo. Da bi to postigla, T. Valot navodi nekog pisca, ali navodi samo toliko, koliko misli da joj odgovara, a izostavlja sve ostalo, premda je sve ovo što izostavlja, u tijesnoj vezi s onim što navodi. A ovo izostavlja stoga što je sve ovo pobija. Ona navodi

[18]) F. Leuret et H. Bon, Les guérisons miraculeuses modernes, Paris, 1950, 102—103.
[19]) J. Béranger, Les Soirées de Lourdes, 1930, 346. — M. Agnellet, nav. dj., 45—47.

Mihaela de Saint-Pierre-a, koji kaže da su, 1860, imali »neko nepovjerenje prema dru Dozous-u, te su se ozbiljni ljudi bojali da ga sada njegova revnost ne zanese.« Ovo i dovle odgovaralo bi T. Valot, pa ona ovo i navodi, ali tu se i zaustavlja. No, kad je, u ovom pitanju, počela navoditi ovog pisca, imala je i nastaviti te donijeti sve ono što je u vezi s riječima koje ona navodi, jer to ih upotpunjuje i objašnjava. Citat, bez riječi koje ona izostavlja, dobiva drugo značenje, ono koje bi moglo odgovarati njezinoj želji; ali citat s riječima koje ona izostavlja, izrazuje pravu i potpunu misao pisca, koga je ona počela navoditi. A izostavljene riječi kažu da revnost dra Dozous-a nije nimalo pogibeljna, kao i to da je Petar Bouriette zbilja čudesnim načinom ozdravio. A to je ono što ne *smije* čuti T. Valot, jer je ona odlučila sve gledati »racionalističkim i agnostičkim« očima.

Mihael de Saint-Pierre piše, kao što smo vidjeli, da su se, 1860, ozbiljni ljudi bojali da revnost ne zanese dra Dozous-a, koji se je obratio kad je vidio kako je ozdravio Petar Bouriette. To navodi T. Valot, a izostavlja nastavak, koji glasi ovako: »Ali profesor Verger s medicinskog fakulteta u Montpellier-u, ne samo što je stručnjak nego je čovjek razborit, pametan, strog u zahtjevima. A dr Verger, onome tko hoće da ga čuje, daje svoje stručne zaključke o čudesnim ozdravljenjima koje je on lično mogao promatrati. On, bez zaobilaženja, govori o »ozdravljenjima koja se ne mogu objasniti«, o »događajima koji su nastali proti zakonima prirode«, »koji nadilaze snagu čovječjeg uma.«[20])

Među ozdravljenja koja je, 1858, lično ispitao i kontrolirao ovaj sveuč. profesor dr. Verger — a sad smo čuli kakav je on kao čovjek i kako on ocjenjuje ova ozdravljenja — spada i ozdravljenje Petra Bouriette-a, koga je on lično pregledao, pa njegovo čudesno ozdravljenje opisuje gornjim riječima: da se ne može objasniti, da je proti prirodnim zakonima, da nadilazi čovječji um.[21])

Veoma je značajno što T. Valot nigdje ne spominje ovog dra Verger-a, o kome govori nastavak gornjeg citata koji je ona načela i dotjerala dokle joj je odgovaralo, a izostavila ono što je pobija. Valjda je to stoga što dr. Verger, čovjek »razborit, pametan, strogih zahtjeva i stručnjak« govori onome »tko hoće da ga čuje«, a

[20]) V. H. Lasserre, Notre-Dame de Lourdes, 1899, 410—413. — Michel de Saint-Pierre, Bernardette et Lourdes, 1952, 118.
[21]) H. Lasserre, nav. dj., 122—123. — A. Déroo, nav. dj., 24—25; 142; 172.— M. Agnellet, nav. dj., 46—51.

T. Valot *neće i ne smije* da ga čuje, jer je odlučila da će sve gledati s »racionalističkog i agnostičkog« stanovišta.

Zašto T. Valot nije nastavila načeti citat, te kazala sve ovo? Nije ga nastavila zato što on dokazuje da dr. Dozous nije izmislio ni stvorio prvo čudo, kako bi to ona htjela; ona izostavlja citat i stoga što se u njemu jasno kaže da revnost dra Dozous-a nije bila nimalo pogibeljna; i stoga što se u njemu najjasnije kaže da se ozdravljenje P. Bouriette-a prirodnim putem ne može objasniti, da ono nadilazi čovječji um, da je, uz ostala ozdravljenja, i ovo nastalo mimo prirodnih zakona.

Dakle dr. Dozous nije »izmislio« ni »stvorio« prvo čudo kako bi to zgodno stalo u unaprijed određenoj zamisli T. Valot i odgovaralo njezinim željama, nego je on, kao liječnik, samo priznao i ustanovio da je ozdravljenje P. Bouriette nastalo proti zakonima medicinske znanosti. A da je ovo istina, potvrđuje i dr. Verger, čiju stručnu spremu, ozbiljnost, razboritost i strogost priznaje pisac, čije je riječi T. Valot načela, ali se nije usudila dovesti do kraja, jer bi onda i ona morala priznati da dr. Dozous nije izmislio ni stvorio prvo čudo, nego da medicinska znanost ne može objasniti ozdravljenje P. Bouriette-a, da je nastalo mimo prirodnih zakona. No, T. Valot ovo nije smjela učiniti jer je unaprijed odlučila da će sjediti na »racionalističkoj i agnostičkoj« stolici. A ova je preniska da bi se s nje moglo vidjeti ono što je nadprirodno.

T. Valot ne zna ono što bi morala znati, kad već o ovomu piše

Terezija Valot piše o lurdskim ozdravljenjima, a kaže da joj iz »Anala M. B. Lurdske« (Annales de Notre Dame de Lourdes) nisu poznati izvještaji o tome koliko bolesnika ozdravlja u lurdskoj vodi, a koliko za vrijeme procesije sa Presvetim. No, ona je to mogla znati jer piše god. 1956, a J. B. Courtin (Kurtén), baš u »Analima M. B. Lurdske«, travanj 1939, str. 12, piše o čudesnom izvoru i o bolesnicima, te kaže da je za vrijeme, nešto duže od 10 godina, dvije trećine ozdravljenja bilo u lurdskoj vodi.[22])

T. Valot piše da je našla da je ozdravilo dosta djevojaka, a da u zapisnicima nije našla nijedan slučaj da je ozdravila majka brojne obitelji.[23]) A da je pogledala u »Vjesnik Međunarodnog

[22]) J. B. Courtin, Lourdes, le domain de Notre-Dame, 1947, 51.
[23]) Valot, nav. dj., 86—87.

Liječničkog Lurdskog Udruženja«, studenti 1937, bila bi našla izvještaj o ozdravljenju gdje Pouxvielle, majke 6 djece. A da je pogledala u Boissarie-jevo djelo: »Velika lurdska ozdravljenja«, god. 1900, bila bi našla da je ozdravila gđa Burque, majka 11 djece; gđa Facq, majka 6 djece; gđa Biré, majka 6 djece i gđa Fabre, koja je također imala više djece.[24])

T. i G. Valot, pišući o teškoj bolesti pomične skleroze (sclérose en placques) kažu da »nema vijesti da je tko ozdravio od ove bolesti ... Ne, nažalost, nijedna od ovih strašnih bolesti — tako oni pišu — za koje liječnik nema nego lijepu riječ i neka palijativna sredstva, nije ozdravila ni u čudotvornoj lurdskoj vodi, ni pomoću nadnaravnih sila.«[25])

Ovako T. i G. Valot! A u stvari? God. 1952. došla je u Lurd gđa Alice Couteauld (Kutol). *Svi* liječnici koji su je liječili i kod kuće, i u bolnici, izjavili su da je bolovala baš od ove teške bolesti, a u Lurdu je ozdravila u jedan čas. To su ustanovili liječnici u Liječničkom Uredu u Lurdu. Ovaj Ured tražio je da ona opet 1953. i 1954. dođe na ponovni pregled, da se ustanovi je li se bolest opet povraćala. Ovo ozdravljenje dostavljeno je god. 1955. Međunarodnom Liječničkom Lurdskom Povjereništvu u Parisu. Ovo je poduzelo ponovna ispitivanja, i to u Lurdu, u svibnju 1955, i u Strassburgu, u kolovozu iste godine. Prof. Thiébaud, neurolog iz Strassburga, 18. ožujka 1956, izvještava 1. da nema nikakve sumnje u ispravnost dijagnoze; 2. da je nestalo svih simptoma bolesti, i 3. da ovo ozdravljenje, koje traje već blizu četiri godine, ne može biti samo neko popuštanje bolesti. 18. ožujka 1956. ovo su jednoglasno potvrdili svi članovi Međunarodnog Liječničkog Povjereništva u Parisu, njih oko trideset.[26])

Dakle nije istina da u Lurdu bolesnici ne ozdravljaju od ove teške bolesti, za koju ljudi, kako to kažu T. i G. Valot, nemaju nego lijepu riječ i neke palijative koji, dakako, ništa ne pomažu. Gospa Lurdska ne služi se nikakvim lijepim riječima i palijativima, nego u *jedan čas i sasvim* ozdravlja i ove najteže bolesnike, i to tako, da se bolest više nikako ne povraća.

Da bude T. Valot malo bolje potražila, ne bi bila mogla napisati da, osim nekog studenta medicine i nekog kolonela, nije našla

[24]) M. Deroo, 132; 183—184.
[25]) Valot, nav. dj., 89.
[26]) J. M.Tauriac, nav. dj., 120. — A. Oliviéri - B. Billet, nav. dj. 135—143.

nijednog, osim redovnika i profesionalnih mistika — kako to ona nazivlje — da je ozdravio, a da je imao naobrazbu višu od one što je imaju djeca osnovne škole. Da bude bolje potražila, bila bi našla da je, npr. ozdravila gđa Quartier, žena liječnika. Valjda je ona imala neku, bar opću naobrazbu. Bila bi našla da je ozdravila i gđa Delot, učiteljica; kao i djevojka Frateur, kći sveuč. profesora. A bila bi našla i još drugih.[27])

Ovako T. i G. Valot koji kažu da donose »tačne« dokumente i pišu doktoralnu tezu!

T. Valot na sto muka pred organskim ozdravljenjima

T. Valot, jer stoji na racionalističkom i agnostičkom stanovištu, ne priznaje nadprirodni uticaj, stoga ne priznaje ni ozdravljanja od tjelesnih, *organskih* bolesti u Lurdu. A stoga je i na sto muka pred ovim ozdravljenjima, pa se hvata svakakvih smicalica da bi se nekako snašla. Elizabeta Delot oboljela je od raka na želucu. Operirana je. Rak se opet povraća pa zahvaća i želudac i jetra. U Lurdu ozdravlja god. 1926. Dozvolila je da se, poslije njezine smrti, želudac mikroskopski pregleda. Međutim, poginula je od bombe 1942. U vezi s time T. Valot piše, budući da ju je bomba raznijela da »nitko nije mogao da se divi kako je božanstvo razvalilo rad kirurga.«[28])

U velikoj je neprilici i pred ozdravljenjem Petra de Ruddera. Ovdje se snalazi tako što, mjesto da traži originalne dokumente, ona preuzimlje klevete iz treće ruke, pa onda kleveće i ona.[29]) Neraspoložena je prema dru Dozous-u, koji je priznao da je kamenar Petar Bouriette, koji je udarom kamena bio oslijepio, ozdravio preko svakog očekivanja. Iz ove za nju tako velike neprilike vadi se tako što kaže da je Petar »za vrijeme svog rada valjda dobio mali udar stijenom ispod bijele rožnice oka.«[30]) Dakako, u tom slučaju ne bi bio ni oslijepio, jer ne bi bio ozbiljno ni ranjen, pa mu ne bi ni trebalo ozdraviti.

U arhivu Liječničkog Ureda ima više od 40 dokumenata o ozdravljenju Bečanke Gertrude Fulda. Od Addisonove bolesti ozdravila je u Lurdu 12. kolovoza 1950. T. Valot imala je pogledati ove

[27]) M. Deroo, nav. dj., 132.
[28]) Valot, nav. dj., 66.
[29]) nav. dj., 83—84.
[30]) nav. dj., 20.

dokumente da bi se osvjedočila. No, ona koja iznosi »tačne dokumente«, voli uzeti novinski izvještaj pa napisati da je »La Croix« propustila lijepu zgodu da šuti o ozdravljenju ove Austrijanke, koja je oboljela obavljajući pošteni posao... kabaretske plesačice.[31])

Getruda Fulda nastupala je u kazalištu zajedno sa svojom sestrom Rutom, a nije bila nikakva kabaretska plesačica.

Ovako T. Valot prekraja lurdska ozdravljenja, izvlači zaključke kojih nema nigdje, nego u njezinom strahu, jer znade da ova izvanredna ozdravljenja upiru prstom u Boga, te stoga prevrću racionalističku i agnostičku stolicu na kojoj ona sjedi.

T. Valot i sugestija u Lurdu

Prema onome kako piše T. Valot, Bog ni Gospa Ludska ne bi radili u Lurdu. A tko onda? Sugestija i okolnosti u kojima se bolesnik nalazi u Lurdu: to bi bilo ono što mu daje novi život![32])

Ako je to tako, zašto onda u Lurdu ozdravljaju samo neki, a ne svi bolesnici? Svatko se može uvjeravati, a može željeti i dati da ga drugi uvjerava da će ozdraviti! A zašto ozdravljaju oni koji se ne nadaju da će ozdraviti, kao i oni koji nemaju pouzdanja? Zašto ozdravljaju na povratku u vlaku, kad je već prošlo vrijeme da bi mislili na kakvu sugestiju? Zašto ozdravljuju nejaka djeca, koja se ničemu ne nadaju i koja se nikako ne dadu u vodu? Zašto samo u Lurdu, zašto ne, npr., na pariskim i drugim velesajmovima? Zašto ne ni na vjerskim svečanostima u drugim mjestima, nego samo u Lurdu? Zar samo Lurd znade stvoriti okolnosti, koje drugi nigdje i nikako ne znadu?[33])

T. Valot kaže da je došla do istih zaključaka do kojih su došli J. M. Charcot i P. Janet,[34]) a nije se sjetila da i jedan, i drugi iz temelja ruše njezine predrasude. U Lurdu i najtežih organskih rana nestaje u jedan čas, a Charcot kaže da ozdravljanjem rana zapovijedaju fizički zakoni koji traže *vrijeme,* te priznaje i to da sugestija, u *jedan čas,* ne može izliječiti ni prelomljene i izjedene kosti,

[31]) nav. dj., 90.
[32]) nav. dj., 78—79.
[33]) R. Bec, Raisons médicales de croire au miracle, 1949, 202—204.
[34]) Valot, nav. dj., 98.

ni razvaljene i rastrovane rane.[35]) On sam nije nikada doživio da je rana zarasla u tren oka. Charcot je pretražio povijest da bi našao što sugestija može, pa se je zaustavio kod ozdravljanja djevojke Coirin (Koaren). To je bilo davno prije njega. Ova je — kako kažu — 12. kolovoza 1731. na svoju ranu stavila zemlje sa groba jansenističkog đakona Parisa. Rana se je zatvorila na kraju mjeseca; na kraju rujna mogla je izići iz kuće, a tek 30. rujna mogla se je popeti u kola. Dakle, rana se zatvara za 20 dana, a u kola može tek 50 dana poslije![36]) A da sve to bude, ne treba nikakve sugestije, jer to je obična stvar kod ljudskog liječenja.

T. Valot nije ništa sretnija ni sa P. Janet-om (Žané). On priznaje da sugestija, ako što pomaže, to može samo u živčanim i histeričnim bolestima, a i u ovima malo, jer se bolest opet povraća. O tome se je uvjerio u svom radu.[37])

Ovo su rezultati do kojih su došli J. M. Charcot i P. Janet. T. Valot kaže da usvaja njihove rezultate, stoga bi morala zaključiti da u Lurdu ne radi *nikakva sugestija*. U Lurdu, u *jedan čas, nepovratno* ozdravljaju *najteže tjelesne, organske* bolesti, kao što su otvorene i rastrovane rane, do kraja izjedena pluća, rak, prelomi kostiju, i sve druge. O ozdravljanju živčanih bolesti ne vode nikakva računa, premda i ovih ozdravljenja, dakako, ima. A baš P. Janet — kao što smo to već spomenuli — zamjera što Liječnički Ured u Lurdu prelazi preko ovih ozdravljenja. Prigovara im i kaže da su »na taj način u velikoj zabludi jer da ništa nije teže nego izliječiti pravog živčanog bolesnika; i Lurd bi bio sto puta dostojan svoga velikog imena, kad bi se isticao samo u ovoj vrsti ozdravljanja.«[38])

Je li Bernardica bila u halucinaciji?

T. Valot piše i o lurdskim ukazanjima. Ali to za nju nisu prava ukazanja, nego halucinacije, umišljena viđenja male Bernardice.[39])

O ukazanjima Majke Božje maloj Bernardici radimo u odlomku o ukazanjima. Tamo smo se obazreli i na one koji su govorili baš ovo što i T. Valot. Tako je utvrdio i dr. Voisin. Vidjeli smo da nije

[35]) v. Zacchi, Il miracolo, 525. — Cassagnard, Carrel et Zola devant le miracle de Lourdes, 1971, 56.
[36]) A. Zacchi, nav. dj., 523—524.
[37]) P. Janet, Médications psychologiques, 1919, 338—339.
[38]) nav. dj., 28. — A. Zacchi, nav. dj., 544.
[39]) Valot, nav. dj., 16—17, 98.

znao što bi odgovorio, i da se nije imao ničim braniti kad su mu slali i pisma, i bogate ponude ako dokaže što je rekao. Uvjereni smo da ni T. Valot ne bi znala, niti bi imala što odgovoriti kad bi slična pisma bila njoj upravljena; niti bi mogla pridignuti onu milijunsku svotu, koja je bila ponuđena dru Voisin-u ako dokaže ono što je rekao, jer ni ona ne bi imala ničim dokazati ono što je rekla.

T. Valot ipak priznaje da u Lurdu biva što nigdje ne biva

Makar da T. Valot ovako odbojno gleda na Lurd, držimo da to ipak nije njezino duboko uvjerenje. Evo zašto! Trebalo bi biti slijep kod očiju da bi mogao reći da netko nije u jedan čas ozdravio, ako ga sada svojim očima gledaš teško bolesna i gdje umire, a dočas sasvim zdrava. Ili bi morao biti skrajni skeptik, pa ne vjerovati ni svojim očima, ni svojim rukama, ni svojoj pameti ni hiljadama svjedoka oko sebe! A T. Valot, mislimo, nije takva bila. Evo zašto: na jednom mjestu joj se izmaklo pa piše ono što držimo da joj je uvijek bilo na dnu duše. Evo što ona piše: »U Lurdu bivaju ozdravljenja, koja privlače svu našu pažnju«. Pa opet: »Tamo (t.j. u Lurdu) ne biva ništa što bi bilo slično radu nekog kirurga, ili onomu što proizvodi kemijsko, terapijsko, ili bakteriostatičko liječenje.«[40])

Eto to je baš ono što svjedoče bezbrojni svjedoci, što svjedoče hiljade ozdravljenika, lurdski liječnički arhiv, tolika ozbiljna djela koja su do sad napisana o Lurdu, to je baš ono što svake godine u Lurd privlači više milijuna hodočasnika. Ovo svjedoči vas katolički svijet koji je najtvrđe uvjeren da u Lurdu Bog, preko Gospe Lurdske, ozdravlja najteže bolesnike, što ne mogu nikakvi kirurzi i nikakvi lijekovi.

Zašto T. i G. Valot ne smiju priznati lurdska ozdravljenja?

Hoćemo li raditi o nekim događajima, možemo im se približiti i na njih gledati sa stanovišta činjenica, možemo biti pripravni primiti činjenično stanje, bilo ono koje mu drago; možemo biti pripravni primiti i zaključke koji nam se budu nametali iz ovog činjeničnog stanja, pa makar ih mi i ne očekivali, pa makar nam i ne bili ugodni. To rade ozbiljni ljudi.

[40]) nav. dj., 80, 99.

No, možemo se dati na posao i tako da već *unaprijed* odredimo kako ćemo gledati na stvar o kojoj mislimo raditi. Možemo odrediti da na stvari i događaje nećemo gledati kakvi su u sebi; da nećemo primati zaključke koje ovi događaji sa sobom nose. Mjesto da događaji nama nametnu svoje stanje, svoju logiku i zaključke, što bi i moralo biti, mi *odlučujemo* da ćemo stvarima i događajima *nametnuti naše gledanje;* možemo odrediti da oni *moraju* izgledati onako kako smo *mi odredili* da izgledaju; možemo im odrediti da nam *moraju* dati zaključke koji odgovaraju *našim željama, a ne one koji su u njima sadržani.*

Ovu drugu metodu izabrali su T. i G. Valot. Na lurdske događaje, tj. na lurdska ozdravljenja odlučili su da će gledati sa »strogo racionalističkog i agnostičkog stanovišta.«[41]) A ovo stanovište teško dopušta da se tko izvan i iznad prirode miješa u prirodu i u tok prirodnih zakona i događaja. Iz toga slijedi logični zaključak za T. i G. Valot da ni Bog, ni Gospa Lurdska ne smiju ozdravljati bolesnike mimo prirodnih zakona, stoga da ih oni u Lurdu i ne ozdravljaju.

Činjenica je, međutim, — kao što smo to vidjeli kod nekoliko teškim bolesnika i ozdravljenika — da u Lurdu bolesnici bez ikakvih liječnika i lijekova u *najtežim tjelesnim, organskim* bolestima *u jedan čas* ozdravljaju i da se bolest više *nikada* ne povraća. Osim samih ozdravljenika to jamče dvije jedinstvene liječničke ustanove: Liječnički Ured u Lurdu i Međunarodno Liječničko Lurdsko Povjereništvo sa sjedištem u Parizu. A za ona ozdravljenja koja je po svojim veoma strogim postupcima ispitala jamči i crkvena vlast.[42])

Lurdska ozdravljenja su, stoga, strogo dokazane, zajamčene činjenice, a strogo je utvrđeno i to — kako smo već vidjeli — da ih ne može proizvesti ni sugestija, ni lurdska voda po svojim prirodnim svojstvima, niti kakvi nepoznati prirodni zakoni, jer u Lurdu i najteži bolesnici, kako smo rekli, ozdravljaju u *jedan čas,* bez *vremena,* a *vrijeme* je apsolutni uvjet da bi netko prirodnim putem ozdravio od ovakvih bolesti.

Što će učiniti racionalist, kad se nađe pred ovim tvrdoglavim činjenicama, što će učiniti kad se nađe pred lurdskim ozdravljenjima? Stavio se je na stanovište da ne priznaje nikakav nadprirodni uticaj na tok prirode, stoga ni na ozdravljenja. A ova ozdravljenja su tu, te neumoljivo upiru prstom u onoga tko ih proizvodi: u Boga i u Lurdsku Djevicu. Neće li netko ovo priznati, ne radi činjenica ozdravljenja, jer činjenice su dokazane i ne dadu se zanijekati, nego radi nekih, unaprijed stvorenih zaključaka, radi nekih racionalističkih i agnostičkih predrasuda, ne ostaje mu drugo, nego pred činjenicama zatvoriti oči, pa se uticati raznim smicalicama. Da bi se sakrila pred ovim, za nju nemilim činjenicama, T. Valot sumnja da li su liječnici učinili dobre diagnoze; sumnja u izvještaje koje daju liječnici o ozdravljenjima u Lurdu; kaže da nisu kompetentni liječnici u praksi, ni profesori; navodi tuđe riječi, koliko misli da joj odgovaraju, a izostavlja ono što je pobija; ispušta neke riječi iz zapisnika, pa ga onda omalovažuje![43])

Ovako Terezija Valot obilazi činjenice, krije se pred njima, i niječe ih. Ali stara je riječ, da ništa nije tvrdoglavije od činjenica! I da proti činjenici nema dokaza! I lurdska ozdravljenja od najtežih tjelesnih organskih bolesti — kao što smo vidjeli — su strogo dokazane, utvrđene činjenice. A knjižica »Lud i iluzija«, koju su Terezija i Gvido Valot napisali s unaprijed stvorenom odlukom da će na ova ozdravljenja gledati sa »strogo racionalističkog i agnostičkog stanovišta« tj. da ih neće priznati, izišla je iz *iluzija,* pa u *iluzije* i spada.

[41]) nav. dj., 95. — v. J. M. Tauriac, nav. dj., 119.
[42]) M. Agnellet, nav. dj., 8—9. — Olivieri - B. Billet, nav. dj., 21—23, 47. — Cassagnard, nav. dj., 40, 43.
[43]) A. Deroo, nav. dj., 24—25, 110—113. — G. Siegmund, Wunder. Eine Untersuchung über ihren Wirklichkeitswert, Berlin, 1958, 54. — A. Olivieri, Difficultés contre le caractère extra-naturel des guérisons de Lourdes, u: »Maria et Ecclesia« XIII, Roma, 1960, 247—260. — V. M. Buffon, Lourdes nel Centenario. U časopisu »Marianum« 1/1960, 147—148.

LURD I LIJEČNICI

U Lurdu ozdravljaju najteži bolesnici od najrazličitijih organskih bolesti. A budući da se liječnici bave bolestima i bolesnicima, dobro će biti da čujemo što o ovim bolesnicima i ozdravljenjima izjavljuju lurdski liječnici, te oni koji dolaze u Lurd da opažaju što tamo biva, kao i oni koji inače dobro poznaju lurdske ozdravljenike.

LIJEČNIČKI URED U LURDU

Prve liječničke konstatacije

Lurd je poznat po svemu svijetu po događajima koji se u njemu zbivaju. Ovi događaji to su ozdravljenja teških i najtežih bolesnika, i to bez ikakvih prirodnih, ljudskih pomagala i lijekova.

Netom se pročulo za prva ozdravljenja, a to je bilo u godini ukazanja, u 1858, narod je u masama stao grnuti k lurdskoj špilji. No, upravo stoga što su to bila ozdravljenja odmah su na se svratila pozornost liječnika. Ne zanose se oni, na prvi mah, ovim događajima, naprotiv, iznose proti njima sve poteškoće dok to samo mogu. Tako, npr. dr. Dozous, lurdski liječnik, koji se je, kao liječnik, prvi našao pred lurdskim ozdravljenjima, ne vjeruje Petru Bourietteu, komu je mina bila teško ranila desno oko, da je ozdravio u lurdskoj vodi. Ali, kad je iznio sve svoje poteškoće protiv ovom

ozdravljenju, pa kad vidi da ne može dalje, činjenice ga toliko osvajaju, da mora uskliknuti: »Da bude grom zapalio do mojih nogu, ne bi se bio teže prestrašio!«[1])

Ovo je bila prva liječnička konstatacija u Lurdu. Domalo dr. Dozous mora konstatirati i drugo ozdravljenje, i to ozdravljenje maloga Justina Bouhorhortsa. I jedno i drugo, konačno, sasvim mu otvaraju oči: dosadanji sumnjivac, postaje branitelj lurdskih ozdravljenja i prvi utemeljitelj liječničke kontrole u Lurdu.

Liječnici i Bernardica Soubirous

Liječnici su, odmah u početku, odigrali veoma snažnu ulogu i u vezi s Bernardicom Soubirous, onom sretnicom kojoj se je Majka Božja udostojala ukazati 18 puta. Baron Massy, prefekt departmana Hautes-Pyrénées (Ot-Pirené), imenovao je komisiju od trojice liječnika: dre Balanciea, Lacrampea i Peyrus-a i nalažio im da pregledaju i ispitaju Bernardicu, te da dadu izvještaj o njezinom duševnom stanju.

Liječnici su Bernardicu dugo ispitivali. Nakraju izjavljuju da nije halucinirana, da nema nikakve sumnje u njezinu iskrenost, da nije duševno bolesna, stoga da nije nikako pogibeljna za javni poredak, te formalno zaključuju da je se ima pustiti u miru.

Liječnički Ured u Lurdu

Današnji Liječnički Ured u Lurdu, ispočetka, tj. od 1885. kad je osnovan, dolazi pod nazivom: Ured za Liječničke konstatacije. Od ove do godine 1892. vodi ga dr. Saint-Maclou, kad ga nasljeđuje dr. Boissarie. Od umire 1917, a nasljeđuje ga dr. Le Bec, generalni predsjednik Liječničkog Udruženja sv. Luke, kirurg pariske bolnice sv. Josipa i sveuč. profesor. Njega u predsjedništvu nasljeđuje dr. Marchand, a poslije njega dolazi dr. Abadie-Bayro do god. 1922, kad dužnost preuzimlje dr. Vallet. Njega, 1947, nasljeđuje dr. Lauret, a njega, 1954, dr. Pellissier, koga, 1959, kao predsjednik, nasljeđuje dr. A. Olivieri, i vodi Ured do god. 1972, kad ga, u mjesecu srpnju, nasljeđuje dr. Mangiapan.

[1]) F. Leuret et H. Bon, nav. dj., 102—103.

Tko radi u tom Uredu?

Dakako, to su samo katolički liječnici — netko će, valjda, pomisliti — i zaključiti da pred vratima toga Ureda stoji vratar, te pušta da udu samo oni koji dođu s potvrdom od biskupa da su praktički katolici, i koji se prikažu s krunicom u ruci. Grdno bi se prevario, tko bi tako mislio! U ovaj Ured slobodno ulaze i slobodno u njemu rade i katolici, i pravoslavci, i protestanti, i Židovi, i budisti, i konfucionisti, a agnostici, i slobodni zidari, i oni koji kažu da nemaju nikakve vjere. Ovaj Ured, prije svega, znanstveni je Ured, u koji može ući i gdje je veoma rado primljen svaki liječnik, bio on ma koje vjere, ma koje rase, ma koje narodnosti i jezika, ma koje boje, ma koje filozofije i politike: nitko ga nikada ne pita šta on misli, nego ga pitaju samo i jedino da li ima liječničku legitimaciju. Ako je liječnik, on slobodno ulazi, slobodno pregleda bolesnike, slobodno proučaje dokumente koje su bolesnici donijeli, slobodno diskutira, slobodno izrazuje svoje mišljenje, slobodno stavlja svoje objekcije, slobodno glasuje: da li je i kakvo je ozdravljenje.

A dolaze li liječnici u ovaj Ured? Stvari na ovom svijetu redovito počinju s malim počecima. Ako su solidne, razvijaju se i hvataju zamah. Tako je i s ovom lurdskom Ustanovom. U prvom početku je sam dr. Saint-Maclou, komu pridolazi pokoji liječnik tokom godine, ali još ne u velikom broju. No, iz godine u godinu dolazi ih sve to više. Za njegova nasljednika dra Boissarie-a, od srpnja do listopada god. 1892, u ovom Uredu radilo je 150 liječnika. Njihov broj se je uvijek povećavao. Da ne nabrajamo sve godine, navest ćemo samo neke novije, neke poslije drugog svjetskog rata. God. 1947. u ovaj Ured došlo je 750 liječnika; 1948. bilo ih je 999, a 1950. bilo ih je 2000. Tako i ovih zadnjih godina svake godine dolazi ih redovito oko 2000.

Kao što u svakoj tako npr. u god. 1952. u ovaj Ured dolazili su liječnici prvaci iz svega svijeta. Među njima bilo je 10 biologa, 10 urinologa, 15 ortopeda, 18 dermatologa, 20 kardiologa, 21 stomatolog, 29 radiologa, 30 oftalmologa, 32 othorhyno-laryngologa, 34 liječnia za socijalne radove, 39 psihijatra, 41 prof. medicinskih fakulteta, 47 vojnih liječnika, 54 obstetričara, 63 ftiziologa, 64 pedijatra, 97 kirurga, 121 bolnički liječnik, 604 liječnika opće prakse, 62 farmacista, 167 studenata medicine.

Usput spominjemo da je, u isto vrijeme, rastao i broj bolesnika i hodočasnika. Tako god. 1892. u ovaj mali gradić došlo je 1500

bolesnika i 150.000 hodočasnika, a god. 1948. došlo je 15.800 bolesnika i dva milijuna hodočasnika, dok je god. 1954, došlo 3,500.000 hodočasnika. U god. 1973. u Lurd je došlo 3,568.520 hodočasnika i oko 30.000 bolesnika.[2])

Zašto ovaj Liječnički Ured u Lurdu?

Božja provadnost je htjela da liječnici budu prvi kvalificirani svjedoci već u prvim počecima, kao što je to dr. Dozous bio prvi kvalificirani svjedok kad su, u lurdskoj vodi, ozdravili Petar Bouriette i Petar Bouhorhots. Liječnici, a vidjeli smo odakle su, tko su i koliko ih je, ispituju dokumente koje domaći liječnici daju bolesnicima kad ovi polaze u Lurd. Osim toga oni u samom Uredu pregledavaju bolesnike koji se tamo prijave i to ne jedan, nego njih više, koliko god ih ima zajednički utvrđuju narav bolesti. Dogodi li se ozdravljenje, opet komisija specijalista za dotičnu bolest pregledava ozdravljenika, svi prisutni liječnici zajednički diskutiraju o njihovu referatu, o novom stanju koje je nastupilo. Poslije svestranog proučavanja i svestrane diskusije predsjednik stavlja na glasovanje ovih 6 upita: 1) Bolest o kojoj govore liječnička posvjedočenja je li sigurno bila u času kad je bolesnik pošao u Lurd? 2) Je li bolest iznenada obustavljena onda kad se nije nimalo okrećala na bolje? 3) Je li nastupilo ozdravljenje? Je li ono nastupilo, a da lijekovi nisu bili upotrebljavani? 4) Treba li odgoditi zaključak? 5) Može li medicinska znanost objasniti ovo ozdravljenje? 6) Da li ovo ozdravljenje nadilazi prirodne zakone?[3])

Kao što smo rekli, samo liječnici, svaki od njih i uvijek imaju pristup u ovaj Ured. To je zato da bi mogli dobiti sve moguće potrebne informacije o stanju bolesnika. Tako samo oni smiju slobodno ulaziti u kupelji i bolnice, a u procesiji sa Presvetim, koja biva svakog popodneva, liječnici imaju mjesto neposredno iza Presvetog Sakramenta. To je stoga da neposredno, s najvećom pažnjom mogu promatrati bolesnika u samom času ozdravljenja, koje često biva baš u času kad ga blagoslivlju sa Presvetim.

Zajednički zaključak o ozdravljenju ne objavljuje se odmah, nego se čeka još godinu dana, neka i vrijeme reče svoju i kaže je

[2]) A. Oliviéri -B. Billet, nav. dj., 27. — J. M. Cassagnard, nav. dj., 40. — Lourdes. Journale de Grotte, Mars 1974, 4.
[3]) Oliviéri - Billet, nav. dj., 30.

li bilo pravo ozdravljenje. Ovo je i zato da bi se mogla poduzeti i sva naknadna ispitivanja ako bi kome, valjda, još što palo na pamet, kao i zato, da bi se mogli učiniti svi mogući prigovori, ako bi netko htio još i to. Stoga je liječnička kontrola strogo znanstvena te jamči najveću sigurnost.

Pa kako se postupa u ovom Liječničkom Uredu? Da li oni koji tu rade jedva čekaju da netko uleti i kaže da je ozdravio, da bi ga tako mogli upisati u broj ozdravljenika, pa da bi tako, nakraju, broj ispao što veći? Dobro je poznato da su i živčane i funkcionalne bolesti, bolesti, kao što dobro znademo i to kako i koliko Bogu zahvaljuje onaj koji se izbavi od ovih bolesti. A isto je tako dobro poznato i to — kao što smo već rekli — da u ovaj Ured ne primaju takove bolesnike i ozdravljenike, niti ih ispituju, niti pregledavaju, niti o njima vode ikakva računa. Zašto? Budući da nije *sasvim* isključeno da bi i kakva prirodna sila, npr. sugestija, mogla štogod pomoći u kojoj od ovih živčanih bolesti to se liječnici njima, ovdje, nimalo ne bave, niti ih bilježe.

O kakvim ozdravljenjima oni, onda, u Lurdu vode računa? O odravljenjima od *tjelesnih, organskih* bolesti, od onih bolesti u kojima je *organizam* bio narušen na jedan ili drugi način. A u Lurd redovito dolaze bolesnici s teškim i najtežim organskim bolestima kao što su to: tuberkuloza, peritonitis, rak, upala bubrega, slijepoća ili gluhoća radi propalog očnog ili slušnog živca, slomljena ruka ili noga, razvaljena i rastrovana rana, itd. Ozdravi li netko od ovih i ovakovih bolesti, i to u *jedan čas,* bez ikakvih lijekova, i tako da ne treba oporavka, i da se bolest ne povraća, to sva medicinska znanost priznaje na sva usta da to nije, niti može biti prirodnim putem, radi neumoljivih bioloških i fizioloških zakona koji vladaju množenjem stanica i razvijanjem našeg organizma.

Evo ovakova ozdravljenja ispituju u ovom Liječničkom Lurdskom Uredu. I to tako strogo, da su spremni prije ne priznati stotitu stvarnih ozdravljenja, nego priznati i samo jedno, koje ne bi bilo stvarno i sigurno. Koliki i koliki se vraćaju kući koji su stvarno ozdravili, ali, budući da nemaju svih potrebnih dokumenata, Liječnički Ured ih jednostavno ne bilježi! Na ovo se odnosi i ovaj slučaj. Jednog dana neka gospođa koja je blia sasvim čudesno ozdravila kazuje nekoj bolničarki kako je neki liječnik u ovom Uredu zaključio da je ona čudesno ozdravila. »A kako se zove taj liječnik? — upita je ova bolničarka. »Čini mi se da se zove Boissarie«

— odgovori ozdravljenica. »Ah, ne, nije to on!« — prihvati brže bolje ova bolničarka. »Kakav Boissarie, tà on i ne vjeruje u čudesa!«

Dr. Boissarie bio je tada predsjednik Ureda za liječničke konstatacije, osvjedočen i pravi vjernik, ali baš radi časti Gospe Lurdske i njezine slave neumoljivo je odbijao da, kao izvanredna, bilježi ona ozdravljenja o kojima je mogla biti ikakva sumnja da su se dogodila prirodnim putem. Stoga su ga neki mrko gledali i, eto, kako se vidi iz spomenutog slučaja, znali su reći da ne vjeruje u čudesa.

Ili ovaj slučaj. U Liječničkom Uredu skup liječnika ispitivao je u kakvom je bolesnom stanju bio neki bolesnik prije nego je ozdravio, kakvi su mu dokumenti o bivšoj bolesti. Tu je bio i neki liječnik, po narodnosti Židov. Pri izlasku pita ga neki kolega kakav utisak je dobio? »Ja ne razumijem zašto tolika strogost — odgovori on. »Ja sam uvjeren da ovaj slučaj prelazi sve mogućnosti medicine!«[4])

Ovaj utisak o strogom ispitivanju i pregledavanju bolesnika i ozdravljenika u Lurdu dobila je i američka protestantkinja Ruta Cranston. Ona, 1953, dolazi u Lurd da svojim očima gleda i da proučava što tu biva, što i kako se tu radi. Dakako, imala je sasvim slobodan pristup u Liječnički Ured, kao i u arhive ovog Ureda. Tu je opažala i proučavala više od godine dana. O strogosti kojom se u ovom Uredu postupa ona kaže da je to »najstrožiji znanstveni Ured na svijetu.«[5]) O njezinim opažanjima i radu u Lurdu govorit ćemo u zadnjem poglavlju.

MEĐUNARODNO LIJEČNIČKO LURDSKO POVJERENIŠTVO

Za utvrđivanje lurdskih ozdravljenja, uz Liječnički Ured u Lurdu, imamo i Međunarodno Liječničko Lurdsko Povjereništvo (Comité Médical International de Lourdes). God. 1947. ustanovljeno je kao Narodno, tj. članovi su bili samo Francuzi. God. 1951. prešlo je u Međunarodno. U njemu je danas više od 15.000 liječnika iz raznih zemalja i narodnosti, raznh konfesija i filozofskih gledanja.

Ustanovljeno je za to da i ono ispitiva dokumente i utvrđuje je li zbilja ozdravio bolesnik o kome primaju izvještaj da je u Lurdu ozdravio. Ako prije spomenuti Liječnički Ured u Lurdu, nakon strogog ispitivanja, dođe do zaključka da je bolesnik zbilja

[4]) nav. dj., 47. — M. M. Salmon, Les guérisons extraordinaires de Lourdes, u: »Maria et Ecclesia«, vol. XIII, Roma, 1960, 237—240.

[5] Ruta Cranston, The miracle of Lourdes, New-York, 1955, 93.

ozdravio, ovaj zaključak šalje ovom Međunarodnom Liječničkom Povjereništvu, koje se, redovito, sastaje u Parizu. To je kao neka vrsta »prizivnog suda«. Predsjednik Lurdskog Liječničkog Ureda je član ovog Predsjedništva. Njegoc posao je donijeti sve dokumente koji se odnose na dotičnog ozdravljenika, te dati sva objašnjenja koja je stekao u vezi s ovim dokumentima i ozdravljenikom, a nikako naturivati svoje uvjerenje da se je ozdravljenje zbilja dogodilo. Na ovom »prizivnom sudu« nema odvjetnika koji bi zastupao ozdravljenika. Tu su samo izvještaji o bolesniku i njegovom ozdravljenju. Ovdje se ponovno sve ispituje, te svaki član — a vidjeli smo da ih je oko 30 iz raznih narodnosti — sa svom slobodom daje svoj zaključak.

Tek ako ovaj viši »prizivni sud« dođe do zaključka da je bivši bolesnik *zbilja* ozdravio od *tjelesne organske* bolesti, i to bez *ikakvih liječnika i lijekova,* i to tako da se bolest nikako *ne povraća,* i to tako da liječnička znanost to nikako *ne zna i ne može objasniti,* ovaj zaključak šalju crkvenoj vlasti, biskupu dotičnog ozdravljenika, neka on izjavi je li tu po srijedi prst Božji, tj. da li ovom ozdravljenju pripada naziv: čudo.[6])

Božja providnost koja je htjela da lurdska ozdravljenja budu još jedan znak i dokaz da je Bog tu, da on ozdravlja i gospodari svijetom, organskim i anorganskim zakonima, htjela je da baš *liječnici* budu svjedoci lurdskih ozdravljenja. Poziv liječnika i jest baš u tome da proučavaju bolesti, njihovu narav i težinu, koliko je koja bolest narušila organizam, i što se hoće da organizam opet ozdravi, ako, u nekom slučaju i u nekim vrstama bolesti, još uopće i može ozdraviti. Ima nekih teških bolesti za koje je medicinska znanost sasvim sigurna da ne mogu, *u jedan čas,* prestati uz pomoć samih prirodnih zakona jer, kao što smo to već rekli, kad bi to moglo biti, bili bi porušeni zakoni koji vladaju organskim svijetom i na kojima se osniva i koje priznaje medicina kao znanost. A mnogo je baš ovako teških bolesnika koji u Lurdu ozdravljaju proti svakom očekivanju liječnika i sve medicinske znanosti. Ozboljni liječnici, a oni su danas u najvećoj većini, priznaju da u Lurdu radi onaj koji gospodari svim biološkim, fiziološkim i uopće svim zakonima organskog svijeta, oni su svjedoci da u Lurdu radi Liječnik nad svim liječnicima, onaj koji je stvorio i postavio zakone u organski svijet, na kojima se osniva medicina, pa stoga u svom radu nije vezan na zakone koje je on sam postavio, nego može raditi i mimo njih, kao što tako u Lurdu i radi.

[6]) A. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 47. — M. M. Salmon, nav. dj., 240—243.

LURD NA MEDICINSKIM FAKULTETIMA

God. 1902. dr. Alexis Carrel, liječnik u Lionu, šalje u Lurd neku bolesnicu za koju je bio učinio sve, ali joj nije mogao pomoći. Bolesnica u Lurdu ozdravlja. Dr. Carrel o ovom priča nekom profesoru na medicinskom fakultetu u Lionu. Nato ga ovaj profesor prekida, pa će mu: »Ne treba da o tomu dalje govorite ... Mislim, gospodine, da Vam mogu reći da s takvim idejama Vi nemate šta raditi među nama.«[1]) »Kad je tako, ja idem« — odgovori mu dr. Carrel. U Lionu je bio suvišan, a Amerika ga je jedva dočekala. Radio je na Rockefellerovom institutu, i dobio Nobelovu nagradu radi velikih zasluga za medicinu.

To je bilo god. 1902. No, ni tada, kao ni prije, nije bilo posvuda tako. Dosta bi bilo, npr. sjetiti se da je dr. Verger (Veržé), profesor na medicinskom fakultetu u Montpellier-u (Monpelјé), god 1858, dakle u godini lurdskih ukazanja, proučavao ondašnja lurdska ozdravljenja i dao stručnu izjavu da se neka od njih nikako ne mogu objasniti prirodnim zakonima.

Lurdska ozdravljenja, ove lurdske činjenice, nepopustljive su, upravo tvrdoglave, kao i sve činjenice, pa probijaju sebi put i ondje gdje im je bio zakrčen. One svojom stvarnošću neumoljivo izazivaju i sile ljude da o njima raspravljaju, pa da im otvaraju vrata i ondje gdje su im ih totada teže otvarali, kao što je to bilo na nekim medicinskim fakultetima.

1. — ROBERT VAN DER ELST prikazuje 18. lipnja 1908, medicinskom fakultetu u Parizu disertaciju pod naslovom: »Prilog koji pojmu histerije daje proučavanje hipnoze, ako je gledamo naročito u njezinoj povijesti, u njezinoj biti i učincima«. Ovdje R.

[1]) v. A. Deroo, nav. dj., 146—147.

van der Elst, dakako, i dokazuje, da su »u Lurdu neki bolesnici, *u jedan čas*, ozdravljali od *organskih* bolesti, dok uspjesi koje postizava psihoterapija, nastaju *malo pomalo*. Stoga je tome uzrok netko drugi, a ne sugestija.« Ovo nije smetalo da ispitna komisija, kojoj je predsjedao dr. Hutinel, primi tezu i auktora proglasi doktorom medicine.[2])

2. — IVANKA BON god. 1912. predaje medicinskom fakultetu u Lionu svoju disertaciju: »Histerične pseudotuberkuloze — studija o nekim ozdravljenjima u Lurdu«. Poslije svestranog razlaganja o ozdravljenjima teških bolesnika u Lurdu: 17 slučajeva tuberkuloze, 2 slučaja raka, 1 slučaj preloma, ne zalazeći ni u kakvo tumačenje ozdravljenja, ona zaključuje da se slučajevi koje je iznijela ne mogu staviti u vrste histeričnih pseudotuberkuloza, o kojima je radila škola La Salpêtrière. Tri, od četiri člana komisije, među njima i predsjednik Vallas, primili su tezu. A četvrti član komisije, prof. Lépine, kaže da je u tezi vidio »sentimentalnu stranu«, koja nije bila riječima izražena, kako on priznaje. Dakako, ova »sentimentalna strana« bila je u tome što autorica tvrdi da u Lurdu ozdravljaju bolesnici s pravom tuberkulozom, pa da ih stoga ne može izliječiti nikakva sugestija.

To je bio »razlog« zašto teza nije primljena. A da baš stoga nije primljena vidi se i iz toga što je jedan član fakulteta otvoreno priznao da nije odbijen »ni kandidat, ni rad kao takav nego *predmet.*« **No, uza sve to što je teza na ovaj način odbijena,** iz svega postupka se vidi da je fakultet priznao lurdska ozdravljenja, o kojima radi Ivanka Bon, a samo tumačenje ozdravljenja, koje je nadodao prof. Lépine, činilo je da teza nije primljena.[3])

3. — ANTUN AZEVEDO DO SUTO god. 1925. obrađuje tezu: »Lurd i medicina«, te je predaje medicinskom fakultetu u Coimbri u Portugalu. Teza je primljena i na temelju ove teze autor je proglašen doktorom medicine. Ali Helder Hibeiro, ministar prosvjete i framason, nije mogao ovo progutati, pa je poništio i ispite i naslov doktora, jer da teza ima »samo konfesionalni karakter«, pa da stoga »nema ništa sa znanstvenim karakterom fakulteta«.

Medicinski fakultet, međutim, na izvanrednoj sjednici, zabacuje sve na što se pozivlje Helder Hibeiro. Sve je učinjeno po zakonskim propisima, naglasuju profesori. Ministar prosvjete nema pravo da se izrazuje o znanstvenoj vrijednosti doktorskih disertacija. Teza Autuna Azevedo do Suto nema konfesionalni karakter, kao što je ustvrdio ministar prosvjete, niti je istina da nema ništa sa znanstvenim karakterom fakulteta. Stoga profesori na ovoj sjednici jednoglasno zabacuju odluku ministra prosvjete, jer da radi nezakonito, kad se miješa u rad fakulteta.

Sad se autor disertacije, kad u rukama ima odluku profesora medicinskog fakulteta, utječe Vrhovnom sudu. Ovaj poništava odluku ministra prosvjete, i priznaje da je medicinski fakultet postupio posve ispravno u vezi s ispitima i tezom Antuna Azevedo do Suto, te da on ima sva prava na naslov doktora medicine.[4])

4. — HENRIK MONNIER predaje medicinskom fakultetu u Parizu tezu pod naslovom: »Medicinska studija o nekim lurdskim ozdravljenjima«. U tezi proučaje tri veoma poznata među ovim ozdravljenicima. Poslije nego je svestrano izložio povijest ozdravljenja ovih triju bolesnika, zaključuje da ona nemaju svoj uzrok u prirodnim silama. Ispitna komisija, pod predsjedanjem dra Loeper-a, primila je tezu i ocijenila je sa »odličan«, i autora proglasila doktorom medicine.[5])

5. — Pitres, profesor i dekan medicinskog fakulteta u Bordeaux-u, god. 1898, rekao je da, ako bi itko ikada govorio o »tako zvanim čudesnim lurdskim ozdravljenjima«, to ne bi bilo drugo, nego »bezobrazno izrabljivanje ljudskog neznanja«.

God. 1931, u *istom* ovom gradu zasjeda Udruženje liječnika i kirurga. O radu na ovom zasjedanju izvijestila je »Gazette hebdomadaire des sciences médicales de Bordeaux« od 10. siječnja 1932. O *lurdskim* ozdravljenjima izvještavali su *profesori istog* medicinskog fakulteta, na kom je Pitres bio profesor i dekan, i na kom je bio izvalio malo prije navedene riječi. Tako prof. Mauriac, dekan fakulteta, izvješćuje o ozdravljenju nekog bolesnika, koji je u Lurdu, *u jedan čas* ozdravio od poliartikularnog infekcionog reumatizma od kojeg je bolovao tri godine dana. — Prof. Duvergey izvješćuje o ozdravljenju neke žene koja je u Lurdu ozdravila od velike rane na nogama, a on je tome svjedok. — Prof. Portmann izvješćuje kako je neki bolesnik ozdravio od raka na gornjoj čeljusti. Uza svu temeljitu operaciju, ovaj se je i dalje razvijao

[2]) v. »La Documentation Catholique«, 1926, 669. — A. Deroo, nav. dj., 27.
[3]) v. »La Documentation Catholique«, 1926, 315—317. — A. Deroo, nav. dj., 16.
[4]) v. »La Documentation Catholique«, 1926, 315—320.
[5]) v. Dr. Vallet, nav. dj., 56—57.

i zadavao nesnosljive boli. Rak se je prestao razvijati poslije nego se je bolesnik oprao u lurdskoj vodi. — Prof. Gourdon izviješćuje o ozdravljenju neke bolničarke. Ova je s trećeg kata pala u otvor za lift, polomila kosti u bedri, kosti ispod koljena i u koljenu, i dobila potres mozga.[6])

Da se je nekadašnji profesor i dekan Pitres digao iz groba, te, iznenada, uletio u ovu dvoranu, bi li svojim kolegama bio rekao da, priznavajući lurdska ozdravljenja, »bezobrazno izrabljuju ljudsko neznanje?«

6. — ANICET GUARNER, student medicinskog fakulteta u Alger-u (Alžé), god. 1938—1939. obrađivao je tezu: »O onoj vlastitosti lurdskih ozdravljenja po kojoj ova nastaju *u jedan čas*«, s podnaslovom: »Predmet koji sam obrađivao u lurdskoj klinici.«

Guarner proučava stanje dvanaestorice teških bolesnika koji su bolovali: jedan od rane na nozi (Joakima Dehant); drugi od preloma nožnih kostiju (Petar de Rudder); treći od upale trbušne opne (peritonitis, Alice Verte); četvrti od plućne, peritonitne i crijevne tuberkuloze (Luiza Jamain); peti od plućne tuberkuloze (Magdalena Guinot); šesti od pomične skleroze (sclérose en plaques, Luiza Arnaud), itd. Guarner, na temelju dokumenata, potanko izlaže svako od ovih dvanaest ozdravljenja, a u svakom ističe i dokazuje da je nastalo *u jedan čas*.

Guarner ispituje kako su nastala ova ozdravljenja, pa zaključuje da tu nije radio nikakav fizikalni faktor. Kemijske analize od god. 1858. do 1939. (zadnja je bila 1964) utvrdile su toliko puta da lurdska *voda* nema nikakvih lijekovitih svojstava, da je to voda kakve ima posvuda u Pirenejima. A ni pirenejska klima nije uzrok ovih ozdravljenja, jer to je obična klima kao što je i po ostalim pirenejskim mjestima. Ne dolaze ni od nekih posebnih psihičkih stanja, kao što je to slijepo pouzdanje, *sugestija* i uzbuđenje, jer je utvrđeno da ova i slična psihična raspoloženja ne mogu ozdravljati organske bolesti, kao što su to one malo prije spomenute. Ova i ovakova ozdravljenja ne dolaze niti od nekakvih *nepoznatih prirodnih sila i zakona*, jer ovo su zakoni i onda kad ih mi ne poznajemo, pa na isti način rade uvijek i posvuda. Ovi zakoni, ukoliko gdje pomažu, bezuvjetno traže *vrijeme*, a hiljadama očevidaca i dokumenata je utvrđeno iznad svake sumnje da najteži bolesnici, kao što su prije spomenuti, u Lurdu ozdravljaju u jedan čas, u tren oka.

[6]) v. Dr. Vallet, Mes conférences sur les guérisons miraculeuses de Lourdes, Paris, 1937, 19—20. — G. Siegmund, Wunder, Eine Untersuchung über ihren Wirklichkeitswert, Berlin, 1958, 100—110.

Ovu disertaciju, s ovakvim pogledima i zaključcima, medicinski fakultet je primio i ocijenio sa »odličan«.[7])

7. — IVAN GUERIN iste god. 1939. prikazuje medicinskom fakultetu u Bordeaux-u disertaciju, pod naslovom: »Neki osvrti na lurdska ozdravljenja.«

»Proučavali smo lurdska ozdravljenja — veli on, pozivajući se na riječi prof. Duvergey-a — s istim raspoloženjem kojim prirodoznanac istražuje zakone koji mu se ukazuju iz nepristranog proučavanja prirode, tj. bez ikakvih unaprijed stvorenih zaključaka, nego sa svom brigom da savjesno proučavamo činjenice, i s odličnom željom da dođemo do zaključaka koji nam se nameću.[8])

8. — ROGER FERRON, u tezi koju je god. 1939. prikazao medicinskom fakultetu u Parizu, ima tvrdnja koje nikako ne odgovaraju stvarnosti Lurda. Ali pisac ipak priznaje da u Lurdu ima pravih ozdravljenja. Nije logično — veli on — jednostavno nijekati ova ozdravljenja stoga što netko ne vjeruje, ili stoga što nije katolik.[9])

9. — LUCIJAN FARNO obrađuje tezu: »Čudo s gledišta psihosomatske medicine«. God. 1952. predaje je medicinskom fakultetu u Marseille. U tezi proučaje četiri izvanredna ozdravljenja u Lurdu i dolazi do odlučnog zaključka da nikakav duševni uticaj na organizam ne proizvodi lurdska ozdravljenja.[10])

10. — FRANCISKA BOISSARIE DE L'EPINE, u svojoj disertaciji: »Lurd, medicina i ozdravljenja« prikazuje razvoj i rad Ureda za Liječničke Konstatacije u Lurdu. Otvoreno ističe koliko je Lurd velik i zaslužan i stoga što su tamo toliki dobili zdravlje koje su uzalud tražili na drugim mjestima. God. 1952. predaje tezu medicinskom fakultetu u Parizu. Fakultet je prima i autorici daje naslov doktora medicine.[11])

[7]) v. Dr. Vallet, La verité sur Lourdes et ses guérisons miraculeuses, 1944, 57—58.
[8]) A. Deroo, nav. dj., 19—20.
[9]) nav. dj., 20.
[10]) nav. dj., 20.
[11]) nav. dj., 20—21.

Lurd, lurdska ozdravljenja, lurdske činjenice — a činjenice su neumoljive — prokrčile su sebi put i na medicinske fakultete, kao što to vidimo iz gore navedenih primjera. A to je sasvim i posve ispravno, budući da je to u interesu i same istine, i same znatnosti. Jer i za samu znanost mnogo znači to što ove činjenice sile da im se otvaraju vrata i na medicinskim fakultetima.

KAKO LIJEČNICI TUMAČE LURDSKA OZDRAVLJENJA?

Svetište Gospe Lurdske jest mjesto na koje, svake godine, dolazi oko tri i pol milijuna hodočasnika, i oko 30.000 teških i najtežih bolesnika. Uz najbližu rodbinu, bolesnicima su najbliži liječnici. Oni se za njih brigaju još kad su kod kuće i to tako da najprije nastoje upoznati bolest svojih bolesnika pa je, redovito, i poznaju bolje nego sami bolesnici. Ako bolesnici dođu u Lurd, opet ih tamo čekaju liječnici koji u Lurdu i jesu baš za to, ne da liječe, nego da pregledaju bolesnike koji im se prijave i da ustanove jesu li i kako su bolesni; a ako ozdrave, da opet ustanove jesu li zbilja ozdravili.

Kad se radi o ozdravljenjima, liječnici su redovito strogi, pa ne pripuštaju da je koje ozdravljenje nastalo mimoprirodnim, nadprirodnim putem, ako je moguće da je nastalo po prirodnim zakonima. Pravo i rade! I Crkva to želi, i hoće ! Ona voli ne priznati stotinu pravih ozdravljenja, negoli priznati i samo jedno, koje ne bi bilo pravo, nadnaravno, čudesno.

Stoga mislim da neće biti na odmet ako malo čujemo kakav stav zauzimaju liječnici prema lurdskim ozdravljenjima, kako ih oni tumače i objašnjavaju. Dakako, ovdje ne mislim na one liječnike koji, s jednog ili drugog razloga, ne dolaze u Lurd i koji nemaju nikakve veze s lurdskim ozdravljenicima, nego na one koji su, kao liječnici, u vezi s njima; osobito mislim na one koji dolaze u Lurd zato da opažaju i proučavaju što tamo biva. Ovdje vrijedi ono što je dr. Blanton, američki liječnik, rekao protestantkinji Ruti Cranston, i to baš u Lurdu: »Prije nego bilo s kime uđete u raspravljanje o Lurdu, prištedjet ćete mnogo vremena i nepotrebnog dokazivanja ako doznate je li osoba, s kojom govorite, bila u Lurdu.«

Ona priznaje da joj je pravo i rekao. Jer, poslije negoli je liječnik, racionalist, sam vidio lurdskog ozdravljenika, njegovo protivno gledanje veoma je uzdrmano. On, ubuduće, ne izbjegava riječ *čudo;* naprotiv, redovito se njome služi.«

Kako, dakle, lurdska ozdravljenja objašnjavaju liječnici koji su, kao liječnici, u vezi s lurdskim ozdravljenicima, i oni koji dolaze u Lurd da tamo opažaju i proučavaju?

1. — Dr. VERGER (Veržé), profesor na medicinskom fakultetu u Montpellier-u, dobro je poznavao bolesnike Petra Bouriette-a, Justina Bouhorhots-a i druge, koji su prvi ozdravili u Lurdu. Ovaj stručnjak, strog u zahtjevima, razborit i pametan, kako ga opisuju životopisci, god. 1858, dakle u godini ukazanja, izjavljuje da način kako su se dogodila ova ozdravljenja, nadvisuje prirodne sile, da to priroda ne može učiniti, da ih čovjek ne može protumačiti. On to i obrazlaže kad pita kako se može shvatiti opreka koja je u tomu, što *jedno* sredstvo, a to je lurdska voda, ozdravlja tako *različite, oprečne* bolesti; što primjena ovog sredstva tako *kratko* traje, dok tako *dugo* moraš upotrebljavati sredstva kojima se služi medicina; što ono prvo sredstvo, tj. lurdska voda tako *savršeno* djeluje, dok od ovih drugih često *mala* ili *nikakva* korist; što bolesti, makako dugotrajne i teške bile, ozdravljuju *u jedan čas,* te se *nikako ne povraćaju.* Dr. Verger stoga zaključuje da tu rade druge sile, više od onih kojima raspolaže priroda i medicina.

2. — Dr. KONSTANTIN JAMES, jedan od učenika Charcot-a (Šarkó), poznatog upravitelja bolnice La Salpêtrière u Parizu, išao je u Lurd da promatra što tamo biva, s istim raspoloženjem i s istom rezervom s kojima je išao na liječilišna mjesta. Pa, »da ne govorim — kaže on — nego o slučajevima koji su se kod mene zbivali, tvrdim da sam vidio bolesnike koji se vraćaju zdravi, poslije nego sam sudio i ja i moji kolege, da je njihova bolest takova, da im ne može pomoći ni priroda, ni medicina.«

3. — Petru de Rudder-u stablo, u padu, prebilo je obe kosti ispod koljena lijeve noge. Kroz osam godina vuče se na štakama. Kosti su se, jer su često trljale jedne o druge, izjele i skratile za tri centimetra, a mesno tkivo uokolo se je rastrovalo. God. 1875, u svetištu Gospe Lurdske u Oostackeru u Belgiji, ozdravlja u jedan čas, te trče, dakako, bez ikakvih štaka!

Jesu li ove stvari moguće? — upitat će koji skeptik. Jesu li moguće? To bi moglo komu pasti na pamet, kaže francuski liječnik

M. Angellet, kad čuje za ove velike događaje. On za se priznaje da nema nešto što bi mu se moglo činiti da je u jačem stupnju nemoguće, stvar koja bi mu se činila neprihvatljivija, i koja bi mu teže išla u glavu, negoli je kad su nekome *prebijene obe kosti* u nozi, pa on od toga ozdravi; i još teže ako je oko prelomljenih kostiju nastala *rastrovana, razvaljena rana;* pa ako se još dogodi i to da ove izlomljene kosti i rastrovane rane narastu, srastu i zarastu za vrijeme od *nekoliko sekunda,* a da bolesnik *ne upotrebljava nikakvih naših lijekova.* M. Angellet, jer je liječnik, znade to, te stoga i naglasuje da treba ležati, i to nepomično, i to opet u najvećoj njezi, upotrebljavajući sve moguće lijekove da bi nestalo tako teških rana, koje su tako duboko zahvatile kosti i mišićno, mesno tkivo oko njih. Nemoguće je, po zakonima medicine, kaže Angellet, da tako izlomljene kosti i rastrovane rane narastu i zarastu, i to u nekoliko sekunda!

»A ipak ozdravljenje Petra de Rudder-a — kaže Angellet — nameće nam se sa svom žestinom neumoljive, tvrdoglave činjenice, kojoj se ne možeš oprijeti, koju ne možeš uzdrmati. Samo nekoliko minuta poslije ozdravljenja de Rudder ide ka grofici Du Bus i tu, pred mnogim svjedocima, koji su ga jučer i jutros gledali gdje se vuče na štakama i nogu vuče za sobom, pokazuje svoju ozdravljenu nogu: zavoji su spali sami od sebe, svih ozlijeda je nestalo, obe rane su se zatvorile, a obe kosti, ne samo što su srasle, nego su i narasle za tri do četiri centimetra, jer toliko su bile izlomljene i skraćene rastrovanjem i trljanjem jednih o druge.

U njegovom mjestu svak ga gleda kako se uvečer ulicom šeta, a bez štaka. Ni najveći skeptici ne mogu da se snađu! Grof Du Bus, čovjek koji, dotada, nije bio posve religiozan, otvoreno priznaje da se je varao preko svega svog života kad je mislio da je čudo nemoguće.«

A veoma je značajno kako je sve ovo djelovalo na liječnike koji su ga liječili. To su bili dri Affenauer, Hoestenberghe, Royer, i Deschamps. A svi oni priznaju da je de Rudder sasvim i savršeno ozdravio, da svi njihovi lijekovi nisu ništa pomagali, a da se ovo ozdravljenje ne može objasniti prirodnim zakonima.

Poslije de Rudderove smrti izvadili su iz groba polomljene i opet narasle i srasle kosti, te je liječnička komisija u Lille-u (Lil), u kojoj je bilo više od sto liječnika, pod predsjedanjem dra Duret-a, izjavila da se ovo ozdravljenje ne da objasniti prirodnim sredstvima i zakonima.

4. — P. Salvator Roullé obolio je od tuberkuloze na trbušnoj opni, i to tako da se četiri liječnika ne usuđuju da ga operiraju. 25. lipnja voze ga u Lurd, gdje stiže u agoniji. Stavljaju ga u lurdsku vodu, u kojoj namjestu ozdravlja. To odmah ustanovljuju u Liječničkom Uredu, a to utvrđuje i njegov liječnik dr. Menager koji piše dru Boissarieu: »Bio sam zadivljen, ganut. Tvrdim da je nemoguće ovaj učinak postići prirodnim sredstvima; do sada sam nijekao čudesna ozdravljenja o kojima su mi govorili, ali klanjam se pred ovim čudesnim događajem koji se je zbio pred mojim očima!«

5. — God. 1906. neki su stali oštro napadati lurdska hodočašća. Na poziv dra Vincent-a (Vensán) iz Liona, 346 liječnika zajedničkim pismom dižu se na obranu Lurda. Među njima su 42 internista, 14 šefova klinika i laboratorija, 42 bolnička liječnika i kirurga, 12 sveučilišnih profesora, 3 člana medicinske akademije. Oni smatraju da im je »dužnost priznati da u Lurdu bivaju mnoga ozdravljenja, i to nekim osobitim djelovanjem čiju tajnu znanost ne zna, niti ova ozdravljenja znanost može objasniti pomoću samih prirodnih sila.«

6. — Gđa Biré ima atrofiju obiju zjenica, te je sasvim slijepa. God 1908. u Lurdu sasvim progleda u času kad svećenik ispred nje prolazi sa Prestvetim. U vezi s ovim ozdravljenjem dr. Mairiaux (Merjó) piše da se »klinički nikako ne može objasniti ako se nekomu, u jedan čas, povrati vid i obnovi od skleroze bolestan očni živac. Pred nama je materijalna ozljeda, pa se ovo ozdravljenje ne može objasniti nego natprirodnim uticajem.«

7. — Slučaju Petra de Rudder-a, o komu smo govorili malo prije, sličan je slučaj Margarite Verzier. Slomila je lijevu nogu u stopalu i desnu u bedri. 7. srpnja 1909. liječnik izjavljuje da nikada neće moći hodati, pa niti na štakama, budući da su kosti tako izlomljene da se ne mogu srasti. Dva dana poslije toga, 9. srpnja Margarita se ujedinjuje s molitvama svojih prijateljica koje idu u Lurd, te u krevetu, u času kad prima sv. Pričest, sasvim ozdravlja, skače iz kreveta i slobodno hoda. Dr. Tournaire na mjestu ustanovljuje da su se kosti srasle. 14. studenoga 1911. malo prije spomenuti dr. Vincent iz Liona i ovaj dr. Tournaire izjavljuju da ovo ozdravljenje spada među ozdravljenja kao što je de Rudder-ovo te da ga se ne može objasniti prirodnim putem.

8. — Kad Marija Lemarchand, Zolina Eliza Rouquet, u Lurdu u tren oka ozdravlja od skrajnje tuberkuloze, dr. La Neelle koji ju je dugo liječio, a bez ikakva uspjeha, piše dru Boissarieu, predsjedniku Liječničkog Ureda u Lurdu: »Ova bolest za me je bila neizlječiva... Veoma mi je drago što sam mogao rukom ticati ovo apsolutno nadnaravno ozdravljenje.«

9. — Elizabeti Delot rak je zatvorio ulaz iz želuca u dvanaesterac, zauzeo je i zatvorio i novi, umjetno načinjeni otvor iz želuca u crijeva. Prehrana je nemoguća. Rak je zauzeo i jetra tako da ona ima umrijeti, i to u najskorije vrijeme.

31. srpnja 1926. u lurdskoj vodi ozdravlja u *jedan čas*, i *sasvim*. Dr. Abadie-Bayro, dr. Cherfils i drugi liječnici u Boulogne -sur-Mer izjavljuju o njezinom ozdravljenju da je nestalo raka s ulaza iz želuca u dvanaesterac, da je nestalo raka s jetra, da je opće stanje normalno, te da se ovo ozdravljenje ne može pripisati nekom prirodnom razvoju, i da ono nadilazi naše znanje.

10. — Pavao Pellegrin, kolonel iz Toulona, ima ugnjojena jetra, ukazala se je i fistula koja se je zabola duboko u jetra pa trajno gnjoji. Svi liječnici i lijekovi ništa ne pomažu. Voze ga u Lurd i tu, 3. listopada 1950, sasvim ozdravlja. To odmah ustanovljuje njegov liječnik dr. Pierre, koji ga je bezuspješno liječio. Godinu dana poslije, 10. listopada 1951, Pellegrin opet dolazi u Lurd na pregled, gdje 6 liječnika utvrđuju da se bolest nije povratila. On dolazi i iduće godine, 1952. Ovaj put pregleda ga 29 liječnika u vezi sa svim dosadašnjim liječničkim dokumentima, pa jednodušno zaključuju da ovo ozdravljenje nadilazi prirodne sile i zakone.

11. — Gertruda Fulda oboljela je od upale bubrega i od Addisonove bolesti, a to je oboljenje nadbubrežnih žlijezda. Osam liječnika i profesora medicinskih fakulteta izjavljuju da je bolest tako teška da oni ne mogu pomoći. God. 1950. dovode je u Lurd, gdje sasvim ozdravlja netom je stavljaju u lurdsku vodu.

Dr. Kline, koji ju je godinama uzalud liječio, piše: »Veoma sam sretan što znadem da je tako težak i tako beznadan slučaj Addisonove bolesti mogao u Lurdu ozdraviti tako da se je moglo prestati sa svim drugim lijekovima, tako da je bolesnica mogla preuzeti vas posao.«

12. — Mandalena Carini boluje od baštinjene tuberkuloze, od desete svoje godine boluje i od Pottove bolesti, a kad je, 1948, dovode u Lurd boluje i od tuberkuloze na trbušnoj opni, što se odrazuje i na plućima i na srcu. Dok u Lurdu pred špiljom moli svoju krunicu, iznenada ozdravlja. Mandalena je iz San Remo u Italiji.

Upravitelj klinike u ovom gradu, 10. ožujka 1949, u odnosu na ovo ozdravljenje izjavljuje da »ozdravljenje, ako gledamo na okolnosti u kojima i kako je nastalo, nadilazi prirodne zakone.« Ovo isto, 11. rujna 1950, izjavljuju liječnici, njih 21. u Liječničkom Uredu u Lurdu, kad kažu da ovo ozdravljenje medicinska znanost ne može protumačiti.[1])

13. — Francuski liječnik M. Agnellet, prisiljen onim što u Lurdu biva, lurdskim ozdravljenjima, naglasuje da liječnici i liječnička znanost, kao takova, ne smiju prema Lurdu stati kao da ih ne zanima što tamo biva. Mi se moramo svom snagom dati na to da Lurd promatramo, naglasuje on, jer »ono što biva u Lurdu, ne shvaća čovječja pamet, zbunjuje nas, stavlja nas u nepriliku. Može netko, naravno, zanijekati, zadovoljiti se time da slegne ramenima pa zaključiti: gluposti, zavaravanje, histerija. U jednu riječ, može iznositi sve one »dokaze« kojima su se, evo blizu kroz sto godina, služili oni koji neće da priznadu ni najmanji dio istine.

Ali, meni se čini da taj postupak nije ni posve pametan, ni znanstven, jer to znači rugati se s onom objektivnošću i brigom za informacijom, što spada na samu bit znanstvenog duha i istraživanja... na prvi mah bilo mi je jasno da je besmisao jednostavno zabaciti lurdska čudesa.«[2])

»Da, lurdska činjenica je tu... lurdska činjenica pred nama je netaknuta, s onim što je u njoj neobično, što te zbunjuje, što te izazivlje, što je u njoj tvrdoglavo... Čudesa bivaju proti onomu što mi znademo iz iskustva o našim prirodnim zakonima, što mi znademo o zakonima života.

Lurd, središte znanstvenog istraživanja, svojim činjenicama imao bi zanimati, pače strastveno zanimati sve istraživače medicinske znanosti. Zabluda je, duševna je nastranost jednostavno zabaciti lurdske činjenice.

Dr Bernheim je rekao: »Činjenice su tu...«

Lurdski arhivi otvoreni su svakome od nas... Tko god hoće može sutra opet učiniti anketu koju sam i ja učinio — kaže M. Agnellet — te kod prvih svjedoka vidjeti je li tačna. Jednostavan način kako oni govore o svom ozdravljenju osvjedočit će svakoga da je istina da se je to na njima dogodilo. A arhivi Liječničkog

[1]) v. M. Agnellet, nav, dj., 7—8, 175—177. — A. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 116—121, 189—194.
[2]) M. Agnellet, nav. dj., 7—8.

Ureda opovrgnuti će sve hopiteze koje bi netko htio iznijeti proti ovomu.

Istina je da su bezbrojni, živčano i histerično bolesni, u Lurdu ozdravili od umišljenih bolesti. Isto kao što su bezbrojni bolesnici umrli, a da nisu ozdravili u Lurdu. No, — pita M. Agnellet — jesu li to dovoljni razlozi da osudimo i ne primimo lurdsku činjenicu ... ili da je izobličimo, kao što je učinio Zola?«[3])

I nobelovac dr. Ilexis Carrel, i on liječnik, piše da su lurdska ozdravljenja činjenice preko kojih se ne može prijeći; da je Lurd mjesto u koje bi liječnici imali dolaziti u skupinama da vide i proučavaju ono što ne vide na drugim mjestima, a što spada baš na njih više nego na ikoga drugoga. Kaže da »njegovi kolege prkosno šute o ovome i grubo su indiferentni. Ovdje bi imale dolaziti komisije te događaje proučavati, pa bilo što bilo! Većina mojih kolega — veli Carrel — misle da su u Lurdu samo mistifikacije. Ne usuđuju se da ispitaju stvari... da u masama dolaze na ovo mjesto u kom se zbivaju događaji od najvećeg znanstvenog značenja, gdje se zbivaju nevidljivi događaji...«[4])

Neumoljive činjenice dovele su, kao što ćemo to vidjeti, spomenutog A. Carrela da je upoznao odakle one dolaze. Tako su dovele i tolike druge liječnike svjetskog glasa, a i druge, da se o onomu što u Lurdu biva izjave slično kao i Carrel. No, nećemo dalje, mislimo da je dosta što je izneseno. Uvjereni smo da će lurdska ozdravljenja, logikom, koja je činjenicama svojstvena, i dalje probijati put k Majci Božjoj Lurdskoj, po čijem zagovoru i bivaju lurdska ozdravljenja.

[3]) nav. dj., 175—177.
[4]) A. Carrel, Voyage à Lourdes, 1949, 75.

NEKOLIKO UPITA LIJEČNICIMA SPECIJALISTIMA

Oko špilje i bazilike u Lurdu nema nikakvih liječničkih ambulanta, niti kakvih klinika. Ipak k ovom Marijinom svetištu dolaze teški bolesnici iz svih svjetskih ambulanta i klinika, dolaze oni kojima liječnici ne mogu i ne znadu pomoći. Oni dolaze Gospi Lurdskoj, i toliki kod nje ozdravljaju. I ozdravljaju na način na koji nitko nigdje ne ozdravlja ni od najmanje ogrebotine. U Lurdu bolesnici — njih oko 60 svake godine se prijave da su ozdravili, a ima ih dosta, neki kažu i više od toliko, koji ozdrave te idu kući, od veselja pjevajući, a da se ni ne prijave Liječničkom Uredu — s najtežim *tjelesnim, organskim* bolestima ozdravljaju *sasvim i trajno, redovito u tren oka, u jedan čas.* U vezi s ovom činjenicom dr. Behague, oslanjajući se na stvarne uspjehe i na teoretske zaključke specijalista za razne vrste bolesti, u ime svoje i njihovo, liječnicima širom svijeta pred oči stavlja nekoliko lurdskih ozdravljenja te, u vezi s ovim ozdravljenjima, upravlja im nekoliko upita. Uz ova ozdravljenja, iznijeti ćemo i još neka, u vezi s kojima mogli bismo postaviti istoznačne upite, kao što ih je postavio dr. Behague.

Ovo su ozdravljenja koja iznosi dr. Behague.

1. — U francuskom gradu Dijon-u (Dižón) požar je zahvatio općinsku vijećnicu. Četiri osobe bile su u pogibelji da izgore. Neki mladić, po imenu Franjo Vion-Dury, uskače da ih spasi. Kako je u požaru sve vrcalo i tamo i ovamo, pogodi i njega u oba oka tako da su mrežnice otišle sa svoga mjesta, on je sasvim oslijepio. Liječnici okulisti, među njima dr. Dor, poslije nego su se toliko oko njega mučili, izjavljuju da je sasvim oslijepio, da mu nema nikakve pomoći jer da je bolest takova da se od nje ne može izliječiti.

Stavljaju ga u bolnicu. Sestre bolničarke znadu da mu nema ljudske pomoći, pa ga nagovaraju da se preporuči Gospi Lurdskoj, dadu mu malo i lurdske vode, pa otidu. Mislio se bi li, ne bi li, nakraju se odluči da hoće, pa vodom polije oči dva puta, ali ništa, oči su kako su i bile. Kad ih polije i treći put, vid mu se, poslije sedam godina i pol, u jedan čas sasvim povraća pa on vidi sve oko sebe. Skače se iz kreveta i od veselja klikće: »Ja vidim! Ja vidim! Je li ovo moguće! O, moj Bože; O, Sveta Djevice, kakoli si dobra!«

Dr. Behague, u vezi s ovim ozdravljenjem, pita liječnike specijaliste, i druge, jesu li igdje ikada vidjeli da se očne mrežnice, tako porušene, poslije potpune slijepoće od sedam i pol godina, opet, u tren oka, povraćaju na svoje mjesto, a s njima i potpuni vid?

2. — Dr. Behague upravlja specijalistima i drugi upit, a u vezi s bolešću i ozdravljenjem gđe Biré. Ona, nekom nezgodom gubi dvije litre krvi. To čini da pada u nesvijest. Kad, poslije nekoliko dana, dalazi k sebi, osjeća da ne vidi ništa. Dr. Halert dolazi do zaključka da se radi o dvostrukoj atrofiji zjenice. Liječnici ne mogu pomoći, te ona, u pratnji svoje kćeri, god. 1908, ide u Lurd. Gubitak krvi tako je djelovao da ona i putem do Lurda opet pada u nesvjest, što se u Lurdu opetuje nekoliko puta. Kad se, 5. kolovoza, svećenik k njoj primiče sa Presvetim ona je još u nesvijesti, a kad prolazi ispred nje ona se budi i kliče: »Ja vidim Presvetu Djevicu!« Vid se je sasvim povratio tako da može vidjeti nadaleko i čitati i najsitnija slova! Liječnici je pregledaju i zaključuju da su zjenice, makar da ona sada najbolje vidi, još uvijek bolesne kao i prije, a to radi gubitka krvi koja im sada ne donosi hrane koliko im treba. No, i to će se brzo popraviti: kroz mjesec dana i očni živac i zjenice opet su na svome mjestu, te je sve u potpunom redu!

U vezi s ovim i ovakvim ozdravljenjem, dr. Behague upravlja upit liječnicima specijalistima kojim ih pita »jesu li ikad vidjeli da se je nekomu povratio savršen vid, i to *u tren oka* i *trajno* uza sve to što dvostruka atrofija zjenice i dalje traje te iščezava tek malo pomalo?«

3. — Gabrijela Durand boluje od višestruke bolesti: od tuberkuloze na plućima, na trbušnoj i moždanoj opni i u hrptenjači. God. 1908. dovode je u Lurd i spuštaju u vodu. »Kad su me spustili u vodu — veli ona — osjetila sam nesnosljive boli, činilo mi se je kao da mi je tijelo smrvljeno! To je bilo za prvi čas. Odmah poslije toga obuzelo me je neopisivo veselje, odmah sam osjetila da je nestalo svih boli.«

U vezi s ovim ozdravljenjem dr. Behague obraća se specijalistima svega svijeta, pa ih pita jesu li »vidjeli, da je, u jedan čas, bez ikakvih lijekova, nestalo tuberkuloze na trbušnoj opni?« Pita ih, ne kao da bi bio u sumnji, nego jer veoma dobro znade da se što takvoga nije nigdje i nikada dogodilo osim, evo, kod Gospe Lurdske.

4. — U svom pismu liječnicima specijalistima i drugima dr. Behague spominje i veoma tešku bolest i naglo ozdravljenje Petra de Ruddera. O njemu je bio govor na prvom mjestu tamo gdje smo iznijeli neka lurdska ozdravljenja. Dok je rasjecao neko povaljeno stablo, jedan dio ovoga padne mu na lijevu nogu i prebije obe kosti ispod koljena. Tako prebijenu nogu vuče sa sobom više od osam godina, a da mu ljudi ništa ne mogu pomoći. U Oostacker-u blizu belgijskog grada Gand-a je svetište Gospe Lurdske. Petra dovode tamo i on tu, kako smo već vidjeli, u *jedan čas* i *sasvim* ozdravlja.

I ovo i ovakvo ozdravljenje potaklo je dra Behague-a da liječnicima specijalistima po svemu svijetu upravi pitanje jesu li ikada igdje čuli ili vidjeli da »smjesta i u jedan čas ozdravlja otvoreni prelom noge sa trajnom upalom kostiju, i to tako ozdravlja da ozdravljenik odmah slobodno hoda?« Dakako da ni liječnici specijalisti ni to nisu nikada niti igdje vidjeli, a, evo, to biva na Petru de Rudder-u u svetištu Gospe Lurdske.

5. — Još je jedan upit koji dr. Behague upravlja liječnicima specijalistima po svijetu, a taj je u vezi s ozdravljenjem Elizabete Delot, učiteljice iz grada Boulogne (Bulónj)-sur-Mer u Francuskoj. I o njezinoj teškoj bolesti i izdravljenju govorili smo tamo gdje smo iznijeli neka lurdska ozdravljenja. Rak joj je nemilo zahvatio želudac i jetru, liječničke operacije nisu ništa pomagale, pa joj nije ostajalo drugo, nego sigurna i brza smrt. Ali u srpnju 1926. dovode je u Lurd gdje na doticaj lurdske vode *u jedan čas* raka nestaje, a ona *sasvim* ozdravlja.

Ovakvo ozdravljenje od ovako teške bolesti, uza sve liječnike i lijekove nije se nikada dogodilo u nikakvoj klinici na svijetu, a evo u Lurdu, gdje nema *nikakvih* klinika ni lijekova, nastalo je *u jedan čas.*

Dr. Behague, a s njime i veoma mnogi liječnici specijalisti i drugi veoma dobro su uvjereni o ovome, pa se on, u ime svoje i njihovo, obraća onima koji još bježe od Lurda te ih pita: »ako ste vi ovo vidjeli, kažite nam gdje i na kome. Što se nas tiče, mi to nismo nikada vidjeli osim u spomenutim i sličnim slučajevima u

Lurdu... Eto zato mi svi izjavljujemo da ovakva i slična ozdravljenja ne nastaju redovitim, prirodnim putem.«

Nekima je padalo na pamet da bi ova i druga ozdravljenja dolazila odatle što su ovi i drugi pili vodu s Bernardičina izvora. No, oni se teško varaju jer od spomenutih ni gđa Biré, ni de Rudder nisu je se ni okusili. Ili odatle što bi bili ulazili u ovu vodu, ili se u njoj kupali. Ni to! Jer trojica od spomenutih: Vion-Durv, gđa Biré i de Rudder nikako nisu bili u lurdskoj vodi. Ili odatle što bi bili u zanosu, sugestiji, gledajući mnoštvo vjernika za vrijeme procesije sa Presvetim. Ni to, jer od spomenutih samo je jedno ozdravljenje, gđe Biré, bilo za vrijeme vjerskog obreda.

»Kad je tako — ovako završava dr. Behague — onda bi već trebalo prestati govoriti o nekakvoj »kolektivnoj psihozi«, ili o »radiaktivnom djelovanju vode s lurdskog izvora«, ili o »potresnom trzaju« koji bi proizvodila lurdska voda.«[1])

Kao što u vezi s navedenih pet tako je dr. Behague — do god. 1948. kad je pisao, a i poslije toga, ako je još živ — mogao navesti mnoga druga lurdska ozdravljenja teških i najtežih bolesnika te, u vezi s njima, upraviti slične upite svim liječnicima specijalistima po svemu svijetu. Što nije on, učinit ćemo mi, ali opet tako da ćemo navesti još samo neka od tolikih tisuća lurdskih ozdravljenja.

Tako bi se sličan upit mogao upraviti, npr. u vezi s ozdravljenjem teške bolesnice Ivanice Fretel, iz Rennes-a u Francuskoj. Ona boluje od teške upale trbušne opne (peritonitis). Poslije sedam operacija, koje ništa ne pomažu, donose je u Lurd gdje, u času kad prima sv. Pričest, *sasvim* ozdravlja. Odbori liječnika u Lurdu i u Parizu izjavljuju, da liječnička znanost ne zna i ne može objasniti kako je moglo nastati ovo i ovakvo ozdravljenje.[2])

Ili, u vezi s ozdravljenjem Luize Jamain (Žamén). Njoj je tuberkuloza zahvatila pluća, želudac i trbušnu opnu. Njezinu smrt očekuju svakog časa, a ona, 1. travnja 1937. u Lurdu *iznenada* i *sasvim* ozdravlja.[3])

Ili, u vezi s ozdravljenjem Marije Terezije Canin (Kanén). Ona teško boluje od Pottove bolesti i od tuberkuloze na trbušnoj opni.

[1]) v. »Cahiers Laënnec« 1948, n. 4. — V. M. Buffon, Lourdes nel Centenario. U časopisu »Marianum« 1/1960, 72—73.
[2]) v. Dr. Oliviéri - B. Billet, Y a-t-il encore des miracles à Lourdes, 1972, 59—68.
[3]) nav. dj., 71—80.

9. listopada 1947, na povratku s procesije sa Presvetim, *iznenada* i *sasvim* ozdravlja. Odbori liječnika u Lurdu i u Parizu izjavljuju da ni ovo ozdravljenje oni ne znadu i ne mogu objasniti.[4])

Ili u vezi s ozdravljenjem Ivanke Gestas. Ona boluje od čira u želucu. Tri puta je operirana, ali kao da i nije! 22. kolovoza 1947. ozdravlja u lurdskoj vodi. Liječnički odbori u Lurdu i Parizu izjavljuju da njihova znanost ni ovo ozdravljenje ne zna i ne može objasniti.[5])

Ili u vezi s ozdravljenjem Alice Couteault (Kutól), koja već nekoliko godina boluje od neizlječive pomične skleroze. 16. svibnja 1952. iznenada ozdravlja, poslije nego se je okupala u lurdskoj vodi. Liječnički odbori u Lurdu i Parizu izjavljuju da je sasvim ozdravila.[6])

Ili u vezi s ozdravljenjem Marije Luize Bigot. Sasvim je slijepa i gluha, i to za vrijeme od dvije godine. 8—10. listopada 1953, u Lurdu, za vrijeme procesije sa Presvetim, i u vlaku na povratku kući sasvim ozdravlja i od sljepoće i od gluhoće. Međunarodno Liječničko Povjereništvo u Parizu izjavljuje da se ni ovo ozdravljenje ne može objasniti prirodnim putem.[7])

Ili u vezi s ozdravljenjem Ivone Fournier. Za vrijeme od pet godina i pol boluje od potpune uzetosti, paralize lijeve ruke koja je, uzto, i otekla od prsta do lakta. To joj zadaje takve boli da želi da joj se ruka otsiječe. Devet puta poduzimlju operaciju, ali bez uspjeha. Bolest traje pet godina i pol. 19. kolovoza 1945. pere se u lurdskoj vodi, gdje boli *sasvim* nestaje i *odmah* ozdravlja. Liječnici u Lurdu i Liječničko Povjereništvo u Parizu izjavljuju da liječnička znanost ne može objasniti ni ovo ozdravljenje.[8])

Ili u vezi s ozdravljenjem Ane Santaniello. Već tolikim godinama teško diše, teško može jasno izgovoriti ikoje slovo, a na nogama ne može ni koraka. 19. kolovoza 1952, poslije nego je kupaju u lurdskoj vodi, iz vode izlazi na svojim nogama te zajedno s drugima ide u procesiji sa Presvetim. Liječnička komisija priznaje i potvrđuje ovo ozdravljenje.[9])

[4]) nav. dj., 83—91, 267.
[5]) nav. dj., 93—99, 267.
[6]) nav. dj., 135—142.
[7]) nav. dj., 145—154.
[8]) nav. dj., 177—184.
[9]) nav. dj., 242.

Ili u vezi s ozdravljenjem Berte Bouley. Ona već kroz više godina boluje od pomične skleroze koja svake godine biva sve to jača. Kad se, 28. kolovoza 1952, pere u lurdskoj vodi, ozdravlja *sasvim* i *trajno*. Liječnici u Lurdu i u Parizu potvrđuju da je bivša bolesnica zbilja ozdravila.[10])

Ili u vezi s ozdravljenjem Simone Rams. Od svoje dvanaeste godine osjeća boli u lijevoj bedri, a to stoga što je bedrena kost izrasla preko mjere. Uza sve višestruke operacije, stanje je bivalo sve to teže tako da je 1959. bilo nemilo i nepodnosljivo. 19. svibnja 1959, dok je kupaju u lurdskoj vodi, osjeća neopisivu ugodnost i sreću: ozdravila je! Liječnici u Lurdu, kao i Međunarodno Liječničko Povjereništvo u Parizu izjavljuju da je ozdravila.[11])

Ili u vezi s ozdravljenjem Edmonda Gaultier-a koji boluje od zarazne upale lubanje. 7. listopada 1960, ozdravlja u bazilici u Lurdu. I ovo ozdravljenje priznaju i potvrđuju liječnici u Lurdu kao i Međunarodno Liječničko Povjereništvo u Parizu.[12])

Ili u vezi s ozdravljenjem Viktora Micheli iz Scurelle u Italiji. Rak mu se je zavukao i izjeo gornji dio kosti lijeve noge, i to tako da ova kost ne može više stati na svome mjestu i u svome zglobu, pa Viktor ne može hodati. 24. svibnja 1963. voze ga u Lurd. Tamo *sasvim* ozdravlja. Ne samo da je raka sasvim nestalo nego je i izjedena kost iznova potpuno narasla i izgradila se u obliku zgloba, pa Viktor slobodno hoda i pred strojem u tvornici na nogama stoji oko osam sati svaki dan. Međunarodno Liječničko Povjereništvo u Parizu, kao i skup kirurga, ortopeda, kancerologa, i anatomopatologa izjavljuju da, kao liječnici, niti znadu, niti mogu protumačiti kako je moglo nastati ovo i ovakvo ozdravljenje od one, inače neizlječive bolesti.[13])

Kao što je ono dr. Behague upravio upite liječnicima specijalistima po svemu svijetu u vezi s onih pet teških bolesnika koji su onako čudesno ozdravili u Lurdu, isto tako mogli bismo ih upitati jesu li vidjeli da je tko — bez liječnika i bez lijekova, ne malo pomalo, nego u *tren oka,* bez potrebe da se oporavlja, i tako da se bolest nikako više ne povraća — ozdravio od teške upale trbušne opne (I. Fretel); ili od tuberkuloze na plućima i želucu (L. Jamain);

[10] nav. dj., 242—243.
[11]) nav. dj., 244.
[12]) nav. dj., 244—245.
[13]) nav. dj., 245—246.

ili od Pottove bolesti (T. Canin); ili od čira na želucu (I. Gestas); ili od neizlječive pomične akleroze (B. Bouley i A. Couteault); ili od višegodišnje potpune sljepoće i gluhoće (M. L. Bigot); ili od potpune uzetosti, paralize i otečenja ruke (I. Fournier); ili od teškog disanja i teškog izgovaranja slova i riječi, i od toga što na nogama ne može ni koraknuti (A. Santaniello); ili od zarazne upale lubanje (E. Gaultier); ili od toga što je bedrena kost narasla preko mjere, pa zadaje nepodnosljive boli (S. Rams); ili od toga što je gornji dio ove kosti i zglob rak izjeo i razvalio (V. Micheli).

Kad bismo liječnicima specijalistima — kao što ih je dr. Behague bio upravio u vezi s onih pet — upravili upite u vezi s onakvim ozdravljenjima spomenutih, onako teških bolesnika, znademo što bi nam odgovorili, kad čujemo što o tim ozdravljenjima zajednički izjavljuju liječnici specijalisti, njihovi kolege iz raznih narodnosti, okupljeni u velikom broju u Liječničkim odborima u Lurdu i Parizu, a to je da ih medicinska znanost, kao takova, niti znade, niti može objasniti.

Zajedno sa drom Behague-om naveli smo samo nekoliko primjera lurdskih ozdravljenja. Nećemo dalje jer teško bismo nakraj. Ta ima ih barem desetak tisuća! Iz navedenih, kao i iz svih drugih koje bismo mogli navesti, jasno nam je da ono što ljudi ne znadu i ne mogu — a čuli smo kako i liječnici specijalisti otvoreno priznaju da niti znadu, niti mogu — to znade i može Bog, budući da je gospodar prirode i njezinih zakona, pa tako njima, preko Gospe Lurdske, gospodari i u lurdskim ozdravljenjima.

LURD I RELIGIOZNI ŽIVOT LIJEČNIKA

Liječnici znaju dobro po kojim zakonima radi medicinska znanost u raznim svojim granama i ograncima, otvoreno priznaju da medicina niti zna, niti može objasniti lurdska ozdravljenja, otvoreno priznaju da u Lurdu bolesnici ozdravljaju mimo zakona ove znanosti. Drugim riječima, liječnici priznaju da oni bolesnici, koji ozdravljaju tako kao što ozdravljaju u Lurdu, ozdravljaju s toga što tu stavlja svoj prst Gospodar prirode i njezinih zakona.

Dakako da ovo spoznanje i priznanje djeluje i na religiozni život liječnika. A i mora djelovati! Oni su, redovito, ozbiljni ljudi, pa ne mogu a da iz ovih čudesnih događaja i za svoj vlastiti odnošaj prema Bogu ne provuku zaključke koji se nameću sami po sebi. Liječnici koji malo bolje svraćaju pozornost na ono što u Lurdu biva, sasvim opravdano gledaju u tome prst Božji. Ovo, u onima koji su dobre volje budi religiozni život, ako ga već nije, ili ga je malo bilo. Akoli su dotični već bili religiozni, kad vide ova čudesna ozdravljenja, dobivaju novu snagu i novi polet. To ćemo vidjeti i iz nekoliko primjera.

1. — Dr. Dozous, lurdski liječnik, nije bio najbolji vjernik. No, on je bio liječnik koji je ustanovio prvo čudesno ozdravljenje, a to je bilo ozdravljenje slijepoga Petra Bouriette-a. Kad Dr. Dozous vidi kako nastaje ovo izvanredno ozdravljenje u vodi s Bernardičina izvora kaže: »Moram iskreno priznati da je ovo ozdravljenje na me učinilo dubok utisak. U ovom ozdravljenju vidim istine na koje ni izdaleka nisam pomišljao«. On sada postaje živi branitelj lurdskih ozdravljenja, i daje prve početke danas tako poznatom Liječničkom Uredu u Lurdu.[1])

[1]) v. Oliviéri, Difficultés contre le caractére extra-naturel des guérisons de Lourdes, u: »Maria et Ecclesia«, vol. XIII, Roma, 1960, 253.

2. — Dr. Van Hoestenberghe mučio se je da bi postigao da srastu prebijene kosti na lijevoj nozi Petra de Rudder-a. Ali uzalud! Sve je išlo togore. De Rudder, međutim u jedan čas sasvim ozdravlja u svetištu Gospe Lurdske u Ostacker-u kod Ganda u Belgiji. I van Hoestenberghe bio je dotada slab vjernik. A kad vidi kako de Rudder ozdravlja, ovako piše dru Boissarie-u, predsjedniku Liječničkog Ureda u Lurdu:

»Valjda vas ovo pismo zateče u razgovoru sa gosp. Zolom. Ako bi to bilo, ja bih bio sretan ako on pročita ovo nekoliko redaka, i ako mi dozvoli da mu rečem ovo nekoliko riječi: Gospodine, ja sam bio bezvjerac kao i Vi. Čudo, koje se je dogodilo na de Rudder-u, otvorilo mi je oči koje su dotada bile svijetlu zatvorene... Jamčim Vam svojom čašću, više nema ni najmanje sumnje; ja vjerujem tvrdo, te nadodajem da sam s vjerom našao sreću, nutarnji mir, koji nisam nikada poznavao.«[2])

3. — Dr. Alexis Carrel bio je skeptik, kao što smo već vidjeli, teško mu je išlo u glavu da bi netko mogao čudesnim načinom ozdraviti. No, ipak je htio vidjeti što to biva u Lurdu. Prati francusko hodočašće, te mu osobito za oči zapinje veoma teška bolesnica Marija Bailly koju on naziva Marija Ferrand. Ne skida je s očiju, pa je kod nje i pred špiljom kad je tamo donose na nosiljci. Tu ona u jedan čas ozdravlja, a dr. Carrel svojim očima gleda kako se život vraća u ovog živog mrtvaca.

Ovo neočekivano ozdravljenje otvara Carrelu oči, pa on kasnije piše: »Djevice slatka, koja pomažeš nesretnicima... ja vjerujem u Te. Na moje sumnje Ti si odgovorila sjajnim čudom... Tvoje ime slađe je nego jutarnje sunce. Primi nemirnoga grješnika... Ja hoću vjerovati, i ja vjerujem sve što Katolička Crkva traži da vjerujemo. U tomu ne osjećam nikakve poteškoće, jer ja ne nalazim nikakve opreke među onim što uči vjera i prirodne znanosti.«[3])

4. — Dr. Goret hoće da vidi da li u Lurdu bivaju ozdravljenja, pa potanko pregleda 35 teških bolesnika. Među njima je i Emilija Cailleux, tuberkulozna u skrajnjem stupnju, i to na plućima i u hrptenjači. Pred špiljom stotine svjedoka gledaju kako ona na nosiljci sklapa ruke, moli neke molitve, kad iznenada skače s nosiljke, jer je tog časa ozdravila. Sama ide k liječnicima da je pregledaju. Tu je i dr. Goret. Ne vjeruje, pa se podsmjehuje;

[2]) G. Bertrin, Histoire critique des événements de Lourdes, Bruxelles, 1913, 269—270.

[3]) v. J. M. Cassagnard, Carrel et Zola devant le miracle de Lourdes, 1971, 114—115.

misli da nema ništa nova. No, kad je opet dobro pregleda i uvjeri se da je Emilija zbilja, i sasvim, i u jedan čas ozdravila piše o tome izvještaj pod naslovom: »Liječničko opažanje kao iskustvo«, budući da je ovo ozdravljenje za nj tako jasno kao da ga je očima gledao i rukama ticao. Dr. Goret iz ovoga povlači zaključak: biva redovnik, ide u samostan Asupcionista, onih redovnika što organiziraju i vode francuska hodočašća u Lurd.[4])

5. — Augustina Augault teško je oboljela: rak u trbuhu, i to toliki da se liječnici ne usuđuju operirati je, nego je prepuštaju gotovoj i skoroj smrti. Jedina joj je nada Gospa Lurdska, pa je u Lurd i voze. Pred bazilikom, kad je biskup blagoslivlje sa Presvetim, u jedan čas nestaje i raka i svih boli: Augustina sasvim ozdravlja! Pregleda je 36 liječnika, i svi nalaze da je ozdravila. Među njima je i specijalist dr. Juge (Žiž), koji je do sada sumnjao u lurdska ozdravljenja. A kad se uvjerava o teškoj bolesti i o iznenadnom ozravljenju Augustine Augault veli svećeniku Belleney-u: »Veličasni, ako vas pitaju je li istina da ja svaki dan primam sv. Pričest, recite da je istina, jer ja sam svojim očima gledao i rukama pipao euharistijsko čudo kod gđe Augault.«[5])

6. — Margarita Deschamps (Dešân) boluje od tuberkulozne trbušne opne (peritonitis) i od Pott-ove bolesti u hrptenjači. Liječci Madrange, Laroche, Ninaud i Crozet nastoje joj pomoći, ali uzalud. Voze je u Lurd. Tu sasvim ozdravlja netom je stavljaju u lurdsku vodu. To je bilo 7. kolovoza 1922.

Dr Grozet, bezvjerac, potanko je pregleda poslije ozdravljenja, i to 11, 14. i 16. kolovoza, pa onda piše: »Ja nisam crkveni Otac, ja sam liječnik. No, budući da se čudo doslovno zove: događaj koji nadilazi prirodne sile, koji biva mimo zakona koje je znanost dokazala, ja tvrdim bez sustezanja: Ozdravljenje gđice Deschamps jest čudo!« Iz ovoga je dr. Crozet povukao i posve logični zaključak: ostavio je bezvjerstvo te je umro kao pravi kršćanin.[6])

7. — Dr. Henrik Constantine, vojni liječnik-kirurg za prvoga svjetskog rata, čuje dosta govoriti o lurdskim ozdravljenjima. Poslije rata postaje profesorom na medicinskom fakultetu u Alger-u (Alžè), te jednom zgodom piše: »Proučavao sam ovo pitanje (Lurd i lurdska ozdravljenja), pa sam se poklonio jasnoj istini. Prvu sv. Pričest primio sam u svojoj trideset i trećoj godini, u ovoj istoj

[4]) v. Oliviéri, nav. dj., 254—256.

[5]) Oliviéri, nav. dj., 260.

[6]) J. M. Cassagnard, nav. dj., 67—68.

godini kad sam imenovan za profesora kirurgije. Ne samo da ću biti praktičan katolik nego ću se za vjeru zalagati dušom i srcem.«

Javno je branio Lurd i lurdska ozdravljenja, te je, poput Ambroza Paréa, kirurga francuskih kraljeva Henrika II i Franje II, za svog bolesnika znao reći: »Ja sam ga liječio, a Bog ga je ozdravio!«

8. — **Alojziji Jamain (Žamén) od tuberkuloze umrli su roditelji i četiri brata.** I ona je tuberkulozna tako te pljuje krv na sva usta, a imala je i četiri operacije. Želi u Lurd, ali liječnik dr. Cachin (Kašén) otvoreno kaže da dozvoliti joj poći u Lurd znači potpisati joj smrtnu osudu. No ona ne odustaje, pa popušta i on. Nose je u vlak. U noći baca krv, sutradan baca je dva puta, a treći i četvrti dan po tri puta. Drže da je više nema, pa joj svećenik daje posljednje Pomazanje. Ali Alojzija u Lurdu ozdravlja. Vraća se zdrava i čitava, te se ne mogu načuditi velikom čudu što se na njoj dogodilo. Kad je vidi njezin liječnik, te kad se je uvjerio da je zbilja sasvim ozdravila, razbuđuje se u njemu vjerski život, pa odmah daje krstiti svoje dvoje djece.

9. — Dok protestantkinja Ruta Cranston god. 1953. boravi u Lurdu čudesno ozdravlja neka djevojka iz Holandije. Svi su se sletjeli da vide ovu, sada sretnu ozdravljenicu. Blizu nje, tako ona priča, bio je i neki francuski liječnik, koji je govorio da je bezvjerac. »Što Vi mislite o ovomu?« — upita ga ona. Mjesto odgovora, oblile su ga suze, izvadio je rubac, rupcem je sakrio lice i oči, te je pobjegao u obližnji dućan. Nikad više nije što podrugljivo rekao o čudesima.[7])

— — —

Ovo je samo nekoliko primjera kako lurdska ozdravljenja djeluju na religiozni život liječnika koji su bili u kojoj vezi s kojim lurdskim ozdravljenjem. Akoli je koji, valjda, i došao u Lurd sa podsmjehom, ili s namjerom da će on ući u trag prijevari, sugestiji, živčanim nastranostima, sve to svršava, na sve to zaboravlja kad upozna kojeg ozdravljenika, i kad se upozna s njegovom bivšom bolesti. Iz navedenih i veoma mnogih drugih sličnih primjera vidi da ova ozdravljenja nisu nikakve bajke, da takova ozdravljenja ne može proizvesti nikakva voda, kao što je to lurdska, nikakva sugestija ni slijepo pouzdanje, nikakve prirodne sile, bile one poznate, ili nepoznate. Svaki ozbiljan liječnik u ovim ozdravljenjima vidi prst Božji, pa ga ona stoga k Bogu potiču i vuku.

[7]) v. »The Reader's Digest«, Dec. 1955, 198.

VLASTITOSTI LURDSKIH OZDRAVLJENJA

Da li se ozdravljenja koja bivaju u Lurdu, ili na zaziv Gospe Lurdske, u čemu razlikuju od naših običnih ozdravljenja? To nam je lako ustanoviti, budući da su nam i preveć dobro poznate vlastitosti onih ozdravljenja koja redovito bivaju u našem životu. Svaki od nas dobro znade kako bivaju ova ozdravljenja, a to stoga što je svaki od nas, više ili manje, to na sebi iskusio, i budući da svaki dan vidimo što se sve traži da bi ozdravili bolesnici oko nas.

Sve ovo je veoma dobro znao i dr. Henrik Guinier i kao liječnik i kao sveučilišni profesor na medicinskom fakultetu u Montpellier-u (Monpelјé). A jednako dobro mu je bilo poznato kako ozdraljaju bolesnici u Lurdu jer je tamo, od svibnja do listopada, za četiri godine opažao i proučavao bolesnike i ozdravljenike. Oslanjajući se na svoj dugogodišnji rad, on upozorava na razlike između lurdskih i naših običnih ozdravljenja. Ove razlike su u tome što u Lurdu bolesnici ozdravljaju:

1) bez ikakvih liječnika i lijekova.
2) za jedan čas, u tren oka.
3) ne trebaju nikakva oporavka.
4) ne možeš unaprijed znati tko će ozdraviti, a tko ne.
5) bolesni organ, u nekim slučajevima, savršeno radi, makar da je još sasvim nesposoban za rad.

1) U Lurdu bolesnici ozdravljuju bez ikakvih liječnika i lijekova

Mi znademo veoma dobro što ovo znači ako se sjetimo što radimo mi kad smo bolesni: trčemo od liječnika do liječnika, od bolnice do bolnice, ili, u najgorem slučaju, radimo kako najbolje znademo iz iskustva svoga i tuđega.

I lurdski su bolesnici već kod kuće iskušali sve liječnike i lijekove. Kad vide da im ovi ništa ne pomažu, dolaze u Lurd, a mnogi od njih dolaze u Lurd tek onda kad ih liječnici proglase neizlječivima. Za bolesnike koji dolaze izvani u Lurdu nema nikakvih bolnica u pravom značenju riječi, nego samo prenoćišta, prihvatilišta, u kojima bolesnici ostaju najviše tri do četiri dana, a to stoga što bolesnici tamo ni ne dolaze da traže liječnike, lijekove i bolnice, nego da traže pomoć u Gospe Lurdske, kad im ljudi već ne znadu i ne mogu pomoći.

Jedino materijalno sredstvo koje upotrebljavaju mnogi lurdski bolesnici jest voda s Bernardičina izvora. Ovu vodu piju, ili u njoj peru svoje rane, ili se u njoj kupaju. A ova voda, kako smo to već vidjeli, u sebi nema *nikakvih* ljekovitih svojstava. Ovo su potvrdile mnoge stručne analize, već od god. 1858, pa sve do sada. Rezultate ovih analiza donosimo u odlomku: Da li liječi lurdska voda? Dobro je pogledati tamo da se uvjerimo da lurdska voda nema nikakvih ljekovitih svojstava, da je to najobičnija brdska, pitka voda. Uostalom, bilo bi dosta sjetiti se da u Lurdu bolesnici ne ozdravljaju *samo* u lurdskoj vodi, nego i u drugim zgodama, kao za vrijeme procesije sa Presvetim, pred špiljom, u bazilici, na Esplanadi pred bazilikom, itd, pa da se odmah uvjerimo da voda nije nikakav uzrok ozdravljenja koja u njoj bivaju.

2) U Lurdu bolesnici ozdravljuju u jedan čas

Druga osobitost lurdskih ozdravljenja jest u tome što i najteži bolesnici tamo ozdravljaju *u jedan čas, u tren oka.* Iz svoga iskustva mi znademo dobro što to znači. Znademo da se hoće tjedana i mjeseci brižna nastojanja da bi o našim bolesnicima mogli reći da je bolest svladana, da je krenulo na bolje, da je kriza minula. Dakako, da i ne govorimo o *vremenu* koje se hoće za oporavak.

Tako je kad se radi o našim prirodnim, običnim ozdravljenjima. A u Lurdu sve je drukčije. Kao što tamo nema ni liječnika koji bi liječili, ni lijekova, tako tamo ne treba ni *vremena.* Ozdravljenja od najtežih bolesti redovito bivaju *u jedan čas,* štono se kaže: *u tren oka!* U vodu stavljaju bolesnike u najtežim *tjelesnim, organskim* bolestima, ili u tim bolestima leže sa svojim nosiljkama pred špiljom, ili na Esplanadi za vrijeme procesije sa Presvetim. U času kad su spušteni u vodu, ili kad ih svećenik blagoslivlje sa Presvetim, ili kad pred špiljom uzdižu srce i ruke prema Gospi Lurdskoj, osjećaju da su drugi nego što su bili čas prije: bolesti nestaje, obuzimlje ih i prošimlje osjećaj života i zdravlja koji ne mogu i ne znadu opisati. Tako, npr. Mariju Lebranchu, Zolinu Grivotu, — kao što smo već vidjeli — tuberkuloznu u trećem, skrajnjem stupnju, koja se već pet godina vuče po pariskim bolnicama, voze u Lurdu na ležaju kao mrtvu. Tako je opisuje sam Zola. Ona *u jedan čas* ozdravlja u lurdskoj vodi. Isto tako Zola opisuje kakva je *odmah* poslije ozdravljenja: »Svi liječnici ostali su iznenađeni. Grivota je k njima uletjela kao vjetar! Bila je tako svježa da bi bila plesala sve do jutra, da bude Presv. Djevica priredila ples!« — kako se Zola neukusno izrazuje. Petar de Rudder kroz osam godina za sobom vuče prebijenu nogu koja klima na sve strane tako da petu može okretati naprijed, a prste nazad, i kako ga volja! U Oostackeru, svetištu Majke Božje Lurdske, sasvim ozdravlja u *jedan čas.* Skače se, bez štaka i bez ičije pomoći odmah hoda kao najzdraviji!

Tako je i kod drugih lurdskih ozdravljenika.

3) Lurdski ozdravljenici ne trebaju nikakva oporavka

U našim običnim ozdravljenjima teško i *polagano* dolazimo do onog časa kad možemo reći da je bolest svladana, da je kriza prošla. Isto tako hoće se neko vrijeme, redovito više tjedana, a i mjeseci punih brige i njege da bismo konačno mogli reći da se je bolesnik povratio u prijašnje stanje, da je dobio staru snagu, da se je sasvim oporavio.

Lurdska ozdravljenja i u ovom se sasvim razlikuju od naših običnih ozdravljenja. Ovi ozdravljenici *odmah* dobivaju prijašnju snagu i raspoloženje. Oni, koji već mjesecima ili godinama leže na krevetu, dižu se, skaču i trče kao najzdraviji. Oni, koji već godinama žive na najstrožijoj dijeti, nakon ozdravljenja *odmah* osjećaju veliku glad te jedu najteže hrane, što je opet znak potpunog oporavka. Oni, koji već mjesecima, pa i godinama nisu mogli obavljati nikakav posao, jer su trajno bili prikovani uz krevet, sada, i to *odmah,* kao najzdraviji obavljaju i najteže poslove. Tako prije spomenuti Petar de Rudder *odmah* u vrtu kopa. Drugi se u Lurdu penju uzbrdo i obavljaju Križni Put, ili odmah dvore i prenašaju bolesnike u samom Lurdu, ili u vlaku na povratku kući. Tako, npr. Elizabeta Delot u agoniji je kad je dovoze u Lurd. A poslije nego je u jedan čas ozdravila, na povratku kući kroz *dvadeset* sati je na nogama u vlaku pomažući bolesnicima te razgovara sa svima, jer svak hoće da je vidi i da s njome govori.

Ovo je samo nekoliko primjera, a ovako je sa svakim lurdskim ozdravljenikom: njima ne treba *nikakva oporavka.*

4) Ne može se unaprijed reći koji će od bolesnika ozdraviti, a koji ne

U našem redovitom nastojanju oko bolesnika, liječnici, bar približno, znadu koje vrste liječenja i koji lijekovi pomažu u nekoj određenoj vrsti bolesti. Prema tomu postupaju kod liječenja, te s dosta sigurnosti mogu znati i kazati hoće li liječenje pomoći, ili ne.

Toga u Lurdu nema, tamo nema nikakve prognoze. Lurd nije nikakvo liječilišno mjesto, lurdska voda nije nikakvo terapijsko sredstvo da bi se moglo unaprijed, bar približno, reći: ovomu će pomoći, a ovomu ne, kao što to možemo reći o bolesnicima koji idu u prirodna liječilišta, npr. u Vichy, u naše Varaždinske, Radenske i druge toplice. U Lurdu jedan ozdravlja, a drugi ne ozdravlja, mada je jednako bolestan i jednako raspoložen kao i onaj. Jedan je teže bolestan, pa ozdravlja, a drugi lakše, pa ne ozdravlja. Jedan je, npr. u trećem stupnju tuberkuloze, i ozdravlja, a drugi tek u početnom, pa ne ozdravlja. Nekome je rak obuzeo i jetra i želudac, kao npr. Elizabeti Delot, ipak ozdravlja u jedan čas, a drugi ima samo malu ogrebotinu, pa ne ozdravlja. Netko je u lurdskoj vodi, ili ga u procesiji sa Presvetim blagosivlju danas, pa ne ozdravlja, a sutra ga stavljaju u lurdsku vodu, ili ga u procesiji sa Presvetim blagosivlju na istom mjestu gdje i jučer, pa na mjestu i odmah ozdravlja. Netko ne ozdravlja danas, ali ozdravlja do godinu dana, makar se je bolest znatno pogoršala. Netko osjeća da ga obuzimlje neopisiva ugodnost i novi život u času kad se dotakne lurdske vode, jer je ozdravio; i drugi ozdravlja, ali u prvom času osjeća takve boli kao da se u njemu sve lomi na komade, a do sekundu prožimlje ga sreća i neopisiva ugodnost, osjeća da je sasvim ozdravio.

Ovo je jasan znak da u Lurdu ne rade nikakvi nama poznati ili nepoznati prirodni zakoni, o kojima smo već govorili. Oni su uvijek *zakoni,* pa mi za njih znali, ili ne znali. Stoga oni *na isti način rade uvijek i posvuda.* I stoga, ako ozdravljaju jednoga ozdravljaju svakoga u istoj vrsti i stupnju bolesti; ako ozdravljaju od teže, ozdravljaju i od lakše bolesti; ako ozdravljaju danas, ozdravljat će i sutra; ako ozdravljaju u Lurdu, morali bi ozdravljati na svakog drugom mjestu. Sa svega toga kod našeg liječenja i

naših lijekova može se, bar približno, unaprijed reći komu će pomoći, a komu ne. Od svega toga u Lurdu nema ništa, jer se ništa ne može unaprijed reći tko će ozdraviti, a tko ne. A i to je posve jasan znak da ozdravljenja tu ne bivaju po prirodnim zakonima, nego po milosti Božjoj.

5) Organ radi savršeno, iako je, ponekad, još nesposoban za rad

Ovo je peta osobitost lurdskih ozdravljenja. Nije često zabilježena, ali ima i ovakvih slučajeva.

U čemu je ova osobitost? Mi imamo razne organe, od kojih je svaki određen za posebnu funkciju: oko da vidi, uho da čuje, pluća da dišu, itd. Naši organi vrše svoje funkcije, ali dok su zdravi. Ako li koji oboli, slabije obavlja rad za koji je određen, a slabije ga obavlja baš u onoj mjeri, u kojoj je bolestan. Je li organ sasvim obolio, npr. je li očni ili slušni živac sasvim propao, oko ne vidi ništa, čovjek je slijep; uho ne čuje ništa, čovjek je gluh, te takav i ostaje. U ovom niti ima iznimke, niti je može biti sve dok ostajemo na onomu što radi sama priroda po svojim zakonima.

No, kao što druga pravila i prirodni zakoni ne vrijede kod lurdskih ozdravljenja, tako ne vrijedi ni ovo. Ima slučajeva u kojima se tamo u jedan čas savršeno povraća funkcija za koju je organ određen, iako je organ, za koje kratko vrijeme, još bolestan.

Tako je to bilo, npr. sa Marijom Biré, koju su zvali »slijepa Vandejka« jer je bila iz departmana Vendée (Vandé) u Francuskoj. Propao joj je očni živat stoga što nije dobivao potrebnu hranu, pa je od atrofije ovog živca sasvim oslijepila u oba oka. Liječnici su uložili sve što su znali i mogli, ali bez ikakva uspjeha. Proglasili su da je neizlječiva. I, sa svoga stanovišta, imali su stotinu razloga! Međutim, god. 1904, vode je u Lurd. Tu joj se, 5. kolovoza, vid tako povraća, da savršeno čita i *najsitnija* slova kao i minute na satu, veoma dobro vidi nablizu i nadaleko. Već to je nešto veoma vanredno, a još je vanrednije kad znademo da ona savršeno vidi i savršeno čita, a bez očnog živca, da ona savršeno čita *mrtvim* očima. Očni živac još je *uvijek bez života,* a i ovaj će se povratiti kroz kratko vrijeme.[1])

[1]) Dr. A. Vallet, La verité sur **Lourdes et ses guérisons miraculeuses**, 1944, 150—156. — M. M. Salmon, **Les guérisons extraordinaires de Lourdes**, u: »Maria et Ecclesia«, vol. XIII, De miraculis et sanationi-

Lurdska ozdravljenja na sebi nose ovih pet vlastitosti o kojima smo sada govorili. Po njima se ova ozdravljenja razlikuju od svih naših prirodnih ozdravljenja. A po njima se lurdska ozdravljenja slažu sa ozdravljenjima koja je činio Isus Krist. Jednog dana dolazi mu gubavac, pred njim se baca na zemlju i vapije: »Gospodine, ako hoćeš, možeš me ozdraviti!« Isus mu odgovara: »Hoću, očisti se!« I gubavac na mjestu, *u jedan čas* sasvim ozdravlja.[2]) Donose mu bolesnika na krevetu. Isus mu veli: »Diži se, uzmi svoj krevet i hajde kući!« I *odmah* se diže, zameće se svojim krevetom i trče kući, hvaleći i slaveći Boga.[3]) — Drugom zgodom pred njim je čovjek sa suhom rukom koju nije mogao protegnuti. Govori mu Isus: »Ispruži svoju ruku!« I bolesnik je *odmah* ispruža![4]) — Umrla je kći Jaira, upravitelja sinagoge. Isus je hvata za ruku, te joj zapovijeda: »Djevojko, ustani se!« i, dosada mrtva djevojka, *odmah* se diže, a Isus naredi da joj dadu jesti.[5])

Zašto se lurdska ozdravljenja onako temeljito razlikuju od naših običnih, prirodnih ozdravljenja, i zašto se onako slažu sa ozdravljenjima koja čini Isus Krist? Zato se razlikuju od naših, prirodnih ozdravljenja što ih ne proizvode nikakvi prirodni zakoni, a slažu se s Isusovim ozdravljenjima stoga što se u Lurdu ispunja riječ Isusa Krista koji je rekao da će oni koji u nj vjeruju činiti čudesa kao što ih on čini, a i još veća od njegovih.[6]) A ako Isus Krist svoje obećanje ispunja na drugima koji drže njegove riječi, posve je naravno da će ih ispuniti na svojoj Majci, pa ih stoga, eto, tako divno u Lurdu i ispunja.

bus lourdensibus, Roma, 1960, 231—233. — Dr. A. Oliviéri - B. Billet, Y a-t-l encore des miracles à Lourdes? Lourdes, 1971, 42—47. — J. M. Cassagnard, Carrel et Zola devant le miracle de Lourdes, 1971, 49—65. — Dr. F. Leuret et Dr. H. Bon, Les guérisons miraculeuses modernes, Paris, 1950, 258—160.

[2]) Lk., 5, 12—13.
[3]) Lk., 5, 17—26.
[4]) Lk., 6, 6—10.
[5]) Lk., 8, 49—56.
[6]) Iv., 14, 12.

DOBITNIK NOBELOVE NAGRADE A. CARREL U LURDU

Alexis Carrel rodio se 1873. Studira medicinu u Lionu. God. 1902. iznalazi novi način šivanja krvnih sudova te time daje veći zamah prakticiranju transfuzije krvi. Malo poslije američki biolozi pozivlju ga u Rockefellerov Institut, gdje radi zajedno sa Flexhnerom. God. 1912. dobiva Nobelovu nagradu za kirurgiju i medicinu. Za prvog svjetskog rata, 1914—1918, organizira bolnice i sasvim obnavlja antiseptički način liječenja. Poslije rata ispituje bolest raka. God 1915. objelodanjuje djelo: »ČOVJEK—NEPOZNANICA. Tu se vidi Carrel kao prirodoslovac i filozof. Svoje putovanje u Lurd kad, kao liječnik, prati bolesnički vlak, opisuje u djelašcu koje je objelodanio u Parizu god. 1949. pod naslovom: »Le Voyage de Lourdes«, »Put u Lurd«. God. 1941. vraća se u Francusku, gdje umire god. 1945.

Dr. Carrel prati bolesnički vlak u Lurd

Dr. Carrel ide u Lurd da vidi — kako to on sam kaže — da li se tamo zbilja događaju stvarne promjene na bolesnicima. Ima ljudi koji sistematski neće da proučavaju što se događa u Lurdu — kaže on. A zašto ne bismo to proučavali? Ako je sve to samo maštanje, neće to biti vrijeme izgubljeno u ništa. Ako je to samo brbljanje, imat ćemo pravo da to zabilježimo. A pretpostavimo li da su događaji stvarni, što je nemoguće — kako je onda mislio — tad bismo imali prigodu da vidimo neopisivo zanimljive stvari, a to bi moglo učiniti da se najozbiljnije zamislimo.

I Carrel ide u Lurd. Kao liječnik prati bolesnički vlak. U vlaku su mnogi teški bolesnici, među kojima je i teška bolesnica kojoj on u svome »Putu u Lurd« daje ime: Marija Ferrand (njezino pravo

ime je Marija Bailly), mlada djevojka. Kako je bila veoma teško bolesna, nisu je htjeli operirati. Bolesnica leži, sva blijeda i propala. »Mnogo trpim, reče mi, ali sam sretna što sam tu...«

— Slabo je s ovom bolesnicom, reći će dr. Carrel nekom svećeniku koji je, također, pratio bolesnike. Kad bolesnik umre na putu, što se učini s njime?

— To se rijetko dogodi, odvrati svećenik. No, ako se dogodi, mrtvo se tijelo iznese na prvoj stanici.

Marija Ferrand došla je k sebi, ali i dalje mnogo trpi, osobito na stanicama, gdje se uvijek osjeća slabiji ili jači potres pri zaustavljanju vlaka.

— Kod svakog zaustavljanja vlaka — pričala je bolničarka — lice joj se grči, te se čini da će izdahnuti. A bolesnica je od muke uzdisala: Nikada neću stići u Lurd!

Dr. Carrel daje joj injekciju morfija, našto se ona primiruje. Pregleda je te ustanovljuje: tipičan primjer tuberkulozne upale trbušne opne, peritonitisa. Temperatura je iznad normalne, noge su otekle, a srce naglo tuče.

Dr. Carrel se propitkuje za njezine prilike, te mu bolničarka priznaje da bolesnica nema ni oca ni majke: otac je umro od tuberkuloze, a majka od bronhitisa. Č. sestra koja ju je dopratila do vlaka pričala mu je da Marija Ferrand boluje otkad je živa. U 17-stoj godini baca krv, a u 18-stoj ima ulalu podrebrice, pa su joj, s lijeve strane, izvadili dvije i pol litre tekućine. Ulazi u bolnicu, nastupa i temperatura te liječnik ustanovljuje da ima tuberkuloznu upalu trbušne opne. Šalje je u drugu bolnicu da se operira, no, stanje je tako teško da primarius neće da poduzme operaciju, pa daju znati njezinima da joj nema pomoći.

Informacije se — veli dr. Carrel — sasvim slažu s onim što sam i ja mogao ustanoviti.

Dr. Carrel ne vjeruje da se mogu dogoditi čudesna ozdravljenja

U to doba dr. Carrel nije imao vjere. »Zauzet drugim studijama — veli on sam o sebi — začaran njemačkom kritikom, malo pomalo sam se uvjerio da, izvan pozitivne metode, nema ništa sigurno. Sistematska analiza porušila je moje religiozno gledanje... Pao sam u skepticizam... Činilo mi se da nema smisla istraživati

suštinu i uzroke stvari, a zanimalo me je samo ono što zapažamo osjetilima... No, trpio sam udnu srca, osjećao sam da se gušim... Koliki nemir i kolika tjeskoba!«

Činilo se tada dru Carrelu apsurd, nemoguće da bi netko u jedan čas mogao ozdraviti od organske bolesti: od raka, tuberkuloze, da bi, u jedan čas, zacijelila prebijena ruka, ili koja mu drago otvorena rana. Kad mu neki njegov davni znanac, s kojim se tu slučajno sastao, stao govoriti o lurskim čudesnim ozdravljenjima, dr. Carrel mu odvrati da su to ozdravljenja od živčanih bolesti, a da sve to čini sugestija ili neki fluid koji izlazi iz mnoštva koje zanosno moli. U takvim ozdravljenjima da je snaga Lurda. No, snaga Lurda da se lomi kad dođe u koštac s organskim bolestima, mislio je tada dr. Carrel. »Znam što se piše o Petru de Rudderu, o Zolinoj Grivoti i o tolikim drugima — govori mu dr. Carrer — čitao sam i promišljao o djelima Lasserrea i Boissariea. Ali ja ostajem nevjeran... Jasno je da se ne može vjerovati da je ozdravio Petar de Rudder — nastavlja on. To je bedasta priča, u kojoj su porušeni svi biološki zakoni... Ovo bi bilo tipično čudo, pred kojim, kad bi se bilo zbilja dogodilo, bezvjernicima ne bi ostajalo ništa drugo nego da se poklone kao pred potpisom da je tu nadnaravno. Čudo je apsurd, o tome nema sumnje. No, ako bi bilo utvrđeno u takvim konkretnim okolnostima koji bi nam davale sigurnost da se ne varamo, trebalo bi ga priznati.«

— Pa koja su ozdravljenja — upita ga prijatelj — koja bi te činila da priznaš čudo, ako bi ih ti utvrdio?

— Naglo ozdravljenje od organske bolesti — odvrati mu dr. Carrel; rak, koga bi u jedan čas nestalo, prirođeno iščašenje koje bi svršilo u tren oka. Kad bi bile utvrđene činjenice kao što su ove, držim da bismo mogli priznati da tu radi nadprirodna moć, jer tu bismo vidjeli gdje pada sve ono što mi sada zovemo zakon... Kad bih vidio da se bar neka rana u jedan mah zatvori pred mojim očima, postao bih ili gorljivi vjernik, ili bih poludio...

Ima i neka djevojka, Marija Ferrand, kojoj su me zvali desetak puta... Ova nesretnica ima tuberkuloznu upalu trbušne opne, peritonitis u krajnjem stupnju. Roditelji su joj umrli od tuberkuloze, i djevojka je imala otvorene tuberkulozne rane na plućima te je, poslije nekoliko mjeseci, uhvatila tuberkuloznu upalu trbušne opne, što je utvrdio neki liječnik i Bromilloux, glasoviti kirurg u Bordeaux-u. Sad se nalazi u žalosnom stanju, morao sam joj davati injekcije kofeina. Bojim se da mi umre na rukama. Ako bi ova bo-

lesnica ozdravila, bilo bi zbilja čudo. Ja bih vjerovao sve, i bio bih fratar!

Pazi! — prijatelj se nasmiješi, i uhvati ga za riječ. U Lurdu su porušeni svi zakoni. Ja sam uvjeren da ova djevojka može ozdraviti... No, vrijeme je da idemo.

— U dva sata i pol — reče mu dr. Carrel — moram pregledati Mariju Ferrand, djevojku koja ima tuberkuloznu upalu trbušne opne, peritonitis, i kojoj je sve to gore. Bit će malo čudo već to ako je živu povratite u Bordeaux.

Dr. Carrel, kao liječnik, utvrđuje sve spomenute bolesti na Mariji Ferrand neposredno prije ozdravljenja

— Doktore, stanje naše bolesnice se je pogoršalo, nestrpljivo smo Vas očekivali — reče bolničarka dru Carrelu kad je dolazio k bolesnici. Ovaj je prihvati za ruku. Puls udara ludo, sto pedeset u minuti, i to u prekidima. Srce je gotovo da popusti. Pregleda joj opet trbuh i noge. Zatim se okrene k svom prijatelju, koji je kroz to ostao postrani, pa će mu: »To je tuberkulozna upala trbušne opne, kako sam ti rekao. Organizam je u stanju raspadanja... Srce lupa kao ludo... Umrijet će za najkraće vrijeme — završi dr. Carrel.

— Možemo li je nositi u kupelj? — upita ga bolničarka.

— A, ako vam umre na putu, što ćete onda? Posavjetova se zatim s nekim liječnikom, koji je tog časa ulazio u sobu. Kad ovaj pregleda bolesnicu:

— Ona umire — reče pod glas; može umrijeti pred špiljom.

— Vidite, gospođice — reče dr Carrel bolničarki — bilo bi nerazborito takvu bolesnicu nositi u kupelj...

— No, budući da je bolesnica za to došla,odluče da je nose. Nato će im dr. Carrel:

— Uostalom, i ja idem ka kupeljima; ako joj bude zlo, zovite me!

— Ova djevojka umrijet će kroz kratko vrijeme — opetova liječnik koji je, pri kraju, bio ušao u sobu.

— Dođite s nama ka kupeljima da je pratimo — reče dr. Carrel. Pokušat će se nemoguće čudo da se uskrsne mrtvac — te svom prijatelju šapne u uho: »Ako ova ozdravi, vjerovat ću u čudesa!«

Dr. Carrel ode malo naprijed i smjesti se blizu kupkâ. Uto stadoše bolesnike dovoziti u kolicima i donositi u nosiljkama. Donesoše i Mariju. Ona leži pod zagasitim pokrivačem koji se je nadigao iznad trbuha. Disanje je kratko i često, izgled je mrtvački, činilo se je da je bez svijesti. Dr. Carrel je prihvati za puls: bio je neredan, lice zemljano, trbuh se veoma nadigao. Č. sestre ne dadoše da se ona zaroni u vodu, nego je samo operu onom vodom, i odnesu pred samu špilju. Dr. Carrel je odmah do nje. »Činilo mi se da umire — veli on. Njena bolničarka klekla je do nje i žarko molila.

Događa se ono što je dr. Carrel bio nazvao: apsurd, nemoguće

I evo, iznenada, u jedan čas biva ono što je dr. Carrel malo prije nazvao: apsurd, nemoguće. Lice Marije Ferrand nije više što je bilo, modrih boja je nestalo, a nestaje i blijedila. Dr Carrel misli da se vara, da pada u halucinaciju. »A ipak do danas nisam nikada bio u halucinaciji« — veli on sam sebi. Da se uvjeri, primakne se da izmjeri i udaranje pulsa, i disanje. »Disanje je usporeno« — reče on nekome do sebe. »Pred mojim očima jasno se zbivalo naglo poboljšanje. Nešto se je moralo dogoditi! Ukočenio sam se da se obranim proti uzbuđenju. Nagnem se i gledam Mariju Ferrand, i ništa drugo... Njezin se izgled neprestano poboljšavao, njezine oči, sjajne i zanešene, gledale su prema špilji. Dogodilo se je veliko poboljšanje.

U neki mah problijedih! Gledao sam kako se pokrivač, tamo oko pasa, malo pomalo spušta do razine trbuha. Ostao sam zaprepašten... Otekline trbuha sasvim je nestalo u nekoliko minuta. Mislio sam da me hvata ludilo!«

— Kako se osjećate? — primaknuvši se, upita je dr. Carrel.

— Veoma dobro; nemam mnogo snage, ali osjećam da sam ozdravila — odgovori Marija Ferrand.

— O tom više nije bilo sumnje — veli dr. Carrel. Stanje Marije Ferrand se je poboljšalo. Već je se nije moglo prepoznati. Bio sam duboko potresen. Nisam mogao da razmišljam, nisam više govorio, nisam više mislio. Neočekivani događaj bio je tako proti svim mojim predviđanjima da sam mislio da sanjam... Ono što se dogodilo bilo je nešto nemoguće, nešto neočekivano, čudo! Djevojka koja je umirala, ozdravila je! Nemoguća pretpostavka postala je stvarnost, govorio sam sam sebi...

— Gospodine doktore, sasvim sam ozdravila — reče mu Marija Ferrand kad je malo poslije došao k njoj u prihvatilište...

Dr. Carrel prihvati je za puls; ovaj je udarao mirno, odmjereno, osamdeset u minuti. I disanje je postalo normalno, prsi su se nadizale mirno i redovito...

— Osjetio sam gdje mi teče znoj s lica. Činilo mi se kao da me je netko udario šakom u glavu! Žile su mi tukle... O tom više nema govora, ova djevojka sasvim je ozdravila. Nikada nisam vidio nešto tako zanimljivo... Tu je stvarna činjenica koja je izvan svake diskusije: ozdravila je djevojka, koja je bila teško bolesna... Apsolutno je sigurno da je ona bila u najtežem stanju. A, evo je ozdravila!

Ovo je čudo, veliko čudo koje zanosi narod, koje ga, kao lavina, goni u Lurd. I spravom. Dolazile ove zapanjujuće stvari otkuda mu drago, učinak je lijep i koristan. Kolikoli sreće, što sam, među tolikim bolesnicima, vidio da je ozdravila ona koju sam bolje poznavao, i koju sam tako dugo nadgledao!

A, evo sad sam se umiješao u čudesa. Neka! Stajalo me što mu drago, ići ću do kraja, kao da se radi o kakvom pokusu na psu. Ovdje neću da budem nego kao stroj koji tačno bilježi. I ako je zbilja čudo, treba priznati nadnaravnu moć!«

Dok je dr. Carrel sam sa sobom ovako razmišljao i zaključivao, dva druga liječnika pregledavali su Mariju Ferrand. Kad je sasvim pregledače, dr. Carrel upita onoga koji je dugo pregledavao... »Jeste li što našli?«

— Apsolutno ništa; no, pregledat ću i pluća.

Kad napokon oba liječnika završiše pregled: Ozdravila je — reče jedan, duboko potresen.

— Ja ne nalazim ništa — nadoda drugi. Disanje je sasvim normalno. Nema ništa više. Sad se može ustati.

— Ovo ozdravljenje ne može se protumačiti prirodnim sredstvima — nastavi onaj prvi.

— Ovo je veliko čudo — primijeti prijatelj dra Carrel-a koji je također bio tu, te nastavi: Hoćete li se obratiti, dr. Carrel?

— Ovo je zbilja čudo! — reče tiho dr. Carrel.

Kad se je malo smirio od velike uzbuđenosti, upita dr. Carrel sretnu Mariju Ferrand:

Marija, što ćete sada učiniti, kad ste osvjedočena da se je na vama dogodilo čudo i da ste ozdravila?

— Ići ću k časnim sestrama Milosrdnicama sv. Vinka; one će me primiti, i ja ću pomagati bolesnike.

— Da ne bi opazili da sam potresen, izišao sam — veli dr. Carrel.

Dr. Carrel priznaje činjenice, i vjeruje

Već je večer. Pošao je k rijeci Gavi. Tu i tamo još susreće po koja kolica gdje se vraćaju s bolesnicima. Vas je bio obuzet onim što je danas doživio. »Apsurd je postao stvarnost: oni koji umiru, ozdravljuju...

Pred špiljom Majke Božje dr. Carrel nalazi svoga davnog prijatelja.

— Jesi li se sada uvjerio, bezvjerski filozofe? — upita ga ovaj tiho.

— Što bih ti mogao odgovoriti? Vjerovati, to je tako složen čin... Vidim što se događa, a ne penjem se do uzroka. Teško bolesna djevojka na moje je oči ozdravila u malo časa... To je čudo... Moji kolege su se zaintačili da šute, zatvorili su se u neopravdani indiferentizam. Ovdje bi imale dolaziti komisije da stvar proučavaju, pa stajalo ih to ne znam što... Treba, dakle, događaje utvrditi te ih sasvim savjesno proučavati, mjesto da se prelazi preko njih.

— Dobro je što ti veliš — reći će mu prijatelj — ali gdje je uzrok?

— Zbilja, nije sve u samom događaju, nije moguće da prirodna sredstva tako ozdravljuju bolesnike. Autosugestija ne tumači sve. Ima bolesnika koji su ozdravili bez kupelji i bez lurdske vode. Petar de Rudder je ozdravio kad je zazvao Majku Božju. Ja držim da Majka Božja neposredno djeluje u natprirodnom događaju. Ne mogu pomisliti da bi tu radila prirodna voda.

— No, nije manje istina — smiješeći se, odvrati mu prijatelj — da sada moraš obući fratarsku haljinu! Zbogom!

— Kad bih ja bio u samostanu, fratri bi me izbacili vani radi moje mušičavosti!

Prijatelj ode, a dr. Carrel ostade sam. Ponoć je. Ne da mu mira ono što je doživio toga popodneva. »Nije mi posve ugodno što

sam se upleo u čudesa« — razmišljao je dr. Carrel sam sobom. »No, došao sam da vidim, vidio sam te, kao ni u laboratorijskom pokusu, nisam mogao izvrnuti rezultat mojih opažanja... Stručni studiji daju prigodu liječnicima da se dotaknu mnogih prirodoznanstvenih problema, ali u najviše slučajeva oni nisu nikada pravili prava prirodoznanstvena istraživanja... Budući da nemaju sigurne metode... to čini da ne mogu poduzeti neki kritički rad. Većina ih umišlja da su u Lurdu mistifikacije. Ne usuđuju se da stvar ispitaju... da u velikom broju dođu na ovo mjesto, gdje se sigurno zbivaju događaji od najvećeg znanstvenog značenja, stvari koje se nikada nisu vidjele...«

Pri svemu tomu dr. Carrel bio je ponosan da stvari ispita do dna, da goni dokraja, stajalo ga to što mu drago!

— Ali, budem li stvar gonio dokraja, gdje će me to dovesti? Po drugi put bezuvjetno mi se nametala potreba da upoznam uzrok ovih zapanjujućih događaja.

Hiljada misli ga je salijetala u noćnoj tišini.

— U početku bio sam iskreni katolik — govorio je sam sebi — zatim stoik, zatim kantovac, poslije sam pao u apsolutni skepticizam i diletantizam. Bivao sam sve to nesretniji. katolicizam koji ja, na svoju nesreću, nisam razumio, najviše me je zadovoljavao. A sada, evo me sama u noći. Više ne postoje čisto intelektualni sistemi. Što znače teorije kad se nađu pred životom i pred smrti? Za naš pravi život ne treba nam znanost, nego duša i vjera.

Ovako je dr. Carrel razmišljao šetajući se terasom do bazilike. Uto začuje glas orgulja i skladno pjevanje mnoštva iz bazilike. Bilo je to hodočašće Baska iz sjeverne Španjolske koji su ispunili baziliku sve do vrata. Primakne se i dr. Carrel i zaustavi se na pragu.

— Treba da zaključim — reče sam sebi. Ne može se zanijekati: bilo je čudo, dogodilo se je pravo čudo, veliko čudo! Kakva mu je narav? Vidjet ću poslije; za sada znam da se je dogodilo ozdravljenje. To mogu ustvrditi sa sigurnošću. No, u dubini moje duše nisam se mogao na tome zaustaviti...

Popeo sam se i ušao. U raskošnom svijetlu dizao se glas orgulja i hiljade bistrih glasova. Sjeo sam do nekog seljaka i, glavom među rukama, ostao sam dugo nepomičan... kad se iz moje duše stade dizati ova molitva:

— Mila Djevice, koja dolaziš u pomoć onima koji su nesretni, zaštiti me. Vjerujem u Te. Na moju sumnju Ti si odgovorila očitim

čudom... Zadnja moja želja, najviši cilj svih mojih nastojanja jest da vjerujem, predano vjerujem, da više ne diskutiram, da više ne kritiziram.

Tvoje ime slađe je od jutarnjeg sunca. Primi nemirnog grješnika,koji se izjede u trci za varkama... Pod tvrdim mislima moje intelektualne nadutosti, nanesreću još pridušen, leži san, najzanosniji od svih snova, a taj je, da vjerujem u Te, da Te ljubim kao što Te ljubi redovnik nevina srca.

Dr. Carrel tiho iziđe iz bazilike te se dugim ulicama povrati u svoju sobu. Bila su tri sata izjutra. Svježi zrak probijao je kroz prozor.

U slasti i miru vedrina je sašla u moju dušu — piše on. Nestalo je svagdanjih briga, hipoteza, teorija, intelektualnog nemira. Pod rukom Djevice stekao sam sigurnost. Osjećao sam divnu slast, koja mi je davala mir...«[1])

[1]) v. J. M. Cassagnard, Lourdes, Cité des Miracles, 1949, 126. — G. Siegmund, Wunder. Eine Untersuchung über ihren Wirklichkeitswert, 1958, 68—78. — A. Olivieri, Difficultés contre le caractère extra- naturel des guérisons de Lourdes, u: »Maria et Ecclesia«, vol. XIII, 1960, 256—275. — »Les Recherches sur Lourdes«, avril, 1965, 62—63. — J. M. Cassagnard, Carrel et Zola devant le miracle de Lourdes, 1971, 104—115, 136—139, 148—155, 157—158.

LURD I CRKVA

LURD POTVRĐUJE NAUKU I NEPOGRJEŠIVOST SV. CRKVE

Naš Gospodin Isus Krist, dok je još hodao po ovoj našoj zemlji, nekom zgodom govori svojim apostolima: »Ja sam put, istina i život.« (Iv. 14,6) Put, kojim ćemo ići; istina, kojom ćemo hraniti svoje duše; život, kojim ćemo živjeti.

Drugom zgodom govori im: »Hajdete, naučavajte sve narode ... evo ja sam s vama u sve dane sve do konca svijeta.« (Mt. 28, 18—20) Istina je, on će uzići na nebesa, ali svojim božanskim sveznanjem i svemogućstvom, i poslije uzlaska na nebo, čuvat će ih da ustraju na putu, kojim je on išao; da čuvaju istinu, koju ih je učio; da žive životom, kojim je on živio.

Isus Krist od nas traži da tvrdo držimo sve što nas njegovi apostoli, njegova Crkva budu učili: »Hajdete po svemu svijetu te svakom stvorenju propovijedajte evanđelje. Tko bude vjerovao i krstio se, spasit će se, a tko ne bude vjerovao, bit će osuđen.« (Mk, 16, 15—16) A može li Isus od nas tražiti da primimo i tvrdo držimo laž i zabludu jer da ćemo se, inače, izgubiti? Dakako da ne može! Stoga, kad nam to i tako zapovijeda, on sam i jamči da će svoju Crkvu voditi tako da nas uči samo istinu.

Još i na drugi način Isus utvrđuje svoju Crkvu da nikada ne zađe u zabludu, a to onda kadno svečano govori Petru: »Ti si hridina, i na toj hridini sazidat ću svoju Crkvu, i vrata paklena neće je nadvladati. I tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga. I štogod svežeš na zemlji bit će svezano i na nebesima, a štogod razriješiš na zemlji bit će razriješeno i na nebesima.« (Mt. 16, 18—19)

Petar nije pijesak da ga valovi turaju sad tamo, sad ovamo, nego je on tvrda hridina, stoga nikakva laž neće uzdrmati ni porušiti Crkvu, koju Isus zida na ovoj hridini. On je ključar koji drži ključeve samo zato da u zgradu, u Crkvu pušta samo ono što je istina, a da preko vrata izgoni svaku zabludu. On veže i razvezuje, a što on veže ovdje na zemlji to Bog potvrđuje na nebu. A dakako da Bog ne može potvrditi laž ni zabludu. Stoga ovim svečanim riječima Isus obećaje Petru i njegovim nasljednicima da neće moći pogriješiti kad budu naučavali njegovu nauku jer će ih on sam čuvati da to ne učine.

Što Isus Petru i njegovim nasljednicima obećaje to im i daje kadno govori Petru: »Pasi moje janjce, pasi moje ovce.« (Iv. 21, 15—17) Dakako, Isusovi janjci i ovce to su oni koji slušaju njegovu riječ, koji za njim idu, to je Crkva, a to nisu janjci i ovce kao što su naši janjci i naše ovce da bi ih gonio u pašu po brdima i poljima.

Kroz ove blizu dvije hiljade godina Isus je na razne načine toliko puta potvrdio da je njegova Crkva nepogrešiva. A to čini i u naše dane u Lurdu. Naredbe i pouke koje bijela Gospođa daje maloj Bernardici; vjerske istine koje se tamo ispovijedaju; sakramenti koji se u Lurdu primaju; uopće, vas vjerski život koji se tamo propovijeda i proživljuje; sve je to ono isto što sv. Crkva uči. Osvrnuti ćemo se na neke od ovih istina.

Besmrtnost

Onima koji su znali i znadu kada reći da čovjek nema duše, da nema razlike između čovjeka i životinje, da je sa smrti sve svršilo, Isus Krist daje rukopipeteljan dokaz i onda kad uskrisuje sina jedinca udovice iz Naima; i onda kad uskrisuje kći Jairovu; i onda kad uskrisuje Lazara koji je već četvrti dan u grobu; a osobito onda kad se, treći dan poslije onakove smrti, u onakovoj slavi i veličanstvu sam diže iz groba te, za 40 dana, sa svojom Majkom i učenicima živi on koji je onako bio ubijen i pokopan. Istina je da je vrtoglava kritika u 18. i 19. stoljeću pokušala sve da bi porušila Isusovo uskrsnuće kao i čitavo evanđelje; ali je istina i to da sada sva ova kritika, i sama porušena, leži u hladnom grobu zajedno s onima koji su je bili izmislili, dok je Isusovo slavno uskrsnuće tim bolje odskočilo kao ponosna planina koju su sićušni mravi pokušali podgristi, ali su u tome polomili zube.

Kao što je Isus živio, tako je živjela i njegova presv. Majka; i kao što je on umro, tako je umrla i ona; i kao što je on uskrsnuo, tako je uskrsnula i ona; i kao što se je on, za vrijeme od 40 dana ukazivao njoj i svojim učenicima, tako se je udostojala i ona u Lurdu ukazati maloj Bernardici Soubirous, i to ne jedan, nego 18 puta. Kritika je i ovdje, za vrijeme ukazanja i poslije, pokušavala sve moguće i nemoguće da i ova ukazanja prikaže kao neistinita, kao fantaziju male Bernardice. No, dogodilo se je baš kao kod Isusovih ukazanja: kritika je samo pripomogla i potakla da se sa svih strana ispitaju sve okolnosti u kojima su se ukazanja zbivala, te je tako dovela dotle da su danas lurdska ukazanja utvrđena kao činjenice u koje više ne sumnja nitko tko je imao dobre volje. I ovdje je kritika porušila samu sebe, njezini spisi otišli su u arhive, a Marijina ukazanja zajamčena su kao najutvrđeniji povijesni događaji. Marija se je ukazala maloj Bernardici, i to 18 puta, 18 stotina godina poslije svoje smrti. A to opet znači da s tijelom ne umire i duša, a to znači da ima besmrtnost.

Istočni grijeh i sakramenat sv. krštenja

Sveta Crkva, vođena Duhom Božjim, već ispočetka tvrdo vjeruje da svi dolazimo na svijet bez posvetne milosti, tj. u istočnom grijehu, pa stoga odmah ispočetka uči da treba da se krsti svaki čovjek koji hoće biti njezin član, koji hoće da se spasi. Uči da je ovaj sakramenat potreban budući da ga je Isus Krist ustanovio za to da diže istočni grijeh s duša. To je, kao članak vjere, stavila i u »Vjerovanje« što mi svi priznajemo kad kažemo: Vjerujem u jedno krštenje za oproštenje grijeha.

Papinska negrješivost i Bezgrješno Začeće

Ovu nauku sv. Crkve da se svi rađamo u istočnom grijehu kao i to da sakramenat sv. krštenja ima odlučno značenje za naše spasenje, potvrđuje i Gospa Lurdska. God 1854, četiri godine prije nego se ona ukazuje u Lurdu, sveta Crkva, dok tvrdo vjeruje da mi svi, Adamovi potomci, dolazimo na ovaj svijet u istočnom grijehu, svečano proglasuje kao članak vjere da je bl. Djevica Marija izuzeta od ovog zakona, da istočni grijeh na nju nije prešao, a to je ono što mi priznajemo kad kažemo da je bezgrješno začeta.

God. 1858, četiri godine poslije nego sv. Crkva ovo svečano proglasuje, Bl. Djevica ovo potvrđuje u svome sedamnaestom ukazanju. Kad mala Bernardica i po treći put pita svoju bijelu Gospođu da joj kaže kako se zove, koje joj je ime, ona joj odgovara: »Ja sam Bezgrješno Začeće!« Iako nije bila potreba da Bl. Djevica potvrdi ono što sv. Crkva uči, jer sam Isus Krist jamči da je ona nepogriješiva, ipak Presv. Djevica u Lurdu ovo potvrđuje. Dakako da time Lurdska Djevica potvrđuje i nauku Crkve da je Papa, kao Isusov namjesnik, nepogrješiv kad nas uči što imamo vjerovati i kako imamo živjeti; i nauku o istočnom grijehu, od koga je ona jedina izuzeta; i nauku o potrebi sakramenta sv. krštenja, budući je ovaj sakramenat i ustanovljen baš za to da s duše diže istočni grijeh.

Isusovo Božanstvo

I još nešto, i to nešto veoma veliko u vezi s ovom izjavom Lurdske Djevice. Bog nije dozvolio da istočni grijeh na nju prijeđe stoga što je odredio da će se od nje roditi. To je tražila njegova čast, a to je tražila i njezina čast i dostojanstvo, jer je određena da bude Majka Božja. Kad bi ona bila u istočnom grijehu, pa makar i za jedan čas, bila bi pod vlašću đavolskom, a Bog nije htio dozvoliti da đavao ima vlast, pa makar i za taj čas, nad onom koja će biti njegova Majka.

Presveti oltarski Sakramenat

Idući s ovog svijeta Isus Krist neće da nas, svoje učenike, ostavi same, pa hoće da, na otajstven način, ostane s nama sve do konca svijeta. Što čovjeku ne bi nikada bilo palo na pamet, to čini neizmjerna Božja ljubav, mudrost i svemogućstvo. On ostaje s nama pod prilikama kruha da bude hrana našim dušama. Bilo je i njegovih učenika kojima je bilo teško to vjerovati, ali to nije smelo Isusa da drži svoju riječ, pa ma koliko se to čovječjoj kratkoj pameti činilo nemoguće. Sv. Crkva, od prvih svojih početaka, od jeruzalemskih dana kad je Isus Krist, pod prilikama kruha, bio jedina utjeha kršćanskim dušama, do dana današnjega najtvrđe vjeruje da je Isus Krist, pod prilikama kruha, u Presv. Oltarskom Sakramentu.

A da je to živa i neprevarljina istina, potvrđuje nam i današnji Lurd. Mnogi teški, i najteži bolesnici ozdravljaju u Lurdu u času kad ih, za vrijeme procesije, blagoslivlju sa Presvetim, ili u času kad tamo primaju sv. Pričest. Samo nekoliko primjera:

Ivanka Tulasne oboljela je na kralježnjacima od Pottove bolesti. Mora ležati na tvrdu, a i noga joj se upalila i iskrivila. U rujnu 1897. dovode je u Lud. U času kad je biskup blagosivlje sa Presvetim Ivanka sasvim ozdravlja, noga se ispravlja, ona ustaje i hoda kao da nikada i nije bila bolesna.

Gabrijel Gargam satrven je pri sudaru dvaju brzih vlakova. U takvom je stanju, da se organizam počeo raspadati. U kolovozu 1909. dovode ga u Lurd u besvjesnom stanju, te drže da ga više nema. Na Esplanadi je za vrijeme procesije. Kad ga blagoslivlju sa Presvetim, ozdravlja i ustaje.[1])

Tereziji Rouchel (Rušél) velika tuberkulozna rana izjela je i rastrovala nos, usne i lice. 5. rujna 1903, poslije podne za vrijeme procesije, ona se je sakrila u bazilici iza glavnog oltara. Pri kraju procesije kad biskup u baziliku unosi Presv. Sakramenat i stavlja ga na oltar, Tereziji koja kleči odmah iza oltara, spadaju zavoji s dosadašnje velike rastrovane rane, sve rane je nestalo, ona je sasvim ozdravila.[2])

Gđa Biré sasvim je oslijepila u oba oka. Prema sudu svih specijalista bolest je neizlječiva. Ipak ova neizlječiva bolesnica, 5. kolovoza 1908, u Lurdu ozdravlja i progleda kad, poslije sv. Mise, svećenik ispred nje nosi Isusa u Presv. Sakramentu.[3])

Margarita Verzier (Verzjé) prelomila je lijevu nogu u stopalu i desnu u bedri, pa je u gipsu. Liječnik kaže da su kosti tako polomljene da se neće nikada srasti, stoga da ona nikada neće moći hodati. To je bilo 7. srpnja 1909. A 9. srpnja Margarita, u gipsu i u krevetu, ujedinjuje se s molitvama svojih prijateljica koje su pošle u Lurd, pa u času kad prima sv. Pričest sasvim ozdravlja, ustaje se i hoda.

Augustina Augault (Ogól) boluje od tumora u želucu koji je toliko narastao da čini pritisak na srce, žile i crijeva. Kirurzi se

---

[1]) v. A. M. Malo, Pour le Centenaire de Lourdes, Montreal, 1958, 35. — M. Tauriac, Miracles à Lourdes, 1956, 29—30.
[2]) v. Malo, nav. dj., 35.
[3]) v. J. Koenig, La Vierge de Lourdes, Paris 1934, 94—97.

ne usuđuju operirati je radi slaboće srca. Voze je u Lurd u svibnju 1926. U času kad Isusa u Presv. Sakramentu nose ispred njezine nosiljke, tumora nestaje, ona otvara oči, obuzimlje je neopisivo zadovoljstvo jer je sasvim ozdravila.

Ivanka Fretel, iz Rennes-a, boluje od teške trbušne opne (peritonitis). Sedam puta je operiraju. Već tri godine ne diže se iz kreveta. Trbuh joj je tvrd i naduo se kao lopta, stoga jede posve malo, a boli je tako da se gotovo ne može micati. Voze je u Lurd gdje, 8. listopada 1948, prima sv. Pričest te tog časa prestaju sve boli, osjeća da je ozdravila, i da je posve gladna. Na povratku u prihvatilište daju joj i jede komad mesa, graška s krumpirima i tri odreska kruha. Malo joj je, pita još. Donose joj još toliko, i jede sve, a toliko, za jednim obrokom, nije pojela kroz svih zadnjih deset godina.[4])

Marija-Luiza Bigot, iz La Richardais (Rišardé), u god. 1953. sasvim je slijepa i gluha, ne čuje ništa, ne razlikuje dan od noći. Dovode je u Lurd. 8. listopada 1954, s drugim bolesnicima je kod procesije sa Presvetim. Kad svršava procesija, u jedan mah vraća joj se potpuni sluh, te čuje govor i pjevanje oko sebe. Nekoliko sati kasnije vraća joj se i potpuni vid tako da čita i sitna slova.[5])

Leon Schwager, benediktinac iz Fribourga u Švicarskoj, boluje od pomične skleroze. Od početka 1952. ne može stati na nogama više od 10 minuta, ne može hodati. 30. travnja 1952. voze ga u Lurd. Za vrijeme procesije leži na kolicima i moli. Kad je svećenik sa Presvetim blizu njega u jedan mah osjeća kao neki električni udar, silazi s kolica i klekne pred Presvetim, prateći ga očima sve do konca procesije. Tek sada je svjestan svega što se je u njemu zbilo, svih boli je nestalo i on se diže na noge, sasvim zdrav.[6])

Pred više od 19 stotina godina po Palestini su se zbivali do onda nečuveni i neviđeni događaji: hromi su prohodali, gluhima su se otvarali uši, slijepima oči, nijemi su počeli govoriti, gubavi su se čistili, a mrtvi uskrisivali. Zašto i kako sve to? Isus Krist je prolazio, te na njegovu riječ, sve je to bivalo. I u Lurdu hromima se noge ispravljaju, gluhima se otvaraju uši, slijepima oči, nijemima usta, slomljeni, satrveni, tuberkulozni u skrajanjem stupnju,

[4]) v. A. Oliviéri - B. Billet, nav. dj., 59—65.
[5]) nav. dj., 151—153.
[6]) nav. dj., 197—201. — »Recherches sur Lourdes«, Oct. 1972, 182.

od raka izjedeni, koji trpe od bilo koje, pa i najteže tjelesne bolesti, oni koje je sve ljudsko znanje napustilo i prepustilo gotovoj smrti, *u jedan čas* bivaju zdravi zdravcati. Zašto i odakle to? Odatle i stoga što je tu, u Presvetom Sakramentu, onaj isti Isus Krist koji je hodao po Palestini, te on isti, preko svoje Majke, Gospe Lurdske, čini ista onakva čudesa kakva je onda činio.

Sva nauka i život Crkve

U Lurdu se javno ispovijedaju sve vjerske istine, tu se proživljava sve ono što Crkva uči o kršćanskom životu. Javno i zajednički izgovara se i pjeva »Vjerovanje«. Svi hodočasnici i bolesnici priznaju da je Isus Krist Bog; da je On ustanovio sv. Crkvu i sv. sakramente; svi priznaju da se treba moliti, i svi se mole; svi vjeruju da nema spasenja bez dobrih djela; svi vjeruju da nas čeka sud, a onda raj, čistilište ili vječna osuda, prema tome kako budemo zaslužili svojim djelima i životom. U Lurd dolaze vjernici pod vodstvom svojih svećenika, a ovi opet pod vodstvom i sa znanjem svojih biskupa, a i vjernici, i svećenici, i biskupi praznaju se članovima sv. Crkve, kojoj je glava sv. Otac Papa, kao Isusov namjesnik.

Ova se vjera ispovijeda i po njoj se živi u Lurdu. A u ovom **Lurdu Majka Božja ukazuje se 18 puta. U Lurdu Bog sam, ili preko svoje Majke čini sva prije spomenuta velika čudesna ozdravljenja na onima koji ispovijedaju ovu vjeru, a i na drugima zato da ih k sebi privede, u Lurdu Bog uslišava molitve onih koji vjeruju i žive kako uči sv. Crkva. Time Lurd, tj. Bog preko lurdskih ukazanja i čudesnih ozdravljenja potvrđuje i vjeru i život kako propovijeda i uči sv. Crkva.**

LURD I OZDRAVLJENICI

ŠTO O GOSPI LURDSKOJ KAŽU OZDRAVLJENICI

Divno je ono što o Lurdu i o lurdskim ozdravljenjima pripovijedaju milijuni hodočasnika, ali još je divnije ono što o Gospi Lurdskoj i o ozdravljenjima koja ona tamo čini, kažu oni koje je ona tamo ozdravila. To je i posve razumljivo. Hodočasnici proživljavaju ova velika djela jer ih, i ukoliko ih svojim očima gledaju, ali pjesma Mariji još je veličajnija kad je pjevaju ozdravljenici oni sretnici koje je Gospodin izabrao da na njima, preko svoje Majke, pokaže svoje milosrđe. Ovi kao što u Lurd idu sa čvrstim pouzdanjem da im još može pomoći samo Gospodin Bog, tako, poslije nego ih je on, preko Gospe Lurdske, zbilja ozdravio, govore samo o njemu i Mariji, i jedino njima zahvaljuju za ova velika dobra koja su primili.

Dakako, ne mislim ovdje opisivati sve osjećaje zahvalnosti Bogu i Gospi Lurdskoj koji prožimlju srca svih lurdskih ozdravljenika. To bi bilo i nemoguće, jer malo bi bilo i čitava knjiga da bi opisali svu duboku zahvalnost koja prožimlje dušu, pa i samo jednog ozdravljenika, u času kad se, iz teške bolesti, ili iz gotove smrti, u jedan čas vraća u potpuno zdravlje. Dosta će stoga biti ako spomenemo samo neke, budući da, u tom času, svaki ozdravljenik, na svoj način, proživljava onu sreću koju su proživljavali ovi koje ćemo spomenuti.

MARIJA BAILLY, Carrelova: Marija Ferrand, ima najoštriju upalu trbušne opne (peritonitis), noge su joj otekle, operirana je jedanput, a drugi put se ne usuđuju, te daju znati da joj nema pomoći. No, dakako, tako su mislili ljudi. Voze je u Lurd gdje, 30.

travnja 1892, u lurdskoj vodi u jedan čas ozdravlja. U tom času zazivlje bolničarke koje su je donijele: »Ah, pomozite mi da se zahvalim Presvetoj Djevici!« Poslije piše da od one teške bolesti nema više ništa nego sjećanje na nju, a sjećat će je se dok je živa iz zahvalnosti prema onoj koja joj se je pokazala tako dobra i milosrdna. Kliče: »Ljubav, zahvalnost i slava našoj Gospi Lurdskoj!« Ide među sestre milosrndice sv. Vinka da bi mogla raditi za bolesnike, te za njih srcem i dušom i radi u Rennes-u, Pau-u, Bayonne-u, Montoulieu-u, Carcasonne-u, i u Italiji sve do svoje smrti 1937.

TEREZIJI ROUCHEL (Rušel) iz Metz-a u Francuskoj, tuberkuloza je izjela nos, učinila je dvije rupe na desnoj i lijevoj strani lica i na nepcu: sve je bilo velika, razvaljena rana, iz koje je zaudarao nepodnosljiv zadah. 5. rujna 1903. dolazi u Lurd, i tu ozdravlja u jedan čas.

Prije nego će ostaviti Lurd, pred špiljom, pjevajući, ovako zahvaljuje Gospi Lurdskoj: »Ja te ostavljam, o moja Majko, ali dok te ostavljam, zahvaljujem ti i uvijek ću ti zahvaljivati! Tebi imam zahvaljivati što si me oslobodila ove teške bolesti!«

Svakomu je u Metz-u bilo poznato kako je teška bolesnica ona bila, pa stoga, kad čuju da se iz Lurda vraća sasvim zdrava, navaljuju sa svih strana da je vide. Što ćete da vam kažem? — govori im ona. Nemojte misliti da ja znadem kako je sve to išlo. Ja znadem samo to da sam bila bolesna, teško bolesna, da me nijedan liječnik nije mogao izliječiti, a da sam tamo našla liječnika koji me je ozdravio, jer sam ja zbilja ozdravila, gledajte me! Kad bi mi dali grad Metz, ne bih se htjela povratiti na ono što sam bila! Za dugo vremena bila sam nesretnija nego ijedna žena. Sada sam sretnija nego ijedna od njih, hvala Presvetoj Djevici! Neka njezino ime bude blagoslivljano!

MARIJI LEMARCHAND, Zolinoj: Elzi Rouquet, nekako slično kao i Tereziji Rouchel, tuberkuloza je izjela nos, lice, jezik, očne kapke i gornje usne. Lice se je pretvorilo u veliku, rastrovanu ranu, iz koje je sukrvica tekla tako da ju je svaki dan trebalo previjati četiri puta.

Ova teška bolesnica, na sami doticaj lurdske vode, u tren oka sasvim ozdravlja. Pišući poslije dru Bertrinu kaže: »Odvratna bolest od koje sam ozdravila, nije se nikada više povratila; ja sam sasvim zdrava... Evo što je Presveta Djevita učinila od jadne

bolesnice koju su liječnici proglasili neizlječivom i napustili je, koja je očekivala samo smrt...

Ja sam neizmjerno zahvalna Presvetoj Djevici što me je u jedan čas tako preporodila; stoga iz dna svoga srca kličem: Slava i hvala Majci Božjoj Lurdskoj!« Od god. 1892, kad je ozdravila, sve do svoje smrti, a umrla je 1931, svake godine dolazi u Lurd da opet i opet zahvali onoj koja ju je tako divno ozdravila.

Gđa GORDET boluje dvanaest godina. Za četiri zadnje godine ne može hodati, a kroz tri zadnje godine ima i upaljenu trbušnu opnu (peritonitis). Otvorile su se i dvije fistule, koje su često gnjojile.

Dovode je u Lurd. Četiri bolničarke stavljaju je u lurdsku vodu iz koje, dočas, izlazi sama i sasvim zdrava! »Drage gospođe — ona, sva sretna, veli sretnim bolničarkama — pomozite mi da zahvalim Presvetoj Djevici! Jer, lako je moliti da dobiješ neku milost, ali teško je zahvaliti kako treba!« Nije išla, nego je trkala pred špilju — kaže neki očevidac. A kad stiže pred kip Gospe Lurdske, baca se na koljena u beskrajnoj zahvalnosti.

Gđa Gordet piše kasnije: »Na moju dugu i tešku bolest ostalo mi je samo sjećanje koje ću čuvati dok budem živa, da zahvaljujem onoj koja se je pokazala tako dobra i milosrdna prema meni!«

GERTRUDA FULDA, Bečanka, boluje od teške upale bubrega i od neizlječive Addisonove bolesti: oboljenje nadbubrežnih žlijezda. Operirana je dva puta, ali bez ikakve koristi. Na životu je drži samo umjetno uštrcavanje neophodno potrebnih hormona. Sve to može pomoći samo zakratko: smrt je neizbježna!

Voze je u Lurd, gdje 12. kolovoza 1950, iz vode s Bernardičina izvora izlazi zdrava zdravcata, kao da je nikada ništa nije boljelo! Kad hoće da joj i sada dadu injekciju hormona, što ju je dosada držalo na životu: »Ja sam ozdravila — kliče im ona— ništa mi više ne treba, nego da se idem zahvaliti Presvetoj Djevici!« Zato dolazi više puta poslije ozdravljena, a od 1968. svake godine.

GABRIJELA DURAND teško boluje od tuberkuloze na plućima, u kostima, u hrptenjači i od upale bedre, s čega mjesecima mora biti u gipsu! Često baca krv i trajno je u groznici.

U lurdskoj vodi ozdravlja u jedan čas! U času ozdravljenja osjetila sam strahovite boli, piše ona. »Činilo mi se da mi je tijelo smrvljeno. Gledala sam kako se moja noga, koja je bila iskrivljena

radi bedrene upale, povraća i zauzimlje svoj normalni položaj. Od veselja bila sam kao luda, a u isti čas osjetila sam da je nestalo svih mojih boli!«

Prvi uzdah bio je zahvala Gospi Lurdskoj, a nikada nije ni prestala da joj zahvaljuje.

PAULINA MARGERIE (Maržeri) ima tuberkuloznu upalu moždane opne (meningitis). Bolest je u skrajnjem stupnju, pa joj daju i zadnju Pomast. Pada u nesvjesticu te misle da je više nema.

Bolničarke mole molitvu za umiruće, a jedna joj stavi nekoliko kapljica lurdske vode u napol otvorena usta. U taj čas Paulina diže glavu, nogama stane naglo micati, a ruke ispruža i diže prema kipu Gospe Lurdske koji su, tog jutra, stavili u njezinu sobu. Kliče od veselja da je ozdravila, diže se iz kreveta te ide prema kipu Majke Božje, pa ga grli i ljubi.

To je prvi korak koji Paulina čini netom je ozdravila, a tako će ona Gospi Lurdskoj zahvaljivati i ljubiti je sve do smrti.

MARIJA LEBRANCHU, Zolina: La Grivotte, tuberkulozna je u trećem stupnju. Pluća su joj razvaljena, te krvlju i gnjiležom iz pluća puni pljuvačnice.

Dvije bolničarke spuštaju je u lurdsku vodu. Na sami doticaj ove vode hvataju je teški grčevi. Činilo joj se da joj kuca zadnji čas! No, u isti čas gura od sebe bolničarke, sama se u kupatilu ispravlja, izlazi iz vode, te iza svega glasa pjeva: »Ave Maria!« tako da veliko veselje obuzimlje sve uokolo. Neće više kolica na kojim su je doveli, nego na svojim nogama leti uprav k špilji pred kip Gospe Lurdske, baca se na koljena, te za pol sata zahvaljuje onoj koja ju je ozdravila.

JOAKIMA DEHAUT, iz Belgije, ozdravila je u Lurdu 1878, a umrla 1924. Kroz ovo vrijeme dolazi ona u Lurd više od 60 puta da zahvali Gospi Lurdskoj.

GABRIJEL GARGAM satrven je prigodom sudara dvaju brzih vlakova. Dovoze ga u Lurd. Umire, a za vrijeme procesije sa Presvetim u jedan čas ozdravlja. To je bilo 1901. Otada do svoje smrti, 1953, svake godine je u Lurdu da, kao bolničar, dvori i prenosi bolesnike.

JAKOV TRAYNOR, iz Liverpool-a u Engleskoj, ranjen je kao vojnik 1914. Rastrgano mu je desno rame i probijena lubanja. Podvrgao se je trima operacijama, ali nikakva ozdravljenja! God. 1923. s hodočasnicima iz Liverpoola dolazi u Lurd, i tu sasvim ozdravlja. Otada sve do svoje smrti, 1943, svake godine evo ga u Lurdu, gdje bolesnicima pomaže kao jedan od najpožrtvovnijih i najjačih bolčara.

MARGARETA DESCHAMPS ima tuberkuloznu upalu trbušne opne i iskrivljenu hrptenjaču. Voze je u Lurd. Prati je njezin liječnik. Stanje se putem pogoršalo, te liječnik drži da umire. Ipak stiže živa. Stavljaju je u lurdsku vodu, te na sami doticaj s vodom sasvim ozdravlja.

Za više od trideset godina poslije ozdravljenja Margareta je u Lurdu kao jedna od najpožrtvovnijih bolničarka, a to sve da zahvali Gospi Lurdskoj koja ju je ozdravila.

ELIZABETA DELOT god. 1926. u Lurdu sasvim ozdravlja od raka na želucu i jetri. I ona, svake godine sve do svoje smrti, 1942, kad pogiba od bombe, dolazi u Lurd da, dakako, iz zahvale Gospi Lurdskoj, pomaže kao bolničarka.

AUGUSTINA AUGAULT (Ogól) ima u želucu tumor, izraslinu, veliku kao dječja glava. Operacija je nemoguća. U svibnju 1926. dovode je u Lurd. Za vrijeme procesije, kad je svećenik blagoslivlje sa Presvetim, tumora nestaje, i ona sasvim ozdravlja. 36 liječnika to odmah ustanovljuju. I ona, od ozdravljenja do 1939, iz zahvalnosti prema Bogu i Gospi Lurdskoj, svake godine dolazi u Lurd da dvori teške bolesnike.

PAVAO PELLEGRIN boluje na jetri. Ova se je ugnjojila. Otvorila se je i fistula, na koju ističe usmrđen sok. God. 1951. u Lurdu ozdravlja u tren oka. Otada svake godine sve do danas i on dolazi u Lurd da zhvali Gospi Lurdskoj.

PETRU de RUDDER-u prebijena je lijeva noga ispod koljena. Liječnici se muče kroz osam godina, ali bez ikakva uspjeha, sve je išlo togore. God. 1875. vode ga u Ootstacker, svetište Gospe Lurdske u Belgiji. Tu, ukoliko bih udario dlanom o dlan, izlomljene kosti rastu i sraščuju se i razvaljena rana se sasvim zatvara. Od ozdravljenja do smrti 117 puta dolazi u Ootstacker da Gospi Lurdskoj zahvali za toliku milost, i da joj preporuči i druge koji bi je molili u svojim potrebama.

SERGIJU PERRIN-u stegle su se dvije glavne žile koje vode krv iz srca u glavu, pa je oglušio, u lijevo oko oslijepio, ne može

sobom kretati, te je skrajnji nemoćnik tako da mu u Lurdu, 1. svibnja 1970, daju sv. Pomast, jer misle da je za umrijeti. Pošto ju je primio, odmah osjeća da mu se život vraća, dobiva sluh i vid, sam se kreće i zdrav ide kući. Kroz ove tri godine više puta dolazi u Lurd da zahvali Bogu i Gospi Lurdsko. God. 1971. bio je dva puta.[1])

Kao što srca i duše spomenutih, tako živa zahvalnost prožimlje i sve ostale lurdske velike ozdravljenike, kojih je — kako smo već spomenuli prema izvještaju protestantkinje Rute Cranston, koja je — kako ćemo to odmah vidjeti — više od godinu dana bila u Lurdu i proučavala lurdske arhive, do god. 1955, kad ona piše, *poznatih* bilo oko deset tisuća.[2]) Duboka zahvalnost, koja sve spomenute i nespomenute ozdravljenike prožimlje u času ozdravljenja, prožimlje njihove duše i srca dok su živi. To svjedoči i činjenica što se mnogi od njih često, a i svake godine, vraćaju u Lurd da zahvale Gospi Lurdskoj za veliko dobro koje im je učinila, te da, iz zahvalnost, pomažu bolesnicima na onom mjestu na koje su i oni, kao teški bolesnici, bili doneseni ili dovezeni, i gdje su sasvim ozdravili po zagovoru Gospe Lurdske.

[1]) v. G. Bertrin, Histoire critique des événements de Lourdes, Bruxelles, 1913, 139—144; 244—271; 369—372. — J. M. Cassagnard, Carrel et Zola devant le miracle de Lourdes, Lourdes, 1971, 82—84; 117—122. — F. Lauret et H. Bon, Les guérisons miraculeuses modernes, Paris, 1950, 238.

[2]) Ruta Cranston, The miracle of Lourdes, New-York, 1955, 81.

LURD I NEKATOLICI

Lurd, po onome što u njemu biva, ne može da ne zanima svakoga tko za nj čuje, pa stoga, dakako, zanima i nekatolike. Ruta Cranston, američka protestantkinja, poslije dugog opažanja u samom Lurdu, pa onda i kod raznih lurdskih ozdravljenja po Francuskoj, objavila je svoje utiske, na koje ćemo se osvrnuti.

RUTA CRANSTON U LURDU

Zašto Ruta Cranston ide u Lurd?

Ruta Cranston, protestantkinja, god. 1953. dolazi u Lurd da se tu, na licu mjesta, upozna s nečuvenim događajima, sa ozdravljenicima, o kojima je nekog jutra nešto pročitala u novinama. U Lurdu se zadržava *više od godine dana,* razgovara s liječnicima, s bolničarima, s bolesnicima i s ozdravljenicima, ide k prijašnjim ozdravljenicima u njihova rodna mjesta da se s njima tamo lično upozna, da s njima razgovara o njihovoj bivšoj bolesti i o ozdravljenju, i da vidi kako se sada nalaze. U Lurdu razgovara s kime god hoće, jer svatko joj je pri ruci; pregledava sve i zalazi kamo god hoće, jer sve joj je otvoreno; prisustvuje pregledavanju bolesnika i ozdravljenika u Liječničkom Uredu, pregledava i proučava bogati arhiv ovog Ureda.

Svoje doživljaje u Lurdu i kod ozdravljenika po Francuskoj, svoje poglede na lurdske događaje, kao i svoje zaključke iz onoga što u Lurdu biva, opisala je u knjizi »The miracle of Lourdes«, New-York, 1955, a »The Reader's Digest«, za mjesec prosinac 1955, prenio je, ukratko, sadržaj. Mi ćemo ga prikazati prema »The Reader's Digest-u«.

»Došla sam u Lurd iz znatiželje kojoj se nisam mogla oteti« — piše ona.

O Lurdu znade veoma malo, dok je, jednog jutra ne uzbuđuje novinska vijest da se u Lurdu događaju nečuvene stvari: idioti stiču pamet, bolesnici ozdravljaju od raka, od upale trbušne opne tj. peritonitisa, od izraslina na plućima, od tuberkuloze i drugih teških tjelesnih, organskih bolesti. Stoga ne može odoljeti želji da upozna Lurd i što tamo biva.

Mnogo čita o Lurdu, a što više čita, to je jače njezino zanimanje. Hoće da znade »da li ovo katolićko svetište, u kome se, kako se čini, zbivaju takva tjelesna ozdravljenja da od čuda zanijemiš, i koja svake godine privlače dva milijuna hodočasnika — danas oko tri i pol — nije ništa drugo nego zavaravanje masa. Je li to gigantska prevara, ili je to zbilja mjesto jedinstvene iskrenosti, pobožnosti i čudesa, koja te zapanjuju?«

»Odlučila sam da ja lično to vidim... Nisam katolikinja, nego protestantkinja. Nisam pripadala nikakvoj organizaciji: ni vjerskoj, ni liječničkoj, ni metafizičkoj, koja bi bila zainteresirana u mojim zaključcima.«

Na sva usta priznaje, da joj je, kad je tamo došla, svatko bio pri ruci: biskup Théas, dr. Leuret, predsjednik Liječničkog Ureda, liječnici, bolničari, bolesnici i ozdravljenici. Nalazila se je kao kod kuće.

Hodočasnici i bolesnici u času dolaska u Lurd

Ruta Cranston opisuje Lurd, ovaj gradić od desetak tisuća stanovnika, raspoloženje hodočasnika i bolesnika u vlaku malo prije nego stižu i u času kad stižu u Lurd: svi su veselo raspoloženi, zajedno i u jedan glas pjevaju: »Ave Maria!« Bolničari i bolničarke iščekuju bolesnike na kolodvoru. Nigdje na svijetu ne vidiš što vidiš u Lurdu: to je grad hodočasnika koji dolaze sa sve četiri strane svijeta, sve vuče ista svrha: moliti milost za se i za drugoga, i ozdraviti. A zašto baš u Lurd? Zato jer, kako kažu, pred blizu sto godina — R. Cranston, piše 1955, a ukazanja su bila 1858. — ukazala se je Djevica Marija djevojčici Bernardici Soubirous, dala joj je neke pouke, protekao je i izvor vode koga totada nije bilo, svijet je vjerovao i vjeruje Bernardici, te dolazi u sve većem broju i moli se.

Prvi ozdravljenici

Počela su i čudesa. Neki slijepac oprao je oči u vodi na izvoru, pa je odmah progledao. R. Cranston ne spominje mu ime, a to je bio Petar Bouriette, onaj čije je ozdravljenje potaklo dra Dozous-a da se sasvim obrati Bogu, a ova obadva, tj. ozdravljenje P. Bouriette-a i obraćenje dra Dozous-a, između ostalih, zavrtjeli su mozgom Tereziji Valot, kao što smo to već vidjeli. Dijete neke Bernardičine susjede, Alojzij Justin Bouhohorts, imalo je bolest u kostima nogu te je bilo sasvim paralizirano. Uzto trpjelo je od žestokih grčeva, te su liječnici izjavili da može živjeti još samo koji sat. Majka ga je stavila u vodu s Bernardičina izvora, pa je *odmah* i *sasvim* ozdravilo. I Crkva je ustanovila komisiju koja je, poslije četverogodišnjeg istraživanja, ustanovila i izjavila da se je Majka Božja Bernardici zbilja ukazala, i da se zbivaju ozdravljenja mimo svih bioloških zakona.

Bernardica je proglašena sveticom god. 1933. u bazilici sv. Petra u Rimu. Kod proglašenja bio je u Rimu i A. J. Bouhohorts, onaj što smo ga malo prije spomenuli.

Napadaji na Lurd, i odgovori

Crkva je — kako to piše R. Cranston — poslije nekoliko godina priznala da u Lurdu bivaju čudesna ozdravljenja, dok je bilo liječnika koji su govorili da su na nečuveno novi način ozdravljeni bolesnici »sugestionirani«, da su »histerični«, da je bila kriva dijagnoza. Govorili su da u Lurd idu oni koji hoće da budu prevareni, da tamo idu neznalice.

God. 1903. izrugali su nekog mladog liječnika kad je na sveučilištu u Lionu rekao da je u Lurdu u jedan čas ozdravio neki tuberkulozni bolesnik, koga je on *uzalud* liječio. »Budući da vi tako mislite, gospodine — reče mu dekan medicinskog fakulteta — teško možete očekivati da će vas primiti kao člana našeg fakulteta.« Našto će mu mladi liječnik: »Kad je to tako, ja se moram obratiti na drugo mjesto.« Pošao je u New-York gdje je, god. 1912, dobio Nobelovu nagradu za uspjeh u medicinskim istraživanjima. To je bio Aleksis Carrel, o komu smo već govorili.

To su bile predrasude, koje su naskoro počele popuštati — kaže R. Cranston. God. 1885. ustanovljen je Liječnički Ured za pregledavanje bolesnika i ozdravljenika, te je stao privlačiti sve veći broj liječnika svih vjera i svih nazora.

God. 1906. urednik nekog pariskog lista naviješćuje oštru borbu protiv Lurda te traži da se Lurd zatvori radi zdravstvenih razloga. Ali dobiva i neočekivan i gromovit odgovor: neki liječnik iz Liona, iz onog grada koji je Aleksis Carrel napustio samo pred nekoliko godina, skuplja 3.000 liječničkih potpisa, koji izjavljuju da je Lurd učinio neprocjenjivih usluga bolesnicima »koje mi liječnici nismo mogli spasiti«, kako se oni izrazuju, te traže da se ne smije ništa učiniti protiv Lurda.

Prema kazivanju R. Cranston, prvorazredni liječnici objelodanili su mnoga djela, u kojima raspravljaju o lurdskim ozdravljenjima. »No, sama ozdravljenja bila su sila u osvajanju javnog i liječničkog mišljenja. Ova ozdravljenja živi su dokaz koji će se teško moći omalovažiti.«

Ozdravljenje Gabrijela Gargama i Marije Biré

Dokumenti o ozdravljenju ovih bolesnika su u arhivu Liječničkog Ureda. Gabrijel Gargam satrven je prigodom sudara dvaju brzih vlakova. Vas je zamotan od glave do pete. Liječnici izjavljuju da je smrt na vratima. Odvode ga u Lurd. U času kad bolničar misli da Gabrijel umire, on se ustaje, zdrav zdravcat. »U Liječničkom Uredu pregleda ga 60 liječnika, te svi zaključuju da *znanost ne može objasniti ovo ozdravljenje.*«

Marija Biré iz Luçon-a majka je šestoro djece. Oslijepila je. Njezin liječnik kaže joj: »Teško mi je što vam moram reći, ali vaš očni živac sasvim je propao. Bojim se da tome neće biti lijeka.«

Poslije nekoliko mjeseci Marija ide u Lurd, a prati je i njezin liječnik i najstarija kći. U Lurdu voze je u bolesničkim kolicima. Pred špiljom iznenada se ustaje te, sva sretna, kliče: »Ah, ja vidim Blaženu Djevicu!«

Odvode je u Liječnički Ured, gdje je pregledavaju pojedini liječnici, među njima dr. Lainey, okulist iz Rouen-a. Ovaj kaže da je »ovo jedna od najtežih bolesti. Svi stručnjaci priznaju da je neizlječiva. A, evo, gospođa Biré čita i *najsitnija slova,* a ona isto tako dobro vidi i nadaleko uza sve ozljede koje su ostale, ali, domalo, nestat će i njih.«

Sutradan opet je pregledava deset lječnika, a rezultat je isti: očni živac još je atrofiran i bez života, ali vid je *jasan i savršen.* Sa svih strana navaljuju na nju upitima: »Kako *možete* vidjeti,

gospođo, a nemate zjenice?«, nestrpljivo je pita neki liječnik. »Čujte, gospodine, odgovori mu gđa Biré, ja ne razumijem vaše učene riječi. Ja imam da vam kažem samo jednu stvar. Blizu je šest mjeseci da *nisam mogla* vidjeti, a sada *mogu* vidjeti. To je meni dosta!«

To je bilo dosta i onima koji su joj dodijavali neprestanim pitanjima. I oni su se uvjerili da joj se je vid sasvim povratio, ali htjeli su da im ona kaže kako je to bilo.

Liječnički Ured htio je znati da li ona još vidi »mrtvim« očima. Stoga mjesec dana poslije nego se je povratila kući, opet je pregledavaju tri okulista. Sada više ni očni živac, ni zjenica nisu mrtvi. Izvještaj je bio: »Nestalo je svakog traga atrofiji zjenica. Više nema nikakve ozljede. Ozdravljenje je potpuno.«

Ovo je bilo 1908. D. Vallet, predsjednik Liječničkog Ureda vidio ju je 20 godina poslije. Vid je bio savršen. Svi liječnici, koji su proučavali bolest i ozdravljenje Marije Biré, tvrde da se ono »klinički apsolutno ne može objasniti.«

Ovo su utisci koje je dobila i koje iznosi ova protestantkinja o ozdravljenju ove teške bolesnice.

Ozdravljenje Ivone Aumaitre (Omêtr), Konstance Piquet (Piké) i Marije Lemarchand (Lemaršan)

U prvim godinama svetišta bilo je i drugih ozdravljenja, pred kojima su liječnici bili nemoćni — piše R. Cranston. Mala Ivona Aumaitre, kći liječnika iz Nantes-a (Nant), od dvije godine, ozdravlja od raka na prsima, koji se je bio toliko razvio da su dva pariska liječnika izjavila da se ne može operirati. — Marija Lemarchand, čije je lice izjela tuberkuloza, iz lurdske vode izlazi zdrava zdravcata. U Liječničkom Uredu su jasni i detaljni dokumenti o tomu kako je izgledala prije, a kako poslije ozdravljenja. »Ovakvi slučajevi prisilili su i one liječnike, koji su bili najveći protivnici, da prestanu s napadajima« — ističe Ruta Cranston — te se je odnošaj liječnika prema Lurdu znatno promijenio. Kao što je neki engleski liječnik pisao god. 1930, skepticizam i bezvjerstvo sada su se promijenili, te sada priznaju da u Lurdu bivaju ozdravljenja koja se ne mogu objasniti nikakvim biološkim zakonima. Godinu dana poslije, udruženje liječnika i kirurga u Bordeaux-u svu jednu sjednicu posvećuju Lurdu ... Jasno je, liječnici više ne gledaju na lurdsko svetište kao na mjesto gdje se sakupljaju šarlatani i varalice.

Liječnici se zanimaju za Lurd sve to više. God. 1953. oko 1.500 liječnika sa svih strana svijeta upisali su se u Liječničkom Uredu u Lurdu, — kaže Ruta Cranston. Mnogi od njih, kao što to biva svake godine, proučavali su dokumente i pomagali u pregledavanju bolesnika. Međunarodno Liječničko Udruženje, organizirano god. 1927, broji upisanih 5.000 liječnika iz svih država.

Sve ovo ne znači da više nema protivnika i neprijatelja. Ima ih dosta... No, prošlo je vrijeme sistematskog prezira« — kaže ova protestantkinja.

Ozdravljenje Augustine Augault

Jednom ona upita nekog liječnika koji svake godine dolazi u Lurd koje je najznačajnije od ozdravljenja što ih je on vidio.

»Teško je izabrati« — odgovori joj on. No, padne mu na pamet Augustina Augault (Ogól), pa nju spomene kao veoma značajan slučaj. Živio je blizu nje, poznavao je dva kirurga koji je nisu htjeli operirati jer joj je srce bilo slabo. Imala je veoma razvijenu izraslinu (tumor) u uterusu, koji joj je zadavao želučane smetnje i navodio na bljuvanje.

Nije bilo druge pomoći nego u Lurd. Kućni liječnik nije nikako dozvoljavao, jer da se živa neće povratiti. Ona je ipak pošla, tj. odnijeli su je na bolesničkoj nosiljci. Četiri puta putem daju joj injekcije da srce ne bi popustilo. Liječnik koji ju je posjetio u vagonu, kaže u Liječničkom Uredu kako se je bio zaprepastio kad je opazio kako je velike dimenzije bio zauzeo njezin trbuh.

Za vrijeme procesije, kad je svećenik blagoslivlje sa Presvetim Sakramentom, nestaje tumora i svih boli, Augustina osjeća da se je preporodila na nov život.

U Liječničkom Uredu pregledava je 30 liječnika. Nalaz je ovaj: »Pri ispitivanju utvrđeno je da je trbuh sasvim mek... Kajiš, koji je bolesnica nosila pri dolasku u Lurd, sada je preširok za 17 cm. Na rupicama kaputa vidi se kako se je ovaj morao rastezati da bi se zakopčala dugmeta, a to stoga što se je trbuh bio raširio, a sada je kaput preširok, pa jedna strana ide daleko preko druge.«

Augustina je sasvim ozdravila, bolest se više nije povraćala.

Kako se znanstveno dokazuje da je netko ozdravio

Kako se utvrđuje da je netko ozdravio? Ima li tu jamstvo da nije kakva prevara po srijedi?

Svako hodočašće — kaže R. Cranston — prati jedan ili više liječnika, a svaki bolesnik ima i posvjedočenje liječnika koji ga je liječio kod kuće. Tu je naznačeno od koje bolesti boluje i kakvo mu je sadanje stanje. Ako netko ozdravi, odmah se najavljuje Liječničkom Uredu. Tu liječnici ispituju njegov slučaj i o njemu raspravljaju: Je li bolest zbilja bila? Je li bolesnik ozdravio? Ako jest, može li se ozdravljenje prirodnim putem objasniti? O *živčanim* slučajevima i ozdravljenjima ne vode nikakva računa. Ne priznaju nikakvo ozdravljenje, ako nisu nastale *organske* promjene. Takove su promjene npr. ako se je obnovilo razrušeno tkivo, ako su se, u jedan čas, srasle izlomljene kosti, itd.

Ne obaziru se i ne bilježe izliječenje, ako nije sasvim dokazano. Ako je utvrđeno da je bolesnik ozdravio, nadgleda ga njegov domaći liječnik još za godinu dana, sakupljaju se svi dokumenti, pregledavaju ga pomoću Röntgenovih zraka, traži se bakteriološki izvještaj i druga posvjedočenja. Sada, nakon godinu dana, ozdravljenik opet dolazi u Lurd, gdje ga pregledavaju liječnici najrazličitijih nazora.

R. Cranston piše da joj je dr. Leuret, predsjednik Liječničkog Ureda, jednom rekao da ne smije »nikada zaboraviti da Liječničkim Uredom upravljaju samo liječnici!« A dr. Leuret bio je ugledan čovjek: imao je odlikovanje legije časti, ratni križ, bio je profesor medicine i šef jedne velike klinike u Bordeaux-u. »Otkad sam ovdje — reče joj dr. Leuret — među našim kolegama bilo je Židova, muslimana, budista, hindusa, protestanata svih sekta, i ateista. To, što lurdska ozdravljenja proučavaju ljudi ovako različitih nazora, jamstvo je da mi objektivno postupamo.«

Poslije nego se je Liječnička komisija u Lurdu uvjerila da je bolesnik ozdravio mimo svih prirodnih zakona, sve dokumente šalju Međunarodnom Liječničkom Povjereništvu u Paris. Ova se sastoji od uglednih liječnika i kirurga. Ako se i oni uvjere da je ozdravljenje nastalo mimo svih prirodnih zakona, zaključuju: »Mi ne nalazimo nikakvo prirodno ili prirodoznanstveno objašnjenje za ovo ozdravljenje.« Istom sada sve to ide u ruke crkvenoj vlasti; ova, ako to nađe shodnim, proglasuje da se je ozdravljenje čudom dogodilo.

Da bi crkvena vlast priznala — tako to naglasuje ova protestantkinja — da je ozdravljenje nastalo čudesnim putem, između ostalih, traži i ove uvjete: 1. Da je bolest bila teška i da se liječenjem nije popravljala. 2. Da se je ozdravljenje dogodilo u jedan

mah, te da nije bilo oporavljanja. 3. Da je ozdravljenje bilo potpuno, i da se bolest nije povraćala.

Mnoga ozdravljenja nisu zabilježena, jer nema dovoljnih podataka, a to stoga što liječnik koji je liječio bolesnika, nije naveo tačne podatke, ili neki neće da dadu tačne podatke kad doznadu da se ide u Lurd; a mnogim ozdravljenicima nije drago da se o njima puno govori. Njima je glavno da su zdravi poslije nego su bili teško i smrtonosno bolesni. Oni i onako svake godine dolaze u Lurd da zahvale Bogu i Lurdskoj Djevici.

Ozdravljenik opet dolazi u Lurd godinu dana poslije ozdravljenja

Ozdravljenik, redovito, opet dolazi u Lurd na pregled godinu dana nakon ozdravljenja. Tako je bilo i sa ozdravljenikom Mc Donald-om iz Dublina. Pregledavala su ga 32 liječnika, te je dr. Blanton, Amerikanac, izvještaj o njegovu ozdravljenju čitao pred Amerikanskim Udruženjem za psihoanalizu i psihijatriju. Mc Donald doveden je u Lurd god. 1936. Njegov liječnik svjedoči da je imao tuberkulozu u hrptenjači, upalu bubrega, tuberkulozu u zglobovima lijevog ramena, pet velikih čireva, pa je kroz petnaest mjeseci neprestano prikovan uz krevet. Trpi nepodnošljive muke. Već je više od godine dana što mu i najmanji pokret zadaje neizdržljive boli, kad, 6. rujna 1936, pred špiljom Majke Božje Lurdske sam se diže, ide pred baziliku, penje se uza stepenice, kliče na pod, a onda na klupu, baš kao i drugi. Liječnik dr. Kristofor Hannigan, 29. kolovoza 1937, piše: »Dva puta sam vidio Mc Donald-a poslije nego se je povratio iz Lurda. Mogu izjaviti da nema ni traga njegovoj bivšoj bolesti. Drago mi je što mogu posvjedočiti da je ozdravio, a kad sam ga vidio bolesna držao sam da za nj nema nikakve nade.«

God. 1937. Mc Donald opet dolazi u Lurd. Pregledavaju ga dr. Blanton i još 32 liječnika. Nalaze da je sasvim zdrav, pa zaključuju da »današnja medicinska znanost ne zna kako je moglo nastati ovo ozdravljenje.«

Dr. Blanton izjavljuje pred Američkim Udruženjem za psihoanalizu i phisijatriju da »moramo odbaciti sva optuživanja da su izmišljena ili krivotvorena ozdravljenja kao što je ozdravljenje Karla Mc Donalda. U ovom svetištu događaju se iznenadna, brza ozdravljenja... Ja vjerujem da se događa nešto što je izvan prirodnih zakona.«

U Lurdu nema zaraznih bolesti

Kad proučavamo Lurd i što u njemu biva — zapaža ova protestantkinja — začuđuje nas i činjenica da tu nema nikaka nikakvih zaraznih bolesti. Kroz Lurd svake godine prođu dva milijuna hodočasnika — tako je bilo oko god. 1955, a danas ih prolazi oko tri milijuna i pol — i 30.000 bolesnika — a danas ih dolazi oko 50.000. Na stotine bolesnika u najrazličitim bolestima dnevno se kupaju u istoj vodi, a nikada se nije pojavila zarazna bolest.

Neki u Lurdu isprva su mislili da je tu neka osobita ljekovita voda, pa su smišljali kako bi se to dalo iskoristiti. No, »grdno su se prevarili, budući je analiza utvrdila da u toj vodi nema nikakvih sastavina koje bi liječile. Utvrdili su da ima iste sastavine kao i većina brdskih voda gdje u zemlji ima dosta kalcijuma,«

Liječnički Ured htio je znati zašto ne dolazi do zaraze, makar da se bolesnici, jedan za drugim, kupaju u istoj vodi. Istraživanje je pokazalo da je voda veoma zaražena: klice streptococcusa, staphylococcusa, colibacillusa, i sve ostale zarazne klice. Pa ipak životinja kojoj su uštrcali ove zarazne klice ostala je sasvim zdrava, a u isto vrijeme dvije od triju životinja uginule su kad su im uštrcali vodu iz rijeke Seine, u kojoj su bile zarazne klice iste ove vrste i u istoj količini.

Lurdski bolničari

Lurdski bolničari, a to su dragovoljni bolničari — tako ih opisuje ova protestantkinja — rade predano i neumorno. Mnogi od od njih su ozdravljenici iz prošlih godina, te samo to što bolesnici vide njih tako jake i zdrave, dobivaju veliku nadu. Među njima ima generala, sudaca, mehaničara, bankara i drugih. Imaju i svoje udruženje, u komu ih je preko dvije tisuće, a svaki se je obvezao da će u Lurdu pomagati neko vrijeme. U službi su od jutra do noći, a i kasnije. Njihov je posao težak, obroci nesigurni, spavaju kratko, a i to isprekidano kad iznenada nastane potreba, što često biva, jer za vrijeme hodočašća moraju se brinuti za bolesnike, koji svaki dan stižu u 22 vlaka. Ovi bolničari ne traže za se ništa, nego povlasticu da služe. Njihov predsjednik jednom mi reče: »U 30 godina što služim, niti jedanput nije me odbio brat bolničar kad sam ga, na kraju dana, zamolio da obavi još koji težak posao.«

Isto tako požrtvovno, neumorno i rado obavljaju svoj teški posao i dobrovoljne bolničarke, kojih je također oko 2.000.

Požrtvovnost ima veoma veliku ulogu u Lurdu. Na stotine ljudi misle unaprijed kako će svoje ljetno slobodno vrijeme posvetiti baš ovom radu. Tako djevojka, što radi u prodavaonici raznih predmeta koji su kao uspomena iz Lurda, došla je iz Engleske; u prodavaonici radi prije podne, da bi poslije podne mogla pomagati u kupkama bolesnica. Djevojka koja prije podne radi u Cook-ovoj putničkoj agenciji, navečer ide pomagati kod špilje.

Svi su oni presretni u svojoj službi. Jednom mi reče neki bolničar: »Ovo nekoliko dana što svakog kolovoza proživim u Lurdu, ojača me za svu godinu. Kroz dvanaest mjeseci ja *živim* o snazi koju ovdje dobijem kroz ovu sedmicu.«

Procesije sa Presvetim i sa svijećama

Svako jutro susrećete bolničare i bolničarke gdje idu k sv. Misi, a sa sobom voze i svoje bolesnike. Odmah po povratku s Mise počinje kupanje u lurdskoj vodi.

U četiri sata poslije podne je procesija sa Presvetim. Veliko mnoštvo svrstava se, svako hodočašće pod svojom zastavom. Procesija se kreće oko velikog prostora ispred bazilike, a bolesnici su poredani u dva duga reda. Svećenik sa Presvetim Sakramentom blagoslivlje svakog bolesnika, dok svi uokolo padaju na koljena. Ovo je čas kad se pokoji bolesnik diže te pobjedonosno ide sa procesijom uza stepenice i u crkvu.

U 8 sati navečer je procesija sa svijećama. Svaki nosi svoju svijeću pa, kad procesija krene od špilje i stane se razvijati oko Esplanade, te uza stepenice s jedne i niza stepenice s druge strane, imamo pred sobom rijeku svijetla koja se pomalo miče. Svaki u svom jeziku pjeva »Ave Maria!« Nakraju svi se skupe na velikom prostoru pred bazilikom pa svi zajedno, latinski, a to je univerzalni jezik Rimokatoličke Crkve, u veličanstvenom napjevu pjevaju V j e r o v a n j e. »To je doživljaj — zapaža R. Cranston — koji neće zaboraviti tko ga je doživio.«

Ozdravljenje neke Holanđanke

Lurd je mjesto koje te i običnim danom razveseljuje i raspolaže. Dogodi li se i čudesno ozdravljenje, onda te to upravo elektrizira. A Ruta Cranston je to doživjela.

Sjedila je jednog popodneva na terasi kavane koja je uprav prema ulaznim vratima na Esplanadu, veliki prostor nad bazilikom. Predvečer tu se mnogi okupljaju da se vide i porazgovore poslije napornog rada. Iznenada. kako to ona pripovijeda, poslije sve buke i hodanja tamo i ovamo, preko puta, na izlaznim vratima, ukaza se skup veselih lica uz veličanstveno pjevanje »Magnificiat« — »Veliča duša moja«. Svi oko mene — kaže ona — skaču na noge, trče na ulicu, uzbuđeno se križaju. Nešto se događa! Valjda neko ozdravljenje, neko čudo?

Iza nosiljka i kolica koja se vraćaju u prihvatilište ide radosna, mala procesija: grupa bolničara koji čine kao počasnu stražu nekoj radosnoj, mladoj djevojci, koja ide kao po zraku. Ona je jedna iz holandskog hodočašća. Ovog popodneva nosili su je k špilji na nosiljci, poslije nego je četiri godine u krevetu bolovala od tuberkuloze u hrptenjači. Sada se vraća na svojim vlastitim dvjema nogama, pjevajući i slaveći Boga.

Svatko se pridružuje pjevanju. Holandske i španjolske žene grle jedna drugu. Dječaci bacaju kape u zrak i pjevaju. Konobari se radosno smiju, te svakomu donose dvaput više nego je naručio.

»Je li to zbilja čudo? Vrijeme će pokazati. Ali da ste samo vidjeli oči one djevojke!« — klikće Ruta Cranston.

Raspoznala sam nekoga francuskog liječnika, »bezvjerca«, koji je stajao na zaokrugu ulice, odmah do mene. »Eh, pa dobro, što vi mislite o ovomu?« — upitam ga.

»To je« — smjesta se okrene i pobjegne u dućan, a držao je rubac pred licem. Tek kasnije sam doznala da je tada plakao. Poslije toga nije nikada ništa podrugljivo rekao u čudesima.

Za vrijeme objeda svak je govorio o tomu. Holanđani stoje u našem hotelu, pa neka njihova bolničarka uvijek govori o ovom čudesnom događaju. Nestrljiva je što se liječnik hodočašća još susteže priznati da je to čudesno ozdravljenje. On hoće da čeka i vidi. »No, ozdravljenje se je zbilja čudesno dogodilo! — veli bolničarka, te onda naglasuje: Ja sam to svojim očima gledala! Nas četiri morale smo nositi djevojku do kupatila. I, kad smo je stavile u vodu, a bila je tvrda kao daska, ja sam gledala kako joj se ruke i noge *prigiblju*. I ja sam gledala kako ona sjeda na rub kupatila ... te nam pomaže da je obučemo!«

»... Drugi bolesnici su zanešeni. Svi oni dan i noć molili su za ovu djevojku, njezin slučaj bio je najteži!«

»Ona pravo govori« — veli Ruta Cranston. Nema ni zavisti, ni razočaranja među bolesnicima koji nisu ozdravili od svoje bolesti. Oko velike blagovaone lica se sjaje, oči sijevaju i svi se triumfalno smiju od veselja što je jednu od njih zapala tolika sreća. To je nešto što čovjek mora u srcu čuvati, i čega se ima sjećati, jer ne da se opisati sreća na ovim licima, i oduševljenje u ovoj dvorani.

Raspoloženje bolesnika u Lurdu

Na lurdskom kolodvoru toplo se čeka, ljubezno prenosi i brižno pazi na najteže bolesnike. U svojim prihvatilištima imaju sve što ljubav i požrtvovnost mogu i znadu dati. Tu su sa stotinama drugih bolesnika, od kojih su mnogi bolesniji od njih, pa tu nastaje i preokret u njihovim dušama. Tu počinju misliti na onoga što leži bolestan do njih. Oni mole za nj, za njegovo ozdravljenje. Ukratko: *oni zaboravljaju na se,* a osvaja ih ljubav prema Bogu i bližnjemu.

I liječnici, i bolesnici, i bolničarke, pa i javni pometači toliko puta su mi govorili: »Pitate za bolesnike? Ah, gospođo, oni su zaboravili na svoje ozdravljenje. Sva njihova briga je u tome da bi ozdravio onaj što je tu najbliže do njih...« Često nam znadu reći: »Nemojte se uznemirivati radi mene: taj čovjek tamo više vas treba...« Ili: »Ništa ne smeta, bolničarko, ja mogu čekati...« Ili: »pazite na ovu gospođu u tim kolicima do mene jer, zbilja, njoj je potreba da na nju više pripazite.«

RUTA CRANSTON OBILAZI FRANCUSKU DA VIDI PRIJAŠNJE OZDRAVLJENIKE

GVIDO LEYDET. — Glavni dio vremena Ruta Cranston provela je u Lurdu, ali išla je i po Francuskoj da se upozna s nekim ozdravljenicima iz prošlih godina. Najprije ide vidjeti dječaka Gvida Leydet iz St. Etienne-a. Ovaj dječak i jest najviše dao povoda da ona dođe u Lurd, jer to je onaj dječak o komu je čitala u novinama da je u Lurdu ozdravio od idiotstva.

Kad ga je god. 1953, posjetila u St. Etienne-u, bilo mu je 14 godina. Našla ga je gdje veselo skače i igra nogomet sa drugovima. Majka se je ponosila njegovim napredovanjem u školi, te se je nadala da će poći u Englesku kao izmjena za nekog engleskog studenta koji je imao doći u Francusku.

Pred nekoliko godina ovaj dječak imao je mozak idiota. Liječnici su ga bili napustili kao neizlječiva.

»Do pete godine bio je normalno dijete — piše R. Cranston. Tad je dobio bolest upale moždane opne, a to je bolest koja može srušiti živčani sustav. Ova mu je paralizirala obje ruke i obje noge, prouzrokovala česte grčeve i padavične napadaje i, što je najgore, dovela ga je dotle da je postao pravi idiot. Više nije mogao raspoznati ni svoje roditelje, a mogao je izgovoriti samo grlene glasove. Ovo je potrajalo dvije godine, roditelji su se financijski gotovo upropastili tražeći mu pomoć, a sve uzalud.

Konačno, idu u Lurd. Milosrdne bolničarke zarone u vodu maloga, ukočenog dječaka. Njegova majka, u strahu da će ga spopasti grčevi, stala je tu blizu, a sva u mukama, i one joj ga dadu nazad.

A sada, u jedan mah, dogodilo se ovo: Gvido Leydet otvori svoje oči, pruži ruke prema svojoj majci te jasnim, dječjim glasom reče: »Mama!« Tada stade brojiti svoje prste, imenujući svakoga kako se koji zove, kao što to francuska djeca običavaju činiti. I ne samo to nego savršeno je kretao i nogama i rukama.

Na povratku kući pozovu liječnika koji je, zapanjen, gledao svog bivšeg bolesnika. Priznao je da on nikako ne razumije kako je to moglo biti...

26. rujna 1947, godinu dana poslije nego je dječak ozdravio, 40 liječnika pregledali su ga u Liječničkom Uredu. Dr. Robert Dailly, pariski specijalist za dječje bolesti, kroz dva sata ispitivao je njegov duševni razvoj, te je na kraju samo rekao: »Ovo je dijete normalno!«

Ovaj slučaj izazvao je dugu i živu diskusiju u Liječničkom Uredu, jer se takav slučaj dotada nije nikada dogodio. Jedan od njih je primijetio: »Kakvim mozgom misli ovo dijete? Kakvim se je mozgom ono služilo kad je iznenada nazvalo svoju majku? Je li to bio novi mozak, ili dijelom uništeni dječji mozak što ga je imao čas prije?«

Odgovorili kako mu drago, to se je dogodilo proti svim prirodnim zakonima, te se je, nakraju, složilo svih 40 liječnika da dijete nije ozdravilo prirodnim putem. Ovaj slučaj nije nikada proglašen čudom, jer liječnici, koji su ga liječili prije nego je pošao u Lurd, nisu nikako htjeli dati posvjedočenje.

»No, što je nama stalo za tim« — reče majka. — »Mi imamo našeg dječačića zdrava i sretna! Naš »Tebe Boga hvalimo« mi pjevamo svaki dan ovdje u našoj kući!«

FERDINAND LEGRAND. — Ruta Cranston posjetila je još jednoga nekadanjeg teškog bolesnika, a poslije velikog ozdravljenika: Ferdinanda Legrand. Kao bolesnik, bio je u Lurdu pred više od 20 godina. »To je bio jedan od najtežih bolesnika« — kako se je izrazio neki bolničar koji ga se je još sjećao. Legrand je cipelar. Sjedili su u sobi kod vatre. Dok je radio oko cipela, ispričao je svoju prošlost.

U svojoj 26. godini, kad je bio u lovu, slomio je lijevu nogu, po su mu odsjekli donji dio. Oporavio se je, ali poslije godinu dana spopadnu ga teške muke, a zatim ukočenost u svemu životu. Dijagnoza je bila: oboljenje živaca, osobito u hrptenjači, pa i same moždine u hrptenjači.

Uza sve liječenje Legrandu je bivalo sve to gore: na nogama su se rastvorile rane i počele gnojiti, bio je mršav kao kostur. Kad je pošao u Lurd, šest ljudi prenijeli su ga iz auta u vagon, jer sam sobom nije mogao micati. Budući da vlak neprestano trese, to mu je putovanje zadavalo velike muke.

Pratio ga je njegov liječnik dr. Decrette iz Vernon-a. Liječnički Ured odredio je dra Marka Clement-a (Kleman) da pregleda Legrand-a. Oni pođu zajedno u prihvatilište bolesnika, gdje nađu Legrand-a uprav u času kad se povratio iz lurdske vode. Dr. Clement digne mu zavoj s desne noge. »Gledajte ovdje« — veli on dru Decrette-u — »rekli ste mi da mu je noga otekla. Ova nije otečena, i suha je.«

»To je nemoguće« — reći će mu dr. Clement. A kad i on pogleda, uskliknu: »Ali, otkuda to?«

»Otkad sam se okupao« — odgovori Legrand. »Kad su me spustili u vodu, osjetio sam smrtne muke, kao da su mi i ruke i noge išle u komade! A zatim ugodna toplina obuze mi tijelo, noge sam mogao gibati, te više nisam osjećao nikakve boli.«

Dr. Decrette koji je Legrand-a tako dugo gledao u teškim bolima i mukama, sad je ostao tako potresen da, za nekoliko minuta, nije mogao progovoriti ni riječi!

Legrand sada gotovo svake godine dolazi u Lurd da, kao bolničar, pomaže bolesnicima.

»Je li vam teško s vašom umjetnom nogom?« — upita ga Ruta Cranston.

»Teško?« — nasmije se on. Gospođo, trebalo bi da me vidite! Otkad sam ozdravio, trčem kao zec! Nijedan od bolničara s pravim nogama nije brži od mene!«

IVANKA FRETEL. — Ruta Cranston potanko je razgovarala i s Ivankom Fretel iz Sougéal-a kod Rennes-a. U siječnju 1938. imala je operaciju slijepog crijeva. To je bila prva od 13 operacija kojima se je morala podvrći, a dobila je i tuberkulozu trbušne opne (peritonitis). Trbuh je postepeno rastao, postao je tvrd i zadavao joj velike boli. Lijekovi nisu ništa pomagali te je išlo sve to gore.

U vagon su je unijeli u nesvijesti, i tako je u Lurd stigla u utorak 5. listopada 1948. Za prva tri dana nije bilo poboljšanja. U petak ujutro donijeli su je k sv. Misi za bolesnike. Svećenik se je ustručuvao dati joj sv. Pričest jer je oslabila do skrajnosti te je često povraćala. No, njezin bolničar je molio i kumio, dokazivao je da će izdržati toliko da bi mogla primiti sv. Pričest, pa joj svećenik dade komadić sv. Hostie.

»Tog časa osjetila sam da sam dobro — kaže joj Ivanka — Tada sam prvi put bila svjesna da sam u Lurdu. Pitali su me kako se osjećam? Moj trbuh još je bio tvrd i otekao, ali ništa nisam trpjela.

Poslije sv. Mise na mojoj nosiljci odnijeli su me pred špilju. Pošto sam tu bila nekoliko časa, osjetila sam kao da me je netko uhvatio ispod ruke da bi mi pomogao sjesti. Našla sam se gdje sjedim. Pogledala sam uokolo da vidim tko mi je pomogao, ali nikoga nisam mogla vidjeti. Tad sam osjetila da su iste ruke koje su mi pomogle sjesti, sad uhvatile moje ruke i stavile ih na moj trbuh. Osjetila sam da je ovaj postao normalan. A tad me je spopao izvanredan glad.«

Na povratku kući najvećim dijelom bila je na nogama i pomagala bolesnicima, a nije se umarala. Kad ju je ugledao dr. Pellé, njezin liječnik, nije mogao riječi progovoriti pa je, vas zbunjen, izišao iz sobe. Kad se je povratio nakon nekoliko časa, suze su mu tekle niz lice. Sad ju je potanko pregledao, ali, od velikog iznenađenja, jedva je vjerovao onomu što je pred sobom gledao.

R. Cranston zapaža da je zanimljivo i to što je dr. Pellé bio agnostik i bezvjerac, neprijateljski raspoložen prema vjeri. No, baš njegove dijagnoze i dokumenti utvrdili su i dokazali da je ovo ozdravljenje bilo proti svim prirodnim zakonima.

Opisivanje svoje bolesti i ozdravljenja Ivanka Fretel završila je riječima: »Ja sam zadala smrtonosni udarac znanstvenoj umišljenosti dra Pellé-a.«

Ivanka je sada savršeno zdrava — piše R. Cranston. Vas teški posao ništa je ne umara. Pišu joj veoma mnogi: i liječnici, i bolesnici, i bezvjerci te hoće da im ona, i to svojom rukom, opiše i svoju bolest, i svoje ozdravljenje.

Kad dođe u Lurd, svatko se za nju zanima, svatko hoće da je vidi, da je se dotakne. Šest osoba došlo je da se s njome razgovore dok su R. Cranston i ona zajedno objedovale. »Ne mogu ih odbiti« — reče Ivanka; »ne mogu odbiti ništa poslije onoga što je meni učinjeno!«

Neke osobitosti lurdskih ozdravljenja

Ova protestantkinja u svom dugom promatranju i proučavanju zapazila je i neke osobitosti koje na sebi nose svi lurdski ozdravljenici.

To su, redovito, siromašni, jednostavni ljudi.

Čini se da su osigurani protiv ponovnom oboljenju. Više ih ne spopada niti sama prehlada, niti kakve probavne smetnje. Kroz vas daljnji život drže se u odličnom zdravlju.

Prožimlje ih ozbiljnost i unutarnje zadovoljstvo, a to stoga što im je uvijek pred očima veliko dobro koje su primili. Nema u njima nikakve preuzetnosti, nikako neće da iskorištavaju darežljivost svijeta koji k njima dolazi. Naprotiv, oni žele dati da bi se time zahvalili za ono što je njima učinjeno.

Tko je uzrok lurdskih ozdravljenja?

No, sada dolaze odlučna pitanja — kaže Ruta Cranston: Odakle ova ozdravljenja, tko je njihov uzrok? Ako to nisu čudesa, tj. ako ih nije učinila neka nadnaravna moć, što su onda?

Skeptici, bili oni laici ili liječnici, odgovaraju ukratko: »Ja ne vjerujem da to biva, to je preveć fantastično!«

Kad sam ja bila mlada izvijestiteljica u Aziji — veli ona — ni svijet u dalekim indijskim i kineskim selima nije vjerovao da je New-York onakav kako zbilja jest. Ništa od onoga što sam ja znala reći nije moglo izmijeniti njihovo uvjerenje da je to »samo

slika«. Oni nisu nikada vidjeli takovo mjesto. *To je bilo samo nešto izvan njihova iskustva.* Dosljedno, to nije moglo biti!

»Prije nego s nekim uđeš u raspravljanje o Lurdu — kaže dr. Blanton — »prištedjeti ćeš i vremena i mnogo beskorisnog dokazivanja ako prije doznaš je li ta osoba ikada bila u Lurdu.« Poslije negoli je liječnik racionalist vidio ozdravljenje, ozbiljno je poljuljana njegova znanstvena sigurnost, on dalje ne izbjegava riječ »čudo«. Naprotiv, on se njome slobodno služi — veli R. Cranston.

»Oni liječnici koji neće nadnaravno, lurdska ozdravljenja rado objašnjuju time da ih proizvode »nepoznate« prirodne sile. No, drugi liječnici zabacuju ovo tumačenje. Oni upozoruju na to da prirodne sile rade uvijek na isti način, a ne sad ovako, a sad onako. Npr. svatko je siguran da zakon teže svugdje radi na isti način. Kad bi ‚nepoznate prirodne sile' činile lurdska ozdravljenja, one bi morale postupati na isti način na svim osobama, u istim okolnostima. A baš obratno biva. ‚Nepoznate sile' niti rade postojano, niti na isti način. One danas rade, a sutra ne rade; za jedne rade, a za druge ne rade. Jedna od pojava što te zapanjuju kod lurdskih ozdravljenja jest to što si do skrajnosti nesiguran hoće li ozdravljenje biti, ili neće . . .«

Dr. Carrel, dobitnik Nobelove nagrade, kaže da »nijedna dosadašnja prirodoznanstvena hipoteza ne zna objasniti lurdska ozdravljenja, a jedini nužni uvjet da je molitva.« Dakako, dr. Carrel ne misli da bi molitva sama po sebi ozdravljala nego — kao što to dr. Vallet sažimlje uvjerenje velikih prirodoslovaca i liječnika, a time završava i ova protestatntkinja, Ruta Cranston — da bi ozdravljenje nastalo *bez vremena u tren oka, u jedan čas,* dakle da bi nastalo čudesnim putem *»treba da Bog usliša molitvu.* Ova ozdravljanja nisu učinak nekog slučaja, nego ih čini neka svemoguća Volja koja *uslišava ovu molitvu,* i kojoj se ništa ne opire: ni bolest — ni smrt.«[1])

[1]) v. »The Reader's Digest«, New-York, Dec, 1955, 174—202.
Opaska: Ovo o potrebi molitve za ozdravljenje nije posve ispravno. Sa svojih razloga, koje mi uvijek ne znamo, Bog može nekoga ozdraviti, a da se nije molio ni on, niti tko drugi. Jedna od ovih Božjih namjera mogla bi biti i ta da ovim ozdravljenjima ozdravljenike privuče k sebi, a preko njih i druge.

Govoreći o lurdskim ozdravljenjima, ukoliko se negdje služim izrazima: čudo, nadnaravan, govorim običnim jezikom, a ne mislim time činjenicama dati drugo značenje negoli ga Crkva, valjda, daje ili će dati.

SADRŽAJ

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU 3

BERNARDICA SOUBIROUS I UKAZANJA

BERNARDICA SOUBIROUS: Je li Bernardica bila častohlepna? — Je li Bernardica izrabljivala tuđu darežljivost? — Je li Bernardica imala halucinacije? — Dr Voisin i halucinacije. — Bernardica na ispitima pred svećenicima . . . 5

UKAZANJA 23

LURDSKA VODA: Kada i kako je provreo izvor lurdske vode? . 39

NEKA OZDRAVLJENJA: Petar de Rudder. — Gabrijel Gargam. — Henrika Hauton. — Jakov Traynor. Elizabeta Delot. — Marija Terezija Canin. — Angela Thea. — Gertruda Fulda. — Pavao Pellegrin. — Evazije Ganora. — Eliza Aloi. — Julijeta Tamburini. — Sergije Perrin. — Luiza Jamain. — Ivanka Fretel. — Ivanka Gestas. — Mandalena Carini. — Mura Marchesi. — Viktor Micheli. — Franciska Burns 43

POKUŠAJI TUMAČENJA

LIJEČI LI LURDSKA VODA?: U lurdskoj vodi ozdravljaju sve vrste bolesti. — Kemijska analiza. — Radioaktivna i bakteriološka analiza. — Lurdska voda sasvim obična voda . . . 73

SUGESTIJA: Sugestija i živčane bolesti. — Sugestija i organske bolesti. — U Lurdu bilježe samo ozdravljenja od organskih bolesti. — Kako djeluje sugestija, a kako bivaju lurdska ozdravljenja 77

NEPOZNATI PRIRODNI ZAKONI: Poznati i nepoznati prirodni zakoni djeljuju na isti način uvijek i posvuda — Što vrijedi za druge znanosti, vrijedi i za biologiju i fiziologiju. — Ni u lurdskim ozdravljenjima ne rade nikakvi nepoznati prirodni zakoni. — U Lurdu radi Gospodar poznatih i nepoznatih prirodnih zakona. — Neke izjave koje još bolje ovo potvrđuju 85

EMIL ZOLA PRED STVARNOSTI LURDA

E. ZOLA I OZDRAVLJENJE MARIJE LEMARCHAND: E. Zola opisuje tešku bolest M. Lemarchand. — M. Lemarchand ozdravlja. — Zola, iznenada u škripcu, izvrće činjenice 93

E. ZOLA I OZDRAVLJENJE MARIJE LEBRANCHU: Zola opisuje tešku bolest M. Lebranchu. — Zola opisuje i priznaje njezino ozdravljenje. — Dogodilo se je čemu se Zola nije nadao, pa je na sto muka. — Zola se krije za stare smicalice. — Zola, opet u škripcu, izvrće činjenice. — M. Lebranchu zdrava živi 28 godina poslije nego ju je Zola pokopao. — Zola priznaje da je krivotvorio činjenice 98

»LURD« E. ZOLE: Zgoda koju nema svatko, a imao ju je E. Zola. — Ozdravljenje Klementine Trouvé, M. Lemarchand i M. Lebranchu. — Povjesna i književna vrijednost Zolina »Lurda« 107

»LURD« TEREZIJE I GVIDA VALOT

Doktorske teze Ivanke Bon i Terezije Valot. — Načelo koje vlada pisanjem T. i G. Valot. — Smiju li katolici pisati o Lurdu? — T. Valot donosi »tačne« dokumente. — G. Valot se tuži da u Lurdu nema biskupske poslanice. — T. Valot »tačno« prenosi tuđu misao i riječ. — Dolazi li slava Lurda od dra Dozous-a? — T. Valot na sto muka pred organskim ozdravljenjima. — T. Valot i sugestija u Lurdu. — Je li Bernardica bila u halucinaciji? — T. Valot ipak priznaje da u Lurdu biva što nigdje ne biva. — T. Valot ne zna ono što bi morala znati kad već o ovom piše. — Zašto T. i G. Valot ne smiju priznati lurdska ozdravljenja? 115

LURD I LIJEČNICI

LIJEČNIČKI URED U LURDU 133

MEĐUNARODNO LIJEČNIČKO LURDSKO POVJERENIŠTVO 138

LURD NA MEDICINSKIM FAKULTETIMA 141

KAKO LIJEČNICI TUMAČE LURDSKA OZDRAVLJENJA? . . 147

NEKOLIKO UPITA LIJEČNICIMA SPECIJALISTIMA 155

LURD I RELIGIOZNI ŽIVOT LIJEČNIKA 163

VLASTITOSTI LURDSKIH OZDRAVLJENJA

U Lurdu bolesnici ozdravljaju bez ikakvih liječnika i lijekova. — U Lurdu bolesnici, redovito, ozdravljaju u jedan čas. — Lurdski ozdravljenici ne trebaju nikakva oporavka. — Ne može se unaprijed reći koji će od bolesnika ozdraviti, a koji ne. — Organ radi savršeno, iako je, ponekada, još nesposoban za rad 167

DOBITNIK NOBELOVE NAGRADE A. CARREL U LURDU

Dr Carrel prati bolesnički vlak u Lurd. — Dr Carrel ne vjeruje da se mogu dogoditi čudesna ozdravljenja. — Dr Carrel, kao liječnik, utvrđuje sve spomenute bolesti na Mariji Ferrand neposredno prije ozdravljenja. — Događa se ono što je Carrel bio nazvao: apsurd, nemoguće. — Dr Carrel priznaje činjenice, i vjeruje 173

LURD I CRKVA

Lurd potvrđuje svu nauku sv. Crkve: Besmrtnost. — Istočni grijeh i sakramenat sv. krštenja. — Papinsku nepogrješivost i Bezgrješno Začeće Majke Božje. — Isusovo Božanstvo. — Presv. Oltarski Sakramenat. — Svu nauku i život sv. Crkve . 183

LURD I OZDRAVLJENICI

ŠTO O GOSPI LURDSKOJ KAŽU OZDRAVLJENICI: Marija Bailly. — Terezija Rouchel. Merija Lemarchand. — Gdja Gordet. — Gertruda Fulda. — Gabrijela Durand. — Paulina Margerie. — Marija Lebranchu. — Joakima Dehaut. — Gabrijel Gargam. — Jakov Traynor. — Elizabeta Delot. — Augustina Augault. — Pavao Pellegrin. — Petar de Rudder. — Sergije Perrin 191

LURD I NEKATOLICI

RUTA CRANSTON U LURDU: Zašto R. Cranston ide u Lurd. — Hodočasnici i bolesnici u času dolaska u Lurd. — Prvi ozdravljenici. — Napadaji na Lurd, i odgovori. — Ozdravljenje Gabrijela Gargam i Marije Biré. — Ozdravljenje Ivone Aumaitre, Konstancije Piquet i Marije Lemarchand. — Ozdravljenje Augustine Augault. — Kako se znanstveno dokazuje da je netko ozdravio. — Ozdravljenik opet dolazi u Lurd godinu dana poslije ozdravljenja. — U Lurdu nema zaraznih bolesti. — Lurdski bolničari. — Procesije sa Presvetim i sa svijećama. — Ozdravljenje neke Holanđanke. — Raspoloženje bolesnika u Lurdu. — R. Cranston obilazi Francusku da vidi prijašnje ozdravljenike. — Neke osobitosti lurdskih ozdravljenja. — Tko je uzrok Lurdskih ozdravljenja? 197

SADRŽAJ 214